

PROGRAMMA- REKENING 2019

Financiële uitdaging
vraagt om fundamentele keuzes

INHOUD

Inhoud.....	1
Aan de Raad.....	2
Leeswijzer	13
Deel 1A: Programmaverantwoording	15
Programma 1: Mens & Samenleving.....	16
Programma 2: Landschap, natuur en water	43
Programma 3: Duurzaam wonen.....	61
Programma 4: Dienstverlening en besturen	87
Programma 5: Financiën en middelen.....	109
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	120
Onvoorziene uitgaven en incidentele baten en lasten.....	121
Deel 1B Paragrafen.....	127
Paragraaf 1: Lokale heffingen	128
Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	135
Paragraaf 3: Kapitaalgoederen.....	147
Paragraaf 4: Financiering	162
Paragraaf 5: Bedrijfsvoering	165
Paragraaf 6: Verbonden partijen	179
Paragraaf 7: Grondbeleid	208
Rechtmatigheid.....	213
Deel 2 JAARREKENING	215
Overzicht van baten en lasten	216
Balans.....	217
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	219
Toelichting op de balans.....	228
Staat van herkomst en besteding middelen (kasstroomoverzicht).....	256
Single Information Single Audit 2018	258
Bijlagen.....	260
A Overzicht restantkredieten ultimo 2019.....	261
B Recapitulatie per taakveld	262

Aan de gemeenteraad

Betreft:

Jaarstukken 2019

1. Doel van het raadsvoorstel en een samenvatting

Deze jaarstukken zijn een inhoudelijke en financiële verantwoording op programmaniveau, waarbij we zijn uitgegaan van de programma's die de raad bij de start van deze raadsperiode 2018-2022 heeft vastgesteld. We hebben geprobeerd de informatie zodanig te presenteren, dat u zich een goed beeld kunt vormen van het door ons gevoerde beleid in het boekjaar 2019. Daarbij stellen we vast dat het saldo van de jaarrekening 2019 € 1.259.086 negatief bedraagt.

2. Aanscherping van de koers: *Financiële uitdaging vraagt om fundamentele keuzes*

Lopende het jaar 2019 hebben we geconstateerd dat de opgaven waar we de komende jaren voor staan groot zijn. De vele maatschappelijke ontwikkelingen, die gevoed worden door technologische ontwikkelingen en een veranderende levensstijl, worden versterkt door de transformaties die plaatsvinden op het gebied van landbouw, economie, het sociaal domein en duurzaamheid. Maar daarnaast zagen we een structurele forse kostenstijging, ten aanzien van verbonden partijen, binnen het sociaal domein in het bijzonder op het vlak van de jeugdzorg alsmede op het gebied van organisatiekosten, op ons afkomen.

Gezien de inhoudelijke en financiële opgaven waar de gemeente voor komt te staan is in 2019 geconcludeerd dat niet alles meer mogelijk is. Niet alleen wat betreft de gemeentelijke middelen, maar ook niet wat betreft de ambtelijke capaciteit en evenmin omdat het niet past bij de gemeente, de gemeenschap of de organisatie die we willen zijn. In dat licht is overgegaan tot het **aanbrengen van focus**; focus die gestoeld is op "Dichtbij het Leven" en "Cittaslow". Er zijn een viertal prioritaire thema's benoemd waar vanuit de opgaven en de gemeente die we zijn focus komt op te liggen. Het betreft de thema's (1) Landbouw-Landschap-Plattelandseconomie, (2) Lifestyle, (3) Duurzaamheid en (4) Wonen. Daarnaast zijn een aantal thema's benoemd waarbij vanuit inhoudelijk dan wel bedrijfsvoeringstechnisch oogpunt een transformatie moet plaatsvinden. Het betreft in deze het sociaal domein, de openbare ruimte, vastgoed en grondeigendommen, dienstverlening en samenwerking. Hiermee werd een basis gelegd om de kwaliteit van leven in Eijsden-Margraten ook voor de toekomst in stand te houden.

Net als vele andere gemeenten blijven we echter geconfronteerd met fikse kostenstijgingen in het Sociaal Domein. In 2019 betrof het een kostenstijging van 1,7 mln. euro. Door enkele meevallers van in totaal ca. 450.000 euro, wordt deze kostenstijging enigszins gedempt. Het boekjaar 2019 wordt hierdoor met ruim 1,2 mln. negatief afgesloten. Dit tekort zullen we moeten opvangen via de Algemene Reserve.

Met een blik in de achteruitkijkspiegel in financieel opzicht over het jaar 2019 moeten we constateren dat 2019 als een cruciaal keerpunt kan worden gezien. De ontwikkelingen die in 2019 zichtbaar zijn geworden werpen hun schaduw al ver vooruit. Niet alleen dit jaarrekeningresultaat, maar ook de eerste inzichten voor 2020, baart flinke zorgen voor de toekomst. Daarbij komt nog dat we nog geen juist financieel beeld van de gevolgen van de Covid-19 pandemie hebben

en hoe we deze financieel te boven kunnen komen. We kunnen wel stellen dat onze gemeente staat voor de grootste financiële uitdaging ooit. Diep rode cijfers tekenen zich af de komende jaren.

Met name de structurele kostenstijgingen in het Sociaal Domein leggen een grote druk op de financiële middelen.

Ondanks dat we door interventies en het aanbrengen van focus in 2019 meerjarig een sluitende begroting 2020 – 2023 hebben kunnen bewerkstelligen, moeten we helaas constateren dat hiermee de financiële ontwikkelingen met de inzichten van nu hiermee niet duurzaam kunnen omgaan.

Op dit moment is het financieel weerstandsvermogen van de gemeente nog uitstekend. Echter rekening houdende met de onttrekking van het negatieve saldo van de jaarrekening 2019 en rekening houdende met de voorziene meerjarige negatieve saldi is de verwachting dat – als we niet **ingrijpen én doorpakken** - de algemene reserve zelfs onder de door uw raad vastgestelde norm zakt. Om niet in grote financiële problemen te komen, ontkomen we er niet aan om nu, vanuit de focus die aangebracht is om voor de komende jaren met lef en daadkracht over te gaan tot het **maken van fundamentele keuzes** en het doorvoeren van interventies.

3. Een tweetal hoogtepunten

3.1. Viering 75-jaar Liberation

In 2019 vierden we hoe bijzonder vrijheid is. We stonden stil bij de gebeurtenissen van 75 jaar geleden en hebben de mensen die onze vrijheid mogelijk hebben gemaakt herdacht. Het verhaal van de gemeente Eijsden-Margraten dat de titel “Dicht bij het leven” draagt was richtinggevend voor de drie programmalijnen waarop 75 jaar Liberation is gestoeld: eer en herinner, debatteer en doe, en vier en verbind.

In de herdenking en viering van 75 jaar bevrijding van Nederland ging de gemeente Eijsden- Margraten voorop. Doorgeven van vrijheid was het motto. Om de bevrijding te herdenken en te vieren is door inwoners, verenigingen, partners en de gemeente een indrukwekkend bevrijdingsprogramma samengesteld. Een van de hoogtepunten was de openingsceremonie in Mesch op 12 september, precies 75 jaar na de start van de bevrijding. Een eervolle ceremonie met de ontvangst van Old Hickory en andere veteranen, genodigden, de aankomst van bevrijdingsvuur uit Caen, diverse sprekers, historische Amerikaanse voertuigen en overvliegende historische vliegtuigen. Dit in combinatie met vrijheidsspelen voor 1.700 schoolkinderen.

Reeds begin 2018 zijn expertmeetings georganiseerd en organisaties konden gebruik maken van de tenderregeling Eijsden-Margraten. Naast de diverse tenderactiviteiten stonden tijdens het openingsweekend van 75 jaar Liberation een viertal concerten in onze gemeente centraal. Concerten in het teken van vieren en verzet tijdens de oorlog: ‘Ode aan de vrijheid’, ‘Vrijheid maak je samen’ en ‘Herdenken, eren en vieren’. Deze werden uitgevoerd door slagwerkensemble en harmonieorkesten op 12 september in Mesch, 13 september op het kasteel in Eijsden, 14 september ’s avonds op de Amerikaanse begraafplaats en afgesloten met het Liberation Concert op 15 september. Met in totaliteit meer dan 12.500 bezoekers was dit een groot succes.

3.2. Limburgse bestuurdersdag

Op 20 november 2019 vond in Eijsden-Margraten de Limburgse bestuurdersdag plaats. Naast een boeiende kijk van prof. Tops op het thema ‘bestuurlijke ondermijning’, afgewisseld door muzikaal intermezzo van lokale bodem, stond de gehele dag in het teken van “Cittaslow”.

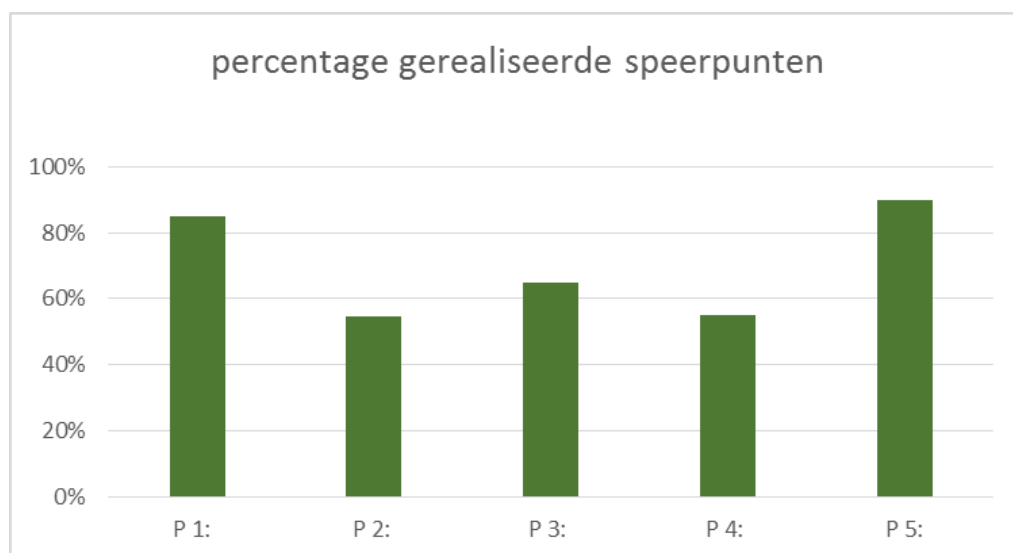
Na een eerste kennismaking met Cittaslow tijdens de ontvangst ’s morgens werden de circa 275 aanwezigen middels een film meegenomen in de wijze waarop Cittaslow zich etaleert binnen de gemeente Eijsden-Margraten. Tijdens de lunch werd het Cittaslow gevoel inwendig versterkt door de vele streekgerechten die door lokale ondernemers

aangeboden werden. Dit alles als opmaat voor het middagprogramma, waarin aan de hand van een 13-tal kleinschalige inspiratietochten de verbinding met de omgeving, het pure, het unieke dat Eijsden-Margraten te bieden heeft oftewel al hetgeen dat het verhaal van Dichtbij 't Leven in Eijsden-Margraten vormt, op onvergetelijke wijze beleefd werd.

4. Verantwoording per programma

In 2019 is een verdere richting en verdieping gegeven aan de kwaliteit van leven, wonen en werken in onze gemeente en een beweging ingezet op het gebied van participatie en bestuurlijke vernieuwing. Hiermee is verder gebouwd aan de filosofie "dichtbij het leven" in al haar facetten.

Vanuit het bestuursakkoord 2018 zijn de speerpunten met de doorvertaling van "Wat willen wij bereiken" en de verdere doorvertaling in "Wat gaan wij er voor doen" in de begroting 2019 vertaald. In deze jaarrekening 2019 wordt een verantwoording gegeven wat in 2019 hiervoor gedaan is. Ten opzichte van de Bestuursrapportage II-2019 is met rood of groen aangegeven of het wel of niet gerealiseerd is. Onderstaand volgt een samenvatting hiervan:

De "Wat gaan wij ervoor doen" zijn vertaald in 163 acties.

Geconcludeerd kan worden dat programma 1 en 5 boven de 80% scoren, programma 3 zit op 65% en programma 2 en 4 net onder de 60%. In totaal is dit 67% van de 163 voorgenomen actiepunten. Hiermee kunnen we de conclusie trekken dat we 2/3 van alle voorgenomen punten hebben gerealiseerd conform de planning. De overige punten zijn voor het merendeel opgestart maar zijn door omstandigheden nog niet afgerond. In de afzonderlijke programmadelen wordt hier nader op ingegaan.

De belangrijkste voornemens voor het jaar 2019 waren gericht op:

a) Bestuurlijke vernieuwing: het ontwikkelen van een bestuursstijl waarin het gemeentebestuur optimaal verbinding maakt met de kracht van de samenleving, hetgeen vraagt om een goed samenspel tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie in partnerschap met de samenleving. Concrete stappen in dit kader die voorzien waren zijn onder andere: het werken met coördinerende portefeuillehouders, herijken van het visiedocument burgerparticipatie, extra budget voor burgerparticipatie/overheids-participatie, uitvoering geven aan pilots rondom burgerparticipatie en verbeteren van de dienstverlening, ontwikkelprogramma's voor college, organisatie en raad.

In 2019 is een procesvoorstel bekrachtigd om te komen tot een visie op burgerparticipatie en een visie op bestuurlijke vernieuwing. Vooruitlopend hierop heeft participatie op vele onderdelen plaatsgevonden. Infrastructurele projecten, groen- en landschapsprojecten, het project Buitengewoon Buitengebied, het project Middenerras als ook de totstandkoming van de Woonvisie, het groenbeheerplan en het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan zijn onder meer gestoeld op een grote mate van participatie. Toon voorbeeld van participatie in 2019 vormde ook alle activiteiten die rondom 75-jaar Liberation hebben plaatsgevonden. Maar ook bij de voorbereidingen die getroffen zijn rondom het verbeteren van de dienstverlening is ruimschoots gebruik gemaakt van participatie vanuit de samenleving. Middels klantarena's en klantgesprekken is input opgehaald voor het opstellen van een eigentijdse dienstverleningsvisie. In 2019 is ook gebruik gemaakt van het klantenpanel, bestaande uit 2.000 inwoners, dat op basis van vragenlijsten van Moventum zijn benaderd. In het kader van een landelijke benchmarking is tevens deelgenomen aan het inwonersonderzoek "waar staat je gemeente". Middels de introductie van het meldingssysteem, de zgn. Fixi-app, worden inwoners sinds medio 2019 direct betrokken bij het kwalitatief op orde houden van de openbare ruimte.

b) Een zorgzame samenleving: zorgdragen voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Voortbouwend op de sterke sociale samenhang in onze dorpen hebben we ons voorgenomen om samen met onze inwoners in te zetten op een zorgzame samenleving. Hierbij zou met name geïnvesteerd gaan worden in een goede toerusting van het sociaal team, het ondersteunen van bewonersinitiatieven, het stimuleren van Sociale Wijkcentra en het uitbreiden van het aantal zorgwoningen.

De 2D's (WMO en jeugdhulp) zijn organisatorisch ingebed bij het sociaal team en worden door dit team integraal opgepakt. Eén deel van de 3D's, het onderdeel participatie, wordt voor de gemeente Eijsden-Margraten uitgevoerd door Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH). Vanuit de optiek om de integraliteit van de (zorg-)ondersteuning te bevorderen en de verwachting dat er kosten te besparen zijn, is gestart met het onderzoeken van de mogelijkheden om 3D's meer bij elkaar te brengen. In dat licht is een voornemen uitgesproken om uit SZMH te treden. Over het voorgenomen besluit tot uittreding uit SZMH bent u per brief d.d. 12 december 2019 uitgebreid geïnformeerd. Mede door de toenemende kosten in het Sociaal Domein en het ontbreken van grip op het uitgavenpatroon is medio 2019 een business controller voor het Sociaal Domein aangetrokken. Hiermee zijn de eerste stappen gezet om meer inzicht te krijgen in de problematiek, het vergaren van data zodat meer en betere stuurinformatie beschikbaar komt alsmede daarmee meer grip verkregen wordt op de uitgaven, de risico's en de impact van gemaakte beleidskeuzes. Tevens is een versterkte integrale aanpak ingezet bij het opstellen van beleidsplannen door het laten aansluiten van cliëntenraden, de gemeentelijke adviesraad en professionals.

Om inwoners met beperkingen langer zelfstandig te laten wonen met een zo goed mogelijke kwaliteit van leven is in 2019 een participatiecoach gestart. Samen met de buurtcoaches en het sociaal team is en wordt op uitvoerend vlak invulling gegeven aan deze doelstelling en waar nodig worden in de ondersteuning maatwerkvoorzieningen ingezet. Het langer zelfstandig wonen kan vaak niet zonder de inzet van mantelzorgers. In 2019 is een bedrag van €200 per huishouden uitgereikt aan 310 zorgvragers om hun mantelzorgers te bedanken. Ook zijn er woningbouwplannen opgestart waarin zorgwoningen als ook levensloopbestendige woningen worden gerealiseerd (o.a. Elsresidentie te Margraten, Kampweg Gronsveld, Mheerderweg Noord in Banholt en Karreweg te St. Geertruid).

Via het programma Sportdorp is geïnvesteerd in het aanbieden van nieuwe beweegactiviteiten voor ouderen. Samen met maatschappelijke panthers is gewerkt aan het opzetten van een lokaal sportakkoord. En het project JOGG is uitgevoerd i.s.m. de buurtcoach.

In 2019 zijn buurtinitiatieven en het realiseren van sociale wijkcentra gestimuleerd en gefaciliteerd. In dat licht zijn de voorbereidingen getroffen voor de realisatie van een huiskamer in het gemeenschapshuis van Bemelen en zijn aanpassingen verricht voor de huiskamer in Mheer. De gemeente heeft bijgedragen aan de realisatie van het Sociaal

Centrum Eijsden, een nieuwe huisvesting voor de huiskamer in Eijsden, een werkplek voor het Sociaal Team en het realiseren van gesprekken van maatschappelijke partners aldaar. Samen met de Provincie Limburg is op verzoek van het Sociaal Centrum Eijsden een subsidie toegekend aan het aanstellen van een sociale regisseur. Daarnaast is een lening verstrekt voor het opwaarderen en verduurzamen van de fanfarezaal in St. Geertruid. Met SVME zijn gesprekken gevoerd over de inzet van de accommodatie t.b.v. kinderopvang via MIK.

c) Investeren in duurzaamheid: aandacht zou in 2019 uitgaan naar het ontwikkelen van een effectief meerjarenbeleid duurzaamheid. Daarbij zou een extra accent gelegd worden op een woningbouwprogramma dat ruimte biedt voor jong en oud in combinatie met verduurzaming. Concrete stappen die in dit kader voorzien waren zijn onder andere het opstellen van een meerjaren uitvoeringsprogramma klimaat en energie inclusief beschikbaar stellen van extra budgetten, en het instellen van een stimuleringsfonds, verduurzamen van gemeentelijke gebouwen en een plan uitwerken rondom 'alle woningen van het gas'.

Rondom duurzaamheid is in 2019 samen met de samenleving (inwoners, ondernemers, organisaties en andere overheden) aan de slag gegaan met het creëren van bewustwording bij onze burgers. Beoogd was om een realistisch en uitvoerbaar meerjaren uitvoeringsprogramma klimaat en energie op te leveren. Dit is echter in 2019 niet afgerond. De planning hieromtrent is doorgeschoven naar 2020. De oorzaak hiervan is dat de opgave rondom duurzaamheid complex is waar bovendien meerdere partijen in participeren. Er is wel proactief invulling gegeven aan de uitvoering van het klimaat en energieprogramma. Te denken valt aan projecten als het zonnepanelenproject en dubbel duurzaam. Daarnaast is positief besloten om het project "Plus je huis" in gang te zetten.

Samen met de gemeenten Vaals en Gulpen-Wittem is gestart met het opstellen van een transitievisie Warmte. Hiervoor hebben alle gemeenten het bureau DBV opdracht gegeven voor begeleiding. Het project is er op gericht om eind 2021 een raadsbesluit voorhanden te hebben, waarin op wijkniveau is aangegeven hoe de bebouwde omgeving uiterlijk 2050 van het gas af is.

Het besluit welk gemeentelijk vastgoed afgestoten wordt, is nog niet genomen. Nadat in 2020 inzicht wordt verkregen welk gemeentelijk vastgoed in eigendom blijft, kan aan het energieneutraal maken van de restant gebouwen, begonnen worden.

Op 23 april 2019 is de Woonvisie door de raad vastgesteld. Deze visie is gericht op het bieden van ruimte voor jong en oud middels het aanbieden van starterswoningen en levensloopbestendige woningen. In de woningbouwplannen zal dit de komende jaren middels diverse woonvormen alsmede met maatregelen zoals het aanbieden van startersregelingen vorm en inhoud gegeven. In combinatie met de duurzaamheidsmaatregelen wordt tevens gewerkt aan het verduurzamen van de woningvoorraad.

d) Een buitengewoon buitengebied: centraal in 2019 zou moeten komen te staan het versterken van het landschap met verantwoorde ruimte voor een sterke plattelands-economie. Concrete stappen die in dit kader onder andere voorzien waren betreffen: extra budget voor versterken Landschap, uitvoeren van het Landschap Ontwikkelingsplan, ontwikkelvisies uitwerken, project Buitengewoon Buitengebied uitvoeren en een uitvoeringsprogramma voor recreatie en toerisme opstellen.

Het beleidsveld 'buitengewoon buitengebied' is gericht op een duurzame balans tussen landschap en economie en aan het geven van de ruimte aan de duurzame agrarische sector. Het is helaas niet haalbaar gebleken om in 2019 een concept Manifest Buitengewoon Buitengebied op te leveren. De bedoeling is om in het eerste en tweede kwartaal 2020 het gesprek aan te gaan met de samenleving over het concept Manifest. De inventarisatie agrarische bouwkvavels is evenwel in 2019 afgerond. Aanvullend zijn in 2019 met diverse partijen gesprekken gevoerd hoe te komen tot

strategieën / instrumentarium voor bedrijven (stoppers, blijvers en groeiers). Gezien de complexiteit is hiervoor meer tijd benodigd dan voorzien. De raad kan in de 1ste helft 2020 een procesvoorstel inzake de aanpak tegemoet zien.

Gezien de lopende ontwikkelingen op Zuid-Limburgse schaal rondom Vrije tijdseconomie en de ontwikkelingen in het Middengebiet is in 2019 geen start gemaakt met het opstellen van een lokaal uitvoeringsprogramma voor recreatie en toerisme.

In 2019 is het plan opgevat om 8.301 bomen te gaan planten en daarmee samenhangend te kijken naar de noodzakelijke opwaardering van het agrarisch cultuurlandschap. Daartoe zijn in 2019 ruim 200 bomen, 1.500 stuks bosplantsoen en ruim 2.000 meter hagen aangeplant. Daarnaast is in Cadier en Keer gestart met de realisatie van een klimaatbos van in totaal 3 hectare, rondom het reeds eerder aangelegde natuurobservatiepunt Riesenbergh. In Eijsden is het eerste Tiny Forest (minibos) gerealiseerd. Naast het aanplanten van nieuwe bomen zijn ook bomen vervangen. Denk hierbij aan een nieuwe laan in Caestert en het vervangen van een laan in Cadier en Keer.

Met de burgerinitiatiefgroep voor de vuursteenmijn in Rijckholt is gewerkt aan een plan en de financieringsmogelijkheden voor de vuursteenmijnen en het in te richten infocentrum archeologie & landschap in Rijckholt. Parallel hieraan is gewerkt aan een eigentijdse korte filmproducties over de Vuursteenmijn, Eugene Dubois en de mosasaurus. Tevens is financieel en inhoudelijk bijgedragen aan een drietal informatieborden over landschap, erfgoed en cultuurhistorie, welke in 2020 geplaatst gaan worden in Mheer (monumenten en erfgoed in Mheer), Eijsden (WOI) en Schey (Waterput). In 2019 is veel landschapsonderhoud uitgevoerd, samen met verschillende externe partijen, onder begeleiding van stichting IKL. Het betrof met name onderhoud aan landschapselementen zoals hoogstambomen, bosschages, graften en hagen. Door IKL zijn cursussen over ziekten en plagen gegeven en er vonden theorie- en praktijkdagen hoogstamonderhoud plaats. De jaarlijkse Bloesemtochten en een bloesem-tweedaagse zijn gecoördineerd en er is gewerkt aan vrijwilligersnetwerken zoals de padden overzetacties, geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad en vliegend hert. Tijdens de nationale natuurwerkdag hebben specifieke activiteiten plaatsgevonden in Oost-Maarland rond het kasteel en de bosschages van het terrein van Limburgs Landschap, samen met vrijwilligers en mensen van de Moosjtuim.

In 2019 is het groenbeleidsplan opgesteld dat begin 2020 wordt vastgesteld. Het plan beschrijft wat de gemeente met haar openbaar groen wilt bereiken. Daarnaast is het openbaar groen conform de diverse groenbestekken en tegen de afgesproken kwaliteit uitgevoerd echter de begrote middelen zijn overschreden. Deze overschrijding wordt financieel toegelicht in paragraaf 2.3.

e) Verbeteren van de infrastructuur: concrete aandacht zouden gaan krijgen extra budget voor dorpspleinen, realiseren van kindvriendelijke woonomgevingen, realiseren en optimaliseren fiets- en wandelverbindingen en alternatieve vormen van openbaar vervoer onderzoeken.

In 2019 zijn een tiental reconstructies / rehabilitaties uitgevoerd, afgerond dan wel opgestart, zijnde Klein Welsden, de Grote Straat Banholt, Bat en Batstegen in Eijsden, het Kerkplein te Mesch, de weg van Bruisterbosch naar Herkenrade, de weg Blankenberg en Einderweg, gebied Honthem, Veldjesstraat te Eijsden, Burg. Wolfsstraat en Julianastraat (ged) te Sint Geertruid en het Fietspad in Gasthuis.

Daarnaast zijn in het kader van regulier onderhoud alle asfaltlagen op de Steegstraat, Bosweg, Laurentiusstraat en Sint Antoniusbank in Bemelen vervangen. Is de asfaltdeklaag in de Bachstraat te Eijsden vervangen. Daarnaast is het asfalt aan de Achterstraat en Gronsvelderweg, Kooiestraat en Hogeweg in Gronsveld overlaagd. De trottoirs en de asfaltdeklaag aan de Jonge Hagen te Mheer is vervangen en is op de Spoorstraat te Oost Maarland een nieuwe slijtlaag aangebracht.

Enkele projecten zijn opgestart in 2019, maar qua uitvoering c.q. afrekening nog niet afgehandeld. Te denken aan het project Watersysteem Sint Geertruid en Diepstraat te Eijdsen. Daarnaast is het project Terhorst stil komen te vallen vanwege een geconstateerde verontreiniging in de bodem, die niet ten tijde van de opstart van het project voorzien had kunnen worden. Het project heeft dus vertraging opgelopen. De grondaankoop voor het project fietspad Bukel heeft eveneens enige vertraging gekend, waardoor in dit project ook niet alle middelen zijn gebruikt in 2019.

Het voorziene project fietspad Emmastraat – Industrieweg en de bijbehorende fietsoversteek is, doordat de benodigde grond niet kon worden aangekocht, niet uitgevoerd.

f) Een transparant en gezond financieel beleid: waarbij de bewonerslasten laag blijven door de gemeentelijke lasten niet hoger te laten stijgen dan de inflatie.

Het in de pas laten lopen van de gemeentelijke lasten met inflatie is gerealiseerd. Binnen dit speerpunt waren 4 actiepunten voorzien. Eén punt is niet tijdig uitgevoerd. Dit betreft het in kaart brengen van de kostendekkendheid van leges. Dit is beoogd om met inzet van een stagiaire uit te voeren. Pas medio 2019 is een geschikte stagiaire gevonden die in 2020 is gestart. In 2020 is begonnen met het opstellen van een rekenmodel om de kostendekkendheid voor de verstrekking van vergunningen van de omgevingswet inzichtelijk te maken.

Begrotingstechnisch is in 2019 een solide meerjarig financieel beleid gerealiseerd. In de loop van het boekjaar zijn we echter geconfronteerd met onvoorziene tegenvallers waardoor het boekjaar 2019 met een negatief resultaat van € 1.259.086 moeten afsluiten.

In de bestuursrapportage II-2019 is aangegeven dat voor de verbetering van de sturings- en verantwoordingsdocumenten in 2020 wordt gestart met de evaluatie van de P&C processen en de P&C documenten. Dit proces is in 2019 reeds ambtelijk opgestart en in Q1-2020 met de Raad.

Aanvullend op het uitvoering geven aan bovenstaande voornemens willen we u het volgende niet onthouden.

Vanuit het oogpunt van ‘Openbare orde en Veiligheid’ is in 2019 geïnvesteerd in het behouden van een goed woon- en leefklimaat in onze dorpen en het buitengebied, middels het opstellen van het plan BOA 2.0, hetgeen in 2020 ten uitvoer gebracht gaat worden.

Samenwerking is een wezenlijk kenmerk van onze gemeente en komt tot uiting in het beleidsveld ‘Samenwerking: schakelen op schalen’. Vanuit de gemeenteraad is in 2019 een beleidskader opgesteld zijnde “doelgericht samenwerken”. Daarnaast heeft in 2019 met vele partijen en op vele gebieden samenwerking plaatsgevonden, te denken valt aan: Lijn-50, Maastricht-Heuvelland, Middengebied, Tripool gemeenten, Clervaux– Benelux, Liberation Route Europe (LRE), ESZL, diverse buurgemeenten (Riemst, Visé en Voeren), Euregionaal (Titz (D), Lontzen (B)) en diverse verbonden partijen.

Naar verwachting wordt op 1 januari 2022 de Omgevingswet van kracht. In dat licht is een routeplan uitgestippeld die moet gaan bijdragen aan een vloeiende implementatie van de Omgevingswet voor onze gemeente. In dat licht zijn voorbereidingen getroffen om binnen Lijn50 te komen tot een gezamenlijke Omgevingsvisie. Tevens zijn in 2019 binnen Lijn50-verband de gezamenlijke kernwaarden gestoeld op Cittaslow nader geconcretiseerd.

Middels de inzichten van professor Soete is in 2019 een belangrijk fundament gelegd voor het samenwerkingsverband in het Middengebied. Op 19 februari 2019 hebben de colleges van de Middengebied gemeenten dientengevolge ingestemd met het “Strategisch Actieplan Van groen hart tot groene long”, hetgeen vervolgens vertaald is in een

uitvoeringsprogramma voor het Middengebied bestaande uit een viertal programmalijnen: landschap/landbouw, duurzaamheid, toerisme van de toekomst en vitale samenleving. Hierover zal in 2020 nadere besluitvorming plaatsvinden in de gemeenteraad.

5. COVID-19

Het COVID-19 virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Maar vanwege de maatschappelijke impact ligt dat anders voor de financiën van 2020. Gezien de grote impact van het COVID-19 virus waarvan de financiële effecten onzeker (maar materieel) kunnen zijn, moet dit als gebeurtenis na balansdatum worden toegelicht in de toelichting bij de jaarrekening 2019 en ook moet de invloed – financieel en procesmatig – worden opgenomen in het jaarverslag.

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

6. Financieel

De jaarrekening 2019 sluit met een nadelig saldo van € 1.259.086. In hoofdlijnen kan gesteld worden dat het tekort in zijn geheel optreedt in Programma 1, te weten het Sociaal Domein voor € 1,7 miljoen. Dit tekort wordt voor € 450.000 gedekt door een aantal meevallers binnen programma 5. Overall is de jaarlijkse toename van het tekort binnen het Sociaal Domein zorgwekkend en dit stelt ons voor een serieuze financiële uitdaging richting de toekomst. Keuzes maken en ingrijpen in bestaande voorzieningen zijn onvermijdelijk om de begroting naar de toekomst toe structureel sluitend te krijgen.

Onderstaand volgt een overzicht van het saldo van de programma's op hoofdlijnen. Voor een uitgebreide toelichting van deze analyse wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's. In de afzonderlijke programma's is, rekening houdende met de financiële verordening, een analyse gemaakt van de verschillen.

Programma	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
1. Mens&Samenleving	€ 15.559.571,00	€ 17.330.279,60	€ -1.770.708,60	nadeel
1.40 Mutaties reserves programma 1	€ -896.566,00	€ -934.907,00	€ 38.341,00	voordeel
Saldo na bestemming	€ 14.663.005,00	€ 16.395.372,60	€ -1.732.367,60	nadeel
2. Landschap, natuur en water	€ 359.240,00	€ 343.983,88	€ 15.256,12	voordeel
2.40 Mutaties reserves programma 2	€ -272.004,00	€ -272.004,00	€ -	
Saldo na bestemming	€ 87.236,00	€ 71.979,88	€ 15.256,12	voordeel
3. Duurzaam wonen	€ 980.930,00	€ 981.422,84	€ -492,84	nadeel
3.50 Mutaties reserves programma 3	€ -37.760,00	€ -37.760,00	€ -	
Saldo na bestemming	€ 943.170,00	€ 943.662,84	€ -492,84	nadeel
4. Dienstverlening en besturen	€ 3.375.523,00	€ 3.364.208,74	€ 11.314,26	voordeel
4.40 Mutaties reserves programma 4	€ -149.300,00	€ -149.300,00	€ -	
Saldo na bestemming	€ 3.226.223,00	€ 3.214.908,74	€ 11.314,26	voordeel
5. Financiën en middelen	€ -17.948.498,00	€ -18.349.280,68	€ 400.782,68	voordeel
5.30 Mutaties reserves programma 5	€ -821.116,00	€ -1.017.557,00	€ 196.441,00	
Saldo na bestemming	€ -18.769.614,00	€ -19.366.837,68	€ 597.223,68	voordeel
Totaal Generaal	€ 150.020,00	€ 1.259.086,38	€ -1.109.066,38	nadeel

Programma 1 Mens & Samenleving

Het nadeel bij dit programma ad. € 1.732.368 wordt voornamelijk veroorzaakt op het beleidsveld sociaal domein en wel in grote lijnen op de navolgende onderdelen.

1. Er heeft voor € 384.000 een verplichte storting plaatsgevonden in de voorziening dubieuze debiteuren participatie (SZMH)
2. Hogere schadelast beperking door Podium24 van +/- € 100.000.
3. Een overschrijding op de minimaregelingen van € 113.000 door een hoger beroep op de regelingen.
4. Overschrijding open eind regeling Jeugdzorg € 922.000.

Op de bladzijdes 24, 25 en 26 vindt u een uitgebreide toelichting op de verschillen van programma 1.

Programma 2 Landschap, natuur en water

Hier zijn geen majeure afwijkingen te melden.

Programma 3 Duurzaam wonen

Hier zijn geen majeure afwijkingen te melden.

Programma 4 Dienstverlening en besturen

Hier zijn geen majeure afwijkingen te melden.

Programma 5 Financiën en middelen

Het voordeel bij dit programma wordt voornamelijk veroorzaakt op het beleidsveld financiën en middelen en wel op de volgende onderdelen. Van de algemene uitkering is € 148.000 meer ontvangen dan begroot, daarnaast is op de post onvoorzien € 260.000 meer ontvangen/minder uitgegeven dan voorzien. Verder bedroeg het geprognosticeerd saldo van de jaarrekening € 150.000 negatief. Bij de reserves is € 250.000 conform raadsbesluit onttrokken aan de algemene reserve voor de aanvulling van de frictiekosten. Daarnaast is € 53.000 gestort in de reserve gemeenschapshuizen. Op bladzijdes 116, 117 en 119 vindt u een uitgebreide toelichting op de verschillen van programma 5.

Van 2^e bestuursrapportage 2019 naar Jaarrekening 2019

Ten opzichte van de 2^e bestuursrapportage 2019 is het saldo van de jaarrekening ruim € 1,1 miljoen nadeliger. Belangrijkste reden zijn de alsmaar oplopende lasten uit hoofde van de Jeugdzorg waar voor bijna € 900.000 een tekort is ontstaan. Daarnaast zijn we genooddaakt om de voorziening dubieuze debiteuren bij SZMH te verhogen daar de debiteurenpositie bij SZMH (openstaande vorderingen) slechts marginaal terugloopt. SZMH heeft hier het beste zicht op, wat reden was om de door hun geadviseerde percentages voor oninbaarheid te gaan hanteren. Dit heeft ertoe geleid dat er een flinke storting in de Voorziening Debiteuren Sociale Zaken diende plaats te vinden van €384.000.

Helaas was het over grote deel van dit nadeliger saldo bij de vaststelling van de 2^e bestuursrapportage 2019 niet te voorzien. Sterker nog, deze jaarrekening was al in concept gereed toen van de gemeente Maastricht inzake de 3 d's nog een 'nabrand' werd ontvangen die het noodzakelijk maakte de jaarrekening aan te passen en naar beneden bij te stellen.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de financiële gevolgen van de jaarrekening 2019. Als startpunt is genomen het begroot rekeningsaldo ad. € 150.000 negatief conform de 2^e bestuursrapportage 2019. Vervolgens zijn per programma de grootste afwijkingen aangegeven met een verwijzing naar de pagina's voor een uitgebreidere toelichting.

	nadelig	voordelig	Saldo	Toelichting
Saldo Burap II-2019	-€ 150.000			
Programma 1				
Schadelastbeperking Podium 24 (plaatsingen op de arbeidsmarkt)	-€ 116.000			blz 24
Voorziening dubieuze debiteuren SZMH	-€ 384.000			blz 24
Minimaregeling	-€ 113.000			blz 25
Participatiebudget		€ 70.000		blz 25
Algemene kosten 3 d's (inhuur)	-€ 66.000			blz 25
Extra lasten Jeugdzorg	-€ 922.000			blz 25
Mfa Eijsden		€ 100.000		blz 38
leerlingenvervoer	-€ 60.000			blz 38
Buitensport accomodaties	-€ 51.000			blz 38
Groene sportvelden	-€ 150.000			blz 38
Kinderopvang		€ 45.000		blz 38
Programma 2				
Nutsbedrijven		€ 105.000		blz 57
Openbaar groen	-€ 93.000			blz 60
Programma 3				
Gedeelde winstneming kavel karreweg St. Geertruid		€ 30.000		blz 76
Niet gerealiseerde opbrengsten verkoop 12 Septemberlaan	-€ 142.000			blz 76
Duurzaamheid		€ 73.000		blz 84
Extra ontvangsten Waboleges		€ 60.000		blz 86
Programma 4				
Extra storting voorziening wethouders	-€ 186.000			blz 108
Programma 5				
Treasury		€ 50.000		blz 116
Algemene uitkering (duurzaamheid)		€ 150.000		blz 116
Onvoorzien (btw compensatiefonds en vrijval nog te betalen)		€ 260.000		blz 116
Mutaties reserves (frictie en gemeenschapshuizen)		€ 196.000		blz 119
Programma 1 t/m 5				
Diversen		€ 35.000		
Saldo Jaarrekening 2019	€ -2.433.000	€ 1.174.000	€ -1.259.000	

Leeswijzer

De programmarekening is een omvangrijk boekwerk vol financiële, cijfermatige gegevens en tekstuele toelichtingen hierop. Om u wegwijs te maken in de programmarekening en er tevens voor te zorgen dat u uit de programmarekening de maximale informatie haalt, hebben we deze leeswijzer opgesteld.

De programmarekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag geeft een beeld van de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting;
- een verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SISA);
- een bijlage met het overzicht restant kredieten.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel treft u een overzicht aan van de verantwoording per programma. Dit overzicht komt overeen met de speerpunten vanuit het Raadsprogramma. Per speerpunt is aangegeven wat we in 2019 wilden bereiken en wat we daarvoor hebben gedaan. Met behulp van een verkeerslichtenmodel is aangegeven hoe het staat met de voortgang van de betreffende acties.

Afwijkend van de verkeerslichten in de bestuursrapportage is bij de jaarrekening er voor gekozen alleen met groen of rood te werken. De reden hiervoor is omdat bij oranje gesteld wordt dat de prestatie naar verwachting nog binnen de gestelde kaders van tijd, kwaliteit en geld wordt gerealiseerd. In dit geval dus 2019. Aangezien 2019 ten einde is kan het verkeerslicht derhalve alleen groen of rood zijn.

Aan het verkeerslichten model kan de volgende betekenis worden toegekend.

Verkeerslicht	Betekenis
	Prestatie is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd, dan wel is de prestatie geborgd binnen de bestaande processen.
	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

Vervolgens is onder het kopje “wat heeft het gekost” per beleidsveld een financiële verantwoording opgenomen, die bestaat uit:

- een overzicht van het saldo per beleidsveld/kostenplaats en het saldo per programma;
- een specificatie van het saldo van de reserves;
- een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie. De te analyseren onderdelen zijn aangegeven met een nummer.

De financiële afwijkingen zijn geanalyseerd conform de financiële verordening.

Artikel 10 Financiële afwijkingen baten en lasten

1. *Afwijkingen die groter zijn dan 10% met een minimum van € 7.500 per kostenplaats worden in de jaarrekening bij de programma's toegelicht.*

Indicatoren

Zoals voorgeschreven voorziet ook de begroting 2019 in de verplichte indicatoren. Ook in deze jaarrekening zijn deze indicatoren weer opgenomen. Het valt wel op dat de realiteitswaarde van de indicatoren nog altijd in ontwikkeling is. Zo zijn nog niet voor alle indicatoren up to date gegevens beschikbaar.

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat in de programmarekening een aantal paragrafen verplicht wordt opgenomen. De paragrafen zijn bedoeld als verslag over het in het afgelopen jaar gevoerde beleid ten aanzien van beheersmatige aspecten.

Deel 1A: Programmaverantwoording

Programma 1: Mens & Samenleving

Wij leven in een tijd van fundamentele veranderingen in de samenleving. De verzorgingsstaat met verzekerde rechten op overheidsvoorzieningen verandert naar een samenleving met meer zelfredzame mensen die eigen verantwoordelijkheid mogen en moeten nemen voor zichzelf en hun (sociale) omgeving. Hoewel deze veranderende samenleving de nodige onzekerheid met zich meebrengt – ook voor onze inwoners – biedt het ook kansen. Onze gemeente heeft een sterke culturele identiteit, een rijk verenigingsleven en goede (algemene)voorzieningen. Door actieve en zelfredzame inwoners kan de aanwezige kracht maximaal worden benut. Een goede kwaliteit van leven voor al onze inwoners in een inclusieve samenleving* is ons streven, hetgeen naadloos aansluit bij het Cittaslow- gedachtegoed en Dicht bij het Leven- filosofie.

**Een inclusieve samenleving is een samenleving waar iedereen tot zijn recht kan komen. Het maakt niet uit welke culturele achtergrond, gender, leeftijd, talenten of beperkingen iemand heeft. Iedereen neemt op een gelijkwaardige manier deel aan de maatschappij.*

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
1. Mens en Samenleving	lasten	1.1 Sociaal Domein	€ 18.302.651,00	€ 19.870.747,55	€ -1.568.096,55	nadeel
		1.2 Vitale inwoners en gemeenschappen	€ 5.674.151,00	€ 6.015.961,38	€ -341.810,38	nadeel
		1.3 Culturele Identiteit	€ 227.293,00	€ 248.183,23	€ -20.890,23	nadeel
	Totaal lasten		€ 24.204.095,00	€ 26.134.892,16	€ -1.930.797,16	nadeel
	baten	1.1 Sociaal Domein	€ -8.098.034,00	€ -8.000.479,13	€ -97.554,87	nadeel
		1.2 Vitale inwoners en gemeenschappen	€ -546.240,00	€ -804.133,43	€ 257.893,43	voordeel
		1.3 Culturele Identiteit	€ -250,00	€ -	€ -250,00	nadeel
	Totaal baten		€ -8.644.524,00	€ -8.804.612,56	€ 160.088,56	voordeel
	Saldo voor bestemming	1.1 Sociaal Domein	€ 10.204.617,00	€ 11.870.268,42	€ -1.665.651,42	nadeel
		1.2 Vitale inwoners en gemeenschappen	€ 5.127.911,00	€ 5.211.827,95	€ -83.916,95	nadeel
		1.3 Culturele Identiteit	€ 227.043,00	€ 248.183,23	€ -21.140,23	nadeel
	Totaal voor bestemming		€ 15.559.571,00	€ 17.330.279,60	€ -1.770.708,60	nadeel
		1.4 Mutatie reserves programma 1	€ -896.566,00	€ -934.907,00	€ 38.341,00	voordeel
	Saldo na bestemming		€ 14.663.005,00	€ 16.395.372,60	€ -1.732.367,60	nadeel

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren					
Programma 1: Mens & Samenleving					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1,00% 2018	1,00%	1,00%
Kinderen in uitkeringsgezinnen	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3,00% 2018	5,00%	7,00%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	12,1% 2018	11,3%	11,8%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,10% 2018	1,10%	1,20%
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,30% 2018	0,30%	0,40%
Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	GMSD	57 2019	57	61
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0 2018	1,3	1,9
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	14 2018	21	23
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkw alificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,50% 2018	1,60%	1,90%
Achterstandsl leerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut	2,59% 2015	8,80%	11,61%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-74 jaar	LISA	402,1 2019	586,3	677,1
Netto participatiegraad	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	68,10% 2018	68,30%	67,80%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut	2,00% 2018	2,00%	2,00%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	146,2 2019	250,9	381,7
Personen met een lopend re-integratietraject	Aantal per 10.000 inwoners van 15-74 jaar	CBS	88 2018	136	153
Niet sporters	%	RVM	50,70% 2016	49,10%	48,70%

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Mens & Samenleving :

- Sociale Zaken Maastricht en Heuvelland.
- Centrumregeling inkoop Jeugd.
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid Limburg).
- Omnibuzz.
- MTB Regio Maastricht NV.
- Stichting Podium24.
- Annex BV / Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM).
- Anti Discriminatie Voorziening Limburg.
- Regionale samenwerking leerplicht RMC.
- Regionale samenwerking leerlingenvervoer.

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.1 Beleidsveld Sociaal Domein

Het Sociaal Domein gaat over mensen en hun directe omgeving, niet om producten en diensten en niet over het toepassen van protocollen en uitvoering van de regels van “het systeem”. De inwoners staan centraal. Zij hebben een belangrijk aandeel in het oplossen van problemen en de regie daarover. Daar waar nodig vindt ondersteuning plaats. Het ondergeschikt maken van het systeem aan het belang van de inwoner en de directe omgeving is de basis van een toekomstbestendig en dus ook een financieel gezond Sociaal Domein.

Er zullen altijd mensen zijn die tijdelijk of permanent niet zelfredzaam zijn en geen regie over hun leven kunnen voeren. Deze mensen moeten wij blijven ondersteunen en een vangnet blijven bieden. In dat geval zorgen wij voor kwalitatief goede hulp en ondersteuning.

1.1.1 Speerpunt: *Wij werken aan de transformatieopgave binnen het Sociaal Domein: Wij stellen de inwoner en zijn directe omgeving centraal.*

Wat willen we bereiken:

Maatschappelijke vraagstukken en/of hulp- en ondersteuningsvragen van onze inwoners worden benaderd vanuit de bredere context, binnen onderling verbonden beleidskaders en in dialoog met de inwoners en hun sociale omgeving. Daarbij richten wij de focus op resultaat en passen zoveel mogelijk maatwerk toe.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Er wordt ingezet op de Doorontwikkeling van de toegang tot zorg en ondersteuning (het Sociaal Team) zodat alle vragen c.q. meldingen omtrent WMO-ondersteuning, Jeugdhulp en werk- en inkomen integraal kunnen worden opgepakt.	WMO en jeugdhulp zijn organisatorisch ingebed bij het sociaal team en worden door dit team integraal opgepakt. De uitvoering van de Participatiewet is ondergebracht bij de regionale sociale dienst Maastricht-Heuvelland en wordt dus separaat uitgevoerd. Er is dus nog geen sprake van een optimale integrale uitvoering.			
Er wordt samengewerkt op basis van gelijkwaardigheid met betrokken professionals in de (jeugd)zorg, maatschappelijke ondersteuning, welzijnsorganisaties, (zorg)vrijwilligers en sociale omgeving van onze inwoners en cliënten.	De evaluatie van de subsidies is in samenwerking met de betrokken organisaties uitgevoerd. Aan de subsidies zijn meetbare resultaten gekoppeld, deze zijn niet eenzijdig opgelegd door de gemeente, maar in samenspraak met de professionals bepaald.			
Het Sociaal Team en zorgaanbieders	December jl. is het beleidsplan Jeugd Zuid-Limburg door de Raad			

werken integraal samen en op basis van het één plan-, één gezin-één regisseur-principe.	vastgesteld waarin doorontwikkeling en digitalisering van 1G-1P-1R onderdeel is. Tevens wordt in het actieplan jeugd de regierol uitgewerkt en geconcretiseerd. Sturing op gevraagde prestaties in combinatie met budgetbeheersing blijft centraal staan. In 2020 wordt de regierol verstevigd opgepakt.			
De voorwaarden voor een goede samenwerking tussen de professionals onderling, de cliënten en hun sociale omgeving worden gestimuleerd.	Cliëntenraden, de gemeentelijke adviesraad en professionals worden geraadpleegd bij het opstellen van beleidsplannen.	●	●	●

Wat willen we bereiken:

Bij elk maatschappelijk vraagstuk gaan wij uit van eigen kracht van onze inwoners en maatschappelijke partners en wij handelen daarnaar: ze krijgen maximale ruimte om initiatieven te nemen en te realiseren

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Er wordt geïnvesteerd in de voorwaarden om actieve betrokkenheid en zeggenschap voor de cliënten en hun sociale omgeving bij de invulling van hun hulp en ondersteuning mogelijk te maken.	De gemeente heeft een subsidie aan MEE incidenteel verhoogd om te voldoen aan de stijgende vraag naar cliëntenondersteuning. De gemeente stelt gratis onafhankelijke cliëntenondersteuning van de stichting MEE beschikbaar voor alle cliënten die een beroep doen op de gemeentelijke ondersteuning. In 2019 hebben 251 cliënten gebruik gemaakt van de dienstverlening van MEE.	●	●	●
Onze inwoners worden betrokken bij het gemeentelijk beleid en uitvoering.	De samenwerking met de adviesraad is herijkt. De adviesraad wordt op gelijke wijze als de gemeenteraad periodiek geïnformeerd over recente ontwikkelingen in het Sociaal Domein.	■	●	●

1.1.2 Speerpunt: *Wij werken aan de transformatieopgave binnen het Sociaal Domein: hulp- en ondersteuning voor de meest kwetsbare inwoners is toekomstbestendig.*

Wat willen we bereiken:

Onze kwetsbare inwoners (jong en oud) worden ondersteund opdat zij in hun eigen leefomgeving zo lang mogelijk kunnen blijven wonen met goede kwaliteit van leven, deel kunnen nemen in de samenleving en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar-rekening
Om inwoners met beperkingen langer zelfstandig te laten wonen met een zo goed mogelijke kwaliteit van leven wordt er geïnvesteerd in maatwerkvoorzieningen.	De participatiecoach is gestart. De eerste gesprekken met individuele inwoners zijn gevoerd. De participatiecoach werkt ook aan het opbouwen van een netwerk. Samen met de buurtcoaches en het sociaal team wordt op uitvoerend vlak invulling gegeven aan de doelstellingen van het programma mens en samenleving. Indien noodzakelijk om te voorzien in ondersteuning worden maatwerkvoorzieningen ingezet.			
De algemeen toegankelijke (welzijns-) voorzieningen worden gefaciliteerd en daar waar nodig verder geoptimaliseerd.	1. De subsidies aan de Stichting Trajekt en MEE zijn incidenteel verhoogd. 2. De pilot Algemeen Toegankelijke Dagbesteding (ATD) Ouderen op de locatie Margraten loopt door tot en met april 2020. In totaal hebben 26 unieke cliënten gebruik gemaakt van de ATD in de eerste 10 maanden van 2019, tegen 21 in 2018. De doelstelling om voor hetzelfde budget meer cliënten te bedienen is gerealiseerd. Na 10 maanden in 2019 heeft een regionale aanbesteding plaats gevonden om de algemeen toegankelijke dagbesteding structureel in te bedden voor de			

	hele gemeente per 1.1.2020. De resultaten over 10 maanden zijn meegenomen in de afwegingen bij deze aanbesteding en het besluit van het college om daarmee in te stemmen. Per 1.1.2020 is de ATD dus structureel voor de gemeente. De gegevens over de laatste 2 maanden van 2019 zijn daarom niet meegenomen in de evaluatie en in verdere besluitvorming, deze heeft in november plaatsgevonden. Deze cijfers zijn daarom niet voor handen. De regionale aanbesteding van algemeen toegankelijke dagbesteding is in de afrondende fase.			
De ondersteuning en versterking van de informele zorg wordt gefaciliteerd.	1. In projectperiode (sept. 2017 t/m september 2019) van Buurtgezinnen zijn er 7 steungezinnen gevonden, zijn er 4 gezinnen gekoppeld en zijn 8 steungezinnen afgehaakt. 2. Er is een (tijdelijke) uitbreiding van 8 naar 24 uur per week gerealiseerd voor professionele ondersteuning van vrijwilligers van de huiskamers en van informele zorgvrijwilligers van de Stichting Vrijwillige Hulpdienst Eijsden-Margraten.			
Mantelzorgers worden gewaardeerd en ondersteund.	Een bedrag van € 200 per huishouden is uitgereikt aan 310 zorgvragers om hun mantelzorgers te bedanken. Het Steunpunt Mantelzorg heeft een subsidie van de gemeente ontvangen en heeft hun diensten beschikbaar gesteld aan onze mantelzorgers.			

Wat willen we bereiken:

Hulp- en ondersteuning voor de kwetsbare inwoners is gevarieerd, kwalitatief goed en financieel gezond. Het uitgangspunt is: niet meer, maar ook niet minder hulp- en ondersteuning dan noodzakelijk.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
Per huishouden met meervoudige problematiek is er een integraal ondersteuningsplan, gericht op afstemming, prioritering, vereenvoudiging van de geboden hulp, kostenbeheersing en monitoring van resultaat. De (eerste) kwalitatieve resultaten en de financiële aspecten zijn inzichtelijk.	Het dossieronderzoek voor Wmo en Jeugd, is neergelegd bij een onafhankelijk onderzoeksbureau I&O research. Het onderzoek wordt afgerond in april 2020. Inzet is maatwerkvoorzieningen toe te kennen niet meer en niet langer dan noodzakelijk is. Via regievoering zal met name bij toekenning van du(urde)re voorzieningen de vinger aan de pols gehouden worden teneinde sneller te kunnen besluiten over opschaling van ingezette ondersteuning, wanneer noodzakelijk, dan wel afschaling ervan wanneer mogelijk.			

Wat willen we bereiken:

Er wordt gestreefd naar een budgettair neutrale uitvoering van de Wmo, Participatiewet en de Jeugdwet. Het uitgangspunt is ook hier: niet meer, maar ook niet minder hulp- en ondersteuning dan noodzakelijk.

Het aantal inwoners dat een beroep doet op professionele hulp en ondersteuning en de bijbehorende uitgaven worden gestabiliseerd.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
De financiële stromen worden gemonitord en tijdig bijgestuurd. Er vindt een pro-actieve communicatie daarover plaats.	In Q4-2019 is een businesscase opgestart om te beoordelen of het voordeliger is de uitvoering van de Participatiewet in eigen beheer uit te gaan voeren en uit te treden uit Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland. Definitieve besluitvorming vindt vooralsnog plaats in Q3-2020. Parellel daaraan vindt er bij SZMH een			

	onderzoek plaats naar kostenbeheersing. In 2019 is extra ingezet om (financiële) risico's te monitoren. Er is thans inzicht in kostenontwikkeling in het Sociale Domein: WMO, jeugd en participatie. Per saldo zijn de kosten in 2019 niet budgetneutraal. De sturing op de budgetten zal naar een hoger niveau getild moeten worden. Hierbij is wel van belang om op te merken dat de mate van beïnvloeding door de lokale uitvoering niet in alle gevallen maximaal kan zijn.			
--	--	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
1.1 Sociaal Domein	661000 WWB	€ -79.169,00	€ 468.254,14	€ -547.423,14	nadeel 1.
	6610010 SZMH	€ 1.082.121,00	€ 1.063.495,11	€ 18.625,89	voordeel
	6610100 Bijstandbesluit zelfstandigen	€ -44.647,00	€ -9.058,38	€ -35.588,62	nadeel 2.
	6611000 Sociale werkvoorziening	€ 1.816.078,00	€ 1.804.149,81	€ 11.928,19	voordeel
	6614000 Minima regelingen	€ 430.009,00	€ 543.726,31	€ -113.717,31	nadeel 3.
	6623000 Participatiebudget	€ 292.684,00	€ 222.105,87	€ 70.578,13	voordeel 4.
	6661000 WMO Hulpmiddelen	€ 300.000,00	€ 355.631,27	€ -55.631,27	nadeel 5.
	6662002 WMO algemene voorzieningen	€ 458.412,00	€ 418.676,48	€ 39.735,52	voordeel
	6662003 Huiskamers	€ 44.092,00	€ 46.321,56	€ -2.229,56	nadeel
	6662010 WMO maatwerk 18+	€ 3.555.037,00	€ 3.565.334,74	€ -10.297,74	nadeel
	6667000 Eigen bijdrage PGB	€ -150.000,00	€ -152.594,96	€ 2.594,96	voordeel
	6670000 Welzijnswerk	€ 659.204,00	€ 695.799,66	€ -36.595,66	nadeel
	6670010 3d's algemeen	€ 240.000,00	€ 306.075,26	€ -66.075,26	nadeel 6.
	6671001 Sociaal team	€ 30.000,00	€ 49.347,88	€ -19.347,88	nadeel 7.
	6682000 Jeugdzorg	€ 5.595.129,00	€ 6.517.336,67	€ -922.207,67	nadeel 8.
	6923000 Uitkering deelfonds sociaal domein	€ -4.024.333,00	€ -4.024.333,00	€ -	
Totaal 1.1 Sociaal Domein		€ 10.204.617,00	€ 11.870.268,42	€ -1.665.651,42	nadeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. WWB

De belangrijkste kosten die de kostenoverschrijding hebben veroorzaakt, zijn de kosten voor schadelastbeperking van Podium24. Podium24 krijgt niet betaald voor de dienstverlening, maar krijgt een vergoeding als zij mensen vanuit het gemeentelijk bestand Participatiewet, plaatsen op de arbeidsmarkt. Deze kostenstijging voor schadelastbeperking, brengt anderzijds een besparing op de uitkeringslasten op, welke op jaarbasis groter is dan het bedrag aan schadelastbeperking. Verder is geconstateerd dat de debiteurenpositie bij SZMH (openstaande vorderingen) slechts marginaal terugloopt. SZMH heeft hier het beste zicht op, wat reden was om de door hun geadviseerde percentages voor oninbaarheid te gaan hanteren. Dit heeft ertoe geleid dat er een flinke storting in de Voorziening Debiteuren Sociale Zaken diende plaats te vinden van € 384.000. Deze storting is onder deze post verantwoord.

2. Bijstandbesluit zelfstandigen

In 2019 hebben geen ondernemers gebruik gemaakt van de Bbz regeling. De kostenoverschrijding heeft te maken met een afrekening van 2018 vanuit het ministerie van SZW.

3. Minima regelingen

De kostenoverschrijding heeft enerzijds te maken met het feit dat minimaregelingen en schuldhelpverlening meer zijn aangevraagd dan begroot. Anderzijds heeft de doelgroep een groter beroep gedaan op de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen; deze kwijtscheldingen worden uitgevoerd door de BsGW. Verder hebben er op deze post minder betalingen van openstaande debiteuren plaatsgevonden dan begroot.

4. Participatiebudget

Reden van budgetoverschrijding heeft te maken met de afrekening van een provinciale subsidie voor het project maatschappelijke participatie. Dit project bevordert de maatschappelijke participatie van statushouders. Na eindverantwoording heeft de gemeente het volledige subsidiebedrag ontvangen en is als eindafrekening het bedrag toegevoegd aan het participatiebudget.

5. WMO Hulpmiddelen

Op basis van de realisatiecijfers 2018 werd bij de vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2019 een verlaging van deze begrotingspost met € 150.000 als een reële optie verondersteld. Achteraf gezien is de verlaging in deze omvang te optimistisch gebleken. Met name de kosten voor woningaanpassingen zijn hoger uitgevallen dan zoals bij de 1e Bestuursrapportage gedacht.

6. 3d's algemeen

In de 1e Bestuursrapportage 2019 heeft op deze begrotingspost een aframing van € 150.000 plaatsgevonden. Achteraf is deze inschatting te positief gebleken. Onder andere doordat noodzakelijke inhuur van capaciteit op de administratie van het Sociaal Team (vanwege uitval) op deze post is verantwoord.

7. Sociaal team

De overschrijding is te verklaren door het inhuren van externe juridische ondersteuning in het kader van een langslpende procedure tussen de gemeente en een WMO-cliënt.

8. Jeugdzorg

De afgelopen jaren zien we (net als in de rest van Nederland) een forse stijging in de kosten voor jeugdzorg. Helaas is dit in 2019 niet anders. Wat wel anders is, is dat we in 2019 een redelijke stabilisatie zien op de inzet van ambulante trajecten wat een positieve ontwikkeling is. De kostenstijging wordt namelijk vooral veroorzaakt door een toename van verblijfscliënten. Een groot deel van deze kostbare maatwerktrajecten zijn het gevolg van jeugdwetbepalingen waarbij jeugdigen onder voogdij van een gecertificeerde instelling komen te vallen zoals bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg en de invloed van gemeenten zeer beperkt tot nihil is. Verblijfstrajecten zijn kostbare trajecten waarbij de kosten kunnen oplopen tot wel € 480,- per etmaal waarin een kleine stijging aantal cliënten een zeer groot deel van de kostenstijging veroorzaakt. Ten opzichte van

2018 zijn de kosten voor Verblijf meer dan verdubbeld van bijna € 600.000 naar ruim € 1.200.000. In de 1^e Bestuursrapportage is de begroting bijgesteld, echter is deze bijstelling achteraf niet groot genoeg gebleken. In de afrekening vanuit Centrumgemeente Maastricht zaten grote afwijkingen ten opzichte van de eerder verstrekte prognoses, wat leidt tot de overschrijding op deze post van. Vooral op JeugdzorgPlus was de afwijking groot. Dit verschil heeft te maken met de afrekening vanuit Den Bosch, de Centrumgemeente voor JeugdzorgPlus voor heel Zuid-Nederland. Den Bosch rekt na afloop van het jaar af met de verschillende regio's. Limburg is verdeeld in 3 regio's en Eijsden-Margraten hoort bij Zuid-Limburg. Maastricht ontvangt de afrekening betreffende Zuid-Limburg en rekt af met de verschillende gemeenten. Dit gebeurt a.d.h.v. van het aantal gemiddelde arrangementen in 2017 en 2018. De beïnvloedbaarheid door Eijsden-Margraten op dit gebied is nihil.

1.2 Beleidsveld Vitale inwoners en gemeenschappen

Een sterke gemeenschap met vitale inwoners onderscheidt zich door de aanwezigheid van een grote individuele en collectieve kracht. Mede daardoor ontstaat er een breed pallet aan algemene voorzieningen en activiteiten. Deze ontstaan vaker door burgerinitiatieven waarbij enthousiaste vrijwilligers een trekkersrol nemen. Mensen vallen niet buiten hun gemeenschap door ziekte, beperking, gebrek aan middelen of bijvoorbeeld een andere achtergrond. Recht op gezond en veilig leven is een van de fundamentele rechten van elk mens. Bescherming, bewaking en bevordering van en gezond en veilig leven voor al onze inwoners behoort tot onze basistaken. Speciale aandacht daarbij verdienen onze inwoners in een kwetsbare positie. Een gezond en veilig leven is ook een belangrijke factor voor de verhoging van de zelfredzaamheid en bevordert de actieve participatie aan de maatschappij.

Duurzame en toekomstbestendige sport- beweeg- cultureel-maatschappelijke-en onderwijsactiviteiten en accommodaties vormen het fundament voor goede kwaliteit van leven in onze gemeente.

1.2.1 Speerpunt: *Versterken van individuele en collectieve kracht in de samenleving.*

Wat willen we bereiken:

Burgerinitiatieven worden benaderd op basis van een coöperatieve houding: de gemeentelijke service aan burgers gebeurt op basis van een “ja mits” in plaats van “nee tenzij” houding.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Buurtverbindingsactiviteiten worden ondersteund en gefaciliteerd.	De gemeente heeft samen met de Provincie Limburg een subsidie toegekend aan het aanstellen van een sociale regisseur, op verzoek van het Sociaal Centrum Eijsden. De subsidie buurtinitiatieven is nog steeds actief, er is voor 3 activiteiten subsidie toegekend.			

Wat willen we bereiken:

Onze inwoners hebben gelijke kansen om mee te kunnen doen in de samenleving.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Belemmeringen worden weggenomen voor onze kwetsbare inwoners om deel te nemen aan het maatschappelijk leven.	Sinds 1 september 2019 beschikt het sociaal team over een medewerker, aangeduid als participatiecoach, die specifiek als taak heeft kwetsbare inwoners te stimuleren aan het maatschappelijke			

	leven deel te nemen. Verder heeft deze als taak lokale initiatieven te koppelen aan de uitvoeringstaken van het Sociaal Team.			
Ons Sociaal Team werkt kerngericht, is laagdrempelig en herkenbaar voor inwoners met hulpvragen, professionals en vrijwilligers.	De doorontwikkeling van het kerngericht werken wordt mede gekoppeld aan het in oktober 2019 gestarte project dienstverlening. De doelstelling heeft meerjarig karakter en is in 2019 nog niet gerealiseerd. De visie op Dienstverlening wordt in 2020 vastgesteld. ER zijn werkbezoeken geweest bij de gemeenten Peel en Maas (Meijel) en Roerdalen			
Voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken/initiatieven van inwoners en/of maatschappelijke partners is er een vast aanspreekpunt. Dit geldt in elk geval voor verenigingen, statushouders, vrijwilligers.	15 statushouders zijn gehuisvest, deze worden door Trajekt maatschappelijk begeleid. Er is een verenigingsconsulent en aanspreekpunt voor vrijwilligers.			
De maatschappelijke begeleiding en integratie van onze nieuwe inwoners c.q. "statushouders" wordt gecontinueerd.	7 statushouders zijn gestart met de inburgering; 2 statushouders staan nog op de wachtlijst; 6 statushouders worden aangemeld in januari 2020; 1 statushouder heeft een baan naast zijn inburgering. Er zijn 8 bijeenkomsten geweest waarin de vrijwilligers zijn ingewerkt en getraind. Momenteel zijn er 12 vrijwilligers uit onze gemeente actief in begeleiding van de statushouders.			
Belemmeringen voor deelname aan basis-, voorgezet- en speciaal onderwijs worden zoveel mogelijk weggenomen.	1. Leerlingenvervoer: 96 leerlingen hebben gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer. 2. Leerplicht: van 3360 leerlingen in Eijsden-Margraten zijn er 50 "zorgleerlingen". 55 keer kwam leerplicht ambtenaar in actie vanwege gemeld schoolverzuim. 3. In het portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-			

	Heuvelland is in februari de notitie “Samen Sterk” Onderwijs-Jeugd-Zorg in Maastricht-Heuvelland vastgesteld. Hierin hebben de volgende onderwerpen prioriteit: Integrale en inclusieve Kindcentra, Doelgroepenarrangementen, Knooppunten, interprofessionele samenwerking, Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid & Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE) en adaptief leerlingenvervoer. Het adaptief Leerlingenvervoer was een voornemen in 2019. De duur van de gunning van het Leerlingenvervoer in haar geheel was nog niet ten einde. In 2020 zal er opnieuw een aanbestedingstraject voor heel Zuid-Limburg volgen. De gemeente Maastricht heeft de regie voor de regio Maastricht-Heuvelland.			
--	---	--	--	--

Wat willen we bereiken:

Onze inwoners zijn in staat eigen verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid voor kwetsbare inwoners te nemen.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Er wordt geïnvesteerd in maatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk en opvoedingsondersteuning.	Jeugd- en jongerenwerk wordt ingezet in iedere kern. Er is opvoedondersteuning en een gezamenlijk aanbod in Maastricht-Heuvelland van trainingen en cursussen voor kinderen zoals KIES-training, Rots en Watertraining, Home-Start en cursus voor ouders 'Opvoeden in twee huizen'. In 2019 hebben 32 kinderen deelgenomen aan Rots en Watertraining en 3 kinderen aan KIES-training. Ook nemen de jeugd-			

	en gezinswerkers deel aan de knooppunt overleggen op alle basisscholen.			
--	---	--	--	--

Wat willen we bereiken:

Een breed palet aan educatieve-, culturele-, ontmoetings- en sport- en bewegingsactiviteiten die onze gemeente ondersteunt en/of organiseert is voor iedereen (ongeacht leeftijd, gezondheid, sociale en economische omstandigheden) zoveel mogelijk bereikbaar, betaalbaar en toegankelijk.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
De scholen krijgen een uitgewerkt programma voor kunsteducatie in de disciplines muziek, toneel en beeldend kunst aangeboden.	1. Het programma SKEM 2019 (cultuureducatie basisscholen Eijsden-Margraten) is uitgevoerd: > Er zijn 6 lesblokken Beeldend, Muziek en Toneel gerealiseerd. > 250 kinderen hebben deelgenomen aan het programma. > Er is een samenwerking met lokale muziekverenigingen gerealiseerd. > De lessen beeldend en toneel stonden in het teken van duurzaamheid, zwerfafval, natuur en milieu. i.s.m. culturele professionals en natuurverenigingen. > het SKEM lesprogramma januari t/m juni 2020 is uitgewerkt. > De nieuwe invulling van de rol van de buurtcoach is geïmplementeerd > Het onderzoek naar de mogelijkheden van het lesprogramma 'Toon je Talent' heeft plaatsgevonden. Doel: implementatie in 2020/2021. 2. De bestaande educatieve projectplannen van de buurtcoach Kunst en Cultuur zijn inhoudelijk en financieel geanalyseerd en waar nodig aangepast / verder ontwikkeld. Rapportage heeft plaatsgevonden.			

(Nieuwe) initiatieven op het gebied van kunst en cultuur, zowel professioneel als amateur worden gestimuleerd en waar nodig gefaciliteerd. Er wordt een relatie gelegd met de andere beleidsvelden zoals erfgoed, landschap en toerisme.	1: Samenklank projectorkest. Conform planning is in 2019 uitgevoerd: Fase 1, september / oktober: Adviserende gesprekken met experts uit verschillende relevante vakgebieden. Fase 2, november/december: - samenstelling projectteam - brainstormsessie projectteam m.b.t. concept & doelstelling Samenklank. - vastleggen concept & doelstellingen t.b.v. Raadsinformatiebrief. 2: Eerste fase pilotproject Cultuur & Burgerparticipatie is afgerond in 2019: De methode 'Arte Util' is gepresenteerd. De methode kan gebruikt worden door beleidsmedewerkers, buurtcoaches participatiecoaches, verenigingsconsulenten. In 2020 kan de methode geïmplementeerd worden. 3: Verdieping projecten Buurtcoach m.b.t. speerpunten culturele identiteit. In 2019 is uitgevoerd: >Fase 1 van de ontwikkeling van het nieuwe SKEM lesprogramma t.b.v. de periode sept – dec 2020. >Clean-up activiteiten: Buurtbewoners en scholen hebben deelgenomen aan 9 opschoonacties in de Gemeente Eijsden-Margraten >Afvalkunst: Er zijn een groot aantal kunstwerken gerealiseerd tijdens evenementen zoals de Koningsspelen met doorgaande lijnen naar o.a. Vrijheidsspelen, Vrijheidsmarkt en Beleefweekend. Naast toonmomenten van de kunst			
---	---	---	---	---

	zijn workshops met duurzaamheid en (zwerf)afval als basisthema georganiseerd. 4: Culturele projecten in het landschap: >Het nieuwe initiatief 'Droomwandelingen', ontwikkeld door de organisatie van Wanderlöss, heeft plaatsgevonden tijdens het Beleefweekend. Hierbij is de relatie gelegd met andere beleidsvelden zoals erfgoed, landschap en toerisme. >Het Beleefweekend is uitgevoerd. Hierbij is een verbinding gelegd tussen het Citta Slow gedachtengoed, lokale ondernemers, omgeving/natuur en erfgoed. > Fase 1 van de Culturele fiets- en wandelroute is uitgevoerd: -alle kunstwerken openbare ruimte zijn in kaart gebracht -alle werken zijn gefotografeerd -Over ieder kunstwerk is een tekst geschreven door een culturele professional. Fase twee (uitwerking route(s), vormgeving folder en implementatie) wordt uitgevoerd in 2020.			
Er wordt geïnvesteerd in sport- beweging en ingezet op samenhang tussen sportstimulering, actieve leefstijl, positieve gezondheid en kwaliteit van leven van al onze inwoners, jong en oud, met of zonder beperkingen.	Via het programma Sportdorp wordt geïnvesteerd in het aanbieden van nieuwe beweegactiviteiten voor ouderen. Daarnaast zijn de volgende zaken opgepakt: - De participatiecoach is gestart met haar werkzaamheden - De buurtcoach sport en bewegen heeft projecten uitgevoerd gericht op het in beweging brengen van ouderen: (project sportdorp, Mbvo)			

	- Samen met maatschappelijke panthers is gewerkt aan het opzetten van een lokaal sportakkoord - Het project JOGG is uitgevoerd i.s.m. de buurtcoach - De website Kompas is er om het aanbod op het gebied van sport bewegen, gezonde leefstijl te communiceren. - Verenigingen zijn ondersteund op vraag (BOSA, samenwerking, accommodatievraagstukken). - De regeling leeszwebben is uitgevoerd. - Samen met de buurtcoaches van Gulpen-Wittem en Vaals is naschools sportaanbod op het Sophianum in Gulpen-Wittem georganiseerd. - Inzet stagiaires van het CLOS op basisscholen/ kinderopvang. - Deelgenomen is aan de regeling Jeugdfonds sport en cultuur. - Deelgenomen is aan de vervoersregeling gehandicapte sporters			
Het verenigingsleven wordt gefaciliteerd en daar waar nodig vindt een investering plaats.	Het verenigingsleven wordt gefaciliteerd d.m.v. de subsidieverordening of middels advisering door de buurtcoach en verenigingsconsulent.			

1.2.2 Speerpunt: Gezond en veilig leven.

Onze levensstijl transformeert. We worden bewuster van en gaan bewuster om met wat we eten, kopen en wat we voor het plezier doen met oog voor het culturele leven. Vanuit deze optiek wordt vanaf 2020 steeds meer het accent gelegd op de thema's positieve gezondheid en gezonde voeding. Ons immaterieel erfgoed en het genot daarvan is ook een belangrijke pijler van onze levensstijl.

Wat willen we bereiken:

Onze inwoners hebben gelijke kansen om gezond en veilig te leven en hun talenten te blijven ontwikkelen.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1e burap	2e burap	Jaar- rekening
Er wordt geïnvesteerd in gezondheidsbevordering en jeugdgezondheidszorg.	Één JGZ is per 1.1.2020 een feit. De organisaties gaan vanaf deze datum onder de GR GGD als één JGZ werken. Hiermee gaan we concreet aan de slag met de ontschotting tussen 0-4 en 4-18 jaar JGZ. Gemeenteraden zijn in 2019 over de vorming 1 JGZ en de gezondheidsnota geïnformeerd. Per 1.1.2020 is het nieuwe gezondheidsbeleid 'Zuid Springt Eruit' vastgesteld met als thema Trendbreuk actief. Lokaal wordt op grond hiervan ingezet op AED beleid en JOGG (jongeren op gezond gewicht)			
Preventie en vroegtijdige signalering van maatschappelijke- en/of gezondheidsproblemen wordt georganiseerd.	1. In 2019 hebben 38 kinderen en jongeren een beroep gedaan op ondersteuning door MEE. 2. In 2019 is gestart met de uitvoering van de Wet verplichte GGZ in samenwerking met de lijn 50-gemeenten. Een wijk GGZ-er is aangesteld, deze is werkzaam voor de lijn 50-gemeenten en gestationeerd in Eijsden-Margraten. Het verzoek van lijn 50-gemeenten bij ZonMW voor een bijdrage in het kader van Actieprogramma lokale initiatieven voor mensen met verward gedrag is gehonoreerd. Een voucher van € 10.000 is toegekend.			
De deelname aan peuteropvang en inzetten op taalontwikkeling wordt actief gestimuleerd.	Subsidiëring van peuteropvang vindt plaats. Voorschoolse (taal)educatie bij de peuteropvang wordt gefaciliteerd. Inzet van logopedie wordt gefaciliteerd.			

Er komt een sluitende (regionale) aanpak voor mensen met verward gedrag.	De regiovisie tot 2021 is vastgesteld. Belangrijkste speerpunten: Geweld voorkomen of zo vroeg mogelijk signaleren en hier adequaat op in spelen. Daardoor het geweld zo snel mogelijk en duurzaam stoppen, schade beperken en herstel bevorderen, zodat nieuwe ontwikkelkansen ontstaan.			
Als onze (kwetsbare) inwoners in crisis raken dan is er acute opvang, hulp en ondersteuning op maat beschikbaar. Beschermd wonen maken wij mogelijk in de eigen leefomgeving met daarbij passende hulp en ondersteuning.	Onze gemeente neemt deel aan de regionale werkgroep Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vanaf 2021. De regionale pilot gericht op crisisvoorzieningen: 160 mensen zijn gezien vanwege een crisissituatie. 40 crisisarrangementen zijn verstrekt. 80% is uitgestroomd naar de reguliere zorg.			

1.2.3 Speerpunt: Duurzame en toekomstbestendige maatschappelijke accommodaties en activiteiten op het gebied van sport, cultuur en onderwijs.

Wat willen we bereiken:

Onze sport-, beweeg- en cultureel-maatschappelijke- en educatieactiviteiten zijn voldoende toegerust om al onze inwoners te laten meedoen.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar-rekening</i>
De gemeente werkt in partnerschap samen met de verenigingen.	In diverse projecten, zoals bij het opzetten van het sportakkoord, de uitvoering van het project sportdorp en middels onze overleggen met de sportraad is samengewerkt met verenigingen. Die samenwerking vindt ook plaats door de inzet van de verenigingsconsulent. Ook de buurtcoach werkt in projecten samen met verenigingen en maatschappelijke partners (o.a.			

	organisatie koningsspelen, kids cycling tours en sport op school).			
Verenigingen worden ondersteund op basis van het huidige subsidiebeleid.	De algemene subsidie verordening Welzijn E-M wordt uitgevoerd.	●	●	●

Wat willen we bereiken:

Duurzame en toekomstbestendige accommodaties.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
Het multifunctioneel gebruik van de accommodaties wordt actief gestimuleerd.	Er wordt gewerkt aan de vraag voor realisatie van de huiskamer Bemelen in het gemeenschapshuis en aanpassingen voor de huiskamer Mheer. De gemeente heeft ingezet op een bijdrage voor de realisatie van het Sociaal Centrum Eijsden, nieuwe huisvesting voor de huiskamer Eijsden, werkplek voor het Sociaal Team en spreekuren van maatschappelijke partners aldaar. Wanneer er vanuit het maatschappelijk veld vraag is naar ruimte wordt in overleg met verenigingen gekeken of hun accommodatie ingezet kan worden. Met SVME zijn gesprekken gevoerd over de inzet van de accommodatie t.b.v. kinderopvang via MIK. Ook vanuit het team vastgoed worden vragen m.b.t. ruimtegebruik door maatschappelijke partners breed opgepakt.	■	●	●

Wat willen we bereiken:

De kwaliteit van de gemeentelijke accommodaties is geborgd.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
De borging van kwaliteit en	Er wordt gewerkt aan de vraag voor	●	●	●

toegankelijkheid van de gemeentelijke accommodaties wordt gesignaleerd en bij noodzaak tot verbetering of aanpassingen vindt er facilitering plaats.	realisatie van de huiskamer Bemelen in het gemeenschapshuis en aanpassingen voor de huiskamer Mheer. De gemeente heeft ingezet op een bijdrage voor de realisatie van het Sociaal Centrum Eijsden, nieuwe huisvesting voor de huiskamer Eijsden, werkplek voor het Sociaal Team en spreekuren van maatschappelijke partners aldaar. In samenwerking met het team vastgoed wordt de status van het maatschappelijk vastgoed in kaart gebracht en zal waar nodig per accommodatie een plan van aanpak worden gemaakt. Het accommodatiebeleid is hierbij de leidraad.			
--	--	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
1.2 Vitale inwoners en gemeenschappen	6421000 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 194.302,00	€ 208.597,08	€ -14.295,08	nadeel
	6421001 MFA Eijsden	€ 361.973,00	€ 264.944,24	€ 97.028,76	voordeel 1.
	6421002 MFA Gronsveld	€ 3.013,00	€ -6.000,00	€ 9.013,00	voordeel 2.
	6431000 Bijzonder voortgezet onderwijs	€ 127.321,00	€ 140.021,57	€ -12.700,57	nadeel
	6440000 Openbaar voortgezet onderwijs	€ 110,00	€ -	€ 110,00	voordeel
	6441000 Huisv. voortgezet onderwijs	€ 29.434,00	€ 30.060,24	€ -626,24	nadeel
	6480000 Leerlingenvervoer	€ 278.000,00	€ 338.176,03	€ -60.176,03	nadeel 3.
	6480010 Leerplicht	€ 86.000,00	€ 90.943,00	€ -4.943,00	nadeel
	6510000 Bibliotheek	€ 329.489,00	€ 332.955,00	€ -3.466,00	nadeel
	6511000 Muziek(onderwijs)	€ 245.640,00	€ 241.913,60	€ 3.726,40	voordeel
	6511001 Emancipatie	€ 10.772,00	€ 9.635,00	€ 1.137,00	voordeel
	6530000 Bevordering sportdeelname	€ 128.500,00	€ 126.192,31	€ 2.307,69	voordeel
	6530101 Sporthal 't Vroendel	€ 100.054,00	€ 101.539,98	€ -1.485,98	nadeel
	6530107 Tennisaccommodaties	€ 102.707,00	€ 105.188,67	€ -2.481,67	nadeel
	6530108 Sporthal de Hoven	€ 51.684,00	€ 51.923,50	€ -239,50	nadeel
	6530109 Binnensportaccommodaties	€ 301.937,00	€ 305.519,07	€ -3.582,07	nadeel
	6530110 Buitensportaccommodaties	€ 152.330,00	€ 202.932,14	€ -50.602,14	nadeel 4.
	6530300 Zwembad de Treffer	€ 178.923,00	€ 184.810,98	€ -5.887,98	nadeel
	6531000 Groene sportvelden	€ 395.985,00	€ 546.281,73	€ -150.296,73	nadeel 5.
	6580000 Speelvoorzieningen	€ 94.051,00	€ 86.080,16	€ 7.970,84	voordeel
	6580010 Mediazaken	€ 14.800,00	€ 14.620,00	€ 180,00	voordeel
	6621000 Vluchtelingenwerk	€ 10.000,00	€ 9.100,00	€ 900,00	voordeel
	6621010 ROA	€ 133.101,00	€ 119.921,52	€ 13.179,48	voordeel
	6621020 COA	€ 24.055,00	€ 18.329,97	€ 5.725,03	voordeel
	6650000 Kinderopvang	€ 184.314,00	€ 139.026,54	€ 45.287,46	voordeel 6.
	6650001 Gastouderopvang	€ 35.000,00	€ 37.548,32	€ -2.548,32	nadeel
	6670100 Overig maatschappelijk werk	€ 31.458,00	€ 29.616,00	€ 1.842,00	voordeel
	6670200 Gemeenschapshuizen	€ 82.901,00	€ 30.361,94	€ 52.539,06	voordeel 7.
	6670300 BOS project	€ 11.500,00	€ 10.404,17	€ 1.095,83	voordeel
	6670400 Jeugd- / jongerenwerk	€ 75.943,00	€ 71.667,66	€ 4.275,34	voordeel
	6670500 Ouderenwerk	€ 12.800,00	€ 12.800,00	€ -	
	6671000 Jeugdgezondheidszorg maatwerk	€ -	€ -10,00	€ 10,00	voordeel
	6714000 Basisgezondheidszorg	€ 551.258,00	€ 568.872,89	€ -17.614,89	nadeel
	6715000 Jeugdgezondheidszorg uniform deel	€ 521.280,00	€ 538.456,00	€ -17.176,00	nadeel
	6723050 Ongediertebestrijding	€ 35.005,00	€ 37.973,84	€ -2.968,84	nadeel
	6810060 MFA Margraten	€ 232.271,00	€ 211.424,80	€ 20.846,20	voordeel
Totaal 1.2 Vitale inwoners en gemeenschappen		€ 5.127.911,00	€ 5.211.827,95	€ -83.916,95	nadeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. MFA Eijsden

In 2019 zijn afspraken gemaakt met Kom-leren. Hierdoor zijn er in 2019 meer huuropbrengsten gegenereerd. Verwacht werd dat dit pas in 2020 gerealiseerd zou worden.

2. MFA Gronsveld

In 2019 zijn afspraken gemaakt met Kom-leren. Hierdoor zijn er in 2019 meer huuropbrengsten gegenereerd. Verwacht werd dat dit pas in 2020 gerealiseerd zou worden.

3. Leerlingenvervoer

De overschrijding is ontstaan doordat de laatste drie maanden van 2018 in 2019 zijn afgerekend. De afrekening vanuit Maastricht voor Leerlingenvervoer 2018 vond pas plaats na het opstellen van de Jaarrekening 2018 van de gemeente Eijsden-Margraten. Initieel werd ervan uit gegaan dat de afrekening 2019 ook pas zou plaatsvinden na het opstellen van de Jaarrekening 2019. Echter, de afrekening 2019 was nog op tijd, waardoor er per saldo 15 maanden Leerlingenvervoer in 2019 zijn verantwoord.

4. Buitensportaccommodaties

In 2019 zijn nog werkzaamheden vanuit het MOP 2018 uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn ten laste van het budget 2019 gekomen.

5. Groene sportvelden

Deze uitgaven hebben betrekking op o.a. leveren meststoffen en beregenen van de sportvelden. Deze kosten waren niet meegenomen in de begroting 2019. Dit onderhoud was wel noodzakelijk.

6. Kinderopvang

De subsidies verstrekt aan kinderopvang-organisaties zijn lager dan begroot. De afrekening van 2018 heeft in 2019 plaatsgevonden, deze heeft geleid tot een teruggave.

7. Gemeenschapshuizen

De uitgaven aan verbouwingen van gemeenschapshuizen zijn lager dan begroot; een aantal aangevraagde projecten wordt in 2020 afgerekend. Het overschot op deze post wordt gestort in de Reserve Gemeenschapshuizen.

1.3 Beleidsveld Culturele identiteit

Materieel en immaterieel cultureel erfgoed heeft de functie van 'sociaal cement': het verstevigt de sociale cohesie in een gemeenschap. Het is wat mensen met elkaar bindt. Cultureel erfgoed draagt bij aan de identiteit en het karakter van de gemeente. Erfgoed biedt ook kansen: het draagt bij aan hoogwaardig toerisme, wat op zijn beurt weer economische groei bevordert. Daarnaast draagt cultureel erfgoed bij aan een prettig woon- en leefklimaat in onze gemeente.

1.3.1 Speerpunt: *Het verhaal van ons erfgoed is zichtbaar en beleefbaar.*

Wat willen we bereiken:

Het cultureel erfgoed blijft zichtbaar en wordt meer beleefd.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Activiteiten op basis van het uitvoeringsprogramma materieel en immaterieel erfgoed worden uitgevoerd.	1. Het Cortenstaal infobord met thema vluchtelingen (locatie: Mariaplein Eijsden) is voorbereid qua tekst en beeld. Het Monument Vroenhof krijgt een informatietegel op onze website. Er is een presentatie in tekst en beeld voorbereid. De in 2019 ingeplande infopanelen zijn in productie en worden in 2020 geplaatst. 2. Opname Cramignon op de nationale lijst van immaterieel erfgoed. Gerealiseerd in 2019: >De aanvraag m.b.t. opname op de nationale lijst is geschreven, ingediend en goedgekeurd. Dit houdt in dat Gemeente Eijsden Margraten in 2020 mag deelnemen aan een training die de definitieve opname op de lijst bewerkstelligt. Deze training wordt begeleid door het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed in Arnhem. 3. De dag van de Cramignon heeft plaatsgevonden. 4. Er heeft in 2019 i.s.m.			

	Hogeschool Zuyd een onderzoek naar Duurzaam Erfgoedtoerisme plaatsgevonden. De resultaten zijn in maart 2020 gepresenteerd. Het rapport met de eindresultaten is aangeboden aan de gemeente. 5. Er is in 2019 tijdens het onderzoek Duurzaam Erfgoedtoerisme een doorgaande lijn opgestart m.b.t. de ontwikkeling van Immaterieel erfgoed, i.s.m. jonge ondernemers in Eijsden-Margraten. Verdere ontwikkeling vindt plaats in 2020/2021.			
--	---	--	--	--

Wat willen we bereiken:

Het behoud en bescherming van:

- de historische kernen en het buitengebied;
- de monumenten en ander gebouwd erfgoed (zoals de beeldbepalende panden).

Het is één van de kernkwaliteiten van de fysieke leefomgeving in onze gemeente.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1e burap</i>	<i>2e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Erfgoedeigenaren en geïnteresseerden worden actief geïnformeerd.	1. Er is in 2019 een film gemaakt over de beleving van de Cramignon, deze is online gepubliceerd. 2. De domeinnamen Cramignon.eu en .com zijn aangeschaft. 3. Onderzoek naar invulling van de domeinnamen is opgestart. Doel: Achtergrondinformatie, promotie en online beleving van de Cramignon. Het onderzoek wordt via advies-uren begeleid door prof. Dr. J.Th. Leerssen. Hij is verbonden aan Universiteit Amsterdam en SHCL/Het Sociaal Historisch Centrum Limburg.			
Monumenten in onze gemeente krijgen specifiek de aandacht.	De jaarlijkse Open Monumentendag is in 2019 ondergebracht in het Liberation-programma.			

Niet-rendabele rijksmonumenten, beeldbepalende panden, kleine cultuurhistorische relictten en archeologische initiatieven worden gesubsidieerd.	Er is uitvoering gegeven aan de subsidieverordening Cultureel Erfgoed. In 2019 zijn 11 kerken binnen onze gemeente in aanmerking gekomen voor instandhoudingssubsidie en zijn er twee losse projecten gesubsidieerd.			
Er vindt een evaluatie plaats over de bestaande toetsingscriteria voor het leveren van een gemeentelijke bijdrage ter ondersteuning van renovatiewerkzaamheden van beeldbepalende panden.	De evaluatie staat gepland voor 2020. Dit is gerapporteerd in Burap II-2019			

Wat willen we bereiken:

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt telkens rekening gehouden met gebouwd erfgoed.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
In het kader van de verbouwingsleges beeldbepalende panden wordt een tegemoetkoming georganiseerd.	Conform de Legesverordening zijn geen leges in rekening gebracht voor behandeling van plannen van beeldbepalende panden in de monumentencommissie.			
Er wordt ingezet op herbestemming van leegstaande monumenten en ander gebouwd erfgoed.	Initiatiefnemers die zich hebben gemeld zijn optimaal gefaciliteerd. In 2019 waren er in totaal ca. 20 initiatieven.			
Gebouwd erfgoed worden integraal verankerd in nieuwe ruimtelijke plannen.	Bij ruimtelijke plannen is rekening gehouden met aanwezige erfgoedwaarden. Dit betreft o.a. nieuwe bestemmingsplannen, maar ook gebiedsvisie Midenterras en Omgevingsvisie. Daarnaast hebben we deel genomen aan het project Provinciale Erfgoedkaart.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
1.3 Culturele identiteit	6540000 Kunst	€ 41.347,00	€ 52.817,33	€ -11.470,33	nadeel 1.
	6540010 Culturele activiteiten	€ 122.493,00	€ 148.811,77	€ -26.318,77	nadeel 2.
	6541101 Archeologie	€ 3.000,00	€ 3.442,50	€ -442,50	nadeel
	6821000 Beheer gemeentelijke monumenten	€ 60.203,00	€ 43.111,63	€ 17.091,37	voordeel 3.
Totaal 1.3 Culturele identiteit		€ 227.043,00	€ 248.183,23	€ -21.140,23	nadeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Kunst

De overschrijding op deze post is veroorzaakt doordat er een specifiek project door de gemeente is voorgefinancierd, vooruitlopend op Provinciale subsidie. Het uitvoerende deel van het project is geannuleerd. De mogelijkheden voor terugvordering worden bekeken; eventuele terugvordering vindt in 2020 plaats. Het betreft het project Heuvelland Biënnale.

2. Culturele activiteiten

De verstrekte subsidies aan culturele verenigingen (bijvoorbeeld jonkheden, carnavalsverenigingen, schutterijen) waren in 2019 iets hoger dan begroot. Verder zijn een aantal extra kosten rondom de Liberation-activiteiten (uitgevoerd door de Buurtcoach Kunst & Cultuur) op deze post verantwoord; deze kosten waren hoger dan begroot.

3. Beheer gemeentelijke monumenten

Er zijn in 2019 minder subsidies aangevraagd dan begroot en zelfs een verleende subsidie ad. € 6.000,- uiteindelijk niet gedeclareerd.

Wat heeft het gekost?

	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
1.4 Mutaties reserves programma 1	6980001 Mutaties reserves prg. 1	€ -896.566,00	€ -934.907,00	€ 38.341,00	voordeel
Totaal 1.4 Mutaties reserves programma 1		€ -896.566,00	€ -934.907,00	€ 38.341,00	voordeel

Programma 2: Landschap, natuur en water

Zoals de titel al zegt staat in dit programma, het landschap, natuur en water centraal. Het landschap en de natuur is heel kenmerkend voor onze gemeente en schept mogelijkheden en beperkingen voor de economische ontwikkeling.

Het programma kent drie beleidsvelden: 1) Het beleidsveld “buitengewoon buitengebied”, 2) het beleidsveld economie, recreatie en toerisme en 3) het beleidsveld openbare ruimte. In het eerste beleidsveld, “het buitengewoon buitengebied” ligt het accent op het gebruik van het landschap. Wij streven naar een goede balans tussen het gebruik van het landschap en de bescherming van het landschap.

Bij het beleidsveld economie, toerisme en recreatie is de focus vooral gericht op de verdere ontwikkeling en het gebruik van het landschap, de natuur en het water. Het accent ligt hierbij met name op recreatie en toerisme als belangrijke economische drager. Bij het beleidsveld openbare ruimte ligt het accent op de inrichting en onderhoud van de openbare ruimte.

Wat heeft het gekost?

Programma		Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
2. Landschap, natuur en v	2.1 Buitengewoon Buitengebied	€ 439.841,00	€ 438.350,62	€ 1.490,38	voordeel
	2.2 Economie, recreatie en toerisme	€ 652.036,00	€ 656.312,53	€ -4.276,53	nadeel
	2.3 Openbare ruimte	€ 527.948,00	€ 626.031,57	€ -98.083,57	nadeel
	Totaal lasten	€ 1.619.825,00	€ 1.720.694,72	€ -100.869,72	nadeel
	2.1 Buitengewoon Buitengebied	€ -213.300,00	€ -221.596,81	€ 8.296,81	voordeel
	2.2 Economie, recreatie en toerisme	€ -1.045.885,00	€ -1.148.429,78	€ 102.544,78	voordeel
	2.3 Openbare ruimte	€ -1.400,00	€ -6.684,25	€ 5.284,25	voordeel
	Totaal baten	€ -1.260.585,00	€ -1.376.710,84	€ 116.125,84	voordeel
	Saldo voor bestemming	€ 226.541,00	€ 216.753,81	€ 9.787,19	voordeel
	2.2 Economie, recreatie en toerisme	€ -393.849,00	€ -492.117,25	€ 98.268,25	voordeel
	2.3 Openbare ruimte	€ 526.548,00	€ 619.347,32	€ -92.799,32	nadeel
	Totaal voor bestemming	€ 359.240,00	€ 343.983,88	€ 15.256,12	voordeel
	2.4 Mutatie reserves programma 2	€ -272.004,00	€ -272.004,00	€ -	
	Saldo na bestemming	€ 87.236,00	€ 71.979,88	€ 15.256,12	voordeel

Beleidsindicatoren

Programma 2: Landschap, natuur en water					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Functiemenging	%	LISA	41,0% 2019	49,9%	53,2%
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	Atlas voor gemeenten	0,99 2013	0,97	1
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA	114 2019	123	129,6

Verbonden partijen

Het programma Landschap, natuur en water kent geen verbonden partijen.

2.1 Beleidsveld Buitengewoon Buitengebied

In dit beleidsveld staat het buitengebied centraal. Hoe geven we verder vorm en inhoud aan ons kostbare landschap en welke inspanningen gaan we daarvoor verrichten? Belangrijke speler in ons buitengebied is de agrariër. Met het majeure project “Buitengewoon Buitengebied” krijgt deze doelgroep de komende jaren de gewenste, noodzakelijke aandacht. Onze visie “We zijn in harmonie met ons landschap en de natuur!” vormt de basis voor de komende jaren.

De speerpunten in het buitengewone buitengebied zijn:

- een duurzame balans tussen landschap en economie (zie 2.1.1);
- ruimte geven aan een duurzame agrarische sector (zie 2.1.2).

2.1.1 Speerpunt: *Een duurzame balans tussen landschap en economie.*

Wat willen we bereiken:

Borgen van de kwaliteiten van het Zuid-Limburgse landschap.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	<i>Jaar- rekening</i>
We investeren vanuit het Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP) Eijsden-Margraten in ons landschap. Hiermee wordt mede uitvoering gegeven aan de ambities van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg.	We werken aan een meerjarig aanplantplan, waarin in 2019 locaties zijn voorbereid en uitgevoerd. Dit plan is afgestemd met de provincie Limburg in het kader van het aanplantplan 1 miljoen bomen. Het bottum up project rond de vuursteenmijn en het infocentrum archeologie en landschap in Rijckholt is nog lopende. De subsidieaanvraag was per 31-12-2019 nog niet afgerond. De verbetervoorstellen voor een betere bescherming van landschapselementen en bijzondere diersoorten is gereed. Met de verbetervoorstellen gaan we in 2020 aan de slag.			
Er wordt opgetreden tegen het oneigenlijk gebruik van de 2-meterstroken langs de wegen en het verwijderen van hagen.	Bij geconstateerde overtredingen is actie ondernomen en zijn overtreders aangeschreven. Dit proces wordt volgend jaar geoptimaliseerd met een integrale			

	aanpak vanuit handhaving en openbare ruimte.			
We stimuleren de aanplant van hagen en hoogstambomen.	Er is een regeling aanplant hagen en hoogstam opgesteld en uitgevoerd samen met IKL. Daarbij wordt aanplant van landschaps-elementen (hagen en hoogstam) rond de kernen (in de op de LOP kaart aangewezen gebieden) voor 75% gesubsidieerd.			

Wat willen we bereiken:

Een duurzaam renderend landschap.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
Er wordt, in samenwerking met de provincie en andere gemeenten, een regionaal landschapsfonds opgesteld voor het behoud en onderhoud van ons Nationaal Landschap.	Provincie Limburg werkt aan de oprichting van een regionaal landschapsfonds voor het behoud en de ontwikkeling van ons Nationaal Landschap. Waar mogelijk kijken we naar manieren om dit proces te versnellen maar ook naar de mogelijkheden om dit eventueel voor de eigen gemeente in te richten. In 2020 wordt dit nader in Middengebied verband opgepakt.			
De ontwikkelvisie “Zuidelijk Maasdal” wordt verder uitgewerkt waardoor landschappelijke ontwikkelingen in het Maasdal worden gestimuleerd om de wateroverlast door stijging van het maaspeil tegen te gaan.	De onderzoeksrapportage is opgesteld voor de doorontwikkeling van de ontwikkelvisie. De Stuurgroep heeft ingestemd met deze rapportage. Partijen gaan nu samen bekijken op grond van de bestuursopdracht van de provincie hoe de onderzoeksrapportage tot een mogelijke verkenning kan leiden. Eijsden-Margraten heeft voor de provinciale werkgroep de benodigde informatie en data aangeleverd. Voor Eijsden-Margraten blijft de combinatie			

	waterveiligheid en ruimtelijke en landschappelijk gebiedsontwikkeling prioritair.			
De ontwikkelvisie Midenterras wordt gecontinueerd. De inspanningen worden gericht op bescherming in combinatie met educatie.	Op basis van de input uit de inspiratiesessies met alle betrokkenen wordt de concept-visie opgesteld en de besluitvorming door de gemeenteraad medio 2020 voorbereid. Door de afstemming op de activiteiten van Buitengewoon Buitengebied heeft het proces van de Gebiedsvisie Midenterras Bemelen-Mesch vertraging opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke planning.			
We stellen een plan op om een passend en ecologisch bermbeleid toe te passen en alsmede ook het bijenwelzijn te bevorderen.	Een gezamenlijk projectplan, en een subsidie-aanvraag met externe partijen, om te werken aan bermherstel en akkerranden is klaar om in 2020 uitgevoerd te worden. De aanbesteding samen met de Lijn 50 gemeenten voor het bermbeheer voor komend jaar wordt verbeterd ten opzichte van ecologische principes. Met het IKL zijn projecten voorbereid om komend jaar te werken aan bijenwelzijn en promotie samen met inwoners. Denk aan het omvormen van de fruitkisten tot zogenaamde bijenhotels.			
Het Manifest Buitengebied leidt tot een uitspraak over de ontwikkelingsrichting, samenwerking en bijzondere kansen voor het buitengebied. Dit leidt tot een Programma buitengebied, waarin de visie ten aanzien van het buitengebied wordt weergegeven.	Het is niet haalbaar gebleken om in 2019 een concept Manifest op te leveren. De bedoeling is om in het eerste en tweede kwartaal 2020 het gesprek aan te gaan met de samenleving over het concept Manifest. Het concrete tijdspad wordt afgestemd met het presidium. De raad kan in de 2 ^{de} helft 2020, vervolgens overgaan tot vaststelling van dit Manifest.			

2.1.2 Speerpunt: Ruimte geven aan een duurzame agrarische sector.

Wat willen we bereiken:

Behoud van een agrarische sector voor de toekomst.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We gaan in het kader van het project Buitengewoon Buitengebied op basis van een quick scan versneld ons focussen op het aanpakken van grootschalige ontwikkelingen op de meest kwetsbare locaties en zo mogelijk in de vorm van pilots te komen tot maatwerkoplossingen. Hierbij houden we aandacht voor agrarische bedrijven met toekomstperspectief met inachtneming van landschappelijke inpassing.	De inventarisatie agrarische bouwkavels is in 2019 afgerond. In 2019 zijn met andere partijen gesprekken gevoerd hoe te komen tot strategieën / instrumentarium voor bedrijven (stoppers, blijvers en groeiers). Gezien de complexiteit is hiervoor meer tijd benodigd dan voorzien. Het is dan ook niet haalbaar gebleken om de raad hierover in Q4 2019 te informeren. De raad kan in de 1 ^{ste} helft 2020 een procesvoorstel inzake de aanpak tegemoet zien.			
We stimuleren de agrarische sector tot een andere of aanvullende bedrijfsvoering om te voorkomen dat de Agrarische sector slechts zijn heil zoekt in schaalvergroting. Vanuit landschappelijk oogpunt geniet behoud van grasland de voorkeur.	Hoe de agrarische sector te stimuleren om tot een andere of aanvullende bedrijfsvoering te komen, maakt onderdeel uit van het te ontwikkelen instrumentarium / strategieën. In 2019 is in het kader van het Middengebied in het uitvoeringsprogramma opgenomen dat er wordt gestart met de inzet van een vitaliteitsmanager om bedrijven die willen omvormen/ groeien of stoppen, te begeleiden bij deze ontwikkeling. In Q1 2020 wordt vanuit het Middengebied een projectopdracht hiertoe voorbereid.			
We creëren ruimte voor vernieuwing en verbreding van de agrarische productie. Doel hiervan is meer streekproducten te genereren en ontwikkeling van duurzame nieuwe economische	Dit is en wordt opgepakt in het proces van Buitengewoon Buitengebied, zoals gemeld in bovenstaande twee tekstblokken.			

activiteiten die passen bij het karakter van de omgeving. In dit licht ondersteunen we het inpassen van teelt ondersteunende voorzieningen op verantwoorde locaties.				
We faciliteren functiewijzigingen van agrarische kavels als die functie past binnen het landschappelijke beleid met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.	Dit is en wordt opgepakt in het proces van Buitengewoon Buitengebied.			

Wat willen we bereiken:

Behoud van gezond fruit uit eigen omgeving.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we ervoor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
De fruitveiling krijgt ruimte om zich te kunnen handhaven en mogelijk te ontwikkelen.	De concept samenwerkings-overeenkomst is door de werkgroep opgesteld. Er is in de basis overeenstemming over de verdere invullingen. Het oude veilingterrein kan op deze manier mogelijk een passende herinvulling krijgen. Door de stikstofproblematiek is vertraging opgetreden in de planvorming. Een nader stikstofonderzoek is lopende. De ontwikkeling van het veilingterrein is in combinatie met het plein in Cadier & Keer opgepakt.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
2.1 Buitengewoon Buitengebied	6341000 Overige agrarische zaken	€ -165.100,00	€ -184.064,23	€ 18.964,23	voordeel 1.
	6550000 Natuurbescherming	€ 335.641,00	€ 323.047,46	€ 12.593,54	voordeel
	6560010 Recreatievoorzieningen	€ 56.000,00	€ 77.770,58	€ -21.770,58	nadeel 2.
Totaal 2.1 Buitengewoon Buitengebied		€ 226.541,00	€ 216.753,81	€ 9.787,19	voordeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Overige agrarische zaken

In 2019 zijn meer gronden verkocht dan voorzien.

2. Recreatieve voorzieningen

Gezien het feit dat de gemarkeerde wandelpaden vervangen gaan worden door knooppunten routes zijn de nieuwe wandelroutes (2016, 2017 en 2018) niet opgenomen in het onderhoudsbestek gemarkeerde wandelroutes dat in uitvoering is bij de MTB. Het is echter wel noodzakelijk om aan deze nieuwe routes onderhoud uit te voeren waardoor er extra kosten zijn gemaakt.

2.2 Beleidsveld Economie, recreatie en toerisme

Binnen het beleidsveld economie, recreatie en toerisme creëren we kansen voor recreatie en hoogwaardig toerisme die in harmonie zijn met “dichtbij het leven”.

De speerpunten hierin zijn:

- een bloeiend ondernemersklimaat creëren, (zie 2.2.1);
- recreatie en toerisme optimaliseren, (zie 2.2.2).

2.2.1 Speerpunt: *Eijsden-Margraten, daar komen ondernemers tot bloei.*

Wat willen we bereiken:

Voldoende werkgelegenheid.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	<i>Jaar- rekening</i>
Wij maken een voorstel waarin wij aangeven hoe we de regionale economie en samenwerking verder vorm willen geven. Dit geldt ook voor de manier waarop we aandacht willen besteden aan voldoende werkgelegenheid. Deze ontwikkelingen krijgen in het regionaal samenwerkingsverband ESZL (Economische Samenwerking Zuid-Limburg) verder vorm en inhoud.	De ontwikkeling en versterking van de regionale economie met arbeidsmarkt en onderwijs als een van de pijlers krijgt structureel aandacht (doorlopend in projecten en aanjaagactiviteiten) vanuit het regionaal samenwerkingsverband ESZL. Voorbeelden zijn: Project Lerend Leven / Connected Learning in MKB en Project Groeischakelaar (gericht op groei en innovatie in MKB).			

Wat willen we bereiken:

Gezond lokaal ondernemersklimaat.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	<i>Jaar- rekening</i>
We ondersteunen projecten waarbij ondernemers een kwaliteitsslag maken en/of inspelen op nieuwe behoeften.	In 2019 is onder andere in samenwerking met een kopgroep van lokale ondernemers en de Rabobank een midweek in het teken van lokale ondernemerskracht georganiseerd. Het onderdeel NetwerkEvent met een inhoudelijk programma gericht op innovatie en samenwerking / verbinding heeft er			

	toe geleid dat ondernemers uit Eijsden-Margraten breed inmiddels het initiatief hebben genomen om meer structureel te gaan samenwerken. In 2019 is tevens de procedure opgestart om te komen tot een Bedrijveninvesteringszone voor het winkelcentrum in Eijsden. Op basis van de door de raad vastgestelde verordening op de belastingheffing en subsidie zal deze regeling onder voorbehoud van voldoende draagvlak na meting in 2020 van kracht kunnen worden.			
Wij stimuleren en faciliteren de aanleg van internet en camerabewaking op de drie bedrijventerreinen.	Snel internet is gerealiseerd Aan de Fremme Margraten. Het project 'Cameratoezicht Eijsden-Margraten' is in 2019 gerealiseerd.	 	 	
We rollen het project 'grenzeloos ondernemen' verder uit in de regio.	Het project is verder uitgerold o.a. in de gemeenten Landgraaf en Kerkrade. Samenwerking vindt plaats o.a. in het kader van de (visie) Vrijetijdseconomie en ESZL. Lokaal is in Eijsden-Margraten samenwerking gezocht met Waalse buurgemeenten in de verbinding met immaterieel erfgoed en ondernemerschap. Streven is hierop voort te borduren.			
Wij stimuleren netwerkbijeenkomsten.	Naast het NetwerkEvent, zoals genoemd in samenwerking met lokale ondernemers en de Rabobank, hebben we deelname van ondernemers uit de agro-fruitsector aan de Hubertusmarkt Gulpen in 2019 gefaciliteerd. In 2019 hebben weer een aantal werkbezoeken voor leden van de Nederlands Waalse Business Club			

	plaatsgevonden in het teken van kennisuitwisseling en netwerkvorming tussen Waalse en Zuid-Limburgse ondernemers waarvan leden ook afkomstig uit Eijsden-Margraten.			
--	---	--	--	--

2.2.2 Speerpunt: *Recreatie en toerisme optimaliseren.*

Wat willen we bereiken:

Een goede balans tussen de toeristische bedrijvigheid en het belang van onze inwoners.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
In 2019 stellen we een toeristisch-recreatief meerjarenprogramma op.	Evenals voorgaande jaren hebben we in 2019 uitvoering gegeven aan een Toeristisch-Ontwikkelingsprogramma op basis van de toen geldende speerpunten Fun, Leisure en Landschap en Fruit en Food. De projecten en activiteiten zijn succesvol uitgevoerd binnen de financiële kaders. De Visie VTE (Vrijetijd Economie) wordt in Q2 2020 door de raad vastgesteld . Aansluitend gaan we met de ondernemers en de raad het hieraan gekoppelde meerjarenprogramma opstellen.			
Toeristische ondernemers worden gewezen op hun verantwoordelijkheid voor het leefgenot van de omwonenden.	In voorkomende gevallen worden ondernemers individueel of collectief aangesproken. Ook in het kader van de nog vast te stellen visie op de Vrijetijdseconomie en het Middengebied Zuid-Limburg is leefgenot van omwonenden in relatie tot ontwikkeling van Toerisme en Recreatie van de toekomst een belangrijk uitgangspunt. Met name			

	de winkelopenstelling op zondag is beperkt van 10.00u – 14.00u, rekening houdend met het leefgenot van omwonende.			
We bieden kennis en expertise aan om de gewenste kwaliteitsslag in de bedrijfsvoering van toeristische ondernemers te bevorderen. Bijzondere aandacht gaat uit naar het bewerkstelligen van een kwaliteitsimpuls van bestaande verouderde vakantiebungalowparken en campings in onze gemeente.	In samenwerking met de Universiteit van Maastricht (UNU MERIT) hebben we in het kader (en met ondersteuning) van ESZL met succes het project Strategisch Innoveren uitgevoerd. Het project was gericht op kwaliteitsverbetering en -ontwikkeling door interventies bij individuele ondernemers uit onze gemeente op basis van gerichte SWOT-analyse. Het doorlopen proces per casus behelsde Intake, Bedrijfsscan, Analyse bouwen en scoren, Implementatie-ondersteuning en opstellen Actieplan. Tevens is in het kader van de regionale samenwerking Vrijtijdseconomie het project Vitaliteitsmanagement Campings- en bungalowparken opgestart. In Eijsden-Margraten vinden op dit moment onder leiding van een vitaliteitsmanager keukentafelgesprekken plaats met 21 bedrijven uit E-M. Doel is advisering Campings- en bungalowparken in Zuid-Limburg met het oog op vitaler maken van deze bedrijven.			

Wat willen we bereiken:

Cittaslow in ons DNA herbergen.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Wij stellen een meerjarig uitvoeringsprogramma Cittaslow op. Hierin vertalen we op welke manier we	Allereerst zijn de kernwaarden voor de Lijn-50 vastgesteld, hebben er een aantal onderzoeken			

de Cittaslow-gedachte in onze gemeente willen bevorderen, verbinden met lijn 50 en de impuls vormt voor jumelage. In dat licht zal vanuit de lijn 50 gemeenten middels ondersteuning van een trainee de waarden van Cittaslow nader geduid worden alsmede geïnvesteerd worden in het voeren van het debat over Cittaslow, het vergroten van de zichtbaarheid en het versterken van het netwerk.	plaatsgevonden (verbinding ondernemerschap, communicatie etc.) en is nader georiënteerd op kansen en mogelijkheden voor verankering van Cittaslow in ons DNA. Inmiddels is vanuit de provincie een trainee aangesteld voor de verdere ontwikkeling en verankering van Cittaslow op de Lijn-50.			
Ter versterking van recreatie en toerisme, onderzoeken we de mogelijkheden van gratis openbaar busvervoer voor de recreanten in het Heuvelland. In lijn 50 verband worden de mogelijkheden van een toeristenpas onderzocht.	De gemeenteraad is door middel van de raadsinformatiebrief van 5 november 2019 geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de toeristenpas. Omdat de provincie geen mogelijkheden ziet voor een financiële bijdrage wordt bezien of e.e.a. opgepakt kan worden in het kader van het Uitvoeringsprogramma Middengebied.			

Wat willen we bereiken:

Een gezonde balans tussen sportevenementen en het belang van onze inwoners.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
We treden in overleg met het Huis van de sport om de te vergunnen toertochten en overlast gevende evenementen binnen onze gemeente in omvang terug te dringen.	Overleg met Limburg Cycling (Huis voor de Sport) heeft plaatsgevonden. Zoals bekend is er al in 2014 een Beleid Wielertoertochten Zuid-Limburg-Euregio vastgesteld. Doel hiervan is enerzijds het realiseren van een regiefunctie en het verkrijgen van een totaalplaatje wielertoertochten binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en anderzijds duidelijke kaders te stellen voor gemeenten en organisatoren van wielertoertochten om daarmee de overlast voor de inwoners te beperken en te			

	spreiden. Limburg Cycling heeft hier een regiefunctie in.			
We ondersteunen actief drie wielervedsteden, zijnde het Jeugdwielervedsteden, Bart Brentjens Challenge en de Volta Limburg Classic.	Genoemde wielervedsteden zijn ondersteund in 2019.			

Wat willen we bereiken:

Eijsden-Margraten op de kaart zetten als een fijne gemeente waar het goed wandelen en fietsen is, met in achtneming van het leefklimaat.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
In samenwerking met de lijn 50 gemeenten of Maastricht zullen we ons kandidaat stellen voor de organisatie van het NK-wielervedsteden in 2019, 2020 en 2021. Tevens stellen we ons kandidaat voor het EK Mountainbiken.	Er is besloten dat niet gekandideerd wordt voor het NK Wielervedsteden. Wel zal onze gemeente zich kandidaat stellen voor het EK Mountainbike in 2023. Dit kan door de jaarlijkse wedstrijd "Bart Brentjens Challenge" uit te bouwen tot een EK finale wedstrijd. Hiertoe wordt deze wedstrijd nu jaarlijks extra onder de aandacht gebracht onder andere door tv-reportages. In 2019 zijn wandel- en fietspaden weer goed onderhouden. Het gezamenlijke project "Knopen lopen" is in 2019 in gang gezet en wordt in 2020 in middengebiedverband opgepakt.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
2.2 Economie, recreatie en toerisme	6223000 Voetveer	€ 2.187,00	€ 4.518,03	€ -2.331,03	nadeel
	6310000 Economisch beleid	€ 111.732,00	€ 116.573,85	€ -4.841,85	nadeel
	6311000 Baten marktgelden	€ 3.500,00	€ -103,43	€ 3.603,43	voordeel
	6330000 Nutsbedrijven	€ -501.119,00	€ -605.928,85	€ 104.809,85	voordeel 1.
	6560020 Evenementen	€ 226.725,00	€ 248.576,15	€ -21.851,15	nadeel
	6560030 Toerisme	€ 273.919,00	€ 261.823,65	€ 12.095,35	voordeel
	6936000 Toeristenbelasting	€ -510.793,00	€ -517.576,65	€ 6.783,65	voordeel
Totaal 2.2 Economie, recreatie en toerisme		€ -393.849,00	€ -492.117,25	€ 98.268,25	voordeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Nutsbedrijven

Het voordeel is ontstaan door een nog ontvangen laatste uitbetaling van een vordering op Enexis (tranche D) i.v.m. de verkoop van Essent.

2.3 Beleidsveld Openbare ruimte

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Het geheel van wegen, paden en pleinen, beken, groen, natuur en water bepalen mede de identiteit van onze gemeente. Een geslaagde openbare ruimte verleidt om er te verblijven en te ontmoeten. Als ook een plek waar inwoners en bezoekers zich thuis voelen. De inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte verdienen in dat kader structureel voldoende aandacht.

Binnen het beleidsveld openbare ruimte staat het onderhoud van de plantsoenen, gazons, hagen, bomen en bosplantsoenen centraal. Expliciet is de keuze gemaakt om de openbare ruimte primair goed te onderhouden. Hierbij wordt uitgegaan van een onderhoudsniveau van een zo genaamde B-kwaliteit, sober en doelmatig. Dat geldt voor wegen, bermen, groenvoorzieningen, beken, fiets- en voetpaden. De dorpscentra en de gebieden om kerken krijgen extra aandacht.

Door nieuwe wetgeving is het niet langer meer mogelijk chemische middelen te gebruiken ter bestrijding van onkruid op verhardingen. Dit vraagt de komende jaren om een nieuwe aanpak rondom onkruidbestrijding.

Aanwezige groenstructuren leveren een belangrijke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid in de kernen. Het beschermen en verder door ontwikkelen van waardevolle groenstructuren krijgt de komende jaren verder vorm.

Graag nodigen wij onze inwoners uit om mee te denken en te doen bij de inrichting, het gebruik en beheer van de openbare ruimte. Creatieve oplossingen voor het beheer van de groene ruimte, zoals groenadoptie, eigen initiatieven en ideeën van burgers, zijn welkom.

Het speerpunt binnen het beleidsveld openbare ruimte richt zich op het duurzaam en toekomstbestendig maken en onderhouden van het groen met aandacht voor de kwaliteit die past bij de omgeving.

2.3.1 Speerpunt: *Een duurzaam en toekomstig beheer met aandacht voor kwaliteit.*

Wat willen we bereiken:

De basis op orde: we continueren het groenonderhoud op kwaliteitsniveau B.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar-rekening</i>
In 2019 gaan we met beschikbare middelen het reguliere groenonderhoud uitvoeren.	Het openbaar groen is conform de diverse groenbestekken onderhouden tegen de afgesproken kwaliteit. De middelen zijn echter overschreden. Dit is toegelicht bij 'Wat heeft het gekost'			

Wat willen we bereiken:

We versterken de groenstructuren.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We gaan de relatie tussen kwaliteit, areaal en beschikbare middelen inzichtelijk maken en vertalen in een nieuw groenbeheerplan.	In 2019 is het groenbeleidsplan opgesteld. Dit plan is in de vergadering van de Raad op 25 februari 2020 goedgekeurd. Op basis van dit beleidsplan wordt een beheerplan opgesteld, dat de basis vormt voor het beheer.			

Wat willen we bereiken:

We bieden ruimte voor participatie van inwoners voor het groenbeheer.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
Er wordt een groenbeleidsplan opgesteld waarin voor de lange termijn richting wordt gegeven aan het realiseren van waardevolle, karakteristieke, veilige en duurzame groenstructuren.	In 2019 is het groenbeleidsplan opgesteld. Dit is door de Raad op 25 februari 2020 goedgekeurd.			
Het databeheer rondom groen wordt geactualiseerd en geïmplementeerd in een nieuwe integraal beheersysteem openbare ruimte.	De beheers gegevens zijn geactualiseerd en geïmplementeerd in het nieuwe beheersysteem. Aan de hand van deze gegevens en het beleidsplan wordt ons groenareaal beheerd.			
Ecologisch bermenbeheer wordt toegepast.	De bermen worden op ecologische wijze conform afspraken beheerd. Het nieuwe bermbestek voor de komende jaren wordt in 2020 opgesteld. Ten aanzien van dit concept bermbestek vindt een overleg plaats met de stakeholders. Aan de hand van de uitkomst van deze gesprekken zal een bestek worden vastgesteld en meerjarig worden aanbesteed, zodat het bermbeheer opnieuw			

	kan worden uitgevoerd. Planning is om voor 1 juni 2020 de werkzaamheden te hebben aanbesteed, zodat het bestek in uitvoering kan worden genomen.			
Het meldingssysteem openbare ruimte wordt herijkt.	Het nieuwe meldingssysteem, Fixi-app, is online en operationeel. Inmiddels zijn ongeveer 1400 meldingen gedaan voor de periode vanaf juni 2019 tot en met 31 december 2019. De gemiddelde afhandeltijd is 5 dagen.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
2.3 Openbare ruimte	6560000 Openbaar groen	€ 479.848,00	€ 572.647,40	€ -92.799,40	nadeel 1.
	6560001 Openbaar groen	€ 46.700,00	€ 46.699,92	€ 0,08	voordeel
Totaal 2.3 Openbare ruimte		€ 526.548,00	€ 619.347,32	€ -92.799,32	nadeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Openbaar groen

Jaarlijks is gebleken dat het beschikbare budget ontoereikend was, mede door areaaluitbreidingen. Onlangs (in 2020) heeft uw Raad het groenbeleidsplan inclusief extra financiële middelen vastgesteld. Hierdoor zijn vanaf 2020 de budgetten wel toereikend.

Wat heeft het gekost?

	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
2.4 Mutaties reserves programma 2	6980002 Mutaties reserves prg. 2	€ -272.004,00	€ -272.004,00	€ -	
Totaal 2.4 Mutaties reserves programma 2		€ -272.004,00	€ -272.004,00	€ -	

Programma 3: Duurzaam wonen

Duurzaam Wonen in een prettige leefomgeving met passende voorzieningen die goed ontsloten zijn, is een belangrijk thema voor de komende jaren. Gezien de demografische ontwikkelingen zal de gemeente moeten inspelen op veranderende woon- en leefbehoeften. In dit programma wordt aangegeven hoe we hier mee om willen gaan. De aantrekkingskracht van Eijsden-Margraten om er te wonen, te verblijven, te werken en te ondernemen wordt bepaald door de wijze waarop onze gemeente ontsloten is. Mobiliteit en het realiseren van een verkeersveilige gemeente is dan ook een belangrijk thema dat primair aansluit bij het realiseren van een kwalitatief goed woon- en leefklimaat. In dit programma wordt daarnaast ingegaan op de vraagstukken rondom het realiseren van een duurzame samenleving waarbij, rekening houdende met de Europese en landelijke ontwikkeling, invulling wordt gegeven aan de klimaat en energie-opgaven waar deze gemeente voor staat. Vanuit wettelijk oogpunt heeft de gemeente de komende jaren op het gebied van ruimtelijke ordening te maken met het implementeren van de Omgevingswet die per 1 januari 2021 van kracht wordt. Een gedegen voorbereiding, zowel inhoudelijk als het transformeren naar een andere manier van werken, vraagt de komende jaren om een forse inspanning.

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
3. Duurzaam wonen	lasten	3.1 Mobiliteit en verkeer	€ 1.524.537,00	€ 1.524.364,20	€ 172,80	voordeel
		3.2 Wonen	€ 1.317.543,00	€ 1.802.327,77	€ -484.784,77	nadeel
		3.3 Klimaat en energie	€ 5.939.439,00	€ 6.028.571,96	€ -89.132,96	nadeel
		3.4 Omgevingswet	€ 395.391,00	€ 369.998,85	€ 25.392,15	voordeel
		Totaal lasten	€ 9.176.910,00	€ 9.725.262,78	€ -548.352,78	nadeel
	baten	3.1 Mobiliteit en verkeer	€ -192.545,00	€ -203.983,85	€ 11.438,85	voordeel
		3.2 Wonen	€ -1.331.941,00	€ -1.716.728,23	€ 384.787,23	voordeel
		3.3 Klimaat en energie	€ -6.271.494,00	€ -6.359.753,65	€ 88.259,65	voordeel
		3.4 Omgevingswet	€ -400.000,00	€ -463.374,21	€ 63.374,21	voordeel
		Totaal baten	€ -8.195.980,00	€ -8.743.839,94	€ 547.859,94	voordeel
	Saldo voor bestemming	3.1 Mobiliteit en verkeer	€ 1.331.992,00	€ 1.320.380,35	€ 11.611,65	voordeel
		3.2 Wonen	€ -14.398,00	€ 85.599,54	€ -99.997,54	nadeel
		3.3 Klimaat en energie	€ -332.055,00	€ -331.181,69	€ -873,31	nadeel
		3.4 Omgevingswet	€ -4.609,00	€ -93.375,36	€ 88.766,36	voordeel
		Totaal voor bestemming	€ 980.930,00	€ 981.422,84	€ -492,84	nadeel
	Saldo na bestemming	3.5 Mutatie reserves programma 3	€ -37.760,00	€ -37.760,00	€ -	
			€ 943.170,00	€ 943.662,84	€ -492,84	nadeel

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Programma 3: Duurzaam wonen					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	8,50% 2017	9,1%	9,4%
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	10,00% 2015	10%	9%
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Sysw ov	17,6 2018	7,4	8,2
Demografische druk	%	CBS	80,10% 2019	77,80%	69,80%
Hernieuwbare elektriciteit	%	Klimaatmonitor RWS	7,80% 2018	7,00%	7,00%
Omvang huishoudelijk restafval	KG / inwoner	CBS	94 2018	145	172

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Duurzaam Wonen:

- Sanering afvalwaterlozingen buitengebied.
- Reinigingsdiensten Rd4 (GR en NV).
- Regionale Uitvoeringdienst (RUD) Zuid-Limburg.
- Bodemzorg Limburg BV.

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

3.1 Beleidsveld Mobiliteit & verkeer

Mobiliteit maakt een belangrijk onderdeel uit van het dagelijkse leven: om te werken, voor sociale contacten, voor recreatie en ontspanning. Naast het behoud van een goed dekkend OV-netwerk, liggen binnen de gemeente Eijsden-Margraten uitdagingen rondom het verbeteren van de verbindingen tussen de kernen, met name op het gebied van het openbaar vervoer. De wegen zijn structureel goed onderhouden, waardoor de kernen en de lokale/regionale voorzieningen goed bereikbaar zijn.

De speerpunten in het beleidsveld zijn:

- optimaal ontsloten kernen (zie 3.1.1);
- een veilige en aantrekkelijke openbare ruimte (zie 3.1.2);
- realiseren veilige schoolomgevingen (zie 3.1.3).

3.1.1 Speerpunt: *Optimaal ontsloten kernen.*

Wat willen we bereiken:

Optimale verbindingen tussen kernen met een goed dekkend OV-netwerk.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We streven er naar om de toegankelijkheid van het openbaar streekvervoer binnen de gemeente te verbeteren. Met name wordt dit bevorderd in de kleinere kernen. Dit doen we in nauwe samenspraak met de Provincie.	M.b.t. vergroting van de toegankelijkheid van het openbaar streekvervoer werden enkele halteplaatsen verbeterd (aanvullende bestratingen aangebracht waar deze ontbraken of onveilig waren, prominenter situeren van halte). In 2020 worden bovendien diverse haltes aan de mergellandroute voorzien van fietsenrekken om op die wijze ook een eerste stap vanuit thuis naar een halte te bevorderen.			
Alternatieve vormen van openbaar vervoer worden onderzocht.	Aan de Raad werd per informatiebrief van 12 augustus 2019 mededeling gedaan van de onderzoeksresultaten. We blijven op zoek naar nieuwe alternatieven en zijn daarover in gesprek geweest met de organisatie Maastricht Bereikbaar.			

We blijven ons inzetten voor een half-uurlijkse treindienst van en naar het station Eijsden.	Op de eerste plaats dienen wij te melden dat we als gemeente Eijsden-Margraten geen bevoegdheden hebben, maar blijven ons hiertoe wel inspannen. Om een consistente verbinding te krijgen tussen Luik-Eijsden-Maastricht is het belangrijk dat het Perron in Visé wordt aangepast en de treinstellen van de vervoerder Arriva voldoen aan het veiligheidssysteem op het Belgische spoorweginet. De vervoerder Arriva verwacht dat pas eind 2022 de treinen daadwerkelijk voorzien zijn van het beveiligingssysteem ETCS. Volgens staatssecretaris Van Veldhoven zorgt ProRail voor een tijdige aanpassing van perron Visé door de Belgische firma Infrabel.			
Het 'vervoer op maat' in de vorm van collectief vraagafhankelijk vervoersysteem wordt in stand gehouden.	Het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) vindt plaats in het kader van de WMO en wordt sinds 1995 voor het Streekgewest Westelijke Mijnstreek verzorgd door Omnibuzz en is bestuurlijk vorm gegeven in de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz (GR). De Heuvelland gemeenten nemen sinds 01.01.2005 deel aan het door Omnibuzz verzorgde Collectief Vraagafhankelijk Vervoer in het kader van de WMO.			
We blijven in overleg met Provincie en Omnibuzz over mogelijk aanvullende inzet van de diensten van deze vervoerder met betrekking tot OV knelpunten in Eijsden-Margraten.	De Raad werd per informatiebrief van 12 augustus 2019 mededeling gedaan van de onderzoeksresultaten. We blijven op zoek naar nieuwe alternatieven en zijn daarover in gesprek geweest met de organisatie			

	Maastricht Bereikbaar.			
Alternatieven vormen van openbaar vervoer worden onderzocht om de ontsluiting van de kernen te optimaliseren.	De Raad werd per informatiebrief van 12 augustus 2019 mededeling gedaan van de onderzoeksresultaten. We blijven op zoek naar nieuwe alternatieven en zijn daarover in gesprek geweest met de organisatie Maastricht Bereikbaar.			

3.1.2 Speerpunt: *Een veilige en aantrekkelijke openbare ruimte.*

Wat willen we bereiken:

We willen een kwalitatieve openbare ruimte die een visitekaartje is voor inwoners, ondernemers en bezoekers en die past binnen de kaders zoals door uw raad vastgesteld.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar-rekening</i>
We stellen een kwaliteitskader op voor de openbare ruimte en geven uitvoering aan het meerjaren-onderhoudsprogramma.	Uit de diverse beleidsplannen ten aanzien van de openbare ruimte blijkt dat het onderhoudsniveau van de openbare ruimte sober doch doelmatig is. De CROW kwalificeert dit met kwaliteitsniveau B. Ten aanzien van de kernen/centra maken we een uitzondering voor wat betreft de inrichting van de plantsoenen en het gebruik van verhardingsmaterialen. Binnen onze beheerplannen wordt hiermee gewerkt. Het regulier onderhoud aan onze wegen heeft plaatsgevonden en is uitgevoerd conform de gestelde kwaliteitseisen.			
We stellen in nauw overleg met de gebruikers van de openbare ruimte (bewoners, landbouworganisaties, openbaar vervoer, scholen, etc.) een Gemeentelijk Verkeers en Vervoersplan	Door de uitgebreide burgerparticipatie bij het GVVP zijn meer dan 750 meldingen binnengekomen en deze zijn verwerkt. Q1 2020 wordt het			

(GVVP) op. De maatregelen die in dit plan beschreven worden, worden vanaf medio 2019 uitgevoerd.	GVVP hierop nader aangepast en zal een raadsvoorstel worden opgesteld en ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden in Q3.			
--	--	--	--	--

Wat willen we bereiken:

We verminderen de verkeers- en parkeeroverlast en vergroten de verkeersveiligheid.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
In samenspraak met ondernemers en inwoners pakken we punten op het gebied van verkeers- en parkeeroverlast integraal aan, hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar het zware landbouw- en vrachtverkeer.	Een extra parkeerplaats in de buurt van de oude kern van Eijsden wordt gerealiseerd. Ten aanzien van het landbouwverkeer hebben we geconcludeerd dat onze gemeente een landelijke gemeente is met veel aanwezige deelsectoren die onder het algemene begrip landbouw vallen. Dat heeft voor- en nadelen. Een deel van onze inwoners is binnen deze sectoren werkzaam, telen producten, oogsten, ontvangen producten of voeren deze af. Een ander deel wil graag genieten van een mooie en rustige woon- en leefomgeving. Voor de een zijn het noodzakelijke werkzaamheden voor broodwinning en bedrijfsvoering; voor de ander betekent het een ervaren van overlast. Met inachtneming van Europese, landelijke en provinciale regelingen wordt getracht om met eenieders belangen zo goed mogelijk en respectvol om te gaan.			
Er wordt een parkeernota, die het beleid omschrijft omtrent parkeren bij	Het paraplu bestemmingsplan parkeren Eijsden-Margraten is 25			

bestaande en nieuwe situaties, ter vaststelling aan de Raad aangeboden.	september 2018 vastgesteld. De parkeerbijdrageregeling is een uitvoeringsregeling en derhalve een bevoegdheid van het college. Gelet op de ontwikkelingen van het omgevingsplan, zal deze regeling hierin worden meegenomen.			
We investeren in het verbeteren van verbindingswegen tussen de dorpen onderling en met onze buurgemeenten en buurdorpen.	Verbetering van wegen wordt meegenomen in het Meerjarig Investeringsplan (MIP), Meerjarig Onderhoudsplan (MOP) en Meerjarig Uitvoeringsplan (MUP). In 2019 zijn de weg van Bruisterbosch naar Herkenrade, de doorgaande weg door Klein Welsden en de weg van Bemelen naar Wolfshuis/Gasthuis opgeknapt. Tevens zijn onder andere de projecten Grote Straat Banholt, Bat en Batstegen Eijsden en Kerkplein Mesch uitgevoerd en is gestart met de Burgemeester Wolfstraat Sint-Geertruid en de Diepstraat Eijsden.	 		

Wat willen we bereiken:

We verbeteren de infrastructuur voor fietsers en wandelaars.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar-rekening</i>
Om een veilige fietsverbinding tussen het Maasdal en het plateau te realiseren treffen we voorbereidingen ter realisatie van een vrij liggend fietspad langs de Sint-Geertruideweg en de Bukel.	De werkzaamheden liggen achter op schema als gevolg van de noodzakelijke bestemmingsplanprocedure binnen het Natura 2000 gebied Savelsbos en de uitspraak RvS inzake de stikstofproblematiek (PAS). Vanwege de aanwezige natuurwaarden is de fysieke uitvoering vooralsnog geprojecteerd vanaf oktober 2020.			

Tussen Margraten en Valkenburg wordt een fietspad of fietsstrook langs of op de weg gerealiseerd.	Het verbeteren van de fietsvoorziening langs Wolfshuis-Gasthuis in 2019 uitgevoerd en technisch afgerond. De financiële afrekening heeft plaatsgevonden begin 2020. Dit project is in de plaats gebracht van het project Margraten-Valkenburg, waar de gemeente Valkenburg aan de Geul wegbeheerder is en de gemeente Eijsden-Margraten geen verantwoordelijkheid of bevoegdheid heeft.			
Het doortrekken van het tweezijdig fietspad ter hoogte van de Industrieweg–Emmastraat nabij de rotonde te Eijsden wordt nader onderzocht en zo mogelijk uitgevoerd.	Project is geannuleerd vanwege negatief (veiligheids)advies politie, adviesbureau en vakafdeling.			

3.1.3 Speerpunt: *Realiseren veilige schoolomgevingen.*

Wat willen we bereiken:

Wij werken derhalve aan het realiseren van veilige en goed onderhouden schoolroutes/omgevingen.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar-rekening</i>
Schoolroutes worden in kaart gebracht en krijgen extra aandacht in onze onderhoudscyclus. Binnen het GVVP krijgen schoolroutes extra aandacht. Op grond hiervan wordt bezien of en welke maatregelen getroffen moeten worden.	In 2019 zijn nieuwe zebrapaden aangebracht op de Eijkerstraat/Holstraat te Margraten, daarnaast zijn de parkeerplaatsen uitgebreid op de Beatrixlaan te Margraten. Verder heeft in samenwerking met de ANWB een onderzoek plaatsgevonden m.b.t. de ervaringen omtrent verkeersveiligheid BS Margraten en nabije omgeving. Na de vaststelling van het GVVP gaan we de komende jaren verder met het uitzetten van acties en een gerichte aanpak van enkele als			

	verkeersonveilig geduide situaties bij de Scholen.			
--	---	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
3.1 Mobiliteit en verkeer	6210010 Gladheidsbestrijding	€ 53.740,00	€ 73.977,03	€ -20.237,03	nadeel 1,
	6210030 Bermen	€ 81.918,00	€ 75.564,96	€ 6.353,04	voordeel
	6210100 Wegen	€ 1.008.768,00	€ 997.025,13	€ 11.742,87	voordeel
	6210200 Verkeersregelininstallaties	€ 22.933,00	€ 15.821,70	€ 7.111,30	voordeel
	6210300 Overige verkeersmaatregelen	€ 124.838,00	€ 150.830,37	€ -25.992,37	nadeel 2,
	6212000 Openbaar Vervoer	€ 12.000,00	€ 2.300,00	€ 9.700,00	voordeel 3,
	6214000 Parkeervoorzieningen	€ 27.795,00	€ 4.861,16	€ 22.933,84	voordeel 4,
Totaal 3.1 Mobiliteit en verkeer		€ 1.331.992,00	€ 1.320.380,35	€ 11.611,65	voordeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Gladheidsbestrijding

Door de weersomstandigheden begin en eind 2019 zijn er meer gladheidsbestrijdingsacties uitgevoerd dan begroot. Dit betekent dat er meer strooizout is aangeschaft en dat er meer kosten voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding zijn gemaakt. Normaal gezien zou het tekort gedekt worden uit de reserve gladheidsbestrijding. Door het feit dat de afgelopen jaren de kosten van de gladheidsbestrijding hoger waren dan begroot is de reserve leeg. Hierdoor zal het tekort ten laste van het saldo van de jaarrekening vallen.

2. Overige verkeersmaatregelen

Door vele diefstallen en aanrijdingen zijn veel borden vervangen of opnieuw aangeschaft moeten worden. In gevallen waar de veroorzaker of dader bekend is wordt de schade verhaalt door de gemeente.

3. Openbaar vervoer

Er is € 2300 subsidie betaald voor buurtbusproject. Het resterend bedrag is gereserveerd voor het leveren en plaatsen van fietsenstallingen bij de bushaltes aan de Mergellandroute om zo een soort transferium bushalte te maken. Echter de fietsenrekken kunnen pas in 2020 worden uitgeleverd en geplaatst.

4. Parkeervoorzieningen

In 2018 is een krediet geopend om parkeerplekken in de kern Eijdsen te realiseren. Deze werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2019 waardoor de kapitaallasten in 2019 lager uitvallen dan begroot was.

3.2 Beleidsveld Wonen

Wonen in een prettige leefomgeving met passende voorzieningen is een belangrijk thema. Bij het inspelen op veranderende woon- en leefbehoeften wordt de komende jaren specifiek geïnvesteerd in projecten en maatregelen die geënt zijn op de doelgroepen jongeren en senioren. Als ook "nieuwe doelgroepen" zoals kenniswerkers/expats en statushouders.

Om er voor zorg te dragen dat Eijsden-Margraten een aantrekkelijke woongemeente blijft voor jong en oud zetten we vanuit het beleidsveld wonen in op het inspelen op veranderende woon- en leefbehoeften en het bevorderen van doorstroming in de woningvoorraad.

Het provinciaal woonbeleid schept thans stringente kaders en corporaties investeren vrijwel niet meer in kleine kernen. Er wordt een strategie bedacht om woonvraagstukken op een slimme, creatieve en innovatieve wijze in te vullen. Gezien de urgentie en het feit dat oplossingen rondom het woonvraagstuk niet zomaar voor de hand liggen, wordt out of the box gehandeld en geëxperimenteerd. Belangrijk is dat een goede en gerichte aanpak volgt en gekeken wordt naar de kansen die er zijn. Co-creatie vormt daarbij een interessante methode om in samenwerking met de samenleving en stakeholders een uitvoeringsprogramma wonen te realiseren.

Intussen is een wijziging van de Omgevingsverordening Limburg 2014 in procedure, waarbij rekening houdend met het actuele provinciale traject 'Beweging op de woningmarkt', Gedeputeerde Staten, via Regionaal Bestuurlijk Overleg, meer ruimte kunnen bieden voor aantoonbare noodzakelijke woningen. Daarnaast hebben we een nieuwe gemeentelijke woonvisie in ontwikkeling om juiste afwegingen te kunnen maken over concrete initiatieven van bewoners en ondernemers en die vervolgens als basis zal dienen bij het maken van afspraken met derden en voor prestatieafspraken met plaatselijk werkende corporaties.

3.2.1 Speerpunt: <i>Realiseren van een aantrekkelijke woningmarkt.</i>
--

Wat willen we bereiken:

We willen een woningmarkt bieden die past bij de behoeften van onze inwoners. Hiertoe zullen we adequaat moeten kunnen inspelen op de veranderende woon- en leefbehoeften van onze inwoners. Een van de uitgangspunten hierbij is dat ouderen zo lang mogelijk kunnen blijven wonen in hun eigen omgeving en er voldoende aanbod gecreëerd wordt voor huisvesting van jongeren. Om dit mogelijk te maken worden diverse maatregelen opgepakt die onder meer betrekking hebben op:

- Het realiseren van bestaande en nieuwe uitbreidingsplannen.
- Het transformeren van de bestaande woningmarkt.
- Het invullen van leegstand en leegkomende gebouwen.
- Het maken van afspraken met partners in de woningmarkt.
- Het inzetten van stimuleringsmaatregelen.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
Een actuele woonvisie vaststellen, waarbij op basis van flexibiliteit, creativiteit en denken in kansen ingespeeld wordt op de opgaven en woonwensen in de woningmarkt.	De woonvisie is op 23 april 2019 door de raad vastgesteld.			
De spoedig vast te stellen gemeentelijke woonvisie wordt actueel gehouden en het hierop gebaseerd SMART geformuleerde uitvoeringsprogramma wordt tweejaarlijks afgestemd op de woningbehoeften van alle dorpskernen. Het gemeentelijke woningbouwprogramma en de plancapaciteit zal zowel kwantitatief als kwalitatief hierop afgestemd worden.	Het woningbouwprogramma voor de komende jaren is in 2019 in concept gereed. Besluitvorming door het college vindt in 2020 plaats. Het woningbouwprogramma voor de kernen Banholt en Sint Geertruid (Karreweg) is in december 2019 door de raad vastgesteld.			
De woningvoorraad wordt jaarlijks kwantitatief en kwalitatief gemonitord en wordt afgezet tegen de actuele bevolkingsprognoses en aanwijsbare behoeften.	(Per abuis is in de 2 ^e Burap dit speerpunt op rood gezet, had groen moeten zijn) Bij het besluit van de raad over de woningbouwprogramma's in St. Geertruid en Banholt is invulling gegeven aan de kwalitatieve en kwantitatieve woonbehoeften in deze kernen.			
Er worden prestatieafspraken gemaakt met de plaatselijk werkende woningcorporaties waarin rekening gehouden wordt met de woon- en leefbehoeften van onze inwoners.	Op basis van door de woningcorporaties ingebrachte biedingen, zijn in onderling overleg conceptafspraken geformuleerd waarmee rekening wordt gehouden met de woon- en leefbehoeften van onze inwoners die aangewezen zijn op de sociale huisvesting. Begin februari 2020 vindt een bestuurlijk overleg met deze corporaties plaats, met als doel overeenstemming over de geformuleerde conceptafspraken te krijgen.			
Het overgrote deel van de gemeentelijke woningvoorraad bestaat uit particulier	Via publicaties is gecommuniceerd over transformatie van woningen			

bezit. Binnen dit bezit zal een deel getransformeerd moeten worden. Om dit mogelijk te maken zullen wij maximaal faciliteren waar dit mogelijk is. Dit kan door het geven van voorlichting, het aanbieden van stimulerende duurzaamheidsregelingen en eventuele aanpassingen van omgevingsplannen.	mede in relatie tot duurzaamheidsmaatregelen. De bestemmingsplannen bieden ruime mogelijkheden om woningen levensloopbestendig te maken. Er is conform onze woonvisie ingezet op jongeren, ouderen en sociale huur. Op gebied van energetische duurzaamheid was in 2019 het zonnepanelenproject onverminderd van kracht.			
Initiatieven van projectontwikkelaars, overige vastgoedexperts en particulieren worden ingepast binnen de kaders van de woonvisie en het uitvoeringsprogramma wonen.	Projecten als Springsstraat Margraten, Keerderberg, Europapark Gronsveld, Rijksweg Margraten, Missiehuis C&K en de Lidl zijn ingepast conform de woonvisie.			
De gemeentelijke starterslening blijft voor de komende jaren van kracht, zodat jongeren de kans krijgen een woning te kopen.	De gemeentelijke starterslening is onverminderd van kracht gebleven. De Provincie heeft de verordening voor de starterslening onlangs veranderd waardoor de koopsom is verhoogd naar € 225.000. In Q3-2020 of Q4-2020 zal onze verordening hierop worden aangepast. Verder zal bekeken worden of we de koopsom kunnen verhogen naar € 240.000 omdat dit meer recht doet aan de werkelijke koopprijzen voor starterswoningen in onze gemeente.			
Op grond van de geldende bestemmingsplannen worden de uitbreidingsplannen in Eijsden, Margraten en Cadier en Keer afgebouwd.	Zoals in de 2e Burap aangegeven zijn de woningbouwprogramma's in Banholt en St. Geertruid in december 2019 door de raad vastgesteld. De uitbreidingsplannen in Margraten, C&K en Poelveld verliepen in 2019 volgens planning.			
Inspanningen worden verricht om de bouwtitels binnen de kaders van het	In 2019 is gestart met de voorbereiding en uitwerking van			

woonbeleid te verdelen over de kernen Banholt en Sint Geertruid, inclusief aanpassing van de bestemmingsplannen. Ouderen, jongeren en zorgbehoevenden zijn de doelgroepen waarop de nieuwbouw in deze twee projecten zich richten.	plannen voor deze locatie. Er hebben een tweetal bewonersbijeenkomsten plaatsgevonden. Vervolgens is op basis van input uit deze avonden binnen het kader van de vastgestelde woonvisie aan de raad (december 2019) het woningbouwprogramma voor deze locaties voorgelegd. Op basis van dit vastgestelde woningbouwprogramma (starters, ouderen, sociale woningbouw) zullen de plannen verder uitgewerkt gaan worden. Hierbij zullen de mogelijkheden voor collectief opdrachtgeverschap in worden meegenomen.			
De woningbouw in Poelveld wordt in 2019 afgerond.	Het woningbouwprogramma is nagenoeg ingevuld. De laatste kavels zijn geopteerd. De afbouw van de openbare ruimte vindt plaats in de periode tot en met 2020 en wordt vervolgens (per 2022) aan de gemeente in beheer en onderhoud overgedragen.			
Aan het Veldje wordt in 2019 een appartementencomplex van 15 appartementen in de sociale huursector opgeleverd in opdracht van Servatius. De start bouw van 23 woningen aan het Veldje (in diverse prijsklassen) staat gepland in 2019.	In 2019 is gestart met de bouw van 17 sociale huurappartementen aan het Veldje. Het Veldje is, tussen de Prins Bernhardstraat en de Prins Hendrikstraat, heringericht. De omgevingsvergunning voor de bouw van 23 woningen door BDP Bouwontwikkeling is verleend. Deze woningen zijn in oktober 2019 in verkoop gedaan. Alle woningen zijn per datum januari 2020 verkocht. In februari 2020 volgt start bouw. De afbouw openbare ruimte vindt aansluitend plaats.			

Ten aanzien van bestaande koopwoningen wordt ingezet op het levensloopbestendig/aanpasbaar maken van de woningen en het omvormen tot energie neutrale woningen. De gemeente faciliteert hierbij waar mogelijk. We geven informatie over het duurzaam en levensloopbestendig maken van woningen en houden hier zo veel als mogelijk planologisch rekening mee.	Bij de ontvangen plannen is meegewerkt aan het levensloopbestendig maken van bestaande woningen. Om woningen energieneutraal te krijgen, is het zonnepanelenproject onverminderd van kracht gebleven. Via periodieke publicatie werden onze burgers gewezen op mogelijkheden hiervoor.			
Inspanningen worden verricht om, zo mogelijk op basis van dorpsinitiatieven, op de lijn Gronsveld - St. Geertruid – Noorbeek in totaal 45 onzelfstandige zorgeenheden (in drie kleinschalige projecten) te realiseren, niet zijnde reguliere woningen, waarin 24-uurs zorg verleend wordt.	Op een voormalig schoolcomplex aan de Kampweg in Gronsveld, worden momenteel voorbereidingen getroffen om een plan voor het realiseren van 48 zorgwoningen gerealiseerd te krijgen.			
Experimenten met vernieuwde woonvormen worden gestimuleerd, waarbij arbeid, wonen en zorg worden gecombineerd. Particuliere initiatieven voor het samen wonen/zorgen van ouderen en gehandicapten worden ondersteund.	In 2019 zijn geen initiatieven ingediend.			
Er is aandacht voor de her invulling van leegkomende grote complexen. Daar waar zich de mogelijkheid voordoet, overwegen we in samenwerking met derden geschikte vrijkomende panden, complexen of boerderijen aan te kopen om woonappartementen (huur en koop) te realiseren; We nemen deel in het provinciaal project over de aanpak van leegstand en het stimuleren/versnellen van duurzaam hergebruik van monumentale agrarische bebouwing in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Hieruit kunnen zich nieuwe verdienmodellen en woonvormen aandienen die leegstand tegengaan.	O.a. de volgende initiatieven hebben zich in 2019 voorgedaan: Welsderhof in Welsden, Springstraat Margraten, Klooster Rijckholt. Op verzoek zijn de mogelijkheden om De Laathof aan te kopen (conform motie) in december jl. aan de raad voorgelegd. We hebben deelgenomen aan het project van nationaal Landschap Zuid Limburg. Hierin is onder andere gezocht naar initiatieven voor de herbestemming van Hoeve Dobbelseijne aan de Rijksweg in Margraten. In 2019 is wel			

	aandacht geweest voor de herinvulling van leegkomende grote complexen. Initiatieven hierin zijn optimaal gefaciliteerd. Zelf zijn geen aankopen gedaan.			
Op grond van de bijgestelde Omgevingsverordening Limburg 2014 pakken we kansen op rondom herbestemmingsmogelijkheden van leegstaande en vrijkomende gebouwen, zoals bijvoorbeeld de oude Lidl in Eijsden en het klooster in Rijckholt, voor betaalbare en passende woningen.	Initiatiefnemers zijn er op geweest dat herbestemming voorrang krijgt op uitbreiding van het ongebouwde gebied e.e.a. conform vastgestelde woonvisie. Voor de voormalige Lidl-locatie in Eijsden is een positief principestandpunt ingenomen en is gestuurd op kwaliteit. We zijn gestart met de planvorming. Voor Europapark in Gronsveld is gewerkt aan een kwalitatieve invulling. m.b.v. participatieavonden. Klooster Rijckholt zat in 2019 in de verkoopprocedure, waardoor wij niet actief een rol in de herbestemming hebben gespeeld.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
3.2 Wonen	6810030 BP kern Margraten	€ 24.960,00	€ 25.496,04	€ -536,04	nadeel
	6820001 Woningbouwprogramma	€ 68.298,00	€ 50.298,91	€ 17.999,09	voordeel 1.
	6822120 Planschade	€ 13.405,00	€ 13.095,60	€ 309,40	voordeel
	6822300 Woonwagencentra	€ 21.968,00	€ 22.424,88	€ -456,88	nadeel
	6830000 Bouwgrondexploitatie	€ -6.199,00	€ -883,08	€ -5.315,92	nadeel
	6830050 BP Karreweg Sint Geertruid	€ -	€ -30.000,00	€ 30.000,00	voordeel 2.
	6830090 Expl best.pln. Noorbeek Bogmanplein	€ 8,00	€ 3,48	€ 4,52	voordeel
	6830120 Exploit. bp. Noorbeek Septemberlaan	€ -142.000,00	€ -	€ -142.000,00	nadeel 3.
	6830170 Centrumplan Eijsden	€ -	€ -0,01	€ 0,01	voordeel
	6830180 Exploitatie BP Partounstraat	€ 5.164,00	€ 5.163,72	€ 0,28	voordeel
	6830190 Veldje	€ -2,00	€ -	€ -2,00	nadeel
Totaal 3.2 Wonen		€ -14.398,00	€ 85.599,54	€ -99.997,54	nadeel

Toelichting afwijkingen – Saldo

1. Woningbouwprogramma

In 2018 zijn er minder aanvragen voor zonnepanelenleningen geweest dan voorzien. De kapitaallasten zijn als gevolg hiervan in 2019 lager dan in eerste instantie begroot was.

2. BP Karreweg Sint Geertruid

Dit betreft de tussentijdse winstuitkering (Percentage of completion methode, POC) van het bestemmingsplan Karreweg Sint Geertruid. De POC wil in het kort zeggen: 'Winstneming naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het project'.

3. Exploitatie bestemmingsplan 12^e Septemberlaan

In 2019 is er nog een kavel verkocht, echter de notariële levering vindt pas in 2020 plaats. De inkomsten vallen dan niet meer in 2019 maar in 2020.

3.3 Beleidsveld Klimaat en energie

Deze raadsperiode wordt een stevige impuls gegeven aan het vastgestelde klimaat- en energiebeleidsplan. Hoewel de opgaven rondom klimaat en energie een proces van jaren is, kunnen wij, gezien de complexiteit van de opgave, niet achterover leunen. We gaan samen met de samenleving (inwoners, ondernemers, organisaties en andere overheden) aan de slag en creëren bewustwording bij onze burgers. We kijken niet alleen naar de gangbare, traditionele oplossingen, maar staan open staan voor creatieve en innovatieve mogelijkheden die zich de komende jaren zullen voor doen.

De speerpunten in het beleidsveld zijn:

- uitvoering geven aan klimaat- en energieopgaven (zie 3.3.1);
- op weg naar een circulaire economie (zie 3.3.2);
- terugdringen milieuoverlast (zie 3.3.3).

3.3.1 Speerpunt: *Uitvoering geven aan klimaat- en energieopgaven*

Wat willen we bereiken:

Op grond van een realistisch en uitvoerbaar “meerjaren uitvoeringsprogramma” geven we invulling aan onze klimaat- en energieopgaven.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We stellen een “meerjaren uitvoeringsprogramma klimaat en energie” op.	De bijeenkomst die gepland stond in december 2019 is in overleg gecancelld. Naar aanleiding van de begroting 2020 heeft het college de opdracht gekregen om de vier thema's, waaronder Duurzaamheid, uit te werken. De uitwerking van het programma vindt momenteel plaats en wordt de basis voor het meerjarige uitvoeringsprogramma.			
We geven proactief invulling aan de uitvoering van het klimaat en energieprogramma.	Zoals in de 2e Burap bericht lopen projecten als het zonnepanelenproject en dubbel duurzaam. Er is positief besloten om "Plus je huis" in gang te zetten. De uitvoering (o.a. aanbesteding) wordt in 2020 in gang gezet. De opgave om de warmtetransities in beeld te brengen, is door bureau			

	DBV vanaf Q1 2019 opgepakt. Wij hebben geparticipeerd in de RES en in het Middengebied.			
Een revolverend fonds ten behoeve van investeringen in duurzaamheid wordt in 2019 onderzocht en uitgewerkt.	Eind 2019 heeft het college ingestemd met een uitwerking van het Plusjehuis-concept, waarbij meerdere verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd worden, geënt op de systematiek van Zorgeloos Zonnepanelen. De regeling zal alleen gelden voor de eigenaren van particuliere woningen. Voor de financiering wordt een revolverend fonds ingezet. De gemeente Maastricht werkt momenteel een bestek uit en zal de Europese aanbesteding voor de gemeente Eijsden-Margraten organiseren.			
Ingezet wordt op initiatieven rondom onder meer zonnepanelen, energiebesparing, CO2 reductie, biomassa en innovatieve opwekking van duurzame energie, op eigen terrein opvangen van regenwater en het planten van klimaatvriendelijke bomen. Hierbij is oog voor het vraagstuk op welke wijze inwoners ontzorgd kunnen worden rondom het treffen van maatregelen op het gebied van klimaat en energie.	De pilot Dubbel Duurzaam loopt sinds Q3 2019. Verder is besloten tot het project Plusjehuis, waarvan de uitvoering thans in voorbereiding is. Er zijn in 2019 geen verzoeken ontvangen om te faciliteren in de ontwikkeling van kleinschalige initiatieven rondom duurzame energie opwek. In het kader van het Middengebied zijn er eind 2019 door de aangesloten gemeenten een aantal duurzaamheidsprojecten geselecteerd, die de komende tijd opgepakt zullen worden. Alvorens deze feitelijk uitgevoerd zullen worden zullen er door de aangesloten gemeenten eerst duidelijke afspraken gemaakt moeten worden ten aanzien van de inzet van personele capaciteit en financiële middelen.			

Voor wat betreft de aanleg van zonnenvelden wordt afstemming gezocht met provinciale beleidskaders.	Vanuit de Sub-RES (Maastricht-Heuvelland) zijn in 2019 ambtelijk gezamenlijke beleidskaders ontwikkeld voor de aanleg van zonnenvelden. Hierover vond in 2019 nog geen besluitvorming plaats. In het bestuurlijk overleg Sub-RES van december 2019 is aangegeven nog geen prioriteit te geven aan de totstandkoming van een gezamenlijk ruimtelijk afwegingskader(RAK). Dit laat overigens onverlet de noodzaak om een RAK op te stellen.			
Blijven stimuleren en uitbreiden van de doelgroepen van het zonnepanelenproject. In 2019 wordt bijvoorbeeld de mogelijkheid van aardwarmte onderzocht. Het lopende project Dubbel Duurzaam wordt steviger neergezet.	Als gevolg van de verruiming van de gebruiksmogelijkheden van het zonnepanelenproject dient er een aantal zaken in samenspraak met de uitvoerder van het project, Volta Limburg, nader geregeld te worden. Deze regeling heeft in 2019 niet geheel zijn beslag kunnen krijgen. In Q1 vindt besluitvorming in het college plaats, waarna de raad aansluitend wordt geïnformeerd. De mogelijkheden van gebruikmaking van aardwarmte in grondwaterbeschermingsgebieden zijn zeer beperkt. De provincie geeft geen medewerking aan de uitvoering van diepe boringen. Voor wat betreft de pilot Dubbel Duurzaam heeft er eind 2019 een voorlichtingsavond plaats gevonden. Daaruit zijn begin 2020 24 aanmeldingen voor deelname voortgekomen. Deze zullen worden getoetst en daarna middels voorlichting worden opgeschaald.			

We stimuleren duurzaam bouwen en duurzame projecten (maar niet ten koste van de kwaliteit van ons landschap), door waar mogelijk te sturen via kader (bestemmingsplan/omgevingswet) en door gedegen communicatie richting de initiatiefnemers.	Bij elke bouwaanvraag worden de wettelijke kaders (bouwbesluit) t.a.v. duurzaam bouwen toegepast en de initiatiefnemer wordt door de klantadviseurs gestimuleerd om verregaande maatregelen t.a.v. duurzaam bouwen toe te passen.			
Openbare verlichting alleen waar nodig voor de veiligheid en bij voorkeur op sensoren wordt in 2019 onderzocht en eventueel opgenomen in het gemeentelijk OV –plan.	In het Uitvoeringsplan Openbare verlichting 2019 is opgenomen, dat verlichting alleen wordt toegepast daar waar dit nodig is voor de veiligheid, bij voorkeur werkend op sensoren. Bij toekomstige projecten wordt dit standpunt dan ook meegenomen.			
Er wordt een plan samengesteld t.b.v. de doelstellingen "alle woningen van het gas".	Door de gemeenten Vaals, Gulpen-Wittern en Eijsden-Margraten wordt gezamenlijk opgetrokken in het opstellen van een transitievisie Warmte. Hiervoor hebben alle gemeenten het bureau DBV opdracht gegeven voor begeleiding. Het project is er op gericht om eind 2021 een raadsbesluit voorhanden te hebben, waarin op wijkniveau is aangegeven hoe de bebouwde omgeving uiterlijk 2050 van het gas af is.			
We zetten in op het energieneutraal maken van gemeentelijke gebouwen en starten hierbij met 2 á 3 pilots waarna bepaald wordt hoe hieraan verder invulling te geven.	Het besluit welk gemeentelijk vastgoed afgestoten wordt, is nog niet genomen. Nadat we in 2020 inzicht hebben in welk gemeentelijk vastgoed in eigendom blijft, kan aan het energieneutraal maken van de restant gebouwen, begonnen worden.			
Er wordt een plan uitgewerkt om vergroening van de (voor)tuinen te stimuleren. Ingezet wordt op onder meer communicatie, creëren van	Er is een regeling vergroenen voortuinen opgesteld en uitgevoerd, samen met IKL. Daarbij wordt het verwijderen van			

bewustwording en het stimuleren van aanplant met daartoe de meest geschikte begroeiing.	stenen als randvoorwaarde gesteld om de voortuin te vergroenen. Aanplant van geselecteerd tuinplantsoen (bewust gericht op biodiversiteit en bijenwelzijn) in de drie meest versteende kernen (Eijsden- Cadier en keer en Margraten) wordt voor 75% gesubsidieerd. Tot nu toe hebben zich pas enkele mensen gemeld. Het stimuleren van vergroening is in 2019 via Heuvelland Actueel en via de website van IKL gecommuniceerd.			
We gaan organisatorisch het project dubbel duurzaam beter verankeren.	De pilot Dubbel Duurzaam loopt thans op basis van een andere organisatorische opzet. Na de uitvoering van een energiescan kenmerkt het project zich door een volledige begeleiding van het proces.			

3.3.2 Speerpunt: *Op weg naar een circulaire economie.*

Wat willen we bereiken:

Om te komen tot een circulaire economie gaan we afvalpreventie stimuleren.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar-rekening</i>
Een voorstel wordt opgesteld hoe afvalpreventie zal worden gestimuleerd. We betrekken hierbij de RD4 en mogelijk andere stakeholders.	In 2020 zal Rd4 een nieuw meerjarig Afvalbeheersplan opstellen voor de periode na 2020. Als deelnemer aan de GR Rd4 zal van gemeentewege gepleit worden om daarin voldoende aandacht te besteden aan preventie. Indien daartoe aanleiding bestaat zullen wij aanvullende maatregelen treffen c.q. voorstellen.			

Er komt een concreet voorstel om de gebruiker van water te laten betalen naar rato van het geloosde afvalwater op de riolering.	In de commissie planning en control zijn diverse voorstellen met betrekking tot het laten betalen naar rato van het geloosde afvalwater onderzocht. Elk voorstel heeft voor- en nadelen. Vandaar dat voorgesteld is de heffingsgrondslag vooralsnog ongewijzigd te laten. Middels een raadsinformatiebrief is uw raad hierover geïnformeerd.			
---	--	---	---	---

3.3.3 Speerpunt: *Terugdringen milieuoverlast.*

Wat willen we bereiken:

We beperken milieu-, lucht- en geluidsvervuiling.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Bedrijven die binnen de gemeente luchtverontreiniging veroorzaken worden hierop aangesproken. Tevens bevorderen we richting mede-overheden dat zij de bronnen aanspreken, die luchtverontreiniging binnen onze gemeentegrenzen veroorzaken.	Inwoners van deze gemeente hebben in 2019 vooral last gehad van stankoverlast, afkomstig van Belgische bedrijven, gelegen in het grensgebied. Op basis van ontvangen klachten betrof het met name klachten die betrekking hebben op de composteringswerkzaamheden op het terrein van Lixhe Compost te Lixhe. Met het bedrijf zijn in het verleden diverse afspraken gemaakt, die echter niet mochten leiden tot een wezenlijke vermindering van de ervaren overlast. Om deze reden hebben wij getracht om nieuwe afspraken met dit bedrijf te maken. Dit naar herhaaldelijk aandringen nog niet gelukt. Met eventueel tussenkomst van de Provincie trachten wij tot nieuwe afspraken te komen.			

Via voorlichtingscampagnes worden de veroorzakers van gegronde overlast van houtstook, kachels en barbecues aangesproken. Mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden, worden onderzocht.	Voor de aanvang van het stookseizoen is een artikel op de gemeentelijke website geplaatst, gericht op het voorkomen van overlast als gevolg van het stoken van hout.			
Langs de A2 bij Gronsveld en Mariadorp bevordert de gemeente in de vorm van beplanting actief geluids- en milieubeschermdende maatregelen.	Eind 2019 is van gemeentewege aan een extern bureau opdracht gegeven voor een onderzoek naar de haalbaarheid van akoestische afscherming van gevoelige objecten langs de A2 middels zonnepanelen.			
We blijven aandringen op sluiting van de kerncentrale Tihange. De compostfabriek in Lixhe blijven we monitoren en zo nodig aanspreken op stankoverlast. In overleg met Provincie en Rijk zullen hierin de benodigde acties ondernomen worden.	Met het bedrijf zijn in het verleden diverse afspraken gemaakt, die echter niet mochten leiden tot een wezenlijke vermindering van de ervaren overlast. Om deze reden hebben wij getracht om nieuwe afspraken met dit bedrijf te maken. Dit naar herhaaldelijk aandringen nog niet gelukt. Met eventueel tussenkomst van de Provincie trachten wij tot nieuwe afspraken te komen.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
3.3 Klimaat en energie	6210020 Openbare verlichting	€ 400.115,00	€ 430.530,20	€ -30.415,20	nadeel
	6210040 Straatreiniging	€ 226.074,00	€ 231.610,41	€ -5.536,41	nadeel
	6560101 Afvalverwijdering plantsoenen	€ 20.000,00	€ 30.734,32	€ -10.734,32	nadeel 1,
	6721000 Beleid-voorzichting afval	€ 5.639,00	€ 5.641,51	€ -2,51	nadeel
	6721010 Restafval en GFT	€ 1.124.210,00	€ 1.134.773,67	€ -10.563,67	nadeel
	6721020 Kringloopgoederen	€ 75.987,00	€ 74.694,04	€ 1.292,96	voordeel
	6721030 Papier afval	€ 19.465,00	€ 3.614,53	€ 15.850,47	voordeel 2,
	6721040 Glas afval	€ -37.588,00	€ -38.353,83	€ 765,83	voordeel
	6721050 KCA afval	€ -	€ 2.755,80	€ -2.755,80	nadeel
	6721060 Grof huishoudelijk afval	€ 10.415,00	€ 13.408,00	€ -2.993,00	nadeel
	6721070 Milieupark	€ -13.758,00	€ -279,24	€ -13.478,76	nadeel 3,
	6721085 Milieuparken	€ 303.752,00	€ 324.969,27	€ -21.217,27	nadeel
	6721090 Deconstructiemateriaal	€ 1.350,00	€ 214,82	€ 1.135,18	voordeel
	6721110 Bijdrage ASL	€ 6.000,00	€ -	€ 6.000,00	voordeel
	6721130 Inzameling kunststofverpakkingen	€ -14.263,00	€ -46.741,75	€ 32.478,75	voordeel 4,
	6721140 Hondenpoep	€ 12.000,00	€ 9.598,97	€ 2.401,03	voordeel
	6721190 Bedrijfsvoering Rd4	€ 172.156,00	€ 233.704,07	€ -61.548,07	nadeel 5,
	6722000 Riolen en rioolgemaal	€ 2.499.421,00	€ 2.564.441,85	€ -65.020,85	nadeel
	6723000 Milieu algemeen	€ 118.252,00	€ 102.080,30	€ 16.171,70	voordeel 6,
	6723020 Handhaving milieu	€ 25.500,00	€ 23.974,62	€ 1.525,38	voordeel
	6723030 Bodembescherming	€ 9.500,00	€ 6.291,00	€ 3.209,00	voordeel
	6723280 Natuur-milieu-educatie	€ 1.800,00	€ 6.347,95	€ -4.547,95	nadeel
	6723290 Zwerfafval	€ 26.865,00	€ -1.776,17	€ 28.641,17	voordeel 7,
	6725000 Reinigingsrechten	€ -2.326.729,00	€ -2.354.023,19	€ 27.294,19	voordeel
	6726000 Baten rioolrechten	€ -3.204.664,00	€ -3.223.090,77	€ 18.426,77	voordeel
	6820002 Duurzaamheid	€ 229.247,00	€ 155.500,82	€ 73.746,18	voordeel 8,
	6822260 Gemeentebouwen	€ -22.801,00	€ -21.802,89	€ -998,11	nadeel
Totaal 3.3 Klimaat en energie		€ -332.055,00	€ -331.181,69	€ -873,31	nadeel

Toelichting afwijkingen – Saldo

1. Afvalverwijdering plantsoen

In 2019 is er meer snoeiafval geweest dan voorzien. In de begroting 2020 is wel al rekening gehouden met een toename van het snoeiafval.

2. Papierafval

In 2019 is er een positief resultaat ontstaan als gevolg van het positieve resultaat in de jaarrekening 2018 van Rd4 voor het onderdeel papier.

3. Milieupark

Halverwege 2019 is het milieupark in Margraten verkocht aan Rd4. Hierdoor hebben we in 2019 niet de volledige huur kunnen incasseren.

4. Inzameling kunststofverpakkingen

In 2019 is er een positief resultaat ontstaan als gevolg van het positieve resultaat in de jaarrekening 2018 van Rd4 voor het onderdeel PMD.

5. Bedrijfsvoering Rd4

In 2019 is de begroting van Rd4 bijgesteld als gevolg van de sterk stijgende verwerkingskosten en belastingen. Het begrotingsbedrag is daar toen niet op aangepast aangezien deze meerkosten gedekt zouden worden uit de voorziening afvalstoffenheffing.

6. Milieu algemeen

Het voordeel in 2019 wordt veroorzaakt door positieve resultaatverdelingen uit 2018.

7. Zwerfafval

Vanwege langdurige ziekte van een medewerker, zijn vanwege prioriteringen in 2019 geen kosten gemaakt voor het project “zwerfafval”.

8. Duurzaamheid

T.o.v. de 2e bestuursrapportage 2019 is gestreefd om enkele opdrachten in 2019 uit te voeren. Dit is mede door vertraging bij opdrachtnemers niet gehaald, waardoor werkzaamheden en facturen pas in Q1 2020 worden uitgevoerd en gedeclareerd.

3.4 Beleidsveld Omgevingswet

Naar verwachting wordt op 1 januari 2021 de Omgevingswet van kracht. Nu is het moment om het ambitieniveau te bepalen en te inventariseren welke acties nodig zijn om in de toekomst volgens de geest van de Omgevingswet te kunnen werken. Hoewel in Lijn 50 verband gezamenlijk stappen worden gezet rondom de implementatie van de Omgevingswet, gaan we voor onszelf de route bepalen. Dit is noodzakelijk vanwege de omvangrijke operatie waar de gemeente de komende jaren voor komt te staan en de korte termijn waarbinnen de Omgevingswet dient te zijn geïmplementeerd. Verwacht wordt dat vanuit Eijsden-Margraten krachtig ingezet wordt op dit dossier door zelf richting en koers te bepalen en hierin het voortouw te nemen.

3.4.1 Speerpunt: *Implementeren Omgevingswet.*

Wat willen we bereiken:

We dragen zorg voor een vloeiende implementatie van de Omgevingswet voor onze gemeente.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We gaan in samenspraak met inwoners, organisaties en ondernemers een Omgevingsvisie opstellen die vertaald kan worden in een uniform, transparant en flexibel omgevingsplan voor alle kernen en het buitengebied van onze gemeente. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie wordt een koppeling gelegd met de "herijking van de strategische visie", het programma Buitengewoon buitengebied en andere lopende gebiedsvisies.	Na een aanbestedingsprocedure is voor het Omgevingsvisietraject Lijn50 een adviesbureau geselecteerd en de opdracht gegund voor het opstellen van de bouwstenennotitie, fase 1 van de Omgevingsvisie. Met de ambtelijke werkgroepen is een eerste perspectieven doorkijk gemaakt voor de diverse, integrale beleidsvelden. Het opleidingstraject van de medewerkers en bestuurders (college- en raadsleden) is gestart via de onlinetrainingsmodule. Gevolgd door de organisatiedag voor de medewerkers en de raadsvoorlichtingsessie Lijn50. De inventarisatie voor het Omgevingsplan is gestart gecombineerd met de benodigde juridische regelingen die 1 januari 2021 van kracht moeten zijn.			
We stellen, in afstemming met Lijn 50 en in aansluiting met de landelijke	De digitale implementatie van de Omgevingswet wordt voorbereid.			

ontwikkelingen rondom het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), een implementatieplan Omgevingswet op.	Hiervoor is aangesloten bij de applicatie Squit2020. Voor de RO-applicatie wordt gebruikt gemaakt van Tercara. Voor het overige is er een start gemaakt met de toepasbare regels.			
---	---	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
3.4 Omgevingswet	6810010 Bestemmingsplannen	€ 102.635,00	€ 89.033,15	€ 13.601,85	voordeel 1.
	6822010 Bouw- en woningtoezicht	€ 17.575,00	€ 18.288,15	€ -713,15	nadeel
	6822030 Welstand	€ 27.500,00	€ 26.536,04	€ 963,96	voordeel
	6822040 Geo-informatie	€ 251.181,00	€ 231.760,01	€ 19.420,99	voordeel
	6822090 WABO	€ -3.500,00	€ -	€ -3.500,00	nadeel
	6823000 Vergunningen (WABO)	€ -400.000,00	€ -458.992,71	€ 58.992,71	voordeel 2.
Totaal 3.4 Omgevingswet		€ -4.609,00	€ -93.375,36	€ 88.766,36	voordeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Bestemmingsplannen

Het voordeel is ontstaan door een niet geraamde ontvangen vergoeding voor inzet ambtelijke uren ten behoeve van bestemmingsplan Poelveld. Daarnaast hebben de kosten voor advies en controle kosten minder bedragen dan in eerste instantie was begroot.

2. Vergunningen (WABO)

De WABO-leges worden begroot op basis van gegevens van vorige jaren. Er wordt dan gekeken naar aantallen maal gemiddelde prijs. Deze zijn echter lastig te voorspellen. Je weet immers nooit geheel zeker welke aanvragen binnen komen. Zo dachten we tijdens de 2e bestuursrapportage 2019 nog dat we minder opbrengsten dan begroot zouden binnenkrijgen. Uiteindelijk bleek dit minder negatief te zijn dan toentertijd ingeschat.

Wat heeft het gekost?

	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
3.5 Mutaties reserves programma 3	6980003 Mutaties reserves prg. 3	€ -37.760,00	€ -37.760,00	€ -	
Totaal 3.5 Mutaties reserves programma 3		€ -37.760,00	€ -37.760,00	€ -	

Programma 4: Dienstverlening en besturen

Als je met een beschouwende blik naar een gemeente kijkt vervult een gemeente verschillende rollen in haar functie naar haar inwoners. In één perspectief is de gemeente dienstverlener aan haar inwoners. In dit perspectief vervult de gemeente diensten zoals het verstrekken van paspoorten etc. In een andere rol treedt de gemeente haar inwoners tegemoet als burger van een gemeente. Maar de gemeente is ook verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Dit betekent dat in sommige gevallen we middels handhaving als gemeente ook er voor moeten zorgdragen dat wetten worden nageleefd.

Dienstverlening en besturen zit in ons DNA, is herkenbaar in beleid en uitvoering en sluit aan op de “dicht bij het leven” filosofie die verder uitgedragen wordt. In dat licht willen we vanuit betrokkenheid en op een verfrissende wijze van besturen en werken aansluiting zoeken bij de behoeften van de samenleving door concrete stappen te zetten in goed samenspel tussen raad, college en de ambtelijke organisatie. Dit zal de komende jaren zorgen voor een omslag in de ontwikkelingen van de dienstverlening en wijze van besturen waarbij we al dan niet in samenwerking met andere organisaties/overheden zorgdragen voor een samenleving waarin iedereen op een veilige wijze mee kan doen.

Binnen dit programma worden de volgende beleidsvelden onderscheiden:

- openbare orde en veiligheid (zie 4.1);
- samenwerking (zie 4.2);
- dienstverlening (zie 4.3).

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
4. Dienstverlening en besturen	lasten	4.1 Openbare orde en veiligheid	€ 1.759.525,00	€ 1.664.553,46	€ 94.971,54	voordeel
		4.2 Samenwerking "schakelen op schalen"	€ 183.272,00	€ 174.256,41	€ 9.015,59	voordeel
		4.3 Dienstverlening	€ 1.924.621,00	€ 2.081.472,31	€ -156.851,31	nadeel
	Totaal lasten		€ 3.867.418,00	€ 3.920.282,18	€ -52.864,18	nadeel
	baten	4.1 Openbare orde en veiligheid	€ -51.200,00	€ -62.512,16	€ 11.312,16	voordeel
		4.2 Samenwerking "schakelen op schalen"	€ -25.000,00	€ -29.500,00	€ 4.500,00	voordeel
		4.3 Dienstverlening	€ -415.695,00	€ -464.061,28	€ 48.366,28	voordeel
	Totaal baten		€ -491.895,00	€ -556.073,44	€ 64.178,44	voordeel
	Saldo voor bestemming	4.1 Openbare orde en veiligheid	€ 1.708.325,00	€ 1.602.041,30	€ 106.283,70	voordeel
		4.2 Samenwerking "schakelen op schalen"	€ 158.272,00	€ 144.756,41	€ 13.515,59	voordeel
		4.3 Dienstverlening	€ 1.508.926,00	€ 1.617.411,03	€ -108.485,03	nadeel
	Totaal voor bestemming		€ 3.375.523,00	€ 3.364.208,74	€ 11.314,26	voordeel
		4.4 Mutatie reserves programma 4	€ -149.300,00	€ -149.300,00	€ -	
	Saldo na bestemming		€ 3.226.223,00	€ 3.214.908,74	€ 11.314,26	voordeel

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Programma 4: Dienstverlening en besturen				
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Verw ijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	157 2018	111	119
Harde kern jongeren	Aantal per 1.000 inw oners	KLPD	0,5 2017	0,8	1,3
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inw oners	CBS, statline	0,2 2018	1	2,2
Gew eldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inw oners	CBS	2,7 2018	3,4	4,8
Diefstallen uit w oning	Aantal per 1.000 inw oners	CBS	3,1 2018	2	2,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inw oners	CBS	2,5 2018	4,2	5,4
Aandeel dat zich w el eens onveilig voelt in de buurt	%	CBS	9% 2019	17%	14%
Waardering inw oners algehele gemeentelijke dienstverlening	Score 1-10	CBS	6,74 2019	6,49	6,5

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Dienstverlening en Besturen :

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

4.1 Beleidsveld Openbare orde en veiligheid

Het beleidsveld Openbare orde en Veiligheid levert een bijdrage aan het behouden van een goed woon- en leefklimaat in onze dorpen en het buitengebied.

Je veilig voelen c.q. veilig zijn, is de basis om te kunnen functioneren, te verblijven en te ondernemen.

Veiligheid is vanuit dat beeld een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Van alle burgers mag namelijk verwacht worden dat zij zich gedragen met respect voor elkaar en de omgeving. Echter, veiligheid is ook een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Mensen moeten veilig zijn en zich veilig (kunnen) voelen in en om het huis, in het verkeer en ongehinderd op straat kunnen verblijven, overdag en 's avonds en veilig hun ondernemerschap en verenigingsactiviteiten kunnen uitoefenen. Van ons als gemeente mag onder meer verwacht worden dat wij erop toezien dat dat mogelijk is, door het treffen van preventieve maatregelen en door handhavend op te treden. Vanuit deze optiek komt in 2019 de focus te liggen op het verbeteren van het veiligheidsgevoel.

4.1.1. Speerpunt: Verbeteren van het veiligheidsgevoel

Inwoners, bezoekers en ondernemers van de gemeente Eijsden-Margraten moeten zich veilig voelen in hun eigen woon-, verblijfs- en werkomgeving. Hiervoor zullen naast het nemen van diverse fysieke maatregelen ook investeringen gedaan worden in het professionaliseren van ons handelen.

We willen op het gebied van openbare orde en veiligheid het volgende bereiken:

Wat willen we bereiken:

We willen op het gebied van openbare orde en veiligheid het volgende bereiken:

- een veilige woon-, verblijfs- en werkomgeving die onder meer gekenmerkt wordt door een verkeersveilige omgeving en veilige schoolomgevingen. Maar ook een omgeving zonder criminaliteit zoals inbraken en diefstal, zonder alcohol- en drugsoverlast, zonder overlast van weg- en vliegverkeer.
- dat veiligheid geborgd is op het gebied van evenementen en rondom bedrijvigheid.
- dat de fysieke veiligheid rondom rampenbestrijding en crisisbeheersing, brandveiligheid en gevaarlijke stoffen goed georganiseerd is.
- dat vraagstukken op het gebied van integriteit en ondermijning adequaat worden aangepakt.

We willen op het gebied van openbare orde en veiligheid het volgende bereiken:

- een veilige woon-, verblijfs- en werkomgeving die onder meer gekenmerkt wordt door een verkeersveilige omgeving en veilige schoolomgevingen. Maar ook een omgeving zonder criminaliteit zoals inbraken en diefstal, zonder alcohol- en drugsoverlast, zonder overlast van weg- en vliegverkeer.
- dat veiligheid geborgd is op het gebied van evenementen en rondom bedrijvigheid.
- dat de fysieke veiligheid rondom rampenbestrijding en crisisbeheersing, brandveiligheid en gevaarlijke stoffen goed georganiseerd is.
- dat vraagstukken op het gebied van integriteit en ondermijning adequaat worden aangepakt.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We gaan onze toezichhoudende functie versterken door de wijkagent meer in positie te brengen en de samenwerking met de BOA's te versterken, de bereikbaarheid en zichtbaarheid van de BOA's te vergroten en door meer informatie gestuurd te werken.	De gemeenteraad heeft in december 2019 ingestemd met het voorstel rondom de BOA-inzet "het Nieuwe Werken". Met de voorbereidingen rondom de implementatie van het "Nieuwe werken" van de BOA's is eind 2019 een start gemaakt hetgeen in 2020 verder zal worden uitgerold.			
We investeren in het professionaliseren van de handhavingfunctie. Waarbij een kwalitatieve verbeterslag gemaakt wordt in capacitaire zin, er meer sturing plaats vindt vanuit effecten van handhaving, mediation als nieuw instrument zal worden ingezet en in 2019 met name de focus komt te liggen op het aanpakken van verkeers- en milieuoverlast.	De implementatie van het "Nieuwe werken" van de BOA's is op basis van een door de gemeenteraad vastgesteld plan eind 2019 voorbereid en zal in 2020 verder worden uitgerold. Wat betreft het element van mediation heeft een nadere verkenning plaatsgevonden hoe hiermee om te gaan. Na implementatie van het BOA-team 2.0 zal dit aspect verder opgepakt worden.			
We stellen in samenwerking met het RIEC een integraal plan rondom ondermijning op.	In 2019 is gestart met het in kaart brengen van een integraal ondermijningsbeeld. In 2020 zal dit verder worden afgerond.			
We continueren onverminderd het uitvoering geven aan het Damoclesbeleid ondersteund met inzet van flexteam acties.	Zowel het Damoclesbeleid alsmede het flexteam worden onverminderd ingezet.			
Het aanpakken van drugsoverlast krijgt hoge prioriteit.	Burgers worden gestimuleerd om signalen af te geven. Hiertoe is, als opvolger van het meldpunt 69 drugsoverlast, het instrument Fixi ingericht. Signalen worden gedeeld met politie.			
Er worden preventieve maatregelen genomen op het gebied van veilig wonen en het vergroten van de veiligheid op bedrijventerreinen. In concreto betekent dit dat er een	Het project 'Cameratoezicht Eijsden-Margraten' is in 2019 gerealiseerd.			

rookmeldersproject voor woningen en cameratoezicht op bedrijventerreinen wordt uitgerold. Continuering van het project Keurmerk Veilig Ondernemen alsmede het opstellen van een aanvalsplan voor leegstaande gemeentelijke panden en waar nodig intensivering van de gemeentelijke inspectie van bedrijventerreinen is hierin eveneens voorzien.				
--	--	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
4.1 Openbare orde en veiligheid	6120000 Regionale brandweer	€ 1.438.245,00	€ 1.438.866,76	€ -621,76	nadeel
	6120010 Brandweerkazerne	€ -17.304,00	€ -19.271,99	€ 1.967,99	voordeel
	6120020 Pro-actie	€ 23.500,00	€ 23.673,59	€ -173,59	nadeel
	6120030 Bedrijfs hulpverlening	€ 2.350,00	€ 540,31	€ 1.809,69	voordeel
	6140000 Veiligheidsbeleid	€ 239.915,00	€ 141.827,70	€ 98.087,30	voordeel 1.
	6140004 Vergunningverlening bijzondere wetten	€ -5.500,00	€ -13.215,15	€ 7.715,15	voordeel 2.
	6140010 Dierenbescherming	€ 27.119,00	€ 29.620,08	€ -2.501,08	nadeel
Totaal 4.1 Openbare orde en veiligheid		€ 1.708.325,00	€ 1.602.041,30	€ 106.283,70	voordeel

Toelichting afwijkingen – Saldo

1. Veiligheidsbeleid

Het verschil wordt veroorzaakt door "het nieuwe werken van de BOA's". In eerste instantie zouden meer kosten gemaakt worden voor dit project, echter door gewijzigde inzichten is het project later van start gegaan waardoor de kosten voor 2019 lager waren dan begroot.

2. Vergunningverlening bijzonder wetten

De APV-leges worden begroot op basis van gegevens van vorige jaren. Er wordt dan gekeken naar aantallen maal gemiddelde prijs. Deze zijn echter lastig te voorspellen. In 2019 hebben we meer APV-leges ontvangen dan in eerste instantie begroot.

4.2 Beleidsveld Samenwerking: ‘schakelen op schalen’

Om invulling te kunnen geven aan haar bestaansdoel komt de gemeente vele (maatschappelijke) partners tegen met een samenwerking op verschillende niveaus en voor verschillende beleidsvelden.

Te denken valt aan onder meer de huidige samenwerking inzake de grensoverschrijdende milieuproblematiek, handhaving en oefeningen in het kader van veiligheid, de Rijksgrenscorrectie, mobiliteit inzake spoor en waterweg, het project “meer met de Maas”, samenwerking met Voeren op het terrein van natuur en landschap, grensoverschrijdend ondernemen, de samenwerking in de sociale sector, de jumelage met Clervaux, de verbonden partijen en onze eigen bedrijfsvoering.

Verder mogen hier al doorkijkend niet onvermeld blijven (toekomstige) opgaven op bijvoorbeeld het terrein van taal, duurzaamheid, mobiliteit, natuur en landschap, de Maas, toerisme, erfgoed en economie.

Die verscheidenheid van opgaven en beleidsvelden vergt dat er voor samenwerking passend moet worden ‘geschakeld op schalen’, zoals bijvoorbeeld op de schaal stad/platteland, in casu Maastricht/Heuvelland of op de schaal Lijn 50 of op schaal Zuid-Limburg (18) of op de schaal Limburg (33) of op de schaal Euregionaal. Meer themagericht – bijv. de thema’s erfgoed, slowtoerisme, fruitsector en streekprodukten - kan worden gedacht aan samenwerking op een schaal met de regio Haspengouw en/of met de regio Land van Herve. Grensoverschrijdende samenwerking maakt sinds vorig jaar voor het eerst ook deel uit van het takenpakket van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en die omstandigheid kan bevorderend werken voor het verdiepen en uitbouwen van de grensoverschrijdende samenwerking in onze (eur)regio.

Samenwerking is dus een wezenlijk kenmerk van onze gemeente. Dit komt tot uiting in het hier aan de orde zijnde beleidsveld.

Uitgangspunt voor samenwerking vormt de autonomie en de identiteit van de gemeente Eijsden-Margraten. Op grond van dit uitgangspunt staat de gemeente open voor het verdiepen en verder uitbouwen van de (eu-)regionale samenwerking middels het voeren van een stevige regio-agenda op samenwerking.

Dit zijn onze speerpunten in de samenwerking:

- versterking van de bestuurskracht (zie 4.2.1);
- verbreding en verdieping in euregionaal verband (zie 4.2.2).

4.2.1 Speerpunt:	<i>Versterking van de bestuurskracht</i>
-------------------------	---

De schaalgrootte van Eijsden-Margraten is na de fusie in 2011 voldoende om de toekomstige zelfstandigheid van de gemeente te behouden. Echter een goede bestuurlijke samenwerking tussen gemeenten in Zuid-Limburg versterkt de bestuurskracht. De drie Zuid-Limburgse deelregio's zullen tot afspraken moeten komen en de uitvoering overgelaten aan de gemeenten.

Wat willen we bereiken:

Onze inzet is verdere samenwerking richting Maastricht/Heuvelland wordt gekoesterd. Binnen dit samenwerkingsverband zijn binnen het sociaal domein goede ervaringen opgedaan en positieve resultaten behaald, waarop wij voort zullen borduren.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
Lijn 50 Samenwerking: De samenwerking met de gemeenten Gulpen-Wittem en Vaals middels Lijn 50 wordt herijkt langs de lijn van de Cittaslow filosofie (Cittaslow regio). Daartoe maken we een gezamenlijke visie met betrekking tot onze samenwerking en geven we nader vorm en inhoud aan het Cittaslow-concept.	De samenwerking met de gemeenten Gulpen-Wittem en Vaals (lijn 50) is herijkt langs de lijn van Cittaslow. Het Koersdocument lijn 50 & Gemeenschappelijke waarden Lijn-50 zijn door de gemeenteraden vastgesteld. Samengewerkt is onder andere aan de opgaven vanuit de Omgevingswet, toerisme, Trambaanfietsroute. Voor de verdieping van de samenwerking is de betrokkenheid van de gemeenteraad vergroot door de lijn 50 raadspanels die betrokken worden bij de voorbereiding van toekomstig gezamenlijk beleid en projecten, in 2019 betrof dat de Omgevingswet. Vanuit de gemeenteraad is door middel van een werkgroep de "Kadernotitie Richting geven aan doelgerichte samenwerking" vastgesteld.			
Maastricht-Heuvellandsamenwerking: Er zal een heroriëntatie rondom de heuvellandsamenwerking plaatsvinden om te bezien op welke wijze die samenwerking zal worden gecontinueerd.	De lopende samenwerking Maastricht-Heuvelland op diverse terreinen is bestendigd en in de bestuurlijke samenwerking vindt periodieke afstemming plaats. De intensivering van Middengebiedsamenwerking vormt daarbij een belangrijk agendapunt waarbij Maastricht tevens vanuit de Tripool-samenwerking nauw is betrokken. In het licht hiervan heeft nog geen concrete heroriëntatie rondom de Maastricht-Heuvelland			

	samenwerking plaatsgevonden. Wel is er vanuit de gemeenteraad een kaderstellend document "doelgericht samenwerken" vastgesteld.			
--	---	--	--	--

Wat willen we bereiken:

Wij willen programmatische regio-agenda op samenwerking uitwerken en dit bestuurlijk en ambtelijk organisatorisch adequaat te verankeren waarbij versterken van het DNA "dichtbij het leven" en Cittaslow-gedachte versterkt worden. De lijn 50-gemeenten krijgen hierbij de voorkeur.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
In gesprek gaan met de Tripool gemeenten: zien jullie de kracht van de samenwerking en integrale aanpak het Middengebied als een versterking van het gemeenschappelijke doel.	Voor wat betreft de inrichting van de governance Middengebied is eind 2019 een onderzoek- en ontwikkelingstraject ingezet waarbij - met open blik - ook de Tripool / Zuid-Limburg en andere stakeholders / triple helix / overlegtafels nadrukkelijk worden opgezocht, met andere woorden: "schakelen op schalen".			
In gesprek gaan met de gemeenten in het Middengebied: willen jullie anders gaan samenwerken aan de ontwikkeling van het Middengebied, op het gebied van Toerisme en Landschap en de bijbehorende economie.	Het uitvoeringsprogramma Middengebied (UVP) is door de gezamenlijke colleges van het Middengebied vastgesteld en gepresenteerd aan de gemeenteraden. Het UVP bevat zowel (operationele) projecten als tactische en strategische componenten voor wat betreft vier gezamenlijke programmalijnen: Landbouw en Landschap, Vitale samenleving, Toerisme van de toekomst en Duurzaamheid. De programmalijnen in het UVP Middengebied sluiten goed aan bij de focus op de speerpunten in de begroting 2020-2023.			

Wat willen we bereiken:

Wij willen de gemeenteraad meer betrekken bij de verbonden partijen zodat de gemeenteraad zijn controlerende rol in dat kader kan versterken.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Verbonden partijen: In samenwerking met de raad wordt onderzocht op welke wijze de betrokkenheid van de raad bij de verbonden partijen kan worden vergroot.	Bij vaststelling van de jaarstukken en begrotingen van de verbonden partijen zijn door de raad bij amendement aanvullende kaders gesteld. Tevens is de raad in kennis gesteld van agenda's inclusief bijlagen van overleggen die gevoerd worden met de verbonden partijen. Daarnaast heeft in het vierde kwartaal een bijeenkomst plaatsgevonden voor de Raad in de vorm van een informatiecarroussel rondom verbonden partijen. In november heeft een verdiepend overleg tussen raad en verantwoordelijke portefeuillehouders plaatsgevonden rondom de verbonden partijen.			

4.2.2 Speerpunt: <i>Verbreiding en verdieping in euregionaal verband.</i>

Verbreiding en verdieping van de samenwerking in Euregionaal verband om daarmee de identiteit van Eijsden-Margraten te versterken en het vestigingsklimaat te versterken, is het focuspunt bij de Euregionale samenwerking. Bij samenwerking behoort ook het kennen van elkaars (bestuurs-)cultuur en elkaar wijzen op grensoverschrijdende (milieu)problemen. Overleg en samenwerking met onze (Lijn 50) bureaus aan de andere kant van de landsgrens, zoals Riemst, Visé, Voeren en Plombières, is vanzelfsprekend. De uitgangspunten en filosofie van Dichtbij het Leven en het Cittaslow gedachtegoed zijn daarbij - waar mogelijk en passend - richtinggevend en daarmee ook landsgrensoverschrijdend uit te dragen en te verbinden. De thema's landschap, toerisme en erfgoed vormen daarbij de belangrijkste invalshoek, waarbij ook al is dit nog prematuur, een mogelijk Unesco-werelderfgoed traject verbindend kan blijken te zijn.

Wat willen we bereiken:

- Vergroten en in stand houden van de autonomie van de gemeente;
- Versterken van de identiteit van Eijsden-Margraten.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
De jumelage met Clervaux– Benelux samenwerking verder stimuleren en inhoud geven via de lijn van de Cittaslowfilosofie.	In 2019 heeft een aantal activiteiten plaatsgevonden: een delegatie van Clervaux heeft Eijsden-Margraten bezocht in het kader van een meerdaagse fietsreis, de ceremonies in het kader van 75 jaar bevrijding zijn over en weer bezocht, de basisschool te Mesch heeft in Clervaux deelgenomen aan een educatief programma t.g.v. 75 jaar Liberation en niet te vergeten: de Shermantank van Clervaux was een van de publiekstrekkingen in onze gemeente. In navolging van de eerder aangegane intentie-overeenkomst en ook de wens vanuit de gemeenteraad, zal in 2020 de samenwerking door het aangaan van een jumelage nader formeel vorm gegeven en vervolgens verder verdiept worden. In de intentie-overeenkomst jumelage met Clervaux is vastgelegd dat zowel de gemeente Clervaux als de gemeente Eijsden-Margraten de Liberationwaarde en het Cittaslow gedachtengoed nadrukkelijk als gezamenlijke noemer kennen. Natuur- en landschapsbeheer, duurzaamheid, cultuur en kunst en Liberation WWII vormen in dat kader de gezamenlijke speerpunten.			
Het project Liberation Route Europe & 75 jaar Liberation (Clervaux-Hürtgenwald-Bastogne).	De samenwerking met de Liberation Route Europe (LRE) 2018-2020 in het kader van 75 jaar Liberation is bestendigd waarbij Eijsden-Margraten door de LRE met hun brandings- en communicatiemiddelen en netwerk (Europe Remembers en Limburg			

	Remembers) nationaal en internationaal op de kaart is gezet met verbindingen naar de 'battle fields' zoals de Ardennen, Hürtgenwald, Normandië en Operatie Market Garden.			
Het project Euregionale fietsmobiliteit XBMob.	Na toekenning van Interreg-subsidie voor XBMob (in december 2018), is in 2019 de projectuitvoering opgestart en heeft daarover maandelijks partneroverleg plaatsgehad. Als lead partner van XBMob heeft Eijsden-Margraten een openbare Europese aanbesteding uitgevoerd om een externe projectmanager aan te trekken. Deze ondersteuning is in het goedgekeurde projectplan voorzien. Het project en ontwikkelde projectlogo zijn officieel gelanceerd als 'Cycling Connects', de 1ste planvoorbereidingsfase m.b.t. infrastructurele verbeteringen in het euregionale fietsnetwerk is uitgevoerd.			
Het project Euregionaal programma Grenzeloos ondernemen.	Het project 'grenzeloos ondernemen', is mede ingegeven door de Strategische agenda ESZL. Vanuit Eijsden-Margraten is een grensoverschrijdend netwerk voor ondernemers gevormd. Eijsden-Margraten maakt deel uit van diverse euregionale netwerken, waaronder ook een initiatief zoals euregiobizz. Mede in het licht van het programma Grenzeloos Ondernemen is een ondernemersevent georganiseerd.			
Structureel overleg voeren met onze euregionale burenen.	Met de buurgemeenten Riemst, Visé en Voeren wordt regelmatig gesproken over gezamenlijke thema's. Met Riemst over Geopark 't			

	Krijt, met Visé over cultuur, handhaving, Bierset en drugs en met Voeren over veiligheid en landschap. Verder zijn de burgemeesters c.q. de colleges uitgenodigd voor evenementen over en weer, zoals onlangs bij 75 jaar Liberation. Verder is in Euregionaal verband overleg gevoerd met de gemeenten Titz (D) en Lontzen (B) om te bezien in hoeverre er gezamenlijke thema's kunnen worden opgepakt en/of mensen en organisaties bij elkaar kunnen worden gebracht, bijvoorbeeld rondom de energietransitie.			
--	---	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
4.2 Samenwerking "schakelen op schalen"	6005000 Bestuurlijke samenwerking	€ 158.272,00	€ 144.756,41	€ 13.515,59	voordeel
Totaal 4.2 Samenwerking: "schakelen op schalen"		€ 158.272,00	€ 144.756,41	€ 13.515,59	voordeel

4.3 Beleidsveld Dienstverlening

De gemeente streeft richting haar inwoners en ondernemers naar een transparante en betrouwbare dienstverlening. Duidelijkheid, kwaliteit en korte doorlooptijden staan hierin centraal. Deze vorm van dienstverlening vraagt om een open en transparante wijze van communiceren naar onze inwoners, belanghebbenden en maatschappelijke partners die te typeren is als klantvriendelijk en klantgericht.

Daarnaast wordt ingezet op de kracht en kwaliteiten van inwoners en ondernemers die binnen Eijsden-Margraten aanwezig zijn door ons dienstbaar op te stellen richting samenleving en niet andersom: de burger centraal. Dit vraagt om een omslag van besturen en werken vanuit de ambtelijke organisatie en het bestuur. Een werkwijze waarin verbinding gemaakt wordt met de samenleving op basis van burgerparticipatie, co-creatie, maar waar ook vanuit een coöperatieve houding ruimte geboden wordt aan burgerinitiatieven.

De speerpunten binnen het beleidsveld dienstverlening zijn:

- een excellente klantgerichte dienstverlening (zie 4.3.1);
- participatie is onze tweede natuur (zie 4.3.2);
- versterken bestuurlijk-ambtelijk samenspel in verbinding met de samenleving (zie 4.3.3)

4.3.1 Speerpunt: *Een excellente klantgerichte dienstverlening*

Ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, telefonie, social media, website, veranderende klantenstromen en nieuwe inzichten vragen om een herformulering van onze visie en ambitie op dienstverlening; een dienstverlening vanuit de leefwereld van onze inwoners en ondernemers en niet vanuit de systeemwereld van gemeenten.

Wat willen we bereiken:

In een meer zelforganiserende samenleving, hoort een gemeente die contacten met burgers snel en doeltreffend afhandelt en aansluit bij de behoeften van onze burgers. Wij streven dan ook naar het realiseren van een excellente klantgerichte dienstverlening. Dit vertaalt zich in de ambitie om de klanten van onze gemeente op een professionele, effectieve en efficiënte wijze van dienst te zijn.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
We werken in samenspraak met de raad en middels burgerparticipatie een nieuwe dienstverleningsvisie uit. Hierbij wordt gestart met het opstellen van een bestuursopdracht.	Vanuit het oogpunt van participatie is in nauwe samenspraak met de samenleving en de organisatie in de 2e helft van 2019 gestart met het opstellen van een nieuwe dienstverleningsvisie, hetgeen in 2020 via een implementatieplan in de organisatie geborgd gaat worden. Dit actiepunt is in tijd niet geheel			

	verlopen conform planning. Dit is voor een deel veroorzaakt doordat de bureaukeuze een langere doorlooptijd heeft gehad dan verwacht en bij de uitvoering van de 1 ^e fase van het traject de planning, mede gezien de te organiseren participatiemomenten (zowel intern als extern), meer tijd vergden dan vooraf ingeschat.			
We gaan de dienstverlening verder professionaliseren door onder meer het optimaliseren van processen, het verder uitbreiden van het digitale dienstenaanbod en het kwalitatief investeren in het team burgerzaken.	Onderdeel van de dienstverleningsvisie vormt het optimaliseren en professionaliseren van dienstverleningsprocessen. Met behulp van leantechnieken en klantreizen is in Q4 gestart met het optimaliseren van de processen bij vergunningverlening en het Sociaal Team. Het proces rondom meldingen openbare ruimte was reeds in Q3 geoptimaliseerd. De digitalisering van de processen binnen Burgerzaken verloopt conform planning. Eind 2019 is er voor gekozen om de processen bij het team Burgerzaken direct begin 2020 nader te analyseren als aanzet tot de doorontwikkeling van Burgerzaken. Hierdoor zijn de voorgenomen activiteiten voor 2019 nog niet geheel afgerond.			
We versterken de klantgerichtheid door te werken vanuit het "ja, tenzij" principe alsmede door het verder doorvoeren van de accountgedachte c.q. één-loket-gedachte binnen de organisatie (zie ook paragraaf bedrijfsvoering).	De opdracht rondom dienstverlening voorziet in een 2-fasen aanpak. In de eerste fase betrof het opstellen van een breed gedragen visie, waarna fase 2, het implementeren van de visie, volgt. Vooruitlopend hierop is voor het bedrijfs onderdeel Vergunningverlening Toezicht en Handhaving vanaf medio 2019 een versnelde actie ingezet, om mede			

	vanuit het "ja, tenzij principe" en de accountgedachte de dienstverlening richting inwoners, ondernemers en verenigingen te verbeteren. In dat licht zijn de achterstanden in de werkvoorraad ingelopen, is het ziekteverzuim teruggebracht, zijn maatregelen genomen op het gebied van duurzame inzetbaarheid, zijn processen lean gemaakt, is stuurinformatie ontwikkeld waardoor zelforganisatie binnen het team is bevorderd. Ook binnen het sociaal team, alsmede rondom vastgoed is de accountgedachte geïmplementeerd. (zie ook paragraaf bedrijfsvoering)			
We investeren in eenduidige en duidelijke communicatie waarbij via de diverse kanalen, uitingen, publicaties en evenementen een bijdrage geleverd wordt aan de verdere positionering van onze gemeente.	We kijken terug op een succesvolle activerende campagne in de gemeenschap met het thema 75 jaar Liberation. De campagne met internationale uitstraling loopt nog door tot 2020, met een piek in mei en als afsluiting 75 jaar Memorial Day. Bijzondere aandacht is in 2019 uitgegaan naar stevige communicatie en participatie bij projecten als Buitengewoon Buitengebied en het Middenterras en de ontwikkeling van de woonvisie en de visie op dienstverlening. In Q4 is het nieuwe communicatieteam gestart met het aanbrengen van focus en prioriteiten. Een eenduidige branding rondom de positionering van de gemeente is nog in ontwikkeling, waarbij het vertalen van de identiteit van de gemeente naar de dagelijkse werkzaamheden van collega's en uitdragen naar de doelgroepen van de gemeente nog			

	moet plaatsvinden. Derhalve is deze activiteit nog niet afgerond. De digitale nieuwsbrief, gestart in September 2019, wordt doorlopend doorontwikkeld op basis van feedback en gebruikerscijfers. In 2019 had onze website in totaal 122.000 unieke bezoekers. Dit is een stijging van 14,5% t.o.v. 2018. Gemeentenieuws in de Etalage volgt, vanaf 1 juli 2019, een nieuwe standaard opzet ten behoeve van herkenbaarheid en klanttevredenheid. Inzet van deze kanalen wordt in september 2020 geëvalueerd. De pilot 'Klinkende taal' loopt volgens planning door. De implementatie van het relatiebeheersysteem is niet voltooid in 2019, maar zal doorlopen tot begin 2020. Dit verklaart het verschil tussen de symbolen van de 2de Bestuursrapportage en de Jaarrekening.			
We investeren in het Servicecentrum Eijsden door een kwalitatieve opwaardering.	De verbouwing van het Servicepunt is volgens planning verlopen voor wat betreft de kosten, de tijd en de kwaliteitsdoelstellingen. De officiële opening heeft in augustus 2019 plaatsgevonden en alle verbeteringen ten aanzien van kwaliteit en veiligheid zijn doorgevoerd. Op basis van de Feedback van de medewerkers en de burgers is in Q4 2019 de bewegwijzering aangepast.			

4.3.2 Speerpunt: *Participatie is onze tweede natuur.*

Binnen het speerpunt participatie sturen we op het meer inzetten van de kracht van de samenleving en het gebruik maken van de kennis van inwoners en ondernemers in ons handelen. Centraal hierbij staan een tweetal ontwikkellijnen:

- het verhogen van de betrokkenheid van bewoners, belanghebbenden en/of stakeholders bij beleidsvorming en het uitvoeren van plannen vanaf de beginfase, waarbij onze werkwijze transformeert van “inspraak naar beginspraak” en vormen van co-creatie worden mogelijk gemaakt;
- meer ruimte bieden voor burgerinitiatieven. Daartoe stellen we ons dienstbaar op aan de samenleving en niet andersom.

Wat willen we bereiken:

We willen bereiken dat participatie als leidend principe gehanteerd wordt in de werkwijze van het bestuur en de organisatie, zodat optimaal verbinding gemaakt wordt met de kracht van de samenleving. In 2019 leggen we hiervoor de basis.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
We herijken het visiedocument burgerparticipatie. Vanuit het griffiebureau wordt in samenwerking met een werkgroep in deze gestart met het opstellen van een bestuursopdracht waarna het proces rondom de herijking van het visiedocument burgerparticipatie zal plaatsvinden.	Op 2 juli 2019 is de procesopdracht participatie door de gemeenteraad vastgesteld. Nadere invulling van de procesopdracht heeft plaatsgevonden; er is een concept visie opgesteld die nog nader vastgesteld dient te worden en tevens heeft gedachtevorming plaatsgevonden rondom het formuleren van een afwegingskader. Dit zal met alle verschillende actoren worden besproken om naar een eindproduct toe te werken. Deze is conform planning voorzien in mei 2020. Bij diverse projecten is participatie reeds als leidraad ingezet; zoals 75 jaar Liberation, Buitengewoon Buitengebied, Groenbeleidsplan, Geoparc 't krijt, project 't Middenteras, infrastructurele uitvoeringsprojecten, Dienstverleningsproject, BOB-model, formuleren kernwaarden			

	Lijn50.			
We starten een aantal pilots rondom burgerparticipatie. Parallel aan het traject van de herijking van het visiedocument burgerparticipatie dat vanuit het griffiebureau wordt opgepakt starten we op basis van startnotities/bestuursopdrachten met een aantal pilots op het gebied van burgerparticipatie, te weten: • herijken van de strategische visie • implementeren omgevingswet middels opstellen omgevingsvisie • opstellen gebiedsvisie Midenterras • uitvoering geven aan het project Buitengewoon Buitengebied • opstellen van een visie op dienstverlening	Binnen de voorbereidingsgroep zijn op basis van de voorgestelde onderwerpen twee pilots benoemd om te experimenteren met participatie : dienstverleningsvisie en een project op het gebied van kunst en cultuur. Beide pilots zijn lopende. De projecten Buitengewoon Buitengebied en Trambaanfietsroute zijn met de voorbereidingsgroep geëvalueerd; de terugkoppeling naar de raad volgt in 2020.			
We stellen een participatiekalender op. Om te voorkomen dat de samenleving overvoerd wordt met vragen om te participeren wordt vanuit het griffiebureau een procesdocument opgesteld in de vorm van een participatiekalender, waarin de verschillende pilots op elkaar worden afgestemd en inzichtelijk gemaakt wordt welke participatiemomenten in vorm en tijd richting samenleving plaatsvinden.	Op grond van de bestuursopdracht participatie zou onderzocht worden hoe invulling te geven aan een participatiekalender. Hieraan is door de werkgroep nog geen invulling gegeven.			
We onderzoeken of herinrichting van het raadsproces aan de orde is. In het licht van bestuurlijke vernieuwing waarbij participatie centraal staat wordt vanuit het griffiebureau in nauwe samenspraak met de raad onderzocht of en hoe de inrichting van het raadsproces het beste hierop aangepast kan worden.	In april 2019 is de raad gestart met een nieuw vergaderstelsel, het zgn. BOB model. Voorzien was een eerste evaluatie na 4 cycli vergaderingen volgens het nieuwe model. De evaluatie van het BOB-model is in gang gezet. De fracties zijn in de gelegenheid gesteld te reageren op het systeem. In het kader van bestuurlijke vernieuwing is een werkgroep samengesteld uit raadsleden en is een begin gemaakt			

	met het Platform bestuurlijke vernieuwing. Samen met de werkgroep is een procesopdracht bestuurlijke vernieuwing door de gemeenteraad vastgesteld. Vanwege het opstappen van enkele raadsleden uit de werkgroep wordt bekeken wat de rol van de werkgroep en het platform gaat zijn. Op basis van een behoefte-uitvraag bij de raadsleden zijn cursussen georganiseerd.			
We gaan burgerinitiatieven faciliteren; Om burgerinitiatieven goed te kunnen faciliteren betekent dit dat de organisatie hierop adequaat ingericht dient te worden. We gaan het proces rondom burgerinitiatieven nader in kaart brengen en in een dusdanige werkwijze vormgeven dat initiatiefnemers van een burgerinitiatief bediend gaan worden door één aanspreekpunt c.q. coördinerend ambtenaar.	Op 2 juli 2019 is de procesopdracht participatie door de gemeenteraad vastgesteld. Invulling van de procesopdracht heeft deels plaatsgevonden; er is een concept visie opgesteld die nog nader vastgesteld dient te worden en tevens heeft gedachtevorming plaatsgevonden rondom het formuleren van een afwegingskader. Dit moet nog met alle verschillende actoren worden besproken om naar een eindproduct toe te werken. Bij diverse projecten is evenwel participatie reeds als leidraad ingezet; zoals 75 jaar Liberation, Buitengewoon Buitengebied, Groenbeleidsplan, bij infrastructurele-, woningbouwprojecten en diverse gebiedsontwikkelingen.			

4.3.3 Speerpunt: Versterken bestuurlijk-ambtelijk-samenspel in verbinding met de samenleving.

Binnen dit speerpunt richten we ons op het doorvoeren van bestuurlijke en organisatorische vernieuwing, waarbij we op grond van de fusie-effect-rapportage uitvoering geven aan het verder professionaliseren en versterken van het samenspel tussen raad, college en organisatie alsmede aan de positionering in de gemeenschap.

Wat willen we bereiken:

We willen komen tot een gezamenlijke bestuurlijke en ambtelijke agenda over de gewenste en beoogde vernieuwing e.e.a. op basis van de inzichten uit de fusie-effect-rapportage invulling geeft aan.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We stellen op, stemmen af en voeren uit ontwikkelprogramma's voor raad, college en organisatie;	De bestuursopdracht Bestuurlijke Vernieuwing is in 2019 richting raad aangeboden. Voorbereidingen zijn getroffen om te komen tot een platform bestuurlijke vernieuwing. Vaststelling van het ontwikkelprogramma was voorzien januari 2020. In Q4 van 2019 is evenwel een start gemaakt met een ontwikkelprogramma rondom Dualisme.			

Wat willen we bereiken:

We willen de kaderstellende, vertegenwoordigende en controlerende rol van de raad versterken.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
Raad, College en organisatie werken ieder voor zich een ontwikkelprogramma uit. Deze ontwikkelprogramma's worden door een nog te formeren Platform Bestuurlijk en Organisatorische Vernieuwing procesmatig en inhoudelijk met elkaar verbonden en op uitvoering gemonitord worden. Het griffiebureau neemt hierin het voortouw richting raad alsmede rondom het formeren van het platform.	Na vaststelling van de procesopdracht Bestuurlijke Vernieuwing is in de werkgroep bestuurlijke vernieuwing een aanvang gemaakt met een ontwikkelprogramma omtrent Dualisme. Om dit te coördineren met de ambtelijke organisatie is het platform bestuurlijke vernieuwing opgericht. Vanwege het opstappen van een aantal werkgroepleden wordt in 2020 de rol van de werkgroep en het platform nader bekeken. Daarnaast zijn op basis van een behoefte-uitvraag cursussen georganiseerd om de rollen van de raad te versterken.			

Wat willen we bereiken:

We willen de kwaliteit van het debat rondom de besluitvorming vergroten en daarnaast het bestuurlijk-ambtelijk-samenspel, waarbij duidelijke afspraken gemaakt zijn tussen het bestuur en de organisatie rondom verantwoordelijkheden, verwachte rollen, rolvastheid en de wijze waarop samengewerkt wordt, versterken.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
We versterken integraal werken en besturen. Integraal werken, dat ondersteund wordt door projectmatig en procesmatig te werken, vraagt ook om integraal besturen. Ter ondersteuning van het integraal besturen zijn 'coördinerende wethouders' benoemd die de integrale verantwoordelijkheid toebedeeld hebben gekregen van het bestuur voor strategische projecten en/of programma's. In 2019 zullen de coördinerende wethouders uitsluitend werken op basis van vastgestelde bestuursopdrachten en/of startnotities.	Het College heeft medio 2019 een aantal opgaven benoemd waarop zij zich willen focussen. In dat licht was voor wat betreft de prioritaire thema's, zijnde Landschap - Landbouw en Plattelandseconomie, Lifestyle, Duurzaamheid en Woningbouw het voornemen om te gaan werken met een organisatiemodel dat vergelijkbaar is met het organisatiemodel dat gehanteerd wordt bij het programma Buitengewoon Buitengebied, gericht op de synchroniteit van de drie klokken "raad, college en ambtelijke organisatie". Hiermee zou de integraliteit tussen beleidsvelden enerzijds en het ambtelijk samenspel in verbinding met het bestuur en de samenleving zijn geborgd. Door bestuurlijke besluitvorming tijdens de begrotingsvergadering 2019 is de voorgenomen werkwijze niet nader uitgewerkt. Daarentegen is, op basis van een toezegging richting raad, gestart met het uitwerken van een integraal uitvoeringsprogramma voor de prioritaire projecten, waarmee zowel inhoudelijk als qua samenspel tussen bestuur en ambtelijke organisatie het integrale werken en besturen verder inhoud wordt gegeven.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
4.3 Dienstverlening	6001000 Raad / commissies	€ 379.400,00	€ 346.749,89	€ 32.650,11	voordeel
	6001001 Burgemeester	€ 163.485,00	€ 160.109,02	€ 3.375,98	voordeel
	6001002 Wethouders	€ 618.646,00	€ 779.374,28	€ -160.728,28	nadeel 1
	6002001 Representatie en voorlichting	€ 145.888,00	€ 159.186,08	€ -13.298,08	nadeel
	6002002 Gemeente- / streekarchief	€ 130.796,00	€ 122.111,51	€ 8.684,49	voordeel
	6003000 Burgelijke stand	€ 8.000,00	€ 4.666,09	€ 3.333,91	voordeel
	6003003 Verkiezingen	€ 94.877,00	€ 95.311,88	€ -434,88	nadeel
	6003010 Rijbewijzen	€ 17.000,00	€ 18.900,00	€ -1.900,00	nadeel
	6003030 Naturalisaties	€ 190,00	€ 550,46	€ -360,46	nadeel
	6003040 Gemeentelijke basisadministratie	€ 14.000,00	€ 10.476,66	€ 3.523,34	voordeel
	6004000 Burgelijke stand opbrengsten	€ -39.000,00	€ -36.594,74	€ -2.405,26	nadeel
	6004010 Rijbewijzen opbrengsten	€ -119.892,00	€ -116.679,20	€ -3.212,80	nadeel
	6004020 Reisdocumenten opbrengsten	€ -41.657,00	€ -45.218,83	€ 3.561,83	voordeel
	6004030 Naturalisaties opbrengsten	€ -1.500,00	€ -6.166,00	€ 4.666,00	voordeel
	6004040 Gem. basisadministratie (opbr.)	€ -15.500,00	€ -15.867,29	€ 367,29	voordeel
	6006000 Griffierfunctie	€ 1.900,00	€ 1.297,44	€ 602,56	voordeel
	6006010 Rekenkamer	€ 20.000,00	€ 11.580,00	€ 8.420,00	voordeel 2
	6724000 Lijkbezorging	€ 207.293,00	€ 215.406,63	€ -8.113,63	nadeel
	6732000 Begraafplaatsrechten	€ -75.000,00	€ -87.782,85	€ 12.782,85	voordeel 3
Totaal 4.3 Dienstverlening		€ 1.508.926,00	€ 1.617.411,03	€ -108.485,03	nadeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Wethouders

De overschrijding is veroorzaakt door de verplichte storting in de pensioenvoorziening van voormalige wethouders. In verband met tegenvallende te gebruiken rekenrente vindt op basis van nacalculatie een hernieuwde actuariële waarde berekening plaats. Op basis van deze uitkomsten heeft een bijstorting in de voorziening moeten plaatsvinden van € 186.000.

2. Rekenkamer

In 2019 zijn we veranderd van rekenkamercommissie. De regionale regeling hebben we verlaten en na de zomer is Touch for Talent gestart als rekenkamercommissie. In de eerste helft van 2019 hebben geen onderzoeken plaatsgevonden en omdat Touch for Talent feitelijk pas in het vierde kwartaal is gestart, is een groot deel van het budget niet gebruikt.

3. Begraafplaatsrechten

De begrote inkomsten begraafplaatsrechten bestaan uit inkomsten voor begravingen / bijzettingen en voor (verlengingen van) begraafplaatsrechten. Het begrote bedrag ad. € 75.000 is gebaseerd op het gemiddelde van afgelopen jaren. De fluctuaties in de gerealiseerde inkomsten worden bepaald door het aantal mensen dat overlijdt en het aantal verlengingen. In 2019 waren de inkomsten hoger dan begroot; zo waren er 44 begravingen / bijzettingen en 55 verlengingen. Dit heeft een voordeel opgeleverd van € 12.783.

Wat heeft het gekost?

	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
4.4 Mutaties reserves programma 4	6980004 Mutaties reserves prg. 4	€ -149.300,00	€ -149.300,00	€ -	
Totaal 4.4 Mutaties reserves programma 4		€ -149.300,00	€ -149.300,00	€ -	

Programma 5: Financiën en middelen

Het programma Financiën en middelen geeft inzicht in de algemene middelen en de wijze waarop wordt gewerkt aan een solide financieel gezonde gemeente. Een financieel gezonde gemeente betekent: een solide financieel meerjarig beleid, goed beheer van deelnemingen en verbonden partijen, een goede financieringsfunctie; voldoende weerstandsvermogen om gemeentelijke risico's af te dekken, voldoende waarborgen tegen calamiteiten (verzekeringen) en zo laag mogelijke lasten voor inwoners en ondernemers. Dit wordt op een transparante wijze overzichtelijk gemaakt waarin cijfers op een leesbare manier worden gepresenteerd.

Een nadere uitwerking komt terug in de wettelijk voorgeschreven paragrafen Lokale heffingen, Bedrijfsvoering, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering en Verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
5. Financiën en middelen	lasten	5.1 Financiën en middelen	€ 2.776.632,00	€ 2.804.774,03	€ -28.142,03	nadeel
		5.2 Personeel	€ 14.132.512,00	€ 14.205.933,34	€ -73.421,34	nadeel
	Totaal lasten		€ 16.909.144,00	€ 17.010.707,37	€ -101.563,37	nadeel
	batens	5.1 Financiën en middelen	€ -35.007.662,00	€ -35.353.501,75	€ 345.839,75	voordeel
		5.2 Personeel	€ -	€ -6.486,30	€ 6.486,30	voordeel
	Totaal batens		€ -35.007.662,00	€ -35.359.988,05	€ 352.326,05	voordeel
	Saldo voor bestemming	5.1 Financiën en middelen	€ -32.231.030,00	€ -32.548.727,72	€ 317.697,72	voordeel
		5.2 Personeel	€ 14.132.512,00	€ 14.199.447,04	€ -66.935,04	nadeel
	Totaal voor bestemming		€ -18.098.518,00	€ -18.349.280,68	€ 250.762,68	voordeel
		5.3 Mutatie reserves programma 5	€ -821.116,00	€ -1.017.557,00	€ 196.441,00	voordeel
	Saldo na bestemming		€ -18.919.634,00	€ -19.366.837,68	€ 447.203,68	voordeel

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Programma 5: Financiën en middelen					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Formatie	Fte per 1.000 inw oners	Eigen gegevens	6,5	6,1	8
Bezetting	Fte per 1.000 inw oners	Eigen gegevens	6	6,3	8,3
Apparaatskosten	Kosten per inw oner	Eigen gegevens	447,74	onbekend	onbekend
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	Eigen gegevens	22%	onbekend	onbekend
Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	18%	onbekend	onbekend
Gemiddelde WOZ w aarde	Duizend euro	CBS	260 2019	260	248
Gemeentelijke w oonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	809 2019	678	669
Gemeentelijke w oonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	882 2019	753	739

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Financiën en Middelen :

- NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank).
- Waterleiding Maatschappij Limburg NV.
- Enexis Holding NV.
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV.
- Verkoop Vennootschap BV.
- CBL Vennootschap BV.
- Vordering op Enexis BV.
- CSV Amsterdam BV.
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen.
- GR Gegevenshuis.

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

5.1 Beleidsveld Financiën en middelen

Binnen het beleidsveld financiën en middelen geven we uitvoering aan een solide financieel meerjarig beleid met zo laag mogelijke lasten voor inwoners en ondernemers. Wij zorgen voor een transparante begroting waarin cijfers op een leesbare manier worden gepresenteerd. De speerpunten hierin zijn:

- een solide meerjarig financieel beleid (zie 5.1.1);
- zo laag mogelijke lasten voor inwoners en ondernemers (zie 5.1.2);
- transparante goed leesbare sturings- en verantwoordingsdocumenten waarin de voortgang van het raadsprogramma goed kan worden opgevolgd (5.1.3).

5.1.1 Speerpunt: *Een solide meerjarig financieel beleid.*

De fundamenteën voor een solide meerjarig financieel beleid zijn:

- Een adequate en reële raming van kosten en inkomsten waarbij een structureel evenwicht bestaat tussen kosten en opbrengsten. Dit sluit aan bij de wijze waarop de provinciale toezichthouder onze begroting beoordeelt. Er moet sprake zijn van een reëel en structureel sluitende begroting. De term reëel heeft betrekking op de mate van realiteit van de ramingen. Structureel wil zeggen dat tegenover de structurele lasten ook structurele baten dienen te staan.
- Een gezond weerstandvermogen dat is afgestemd op de risico's. Hiervoor hanteren wij als ratio groter dan 2,0 (ratio= beschikbare weerstandcapaciteit / benodigde weerstandcapaciteit). In voorliggende begroting bedraagt de ratio 2,5.
Een verantwoorde uitvoering van het treasurybeleid conform het treasurystatuut dat in 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Wat willen we bereiken:

Het streven is een meerjarig sluitende begroting te presenteren in 2019 waarin de financiële ruimte aanwezig is voor de uitvoering van het bestuursakkoord ook voor de begrotingsjaren tot en met 2022.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Uitkering gemeentefonds; De uitkering van het gemeentefonds is de belangrijkste opbrengsten post in de gemeentelijke begroting. De mutaties in de algemene uitkering worden daarom scherp opgevolgd. Drie maal per jaar verschijnen de circulaires over de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds. Op basis hiervan wordt bekeken en	Er is in 2019 een meerjarig sluitende begroting 2020 gepresenteerd. De circulaires zijn gedurende het jaar tijdig verwerkt en gerapporteerd. Betreffende de uitkering uit het gemeentefonds is in deze jaarrekening de laatste betalingsspecificatie van het Ministerie verwerkt.	●	●	●

geadviseerd wat de consequenties zijn voor de gemeente.				
---	--	--	--	--

Wat willen we bereiken:

Conform planning uitvoering geven aan het voorgenomen financiële beleid.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Bij het behandelen van de bestuursrapportages, de begroting (in november) en de jaarrekening (in juni/juli) geven we inzicht in de voortgang van de uitvoering van het Raadsprogramma 2018 – 2022 en leggen we daar verantwoording over af. Het Raadsprogramma maakt daarmee voor de gemeenteraad integraal onderdeel uit van de beleidscyclus.	Middels deze jaarrekening 2019 wordt door ons zowel financieel als beleidsmatig verantwoording afgelegd over 2019. De accountant (Q-concepts) voert namens de Raad controles uit betreffende de rechtmatigheid en de getrouwheid van de jaarrekening 2019. Na het vaststellen van de jaarrekening door de Raad wordt door de accountant de controleverklaring omtrent de jaarrekening 2019 verstrekt.			
Streven naar een goede en tijdige verantwoording over het gevoerde financiële beleid.	Verantwoording over het gevoerde beleid aan de Raad vindt plaats in deze jaarrekening. Daarnaast worden wijzigingen t.o.v. de begroting gerapporteerd in de Burap's. Deze zijn tijdig verantwoord.			

5.1.2 Speerpunt: Zo laag mogelijke lasten voor inwoners en ondernemers.

Voor de uitvoering van haar taken kent de gemeente een aantal belangrijke inkomstenbronnen. De belangrijkste is de algemene uitkering (circa € 31 mln.). Vervolgens zijn de gemeentelijke belastingen (circa € 9 mln.) een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. Het streven is de lasten voor burgers en ondernemers zo laag mogelijk te houden. Dat vraagt om een efficiënte en effectieve inzet van middelen. Bij de totstandkoming van de tarieven houden we rekening met volgende principes:

- de gemeentelijke belastingen stijgen niet meer dan de inflatie;
- een kostendekkende afvalstoffenheffing en rioolheffing;
- we gaan uit van het profijtbeginsel: diegene die van een gemeentelijke dienst of voorziening gebruik maakt, betaalt voor de daarmee gemoeide kosten;

- voor het domein toerisme worden zowel de inkomsten als de uitgaven inzichtelijk gemaakt en zullen de parameters voor kostentoe rekening inzichtelijk worden gemaakt, zodat toegewerkt kan worden naar kostendekkendheid. Over de hoogte van het tarief vindt afstemming plaats met de Lijn 50 gemeenten. Eventuele meeropbrengsten worden ingezet binnen het toeristisch domein.

Wat willen we bereiken:

De OZB stijgt niet hoger dan de inflatie dat betekent ten opzichte van de bestaande ramingen dat er een verlaging van de geraamde belastingopbrengst zal worden gerealiseerd.

In vergelijking met overige gemeenten hopen we meer aansluiting te vinden bij het landelijk gemiddelde voor vergelijkbare gemeenten.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1^e burap	2^e burap	Jaar- rekening
De OZB wordt verlaagd ten opzichte van het geplande in de meerjarenbegroting.	In de begroting 2019-2022 is de geraamde OZB verhoging van 3% verlaagd naar 1,5%. De realisatie in de jaarrekening is conform begroting.			
De opbrengsten uit toeristenbelastingen en de kosten ten bate van het toerisme zullen inzichtelijk worden gemaakt en in overeenstemming met elkaar worden gebracht. Het te hanteren tarief zal bij voorkeur afgestemd worden met de lijn 50 gemeenten.	In de jaarrekening 2019 is in de paragraaf lokale heffingen een overzicht weergegeven van de lasten en baten met betrekking tot de toeristenbelasting. Met de Lijn-50 gemeenten is in 2019 afgesproken om met ingang van 2021 voor de toeristenbelasting één Lijn-50 tarief van minimaal € 1,70 per overnachting te gaan hanteren.			

Wat willen we bereiken:

In de rioolheffing zal het profijtbegin sel tot stand worden gebracht.

Wat gaan we er voor doen	Wat hebben we er voor gedaan	1e burap	2e burap	Jaar- rekening
De rioolheffing wordt aangepast zodat het profijtbegin sel tot uitdrukking wordt gebracht in de heffingssystematiek.	In de commissie planning en control zijn diverse voorstellen met betrekking tot het laten betalen naar rato van het geloosde afvalwater onderzocht (profijtbegin sel). Elk voorstel heeft voor- en nadelen. In			

	december is besloten om de heffingsgrondslag vooralsnog ongewijzigd te laten.			
--	---	--	--	--

Wat willen we bereiken:

De kostendekkendheid van gemeentelijke diensten en gemeentelijke voorzieningen zal worden verbeterd.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
De kostendekkendheid zal in kaart worden gebracht en worden verbeterd.	Ten behoeve van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing is in de paragraaf lokale heffingen een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid weergegeven. Dit overzicht is conform de BBV voorschriften opgesteld. In Burap 1 werd aangegeven dat de kostendekkenheid per leges in Q3 2019 opnieuw zou worden berekend. De uitvoering vindt plaats met behulp van de inzet van een stagiaire. In 2019 is echter geen geschikte kandidaat gevonden derhalve is dit verplaatst naar begin 2020. Begonnen is met legestarieven voor de verstrekking van vergunningen van de omgevingswet.			

5.1.3 Speerpunt: Transparante goed leesbare sturings- en verantwoordingsdocumenten waarin de voortgang van het raadsprogramma goed kan worden opgevolgd.

Om goede keuzes te kunnen maken in het realiseren van de strategische visie en het raadsprogramma is het noodzakelijk om goede informatie te verkrijgen over de voortgang. Goede leesbare sturings- en verantwoordingsinformatie is hiervoor van essentieel. Dat vraagt om de juiste informatie op het juiste moment.

Wat willen we bereiken:

De sturingsinformatie van de sturings- en verantwoordingsdocumenten zal worden verbeterd. Door enerzijds een verbetering en vereenvoudiging door te voeren in leesbaarheid en de herkenbaarheid en anderzijds door een verbetering en vereenvoudiging in de cyclus van de documenten.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
In de P&C documenten zal de herkenbaarheid en de relatie met de strategische beleidsvoornemens duidelijker in beeld worden gebracht.	In de programmabegroting 2019-2022 is er naar gestreefd de speerpunten uit het raadsprogramma zo transparant mogelijk weer te geven. Middels de verantwoordingsdocumenten waaronder de bestuursrapportages en jaarrekening kan de voortgang goed worden gevolgd. Daarnaast is de ontwikkeling gestart om van data informatie te maken. In 2020 wordt de P&C cyclus en de P&C documenten geëvalueerd en verdere verbeteringen doorgevoerd met als doel de stuurinformatie en ondersteuning naar de Raad toe te verbeteren.			

Wat willen we bereiken:

Op raadsniveau zullen de documenten betere ondersteuning moeten bieden bij de kaderstelling door de raad.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
Vereenvoudigen en versnellen van het P&C proces, wij streven naar een goede en tijdige verantwoording over het gevoerde beleid, met zo min mogelijk administratieve last.	De jaarrekening 2019, begroting 2020 en Burap's 2019 zijn tijdig aan uw Raad voorgelegd. Het P&C proces en de formats worden in 2020 geëvalueerd en worden verdere verbeteringen doorgevoerd met als doel de stuurinformatie en ondersteuning naar de Raad toe te verbeteren.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
5.1 Financiën en middelen	6040002 Huisvesting	€ 513.706,00	€ 473.097,82	€ 40.608,18	voordeel
	6040003 Financiën en informatiemanagement	€ 1.741.591,00	€ 1.808.916,28	€ -67.325,28	nadeel
	6040004 Servicebureau	€ 257.140,00	€ 254.627,69	€ 2.512,31	voordeel
	6040006 Fysieke leefomgeving	€ 3.212,00	€ 1.734,61	€ 1.477,39	voordeel
	6040007 Openbare ruimte	€ 370.027,00	€ 388.000,45	€ -17.973,45	nadeel
	6040008 Directie en HRM	€ -	€ -0,01	€ 0,01	voordeel
	6040199 Algemene personeelkosten overig	€ 1.440,00	€ -	€ 1.440,00	voordeel
	6050000 Treasury	€ -41.411,00	€ -91.123,70	€ 49.712,70	voordeel 1,
	6913000 Beleggingen deelnemingen	€ -131.138,00	€ -149.355,99	€ 18.217,99	voordeel 2,
	6921000 Algemene uitkering	€ -27.680.978,00	€ -27.829.029,14	€ 148.051,14	voordeel 3,
	6921002 Decentralisatie-uitkering	€ -453.875,00	€ -445.372,50	€ -8.502,50	nadeel
	6922000 Onvoorzien	€ -1.184.384,00	€ -1.444.257,45	€ 259.873,45	voordeel 4,
	6931000 OZB-gebruikers	€ -424.674,00	€ -424.339,72	€ -334,28	nadeel
	6932000 OZB-eigenaren	€ -618.861,00	€ -619.296,06	€ 435,06	voordeel
	6932001 OZB-eigenaren woningen	€ -4.285.485,00	€ -4.283.536,29	€ -1.948,71	nadeel
	6935000 Forensenbelasting	€ -26.320,00	€ -34.118,00	€ 7.798,00	voordeel 5,
	6937000 Hondenbelasting	€ -146.000,00	€ -150.371,21	€ 4.371,21	voordeel
	6939000 Precariobelasting	€ -5.000,00	€ -6.403,90	€ 1.403,90	voordeel
	6940010 Invordering/heffingsktn belastingen	€ 5.000,00	€ 4.576,11	€ 423,89	voordeel
	6942000 Vennootschapsbelasting	€ 25.000,00	€ -2.476,71	€ 27.476,71	voordeel 6,
	6990000 Saldo na bestemming	€ -150.020,00	€ -	€ -150.020,00	nadeel 7,
Totaal 5.1 Financiën en middelen		€ -32.231.030,00	€ -32.548.727,72	€ 317.697,72	voordeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1. Treasury

De meeropbrengst heeft te maken met de ontvangen negatieve rente op kortlopende leningen. Daarnaast zijn halverwege 2019 nieuwe leningen afgesloten tegen een voordeliger tarief dan vooraf begroot.

2. Beleggingen deelnemingen

Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van een dividenduitkering van € 2,50 per aandeel. De werkelijk uitkering heeft € 2,85 per aandeel bedragen.

3. Algemene uitkering

De meeropbrengst heeft betrekking op ontvangen gelden voor de transitievisie warmte. De ontvangen uitkering is door het Ministerie niet gelabeld en betreft een algemeen dekkingsmiddel.

4. Onvoorzien

Het voordeel is ontstaan door een vrijval van nog te betalen posten voorgaande jaren ter grootte van € 98.000. Daarnaast kon € 152.0000 meer gedeclareerd worden bij het BTW-compensatiefonds in verband met hogere investeringen in riool en afval.

5. Forensenbelasting

De meeropbrengst is gerealiseerd omdat meer panden als tweede woning zijn aangemerkt en dientengevolge vallen onder de forensenbelasting.

6. Vennootschapsbelasting

De te betalen vennootschapsbelasting is gebaseerd op een voorlopige inschatting. Thans is uit een voorlopige aanslag gebleken dat de inschatting te hoog is geweest. Pas als de aanslag definitief is en er meerjarig ervaring mee is opgedaan, kan een betere raming worden afgegeven.

7. Saldo na bestemming

Dit betreft het geprognoseerde saldo van de jaarrekening 2019. In afwachting van het definitieve saldo van de jaarrekening is dit saldo “geparkeerd” en niet afgedekt uit de algemene reserve.

5.2 Beleidsveld Personeel

In dit beleidsveld geven we inzicht in de personele ontwikkeling. Een goede personele invulling is van groot belang in de realisatie van de doelen van de organisatie. Er wordt inzicht geboden in de inzet op de programma's 1 tot en met 4 en de personele inzet die tot de overhead wordt gerekend. Door het personeel in dit programma onder te brengen, is het totaal inzicht in de personele ontwikkeling groter. Binnen de personele inzet is een onderverdeling te maken naar overhead en direct toewijsbare personele inzet.

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant.

Dat betekent dat in ieder geval de kosten in verband met de volgende elementen tot kosten van overhead worden gerekend en moeten worden opgenomen:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning (excl. griffie)
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening;
- managementondersteuning primaire proces;

5.2 Speerpunt: *Personele ontwikkelingen.*

Wat willen we bereiken:

We streven ernaar om de personele inzet zo gericht mogelijk in te zetten. We proberen daarbij onnodige overhead te voorkomen.

<i>Wat gaan we er voor doen</i>	<i>Wat hebben we er voor gedaan</i>	<i>1^e burap</i>	<i>2^e burap</i>	<i>Jaar- rekening</i>
We monitoren de ontwikkeling in de overhead en bij de invulling van functies maken we nadrukkelijk een afweging over de nut en noodzaak.	De ontwikkeling van de personele budgetten is nauwgezet gemonitord. Het hoge ziekteverzuim begin dit jaar en de transitie die in gang is gezet bij VTH/RO, Communicatie en HRM is opgevangen in de beschikbare personeels- en organisatiebudgetten. De realisatie overhead 2019 is gelijk aan de begrote overhead 2019 en bedraagt 18% van de totale lasten.			

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
5.2 Personeel	6003998 Vergoeding BABS Burgerzaken	€ 14.000,00	€ 11.257,08	€ 2.742,92	voordeel
	6003999 Salaris Burgerzaken	€ 387.597,00	€ 345.298,65	€ 42.298,35	voordeel 1.
	6006999 Salaris Bestuur (griffie)	€ 275.443,00	€ 267.875,81	€ 7.567,19	voordeel
	6040001 Algemene personeelkosten	€ 1.360.226,00	€ 1.449.838,78	€ -89.612,78	nadeel
	6040399 Salaris Financien en informatiemanagement	€ 1.680.381,00	€ 1.652.862,07	€ 27.518,93	voordeel
	6040499 Salaris Servicebureau	€ 1.773.886,00	€ 1.772.283,52	€ 1.602,48	voordeel
	6040599 Salaris Mens en samenleving	€ 445.112,00	€ 526.914,70	€ -81.802,70	nadeel 2.
	6040699 Salaris Fysieke leefomgeving	€ 1.014.524,00	€ 966.622,05	€ 47.901,95	voordeel
	6040799 Salaris Openbare ruimte	€ 897.956,00	€ 877.527,69	€ 20.428,31	voordeel
	6210999 Salaris Verkeer en vervoer	€ 701.565,00	€ 695.961,19	€ 5.603,81	voordeel
	6341999 Salaris Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 231.171,00	€ 224.389,35	€ 6.781,65	voordeel
	6560998 Salaris Openbaar groen en openlucht recreatie	€ 1.009.541,00	€ 1.079.841,54	€ -70.300,54	nadeel
	6560999 Salaris Economische promotie	€ 214.266,00	€ 213.774,64	€ 491,36	voordeel
	6670999 Salaris Samenkracht en burgerparticipatie	€ 722.674,00	€ 647.924,03	€ 74.749,97	voordeel 3.
	6671999 Salaris Wijkteams	€ 837.428,00	€ 804.321,53	€ 33.106,47	voordeel
	6721999 Salaris Afval	€ 297.006,00	€ 297.006,30	€ -0,30	nadeel
	6722999 Salaris Riolerings	€ 658.542,00	€ 611.949,00	€ 46.593,00	voordeel
	6810999 Salaris Ruimtelijke ordening	€ 503.838,00	€ 497.403,05	€ 6.434,95	voordeel
	6820999 Salaris Wonen en bouwen	€ 79.107,00	€ 128.814,78	€ -49.707,78	nadeel 4.
	6822999 Salaris Wonen en bouwen	€ 1.028.249,00	€ 1.127.581,28	€ -99.332,28	nadeel 5.
Totaal 5.Personeel		€ 14.132.512,00	€ 14.199.447,04	€ -66.935,04	nadeel

Toelichting afwijkingen – Saldo

1. t/m 5 Salarissen

Voor een toelichting op de salarissen wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering alwaar een algemene toelichting hierop wordt gegeven.

Wat heeft het gekost?

	Kostenplaats	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking 2019	Toelichting
5.3 Mutaties reserves programma 5	6980005 Mutaties reserves prg. 5	€ -821.116,00	€ -1.017.557,00	€ 196.441,00	voordeel 1.
Totaal 5.3 Mutaties reserves programma 5		€ -821.116,00	€ -1.017.557,00	€ 196.441,00	voordeel

Toelichting afwijkingen – Saldo

1. Mutaties reserves

De afwijking heeft betrekking op de conform raadsbesluit aanvulling van de reserve frictiekosten tot € 250.000. Daarnaast zijn conform de nota reserves en voorzieningen de niet gebruikte middelen voor onderhoud gemeenschapshuizen gestort in de reserve gemeenschapshuizen.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In dit overzicht lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe. Dit zijn inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel hebben. Voor een aantal algemene dekkingsmiddelen verwijzen we voor een meer uitvoerigere toelichting naar een ander onderdeel van deze begroting.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Begroting nw 2019	Realisatie 2019	Afwijking	Voordeel/ Nadeel
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	€ 6.012.133,00	€ 6.029.238,00	€ 17.105,00	Voordeel
Algemene uitkering	€ 32.159.186,00	€ 32.298.735,00	€ 139.549,00	Voordeel
Dividend	€ 577.230,00	€ 700.614,00	€ 123.384,00	Voordeel
Saldo van de financieringsfunctie	€ -304.066,00	€ -69.039,00	€ 235.027,00	Voordeel
Overige dekkingsmiddelen	€ 838.384,00	€ 990.878,00	€ 152.494,00	Voordeel
Totaal	€ 39.282.867,00	€ 39.950.426,00	€ 667.559,00	Voordeel

Lokale heffingen

Van de lokale heffingen maken de Ozb, hondenbelasting, (water)toeristenbelasting, en forensenbelasting deel uit van de algemene dekkingsmiddelen. Deze heffingen hebben geen specifiek bestedingsdoel.

In de paragraaf Lokale Heffingen wordt uitgebreid ingegaan op alle lokale heffingen.

Algemene uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkeringen. In dit overzicht is de volledige uitkering vermeld.

In het overzicht opbouw algemene uitkering wordt gedetailleerd ingegaan hoe de gemeentefondsuitkering is berekend.

Dividenden

In de begroting hebben we dividend van de BNG.

Financieringsfunctie

Met de financieringsfunctie wordt het resultaat bedoeld dat gehaald wordt op het financieren van onze activiteiten. Hierbij gaat het om het resultaat tussen de rentekosten (lang en kort) en opbrengsten van uitgezette gelden.

In de paragraaf Financiering wordt nader ingegaan op het financieringsresultaat.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de overige algemene dekkingsmiddelen is een opbrengst uit compensabele BTW meegenomen. Bij de tariefbepaling van de Afvalstoffenheffing en rioolheffing is – bij de invoering van het BTW-compensatiefonds – bepaald dat gemeenten hun tarieven inclusief BTW mogen bepalen. De feitelijke BTW-druk op beide beleidsvelden mag echter via het BTW-compensatiefonds teruggevorderd worden. Het derhalve optredende verschil, zijnde de BTW, mag als “overig algemeen dekkingsmiddel” ingezet worden.

Onvoorziene uitgaven en incidentele baten en lasten

Onvoorziene uitgaven

In de primaire begroting 2019 is een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven van € 52.700. Dit bedrag is bestemd voor de dekking van uitgaven die onoverkomelijk, onvermijdbaar en onvoorzien zijn. De post onvoorziene uitgaven is duidelijk ter dekking van incidentele uitgaven en mag geen structureel karakter hebben.

In 2019 hebben geen uitgaven ten laste van onvoorzien plaatsgevonden.

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28, lid c van het BBV dient in de toelichting een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden. Baten en lasten voortkomende uit éénmalige activiteiten en projecten, afwikkelingsverschillen, onvoorziene inkomsten en uitgaven alsmede (eenmalige) onttrekkingen aan de algemene reserve worden als incidentele baten en lasten beschouwd. Als definitie van het begrip 'incidenteel' is, conform de toelichting op artikel 19, onderdeel c, uitgegaan van lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De belangrijkste incidentele baten en lasten treft u in het volgende overzicht per programma aan. (De totale uitgaven / ontvangsten kunnen dus afwijken van het benoemde bedrag, het gaat zuiver om het incidenteel deel):

Omschrijving	Programma	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijz	Werkelijk 2019
<u>Incidentele lasten</u>				
Sloop tribune en kantinegebouw Banholtia	1. Mens en samenleving	0	-22.395	-22.395
Doeluitkering lokaal sportakkoord	1. Mens en samenleving	0	-15.000	-15.000
Doeluitkering maatschappelijke begeleiding statushouders	1. Mens en samenleving	0	-93.751	-20.247
Tekort groene sportvelden + schimmelinfectie door extreme droogte	1. Mens en samenleving	0	-60.000	-60.000
Ondergronden valveiligheid speelvoorzieningen	1. Mens en samenleving	0	-23.000	-23.000
Bestrijding eikenprocessierups en luizen	1. Mens en samenleving	0	-21.000	-21.000
Cameratoezicht op bedrijventerreinen	1. Mens en samenleving	0	-10.000	-10.000
Viering 75 jaar Liberation	2. Landschap, natuur en water	-150.000	-167.000	-181.743
Visitor centor +	2. Landschap, natuur en water	-25.000	-7.000	-6.247
Project gebiedsvisie Midenterras	3. Duurzaam wonen	0	-20.000	-20.000
Omzettingen van Belgisch naar Nederlands recht ivm grenscorrectie	3. Duurzaam wonen	0	-8.500	-8.500
Personele capaciteit en uitvoeren van projecten duurzaamheid	3. Duurzaam wonen	-125.000	-73.200	-74.451
Geluids en milieubeschermdende maatregelen door beplanting A2 Gronsveld	3. Duurzaam wonen	-40.000	-15.000	-13.284
Werkzaamheden Grueloes ihkv verhuizing naar Kampweg	3. Duurzaam wonen	0	-19.600	-19.600
Opstellen uitvoeringsprogramma Duurzaamheid	3. Duurzaam wonen	0	-50.000	-50.000
Projecten in onderzoeksfase ihkv uitvoeringsprogramma Duurzaamheid	3. Duurzaam wonen	0	-20.000	-20.000
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	3. Duurzaam wonen	0	-70.000	-70.000
Buitengewoon Buitengebied	3. Duurzaam wonen	-50.000	-15.100	-14.743
Project Kampweg	3. Duurzaam wonen	0	-19.860	-19.860
VLG Congres 2019	4. Dienstverlening en besturen	-40.000	-45.000	-45.390
Presentiegelden verkiezingen	4. Dienstverlening en besturen	-35.000	-28.850	-28.846
Overige kosten verkiezingen	4. Dienstverlening en besturen	-66.000	-65.150	-65.570
Opnieuw formeren cluster Informatiemanagement	4. Dienstverlening en besturen	0	-30.000	-30.000
Vergoeding onderhoud begraafplaatsen 2018	4. Dienstverlening en besturen	0	-45.000	-42.831
Subsidie verduurzaming servicecentrum Eijsden	5. Financiën en middelen	-75.000	-75.000	0
Kwantitatieve investering capaciteit Personeel	5. Financiën en middelen	-335.000	-335.000	-335.000
Organisatie in balans met bestuursakkoord	5. Financiën en middelen	-335.000	-335.000	-335.000
Tijdelijke uitbreiding griffie	5. Financiën en middelen	0	-87.000	-87.000
Transformatie-opgave cluster VTH en afdeling Openbare Ruimte	5. Financiën en middelen	0	-84.000	-84.000
Adviseur KCC	5. Financiën en middelen	0	-6.504	-6.504
Incidentele impuls voor realiseren organisatie-opgave	5. Financiën en middelen	0	-75.000	-75.000
Totaal incidentele lasten		-1.276.000	-1.941.910	-1.805.211
<u>Incidentele baten</u>				
Extra opbrengst grondverkoop	2. Landschap, natuur en water	0	130.000	130.000
Vergoeding WML, Essent, etc ivm openbreken wegen tbv kabels	3. Duurzaam wonen	0	140.895	42.077
Bijdrage VLG Congres	4. Dienstverlening en besturen	25.000	25.000	29.500
Aanwending algemene reserve tbv verkiezingen PS en Waterschap	4. Dienstverlening en besturen	66.000	66.000	66.000
Extra ontvangen aflossing vordering Enxix tranche D	5. Financiën en middelen	0	28.000	28.443
Aanwending algemene reserve tbv incidentele lasten	5. Financiën en middelen	300.000	300.000	300.000
Aanwending algemene reserve tbv tijdelijke uitbreiding griffie	5. Financiën en middelen	0	87.000	87.000
Totaal incidentele baten		391.000	776.895	683.020

Ter vergroting van het inzicht in de incidentele baten en lasten is onderstaande toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen.

Incidentele lasten

- Sloop tribune en kantinegebouw Banholtia: betreft de sloop en de asbestsanering van de tribune en kantinegebouw van Banholtia te Banholt.
- Doeluitkering lokaal sportakkoord: bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is een aanvraag ingediend om budget toe te kennen voor het uitwerken van een Lokaal Sportakkoord; in de meicirculaire is dit bedrag toegekend.
- Doeluitkering maatschappelijke begeleiding statushouders: de gemeente ontvangt via de meicirculaire gelden voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Het gaat om een bedrag van € 2.370 per gehuisveste statushouder; daarnaast ontvangt de gemeente in 2019 en 2020 ook budget ten behoeve van het verhogen van het taalniveau van statushouders.
- Tekort groene sportvelden + schimmelinfectie door extreme droogte: betreft de groene sportvelden binnen onze gemeente; enerzijds betreft het een structureel tekort in de begroting en anderzijds is er door de extreme droogte een schimmelinfectie ontstaan in de sportvelden; het structurele tekort in de begroting is meegenomen in de begroting 2020 in het groenbeleidsplan.
- Ondergronden valveiligheid speelvoorzieningen: tijdens de jaarlijkse keuringen van de speelvoorzieningen zijn meer gebreken geconstateerd, dan voorafgaande jaren; deze gebreken zijn in 2019 verholpen; tevens zijn de ondergronden in verband met de valveiligheid dit jaar extra meegenomen.
- Bestrijding eikenprocessierups en luizen: in het bestaande budget ongediertebestrijding was enkel de bestrijding van ratten, wespen en horzels opgenomen en was geen rekening gehouden met de bestrijding van de eikenprocessierups en luizen; vandaar deze bijraming ten behoeve van de bestrijding van de eikenprocessierups en luizen.
- Cameratoezicht op bedrijventerreinen: betreft de inzet van camerabeveiliging op de bedrijventerreinen en op het retailpark.
- Dit betreft het incidenteel budget voor de viering van 75 jaar Liberation: september 2019 was het 75 jaar geleden dat Eijsden-Margraten werd bevrijd door de Amerikanen; dit heuglijk feit is in 2019 uitgebreid herdacht met diverse activiteiten. Gedurende het jaar stonden vele activiteiten in het kader van Liberation, De inzet van de eigen organisatie aan deze activiteiten is niet toegerekend aan dit budget, daar dit normaal gesproken bij andere evenementen en activiteiten ook niet gebeurt.
- Visitor center +: betreft de plannen en ontwikkelingen voor een Memorial Center; deze worden krachtig gesteund; we willen een faciliterende rol spelen t.a.v. het Visitor Center Plus en maken voor de jaren 2019, 2020 en 2021 € 25.000 jaarlijks vrij om hierin te investeren. Via de tweede bestuursrapportage 2019 is € 8.000 overgeheveld van 2019 naar 2020.
- Project gebiedsvisie Middenteras betreft de realisatie van te onderscheiden ontwikkelgebieden (met voorrang voor het ontwikkelgebied rondom de Keerberg in afstemming met de provincie Limburg door sluiting van de jeugdgevangenis) hetgeen zowel toeristische als landschappelijke/agrarische vraagstukken herbergt.
- Omzettingen van Belgisch naar Nederlands recht ivm grenscorrectie: in het verlengde van de grenscorrectie België – Nederland dienden nog een aantal zaken geregeld te worden.
- Personele capaciteit en uitvoeren van projecten duurzaamheid: betreft het ontwikkelen van een effectief meerjarenbeleid duurzaamheid; daarbij leggen we een extra accent op een woningbouwprogramma dat

ruimte biedt voor jong en oud in combinatie met verduurzaming. Via de tweede bestuursrapportage 2019 is € 26.800 overgeheveld van 2019 naar 2020.

- Geluids en milieubeschermdende maatregelen door beplanting A2 Gronsveld betreft het actief bevorderen door de gemeente van geluids- en milieubeschermdende maatregelen langs de A2 bij Gronsveld en Mariadorp; in eerste instantie door beplanting en toen uit onderzoek bleek dat dit niet haalbaar was, is in overleg met Rijkswaterstaat opdracht gegeven aan een extern bureau om te onderzoeken of een geluidsschermdende bestaande uit zonnepanelen haalbaar is.
- Werkzaamheden Grueles ihkv verhuizing naar Kampweg betreft de huisvesting van het streekmuseum van de Stichting Grueles in het voormalige schoolgebouw aan de Kampweg.
- Opstellen uitvoeringsprogramma Duurzaamheid: betreft het opstellen van het meerjaren uitvoeringsprogramma klimaat en energie inclusief het beschikbaar stellen van extra budgetten, en het instellen van een stimuleringsfonds, verduurzamen van gemeentelijke gebouwen, een plan uitwerken rondom 'alle woningen van het gas'.
- Projecten in onderzoeksfase ihkv uitvoeringsprogramma Duurzaamheid: dit betreft onder andere een participatieproject om in vergelijking met het project Buitengewoon Buitengebied te komen tot een meerjarige Duurzaamheidsagenda; lopende projecten zijn onder andere het project Zorgeloos Zonnepanelen, verstrekking regentonnen tegen gereduceerd tarief en Dubbel Duurzaam.
- Verduurzaming gemeentelijke gebouwen: dit heeft er toe geleid dat diverse gemeentelijke gebouwen (Huis van de Burger, gemeentewerf, beide sporthallen, brede school Op de Court, etc.) het energielabel A hebben ontvangen; op het dak van het Huis van de Burger liggen 150 zonnepanelen (waarmee o.a. dagelijks 5 elektrische dienstvoertuigen worden opladen), er is een (gas)warmtepomp, warmte terugwinning in beide luchtbehandelingskasten geïnstalleerd, HR ++ beglazing, vloerverwarming/koeling, koude/warmte opslag en optimale isolatie.
- Buitengewoon Buitengebied: betreft het streven naar een goede balans tussen het gebruik van het landschap en de bescherming van het landschap. Via de tweede bestuursrapportage 2019 is € 34.900 overgeheveld van 2019 naar 2020.
- Project Kampweg: dit betreft de realisatie van een 'historisch-educatief bezoekerscentrum met een toeristisch-recreatieve functie' op de locatie van de voormalige schoollocatie aan de Kampweg als poort naar het Heuvelland met aandacht voor verleden en heden o.a. op het gebied van Landschap, Streekgastronomie en Cultureel Erfgoed; concreet zal het beoogde aanbod van het bezoekerscentrum gericht zijn op Limburgse streekgeschiedenis over fruit en stroop, vakwerkbouw en biologische land- en tuinbouw en educatieve activiteiten voor jongeren.
- VLG Congres 2019 betreft de Limburgse Bestuurdersdag met de gemeente Eijsden-Margraten als gastheer; ruim 250 bestuurders kwamen bijeen voor de jaarvergadering van de Vereniging van Limburgse Gemeenten (VLG); daarna trok men de gemeente in voor kleinschalige inspiratietochten in de buitenlucht.
- Presentiegelden verkiezingen: in 2019 hebben 3 verkiezingen plaatsgevonden, de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapsverkiezingen op 20 maart en de verkiezingen voor het Europees Parlement op 23 mei; de stembureauleden niet in dienst van de gemeente ontvangen presentiegeld.
- Overige kosten verkiezingen: in 2019 hebben 3 verkiezingen plaatsgevonden, de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapsverkiezingen op 20 maart en de verkiezingen voor het Europees

Parlement op 23 mei; de kosten gemoeid met de organisatie van de verkiezingen betreffen drukwerk (stembiljetten en – lijsten), aanschaf licentie, zaalhuur, publicaties, etcetera.

- Opnieuw formeren cluster Informatiemanagement: de ontwikkelingen rondom Informatie en Automatisering zijn volgend op de doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie en haar dienstverlening; dit vormt de kern van de gemeentelijke visie op informatiemanagement; deze visie is gebaseerd op de digitale agenda 2020 van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), met de volgende vijf speerpunten:
 - Werken aan een innovatief dienstverleningsconcept
 - Regievoering en ketensamenwerking.
 - De data gedreven gemeente.
 - Het ontwikkelen van de bedrijfsvoering.
 - Waarborgen van stabiele basisvoorzieningen ten behoeve van bedrijfsvoering en dienstverlening.
- Vergoeding onderhoud begraafplaatsen 2018: de vergoeding voor het onderhoud op de begraafplaatsen heeft in 2018 niet plaats gevonden, in 2019 is de vergoeding voor 2018 en 2019 verstrekt; het budget 2018 is niet benut en is ten gunste van het resultaat 2018 gekomen.
- Subsidie verduurzaaming servicecentrum Eijsden: betreft verduurzaming in het kader van de kwalitatieve opwaardering van het servicecentrum Eijsden.
- Kwantitatieve investering capaciteit Personeel: de doelstelling van het management is om te komen tot een waardengedreven organisatie die in kwantitatieve en kwalitatieve investeert in de robuustheid van de organisatie, ruimte krijgt om te transformeren naar een lerende en wendbare organisatie die verbindingen weet te leggen met de samenleving en op realistische wijze uitvoering kan geven aan het gestelde ambitieniveau van de raad en het college. Alsook een organisatie die zich ontwikkelt tot een vitale organisatie, waarbij enerzijds gewerkt wordt aan het reduceren van het ziekteverzuim en bevordert wordt een cultuur van eigenaarschap, integraal werken en integrale verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid voor persoonlijke ontwikkeling waarbij medewerkers in staat zijn elkaar aan te spreken en zaken bespreekbaar te maken.
- Organisatie in balans met bestuursakkoord: bij vaststelling van het bestuursakkoord heeft de raad er mee ingestemd om, mede in het licht van het hoge ziekteverzuim en de ambities die het bestuur heeft, voor de organisatie extramiddelen beschikbaar te stellen onder de voorwaarde dat het ziekteverzuim jaarlijks afgebouwd wordt.
- Tijdelijke uitbreiding griffie: dit is in het kader van de bestuurlijke vernieuwing; de raad heeft gekozen voor een andere opzet van vergaderen (vergaderd wordt op grond van het B.O.B.-principe bestaande uit een oordeelsvormende en een besluitvormende raadsvergadering).
- Transformatie-opgave cluster VTH en afdeling Openbare Ruimte: het team vergunningverlening, toezicht en handhaving is verbreed met het taakveld ruimtelijke ordening tot het team VTH+, waardoor ontschotting in werken is doorgevoerd; de vraag van de klant staat centraal en 1 medewerker zal zorg moeten dragen voor integrale beantwoording of advisering; hij of zij organiseert dit zelf met zijn collega's, maar is en blijft het contactpunt voor de klant.
- Adviseur KCC: betreft de invulling van de functie adviseur KCC voor 1 jaar; dit om de continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen, de kwetsbaarheid van de organisatie te verminderen (éénpitter vóór invulling functie) en omdat wordt geconstateerd dat de werkzaamheden bij afdeling Burgerzaken steeds complexer worden en dat de werkzaamheden zich verplaatsen van de front-office naar de back-office.

- Incidentele impuls voor realiseren organisatie-opgave: er wordt ingezet op een verdere doorontwikkeling van de organisatie; deze doorontwikkeling is gericht op het verder bevorderen van de vitaliteit van de organisatie; daarnaast wordt geïnvesteerd in het komen tot en meer klantgerichte, wendbare en resultaatgerichte organisatie; dit betekent dat op grond van de dienstverleningsvisie processen verder worden verbeterd (lean inrichten), nadrukkelijker gestuurd wordt op resultaten en de organisatie vanuit de opgaven die voorliggen zodanig wordt ingericht dat deze opgaven adequaat worden opgepakt en werkzaamheden uitgevoerd worden passende binnen het gedachtegoed van “Anders Durven Doen”.

Incidentele baten

- Extra opbrengst grondverkoop: Er zijn extra gronden verkocht die niet geprognoseerd waren.
- Vergoeding WML, Essent, etc: Dit zijn extra opbrengsten die wij onder andere van Essent en WML ontvangen als gevolg van het openbreken van wegen voor bijvoorbeeld het trekken of vervangen van leidingen.
- Bijdrage VLG Congres: de gemeente Eijsden-Margraten heeft ten behoeve van de organisatie van de Limburgse Bestuurdersdag een bijdrage van de VNG en een subsidie van de Provincie Limburg ontvangen.
- Aanwending algemene reserve tbv verkiezingen PS en Waterschap
- Extra ontvangen aflossing vordering Enexis tranche D
- Aanwending algemene reserve tbv incidentele lasten
- Aanwending algemene reserve tbv tijdelijke uitbreiding griffie

Deel 1B Paragrafen

Paragraaf 1: Lokale heffingen

De paragraaf over de lokale heffingen bevat op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ten minste:

- de geraamde inkomsten
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De geraamde inkomsten

Lokale heffingen vormen na de algemene uitkering de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Deze heffingen kunnen verdeeld worden in:

- heffingen die dienen als algemeen dekkingsmiddel van de gemeentelijke uitgaven (belastingen).
- heffingen waar een aanwijsbare gemeentelijke prestatie tegenover staat (retributies).

In onderstaand overzicht geven we aan welke heffingen binnen onze gemeente van toepassing zijn, inclusief de bijbehorende opbrengsten.

(bedragen in duizenden)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Onroerende zaakbelasting (OZB)	€ 5.229	€ 5.329	€ 5.327
Afvalstoffenheffing	€ 2.267	€ 2.327	€ 2.354
Rioolheffing	€ 3.201	€ 3.204	€ 3.223
Hondenbelasting	€ 150	€ 146	€ 150
Toeristenbelasting	€ 429	€ 511	€ 518
Forensenbelasting	€ 32	€ 26	€ 34
Totaal	€ 11.308	€ 11.543	€ 11.606

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Alle heffingen zijn gebaseerd op door de raad vastgestelde verordeningen, met daarbij behorende tarieventabellen. Als uitgangspunt voor de jaarlijkse aanpassing van de tarieven hanteren we in principe het inflatiepercentage. De tarieven van retributies komen tot stand op basis van het principe van kostendekking.

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Naam	Onroerende zaakbelasting (OZB)
Doel van de belasting/heffing	De opbrengst van deze belastingen dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.
Wie is belastingplichtig?	De OZB wordt geheven van: • de eigenaren van alle woningen; • de eigenaren en gebruikers van alle bedrijfspanden, overige gebouwen en bouwgrond binnen de gemeentegrenzen.

Grondslag van de heffing	De grondslag voor de heffing is de WOZ waarde (waarde volgens de Wet Onroerende Zaken). De tarieven voor de OZB zijn mede afhankelijk van de op grond van de WOZ getaxeerde waarden.
Tarieven	Voor de OZB worden verschillende tarieven gehanteerd voor woningen en niet-woningen. De onroerende zaakbelastingen worden berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. De tarieven zijn opgenomen in de volgende tabel.

OZB	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Eigenaren woningen	0,1525%	0,1475%	0,1475%
Eigenaren niet-woningen	0,1646%	0,1596%	0,1596%
Gebruikers niet-woningen	0,1338%	0,1297%	0,1297%

Naam	Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten
Doel van de belasting/heffing	De opbrengsten van deze belasting worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen.
Wie is belastingplichtig?	De gebruiker van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan is belastingplichtig. Dit kan een woning zijn, maar ook bijvoorbeeld een vakantiehuis naast een woonhuis.
Grondslag van de heffing	Voor de afvalstoffenheffing gelden twee grondslagen. In de eerste plaats is er een prijs per kilo aangeboden afval. Daarnaast wordt er een vastrecht gehanteerd, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens.
Tarieven	Uitgangspunt is kostendeekkende tarieven. Om schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening ingesteld. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Afvalstoffenheffing	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Vastrecht per jaar 1 persoonshuishouden	€ 111,83	€ 113,51	€ 113,51
Vastrecht per jaar meerpersoonshuishouden	€ 140,68	€ 142,79	€ 142,79
Prijs per lediging :			
• 40 liter	€ 0,50	€ 0,50	€ 0,50
• 140 liter	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
• 240 liter	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Prijs per kilo :			
• GFT	0-tarief	0-tarief	0-tarief
• Restafval	€ 0,22	€ 0,23	€ 0,23

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	
	Jaarrekening 2019
Lasten taakvelden (incl. (omslag)rente)	
2.1 Verkeer en vervoer	307.175
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	30.734
7.3 Afval	2.530.015
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-416.546
7.4 Milieubeheer	30.265
Totale lasten	2.481.643
Baten taakvelden (excl. Heffingen)	
7.3 Afval	-2.872.839
-/- Correctie reinigingsrechten	2.354.023
-/- Mutatie voorziening	135.168
7.4 Milieubeheer	-25.350
Totale baten	-408.998
Netto kosten	2.072.645
Overig toe te rekenen kosten	
Overhead	0
BTW-compensatiefonds	416.546
A. Totale kosten	2.489.191
Opbrengst heffingen	
Reinigingsrechten	2.354.023
B. Totale opbrengsten	2.354.023
C. Mutatie voorziening (= A -/- B)	-135.168
Dekkingspercentage (= B / A * 100%)	95%

Naam	Rioolheffing
Doel van de belasting/heffing	De opbrengsten van deze heffing worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het in standhouden van de riolering.
Wie is belastingplichtig?	Belastingplichtig is de eigenaar van een rioolaansluiting die via deze aansluiting afvalwater loost op de gemeentelijke riolering.
Grondslag van de heffing	Per aansluiting wordt er een aanslag opgelegd.
Tarieven	Uitgangspunt is een kostendekkend tarief. Om schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening ingesteld. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Rioolheffing	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Vast bedrag per woning/eigendom	€ 270,00	€ 270,00	€ 270,00
Vast bedrag per niet-woning/eigendom	€ 270,00	€ 270,00	€ 270,00
Vast bedrag per gebruik > 400m ³	€ 123,27	€ 123,27	€ 123,27

Rioolheffing	
	Jaarrekening 2019
Lasten taakvelden (incl. (omslag)rente)	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	46.700
7.2 Riolering	3.339.764
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-574.332
Totale lasten	2.812.132
Baten taakvelden (excl. Heffingen en mutatie voorziening)	
7.2 Riolering	-3.386.464
-/- Correctie rioolheffing	3.223.091
-/- Mutatie voorziening	163.373
Totale baten	0
Netto kosten	2.812.132
Overig toe te rekenen kosten	
Overhead	0
BTW-compensatiefonds	574.332
A. Totale kosten	3.386.464
Opbrengst heffingen	
Rioolheffing	3.223.091
B. Totale opbrengsten	3.223.091
C. Mutatie voorziening (= A -/- B)	-163.373
Dekkingspercentage (= B / A * 100%)	95%

Naam	Hondenbelasting
Doel van de belasting/heffing	Deze belasting valt onder de categorie algemeen dekkingsmiddel.
Wie is belastingplichtig?	Deze belasting wordt geheven van de binnen de gemeentegrenzen wonende houder van één of meerdere honden.
Grondslag van de heffing	De heffing is gebaseerd op het aantal honden dat door een belastingplichtige wordt gehouden.
Tarieven	De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Hondenbelasting	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1 ^e hond	€ 65	€ 65	€ 65
2 ^e hond	€ 68	€ 68	€ 68
3 ^e en volgende hond	€ 73,50	€ 73,50	€ 73,50
Kennel	€ 110	€ 500	€ 500

Naam	(Water)toeristenbelasting
Doel van de belasting/heffing	De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Daarnaast wordt een deel van de opbrengst aangewend voor de revitalisering van het toerisme en de recreatie in onze gemeente.
Wie is belastingplichtig?	Belastingplichtige is die persoon die verblijft (overnacht) in de gemeente Eijsden-Margraten zonder in het bevolkingsregister van deze gemeente te zijn opgenomen.
Grondslag van de heffing	Op grond van de verordening is per persoon per overnachting een bedrag verschuldigd.
Tarieven	Het tarief is opgenomen in onderstaande tabel.

Toeristenbelasting	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bedrag per persoon per overnachting (camping/kampeerboerderij)	€ 1,10	€ 1,35	€ 1,35
Bedrag per persoon per overnachting (overige verblijven)	€ 1,35	€ 1,35	€ 1,35

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Hieronder is de gecombineerde aanslag voor 2019 voor een gezin met 2 kinderen in een woning met een WOZ waarde van € 231.000 en bij een afval aanbod van 200 kg rest afval en 22 ledigingen.

Belastingsoort	Aanslag 2019
OZB eigenaar woning	341
Rioolheffing	270
Afvalstoffenheffing	221
Totaal	832

Een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid

In onze gemeente wordt de zogenaamde 100% norm voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen gehanteerd. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Daarbij maken we gebruik van de Leidraad Invorderingswet 1990.

Kaderstellende documenten

- Verordening op de heffing en invordering van hondenbelasting Eijsden-Margraten 2019.
- Verordening forensenbelasting Eijsden-Margraten 2017.
- Legesverordening en tarieventabel Eijsden-Margraten 2019.
- Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting Eijsden-Margraten 2019.
- Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Eijsden- Margraten en bijbehorende tarieventabel 2019.
- Verordening wet Onroerende Zaakbelasting Eijsden-Margraten 2019.
- Verordening op de heffing en invordering rioolrechten Eijsden-Margraten 2018.
- Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten Eijsden-Margraten 2015 en bijbehorende tarieventabel.
- Verordening rechten voor van gemeentewege verleende diensten onder, in of op de openbare weg Eijsden-Margraten 2015 en bijbehorende tarieventabel.

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In artikel 11 van het BBV staat dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Verder bepaalt dit artikel dat de paragraaf ten minste bevat:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Het BBV omschrijft de weerstandscapaciteit als zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij de

bepaling van de weerstandscapaciteit betrekken we:

- de algemene reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorziene uitgaven;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

We maken onderscheid tussen de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit staat voor het vermogen calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de taken op het gewenste niveau. Hiertoe kunnen in zijn algemeenheid de reserves worden gerekend. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Tot de structurele weerstandscapaciteit behoren de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven. Hoewel onderstaand een toelichting wordt gegeven, is van belang te constateren dat de weerstandscapaciteit in 2018 toereikend was om risico's op te vangen.

De algemene reserve

De algemene reserve vertoont het volgende beeld:

Jaar	Stand per 1 januari (* 1 mln)	Stand per 31 december (* 1 mln)
2019	€ 9.296	€ 7.405

Voor nadere toelichting verloop zie verloopoverzicht reserves en voorzieningen, blz. 238.

De bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een afgezonderd vermogensbestanddeel waaraan uw gemeenteraad een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden heeft gegeven. Dit betekent dat een groot gedeelte van de bestemmingsreserve niet zondermeer vrij inzetbaar is. Uiteraard kunt u altijd een bestemming c.q. het te bereiken doel door de inzet van een reserve wijzigen. Het totaal van de bestemmingsreserves in 2019 is als volgt:

Jaar	Stand per 1 januari (* 1 mln)	Stand per 31 december(* 1 mln)
2019	€ 13.806	€ 12.027

Totaal overzicht reserves

Jaar	Stand per 1 januari (* 1 mln)	Stand per 31 december(* 1 mln)
2019	€ 23.102	€ 19.432

Voor nadere toelichting verloop zie verloopoverzicht reserves voorzieningen, blz 238.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2019 heeft u een post onvoorziene uitgaven opgenomen van € 52.700. De aanwending van de post onvoorzien in 2019 is weergegeven in het hoofdstuk 'Onvoorziene uitgaven en incidentele baten en lasten', blz 121.

De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om nog extra eigen inkomsten via belastingen en heffingen te genereren. De onbenutte belastingcapaciteit kan bepaald worden aan de hand van de norm die het rijk hanteert voor het bepalen van de artikel 12-status Financiële verhoudingen wet. Volgens deze norm zijn de eigen ozb inkomsten op peil als het rekestarief 0,1853% voor de eigenaren van woningen bedraagt (*bron: meicirculaire gemeentefonds 2019*). De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt derhalve voor het jaar 2019 € 870.292. In 2019 hoefde deze onbenutte belastingcapaciteit niet ingezet te worden om onverwachte tegenvallers op te vangen. De afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn in principe kostendekkend en worden dus bij het bepalen van de onbenutte belastingcapaciteit buiten beschouwing gelaten.

Een inventarisatie van de risico's

Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Risico's die in het kader van de weerstandsvermogen wel relevant zijn kunnen – volgens het BBV – onderverdeeld worden in:

- financiële risico's ;
- risico's op eigendommen en
- risico's die samenhangen met de interne organisatie.

Financiële risico's

Garantieverplichtingen

Onder een garantieverplichting wordt verstaan het borg staan door de gemeente voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening. Door de borgstelling door de gemeente kan de stichting of vereniging gunstigere voorwaarden bedingen. Verdere uitwerking zie toelichting op de balans, niet in de balans opgenomen verplichtingen. Per 31 december 2019 staan we garant voor:

- Woonpunt : een 15-jarige geldlening van € 17.000.000 bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt geheel plaats aan het einde van de looptijd in 2021. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek heeft.
- Woonpunt : een 10-jarige geldlening van € 9.500.000 bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt plaats aan het einde van de looptijd in 2024. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek heeft.
- Lening Dorpshuis: In 2017 is een lening van € 208.600 verstrekt in het kader van de publieke taak aan het Dorpshuis te Mheer. De gemeente heeft als onderpand het recht van eerste hypotheek. Per 31-12-2019 bedraagt het openstaand saldo van deze lening € 191.796.
- Lening Stichting Cultureel Centrum Eijsden: In 2018 is een lening van € 400.000 verstrekt in het kader van de publiek aan de Stichting Cultureel Centrum Eijsden. De gemeente heeft als onderpand het pand gelegen aan de

Breusterstraat 21-23 te Eijsden. Per 31 december 2019 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 378.889.

- Lening KOH Eijsden: In 2019 is een lening van € 185.000 verstrekt in het kader van de publiek taak aan de KOH Eijsden. De gemeente heeft als onderpand het pand gelegen aan de Prins Bernhardstraat 4 te Eijsden. Per 31 december 2019 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 182.431.
- Lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden: In 2019 is een lening van € 433.300 verstrekt in het kader van de publieke taak aan de Stichting Sociaal Centrum Eijsden. De gemeente heeft als onderpand het pand gelegen aan de Prins Hendrikstraat 21 te Eijsden. Per 31 december 2019 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 433.300.
- Oos Heim : een garantstelling van € 250.000 inzake een uitgegeven obligatielening van 1.000 obligaties met een nominale waarde van € 250 per stuk. Per 1-6-2016 zijn alle obligaties uitgegeven. Per 31-12-2019 is € 25.500 (102 obligaties) afgelost, waarna resteert € 224.500. De gemeente heeft als onderpand een hypotheccair recht op de opstallen (gemeenschapshuis) verkregen ad € 250.000.
- Servatius / WSW : eind jaren 80 zijn de risico's van hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale woningbouw (WSW) tegen een eenmalige betaling. Per 31-12-2019 staan we garant voor € 785.500.

Algemene uitkering

De algemene uitkering vormt een belangrijke risicofactor binnen de rekening. Bij het gemeentefonds is de normeringsystematiek van toepassing. Dit betekent dat de groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de gecorrigeerde netto rijksuitgaven. Dalen de rijksuitgaven dan daalt ook het volume van de gemeentefondsuitkering en andersom. Aangezien de definitieve vaststelling van de netto rijksuitgaven achteraf plaatsvindt bestaat de mogelijkheid dat een gedeeltelijke verrekening van de algemene uitkering, in zowel positieve als negatieve zin, kan plaatsvinden.

Open einde regelingen

Een open einde regeling is een regeling waarbij gerechtigden geld toekomt, zonder dat van te voren te overzien is wie van deze regeling in welke mate gebruik zullen gaan maken. In de begroting zijn hiervoor bedragen geraamd conform de opgaven van de instanties die belast zijn met de uitvoering van de regelingen. Enkele relevante open einde regelingen zijn:

- Participatiewet
- Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)
- GGD Zuid-Limburg
- Brandweer-GHOR Zuid-Limburg
- Leerlingenvervoer.
- MTB

Ministeriele regelingen

Wet Hof

Nederland is verplicht Europese afspraken omtrent de begrotingsdiscipline te verankeren in een wet. Afspraken hieromtrent zijn vastgelegd in het wetsvoorstel de Wet Hof (Wet houdbare overheidsfinanciën). Dit wetsvoorstel verplicht de gemeenten onder meer om de begroting binnen de EMU-norm te houden. Terwijl gemeenten hun begroting volgens het stelsel van baten en lasten opstellen en op basis daarvan ook wordt bepaald of de begroting in evenwicht is, komt er zo een tweede norm voor de begroting die gebaseerd is op een ander stelsel, het kasstelsel. Het EMU-saldo van de totale collectieve sector in Nederland, waartoe ook de gemeenten behoren, is bepalend voor het oordeel of Nederland

voldoet aan de euronorm. Deze euronorm en de Europese afspraak om het EMU-saldo tussen de + 0,5% en – 0,5% van het BBP te houden worden nu in de Wet Hof vastgelegd.

Het voorstel hiertoe houdt voor gemeenten onder meer in dat:

- De minister van Financiën jaarlijks na bestuurlijke overleg de EMU-norm voor elke afzonderlijk gemeente bepaalt;
- Overschrijding van die EMU-norm door de gemeente tot een boete, een korting op de algemene uitkering en onder preventief toezicht stellen door de Provincie kan leiden.

Verplicht schatkistbankieren

In het begrotingsakkoord 2013 van het rijk is afgesproken dat decentrale overheden in 2013 gaan schatkistbankieren zonder leenfaciliteit. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Wel is sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Dit betekent voor de gemeente Eijsden-Margraten dat € 407.542 (0,75% van € 54.339.000) buiten de schatkist mag worden gehouden. Per balansdatum 31-12-2019 bedroeg het saldo van de rekening courant rekening schatkistbankieren € 5.297.059.

Risico's op eigendommen

Bouwgrondexploitatie

Ervaringen die in 2016 zijn opgedaan met oneigenlijk grondgebruik binnen de kernen doen ons overwegen om het project dat zich nu alleen richt op de 2 meter stroken in het buitengebied te verbreden naar het onrechtmatig gebruik binnen de bebouwde kom. Dit om de eigendomsrechten ook daar veilig te stellen. Een projectvoorstel wordt nader uitgewerkt. Op voorhand kan gesteld worden dat dit niet binnen de beschikbare capaciteit mogelijk is en aanvullende middelen noodzakelijk zijn. Ervaringen elders leren namelijk dat de eerste stap de aanschrijving redelijk eenvoudig is, maar dat het oppakken van de reacties die daarop volgen arbeidsintensief is. Het zal dan ook een project zijn dat meerdere jaren duurt.

Voor een uitvoerige financiële analyse verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid, blz 208.

Beheers- c.q. onderhoudsplannen

Om de risico's op het gebied van onderhoud en beheer zoveel mogelijk in te perken is het noodzakelijk dat de gemeente beschikt over beheers- en onderhoudsplannen. Korthedshalve wordt voor het inhoudelijke hieromtrent verwezen naar de paragraaf kapitaalgoederen, blz 147.

Bodemverontreiniging

In onze gemeente is dit een risico, dat niet geheel inzichtelijk is. De financiële gevolgen van bodemverontreiniging zijn niet in kaart te brengen en zullen als het zich voordoet van geval tot geval bekeken dienen te worden.

Risico's die samenhangen met de interne organisatie

Bij de bedrijfsvoering loopt onze gemeente diverse risico's, hierbij denken wij aan de administratieve organisatie, automatisering (o.a. uitval van de computer), informatievoorziening, de interne controle en het personeelsbeleid. Te late of verkeerde informatieverstrekking, onvolkomenheden in zowel de administratieve organisatie als in de interne controle kunnen financiële consequenties hebben. Bij uitval (door ziekte of andere oorzaken) van personeel is onze gemeente kwetsbaar. Vervanging is meestal, gelet op de vakkennis op bepaalde taakgebieden, niet adequaat mogelijk. De

gemeente is tevens leverancier van heel veel informatie. Indien deze informatie onjuist is, is het risico aanwezig dat wij daarvoor aansprakelijk worden gesteld.

Planschadevergoedingen

Een planschadevergoeding is een vergoeding van de gemeente aan een derde voor schade geleden als gevolg van een planologische maatregel. De planschadevergoeding is, voor zover deze te verwachten was, opgenomen in de exploitatieopzet van betreffende uitbreidingslocatie dan wel bestemmingsplan.

Aansprakelijkheidsstellingen

De landelijke tendens is dat het aantal schadeclaims toeneemt. Als oorzaken kunnen worden genoemd het Nieuwe Burgerlijk Wetboek (invoering risico aansprakelijkheid), de Algemene Wet Bestuursrecht (aanzienlijke versterking van de positie van de burger ten opzichte van de overheid) en de toenemende mondigheid van de burgers. De risico's op het gebied van aansprakelijkheidsstelling kunnen aanzienlijk zijn, zodat het van groot belang is om schadepreventief te werken. Een goed en regelmatig onderhoud van wegen, speeltoestellen etc. (de gemeente beschikt over beheers- c.q. onderhoudsprogramma's), een klachtenlijn, het nauwkeurig naleven van procedures, adequate behandeling van ingediende bezwaarschriften etc. behoren in het kader van preventief werken tot de aandachtspunten. De gemeente is voor de wettelijke aansprakelijkheid en de bestuurdersaansprakelijkheid verzekerd. Wij kunnen echter niet uitsluiten dat, buiten het al bestaande eigen risico, de gemeente met claims krijgt te maken welke niet via de verzekering zijn afgedekt.

Risico's die samenhangen met gemeenschappelijk regelingen

Veiligheidsregio ZL

Naar aanleiding van de halfjaarrapportage 2019 is gekeken of op onderdelen nog gefaseerd kon worden. Dit heeft ertoe geleid dat het resultaat 2019 op organisatieniveau minder negatief is dan geprognosticeerd.

Specifiek voor de jaarrekening 2019 geldt dat, indien de daadwerkelijke toerekening van opbrengsten etcetera wordt doorgevoerd en de vergelijking met de begroting 2019 wordt losgelaten het resultaat van het programma Crisisbeheersing en Rampenbestrijding nagenoeg nul is en het resultaat van het programma Brandweezorg circa € 360.000 negatief bedraagt. Dit is als gevolg van nog de genomen maatregelen iets minder negatief dan in de halfjaarrapportage is geprognosticeerd.

Gemeenschappelijk Gezondheidsdienst Zuid Limburg (GGD)

Het weerstandsvermogen van de GGD is in 2019 ten opzichte van 2018 verder verslechterd en hiermee als ruim onvoldoende te classificeren. De algemene reserve van de GGD dient volgens de gemeenschappelijke regeling minimaal 6 % van de exploitatielasten van enig jaar te zijn. Met het huidige kostenniveau zou de reserve per ultimo 2019 € 1,2 miljoen moeten bedragen. De algemene reserve bedraagt 31 december 2019 € 0,13 miljoen en is dus ruim onvoldoende om risico's en tegenvallers op te vangen. Hetgeen een extra risico betekent voor de deelnemende gemeenten.

De gemeente Eijsden-Margraten neemt 3,3% van de totale bijdrage van de 18 deelnemende gemeenten voor haar rekening

Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

In 2013 heeft u de beleidsnota voor risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld, waarin het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's is beschreven.

De benodigde weerstandscapaciteit kan bepaald worden op basis van de risico inventarisatie in relatie tot de in de beleidsnota vastgestelde gevolgmatrix en tolerantiematrix.

Hierbij is voorgesteld aan de tolerantiematrix onderstaand procentueel financieel risico te hangen:

0	tot en met	4 punten	0%	financieel risico
5	tot en met	9 punten	25%	financieel risico
10	tot en met	25 punten	100%	financieel risico

Rekening houdend met dit beleid en de vorenstaande geschetste risico's kan het navolgende overzicht worden opgesteld.

Risico's		Bruto bedrag per 31-12-2019	Bedrag risico per 31-12-2019	Klasse kans %	Gevolg	Tolerantie	Financieel risico per 31-12-2019
Garantieverplichtingen, gemeente staat borg voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening							
1	15 -jarige geldlening € 17.000.000 Woonpunt looptijd tot 2021, onder vesting van hypotheaire lening.	€ 17.000.000	€ 0	1	1	1	€ 0
2	Lening Woonpunt € 9.500.000	€ 9.500.000	€ 0	1	1	1	€ 0
3	Garantstelling obligatielening St. gemeenschapshuis Oos Heim tbv nieuwbouw	€ 224.500	€ 67.350	1	3	3	€ 0
4	Lening Cultureel Centrum Eijsden	€ 378.889	€ 0	1	1	1	€ 0
5	Lening zaal KOH Eijsden	€ 182.431	€ 0	1	1	1	€ 0
6	Lening Dorpshuis Mheer	€ 191.796	€ 0	1	1	1	€ 0
7	Lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden	€ 433.300	€ 0	1	1	1	€ 0
8	Risico's hypotheaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) ultimo 2017.	€ 785.500	€ 0	1	1	1	€ 0
Algemene uitkering							
9	Algemene uitkering, de algemene uitkering vormt momenteel een belangrijke risicofactor binnen onze meerjarenbegroting.	€ 32.175.146	€ 344.675	3	5	15	€ 344.675
Beleggingen							
10	Inconvenientietoelag	€ 60.581	€ 60.581	3	2	6	€ 15.145
11	Enxix	€ 392.175	€ 392.175	3	3	9	€ 98.044
12	BNG	€ 66.882	€ 66.882	3	2	6	€ 16.721
Open einde regelingen							
13	SZMH, meer aanvragen 15% eigen risico gebundelde uitkering	€ 3.401.297	€ 510.195	4	4	16	€ 510.195
14	Participatiebudget	€ 219.751	€ 32.963	4	2	8	€ 8.241
15	GGD (open eind financiering 15% totale budget)	€ 560.631	€ 84.095	4	2	8	€ 21.024
16	Brandweer-GHOR Zuid Limburg (open eind financiering, 15%)	€ 1.438.866	€ 215.830	4	3	12	€ 215.830
17	Gem. regeling Leerlingenvervoer (meer aanvragen dan begroot, 15%)	€ 265.970	€ 39.896	3	1	3	€ 0
Ontwikkelingen sociale zekerheid							
18	Jeugdzorg	€ 5.952.266	€ 892.840	4	5	20	€ 892.840
19	WMO	€ 3.565.335	€ 534.800	4	4	16	€ 534.800
20	MTB, niet begrote ontwikkeling aantal cliënten (15%)	€ 2.259.724	€ 338.959	4	3	12	€ 338.959
21	Omnibuzz (15% van budget)	€ 434.057	€ 65.109	4	2	8	€ 16.277
Risico's op eigendommen gemeentelijke organisatie							
22	Planschade	€ 13.595	€ 13.595	3	2	6	€ 3.399
23	Aansprakelijkheidsstellingen	€ 5.910	€ 5.910	3	2	6	€ 1.478
Totaal							
							€ 3.017.625

Toelichting

- 1 t/m 7 Het risicobedrag is het bedrag van de verstrekte lening minus 70% van de marktwaaarde (= executiewaarde) van het onderpand (recht van 1^e hypotheek) met minimum nul.
- 8 Het risicobedrag is gebaseerd op 25 procent punten, waarbij een procentpunt overeenkomt met € 13.000. Met andere woorden als de uitkeringsfactor met 1 procentpunt verandert, heeft dit een financiële consequentie van € 13.000. Het risicobedrag is op nul ingeschat aangezien:
- WSW zelf circa € 274 miljoen borgstellingsreserve heeft om de aanspraak te voldoen
 - WSW zal obligo innen bij de corporaties vóórdat het WSW bij de gemeenten en het rijk zal aankloppen
 - WSW kan bij in dit geval Servatius onderpand opeisen en te gelde maken
 - pas in 4e instantie zal WSW een renteloze lening afsluiten en deze lening verdelen over rijksoverheid (50%) en alle WSW-gemeenten (samen 50%); dit betekent dat een solidariteitsprincipe tussen rijk en alle aan WSW deelnemende gemeenten van toepassing is.

- 9 Het risicobedrag is gebaseerd op 25 procent punten, waarbij één procentpunt overeenkomt met € 13.787. Met andere woorden als de uitkeringsfactor met 1 procentpunt verandert, heeft dit een financiële consequentie van € 13.787.
- 10 t/m 12 Opbrengsten beleggingen zijn meerjarig geraamd.
- 13 t/m 21 Het risicobedrag is gebaseerd op 15% eigen risico.
- 22, 23 Dit betrof op begrotingsbasis een schattingspost op basis van ervaring.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 8.274.890 en is de som van:

- de stand van de algemene reserve per 31-12-2019 ad € 7.404.598;
- de onbenutte belastingcapaciteit 2019 ad € 870.292.

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 3.017.625 zoals blijkt uit bovenstaande tabel.

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In cijfers: $2,74 = \frac{€ 8.274.890}{€ 3.017.625}$

Op basis van de door uw raad vastgestelde weerstandsvermogen matrix kan worden geconcludeerd dat de ratio uitstekend is.

Score	Ratio weerstandvermogen					Oordeel
A				>	2,0	Uitstekend
B	1,4	<	X	<	2,0	Ruim voldoende
C	1,0	<	X	<	1,4	Voldoende
D	0,8	<	X	<	1,0	Matig
E	0,6	<	X	<	0,8	Onvoldoende
F				<	0,6	Ruim onvoldoende

Risico's beoordelen

De analyse bestaat uit een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt, en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn. Met behulp van beoordelingstechnieken kan worden afgewogen hoe groot het risico is. Ieder individueel risico wordt bepaald als: kans * gevolg. Doel is om de hoge risico's te identificeren. Het waarderen van risico's behoort zoals gezegd tot de normale managementverantwoordelijkheid. In zijn aard is het een proces van taxeren en inschatten, en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter. Deze subjectiviteit beperken we zoveel mogelijk, door enerzijds ervoor te zorgen dat er altijd meerdere personen bij het proces betrokken zijn, en anderzijds waar mogelijk met onze accountant van gedachten te wisselen over risicoprofielen binnen de overheid. Voor elk risico wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van de volgende indeling:

Kansmatrix		
Klasse	Referentiebeelden	Kans
1	Onwaarschijnlijk (eens in de dertig jaar)	3%
2	Zelden (eens in de tien jaar)	10%
3	Mogelijk (eens in de vijf jaar)	20%
4	Zo goed als zeker (eens per jaar)	90%
5	Zeker (vaker dan eens per jaar)	100%

De inschatting van de kans kan voor verschillende risico's plaatsvinden op basis van eigen historische gegevens. Ook hier kan een beroep worden gedaan op de expertise van de accountant bij het inschatten van risico's.

Om tot een waardering van een risico te komen moeten ook de financiële gevolgen van een risico worden ingeschat.

Vaak is niet exact aan te geven wat de omvang van een risico in financiële zin zal zijn. Daarom wordt bij het bepalen van de gevolgen gebruik gemaakt van een indeling in klassen:

Gevolgmatrix		
Klasse	Bandbreedte in €	
1	< 50.000	
2	50.000	- 200.000
3	200.000	- 500.000
4	500.000	- 1.000.000
5	> 1.000.000	

Met behulp van de kansmatrix en de gevolgmatrix worden individuele risico's uniform gewaardeerd. Om vervolgens de risico's uit te drukken in een getalswaarde als uitkomst van kans * gevolg, stellen we een tolerantie-matrix op.

Toleratiematrix					
Gevolg	Kans				
	1	2	3	4	5
	2	4	6	8	10
	3	6	9	12	15
	4	8	12	16	20
	5	10	15	20	25

Kengetallen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden, met ingang van deze Programmabegroting, ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), een aantal kengetallen opgenomen. De kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. De wijze waarop de kengetallen meewegen in de uiteindelijke beoordeling van de financiële positie van de mede-overheid is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces. Het kan wel behulpzaam zijn dat daarbij de kengetallen worden gerelateerd aan bijvoorbeeld de signaleringswaarden zoals die bij stresstesten worden gehanteerd.

KENGETALLEN			
Kengetallen	Jaarstukken 2018	Programma-begroting 2019	Jaarstukken 2019
1. Netto schuldquote	115%	130%	121%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	106%	122%	110%
3. Solvabiliteitsratio	23%	23%	18%
4. Structurele exploitatieruimte	1%	3%	0%
5. Grondexploitatie	1%	0%	0%
6. Belastingcapaciteit	110%	118%	115%
1. Netto schuldquote	(= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)		
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%	Jaarstukken 2018	Programma-begroting 2019	Jaarstukken 2019
A. Een raming van het totaal van de vaste schulden	€ 52.286.123	€ 61.970.312	€ 71.149.098
B/C. Een raming van het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 18.061.707	€ 6.221.857	€ 9.817.168
D. Een raming van het totaal van de volgende financiële vaste activa: uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, overige uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	€ 0	€ 0	€ 0
E/F/G. Een raming van het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 10.853.407	€ 0	€ 14.799.632
H. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 51.666.680	€ 52.270.770	€ 54.788.213
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	(= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)		
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen = (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%	Jaarstukken 2018	Programma-begroting 2019	Jaarstukken 2019
A. Een raming van het totaal van de vaste schulden	€ 52.286.123	€ 61.970.312	€ 71.149.098
B/C. Een raming van het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 18.061.707	€ 6.221.857	€ 9.817.168
D. Een raming van het totaal van alle financiële vaste activa met uitzondering van kapitaalverstrekkingen	€ 4.841.442	€ 4.546.319	€ 5.841.280
E/F/G. Een raming van het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 10.853.407	€ 0	€ 14.799.632
H. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 51.666.680	€ 52.270.770	€ 54.788.213
3. Solvabiliteitsratio	(= (A/B) * 100%)		
Solvabiliteitsratio = (A/B * 100%)	Jaarstukken 2018	Programma-begroting 2019	Jaarstukken 2019
A. Een raming van het totale eigen vermogen	€ 23.101.684	€ 21.328.967	€ 19.431.070
B. Een raming van het totaal van de passiva	€ 98.680.839	€ 93.911.275	€ 105.358.692
4. Structurele exploitatieruimte	(= (((B-A)+(D-C)) / E) * 100%)		
Structurele exploitatieruimte = (((B-A)+(D-C)) / E) * 100%	Jaarstukken 2018	Programma-begroting 2019	Jaarstukken 2019
A. Structurele lasten (= geraamde totaal van de lasten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het geraamde totaal van de incidentele lasten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 53.948.836	€ 52.703.338	€ 57.923.657
B. Structurele baten (= geraamde totaal van de baten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het geraamde totaal van de incidentele baten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 54.251.955	€ 53.971.956	€ 57.786.762
C. Het beoogde totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 230.000	€ 230.000	€ 230.000
D. Het totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 543.635	€ 550.574	€ 588.916
E. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 51.666.680	€ 52.270.770	€ 54.788.213
5. Grondexploitatie	(= (A+B) / C * 100%)		
Grondexploitatie = (A+B) / C * 100%	Jaarstukken 2018	Programma-begroting 2019	Jaarstukken 2019
A. Een raming van het totaal van de "bouwgronden in exploitatie"	€ 274.573	€ 61.034	€ 207.877
B. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 51.666.680	€ 52.270.770	€ 54.788.213
6. Belastingcapaciteit	(= E / F * 100%)		
Belastingcapaciteit = (E / F * 100%)	Jaarstukken 2018	Programma-begroting 2019	Jaarstukken 2019
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 353	€ 358	€ 341
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 270	€ 270	€ 270
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 218	€ 221	€ 221
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	€ 0	€ 0	€ 0
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 841	€ 849	€ 832
F. Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	€ 767	€ 721	€ 721

Toelichting kengetallen

Jaarlijks neemt de gemeente de landelijk voorgeschreven financiële kengetallen in de begroting en in de jaarrekening op. Door de wijziging in het BBV is in de begroting een geprognosticeerde balans opgenomen. Deze balans is extracomptabel tot stand gekomen. De in deze paragraaf opgenomen kengetallen zijn gebaseerd op de balans. De combinatie van de kengetallen en de balans zijn een indicatie voor de financiële positie van de gemeente per balansdatum 31-12-2019.

1 Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt.

2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om een goed beeld te krijgen van de verstrekte leningen aan derden dient de netto schuldquote hiervoor te worden gecorrigeerd. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen.

3 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen hoe gezonder de gemeente. In het solvabiliteitsratio wordt indirect het ambitieniveau vertaald. Zodra wij veel willen investeren dienen hier middelen tegenover te staan. Dit kan middels eigen vermogen, vreemd vermogen of belastingverhoging. Bij Eijsden-Margraten heeft dit geleid tot een toename van het vreemd vermogen. Het risico is momenteel maar zeer beperkt aangezien de rentestand laag is en wij deze voor 30 jaar hebben vaststaan. De structurele lasten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting.

4 Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Het kengetal geeft hiermee aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

5 grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van gemeentes. De boekwaarde van de voorraad gronden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten van de gemeente als geheel. Hiermee wordt het belang van de grondexploitatie op de financiële positie van de gemeente inzichtelijk.

6 Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. In de gemeente Eijsden-Margraten is dit percentage hoger (115%) dan het landelijk gemiddelde. Dit wordt met name veroorzaakt door het feit dat de gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente Eijsden-Margraten ook hoger is dan het landelijk gemiddelde.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen

Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest, en categorie B is neutraal.

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de gemeente Eijsden-Margraten een stabiele financiële positie heeft. 2 van de 6 onderdelen bevinden zich in categorie B (neutraal), 2 onderdelen in de categorie A (minst risicovol) en 2 onderdelen in de categorie C (risicovol). Voor het weerstandsvermogen geldt de status uitstekend.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Eijsden-Margraten 2019	
1 Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	121%	B
2 Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%	110%	B
3 Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	19%	C
4 Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	= 0%	<0%	1%	A
5 Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	0%	A
6 Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	115%	C

Paragraaf 3: Kapitaalgoederen

De gemeente Eijsden-Margraten heeft veel openbare ruimte in beheer. In de openbare ruimte vinden veel activiteiten plaats zoals wonen, werken, verkeer en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, openbaar groen, sportvelden en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Daarnaast zijn bovengenoemde kapitaalgoederen van groot belang voor de realisering van bijna alle beleidsdoelstellingen die in de programma's zijn weergegeven. In bijna ieder programma komen kapitaalgoederen voor zoals:

- Wegen;
- Openbare verlichting;
- Riolering;
- Openbaar groen en landschap
- Gebouwen.

In deze paragraaf zal nader worden ingegaan op wat we in 2019 aan beheer en onderhoud aan de kapitaalgoederen hebben uitgevoerd.

Financiële recapitulatie beheers- en onderhoudsplannen	2019 begroting na wijziging	2019 rekening
<u>Wegen</u>		
Regulier onderhoud 2019	923.500	928.742
Levensduurverlengend groot onderhoud, nieuwe kredieten geopend en gerealiseerd in 2019 *	500.000	507.741
Rehabilitaties, nieuwe kredieten geopend en gerealiseerd in 2019 *	2.274.800	810.955
Fietspaden, nieuwe kredieten geopend en gerealiseerd in 2019	1.500.000	820.129
<u>Openbare verlichting</u>		
Projectmatige vervanging, beheer en onderhoud	304.785	340.648
<u>Riolen (GRP)</u>		
Exploitatie	741.857	743.882
Investerings cf. GRP, nieuwe kredieten geopend en gerealiseerd in 2019 *	1.471.000	420.834
<u>Groen / Landschap</u>		
Groen	456.566	553.557
Landschap	69.824	68.086
<u>Gebouwen</u>		
Saldo voorziening onderhoud gemeentegebouwen 01-01	568.452	665.415
Dotaties	366.835	366.835
Onttrekkingen	-497.764	-591.758
Saldo voorziening onderhoud gemeentegebouwen 31-12	437.523	440.492

* Dit betreft de realisatie van de kredieten geopend in 2019. Uiteraard zijn we ook bezig geweest met projecten van voor 2019. Deze totale realisatie treft u aan onder het kopje "MIP 2019".

Wegen

Het wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2017-2020 is op 7 februari 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Uit efficiency-oogpunt wordt er naar gestreefd om werkzaamheden parallel te laten lopen met de uitvoering van het rioolbeheerprogramma. Om dit te bewerkstelligen wordt ieder jaar het meerjarenonderhoudsprogramma geactualiseerd. In 2019 zijn de volgende reconstructies / rehabilitaties uitgevoerd, afgerond dan wel opgestart:

- Klein Welsden
- Grote Straat Banholt
- Bat en Batstegen in Eijsden
- Kerkplein te Mesch
- Weg van Bruisterbosch naar Herkenrade
- Blankenberg en Einderweg
- Honthem

- Veldjesstraat te Eijsden
- Burg. Wolfsstraat en Julianastraat (ged) te Sint Geertruid
- Fietspad Gasthuis

Regulier onderhoud

Jaarlijks wordt groot onderhoud uitgevoerd op basis van de tweejaarlijkse wegininspecties. Zo zijn alle asfaltlagen op de Steegstraat, Bosweg, Laurentiusstraat en Sint Antoniusbank in Bemelen vervangen. Is de asfaltdeklaag in de Bachstraat te Eijsden vervangen. Is de asfalt aan de Achterstraat en Gronsvelderweg, Kooiestraat en Hogeweg in Gronsveld overlaagd. De trottoirs en de asfaltdeklaag aan de Jonge Hagen te Mheer vervangen en is op de Spoorstraat te Oost Maarland een nieuwe slijtlaag aangebracht.

Rehabilitaties

Enkele projecten zijn opgestart in 2019, maar qua uitvoering c.q. afrekening nog niet afgehandeld. Te denken aan het project Watersysteem Sint Geertuid en Diepstraat te Eijsden. Daarnaast is het project Terhorst stil komen te vallen vanwege een geconstateerde verontreiniging in de bodem, die niet ten tijde van de opstart van het project voorzien had kunnen worden. Het project heeft dus vertraging opgelopen. De grondaankoop voor het project fietspad Bukel heeft eveneens enige vertraging gekend, waardoor in dit project ook niet alle middelen zijn gebruikt in 2019.

Fietspaden

Bij de fietspaden is de onderschijding met name te wijten aan het niet doorgaan van het project Fietspad Emmastraat –Industrieweg en de bijbehorende fietsoversteek. Doordat de benodigde grond niet kon worden aangekocht, kon het project niet worden uitgevoerd. Hierover is de raad geïnformeerd.

Openbare verlichting

In 2019 heeft de planmatige vervanging van de openbare verlichting plaatsgevonden conform het onderhoudscontract met aannemer Ziut. In de begroting 2017 was door de gemeenteraad een extra investeringsbudget beschikbaar gesteld van € 327.000 om de aanwezige achterstand in te halen en om te voldoen aan de doelstellingen van het energie-akkoord. Dit budget is gedeeltelijk doorgeschoven naar 2018 en is na uitvoering van de opdracht 2018 helemaal gebruikt. In 2019 is opdracht gegeven 220 armaturen te vervangen. De gemeente Eijsden-Margraten beschikt over ongeveer 5.300 masten en 5.826 armaturen. Tevens heeft het benodigde onderhoud, zoals lampcontrole, verfwerk en het oplossen van storingen aan de masten en armaturen conform programma plaatsgevonden.

In 2019 is er bijna € 36k meer uitgegeven aan vervanging van de openbare verlichting. De vervanging van de openbare verlichting betreft gedeeltelijk de projectmatige vervanging volgens het beleidsplan openbare verlichting waarbij we masten vervangen na 40 jaar en armaturen na 20 jaar. Daarnaast zijn op dit budget ook nog de vervanging van de openbare verlichting in de civieltechnische projecten geboekt. De vraag is of dit verstandig is en of dit niet op het investeringskrediet geboekt had moeten worden. Nadeel zou zijn dat de lasten dan gekapitaliseerd zouden worden, terwijl nu de kosten in een keer worden afgeschreven. Voor de komende jaren zullen we hier een scheiding in aanbrengen.

Riolering

Aan de hand van de inspectiebeelden van het riool die in 2018 zijn gemaakt, wordt voor het jaar 2019 een programma geschreven welke rioolstrengen worden vervangen en welke riolen worden gerelined (het voorzien van een kunststofkous in het riool). Verwacht werd dat we hier € 1.471k voor nodig hadden. Deze werkzaamheden zijn aanbesteed en hiervoor is opdracht verleend. De werkzaamheden hebben niet allemaal plaats kunnen vinden in 2019, vanwege de complexiteit van de werkzaamheden en het bestellen van de benodigde materialen waardoor de daadwerkelijke uitgaven voor deze nieuwe projecten ver achter bleven met € 421k. De afrekening van deze projecten vindt derhalve medio 2020 plaats.

In 2019 is gestart met de aanleg van de basisinspanning Bukel – Sint Geertruid. De randvoorziening is aangelegd en de voorzieningen in en om deze randvoorziening worden in het eerste kwartaal 2020 gerealiseerd.

De optimalisatie van deze randvoorziening, een diametervergroting van de rioolleidingen, wordt meegenomen in het project Fietspad Bukel. De voorbereidingen voor dit project lopen. Er is echter stagnatie opgetreden door grondproblematiek.

In 2019 heeft een studie plaatsgevonden naar een optimalisatie van het watersysteem Cadier en Keer. Het betreft hier het rioleringsgebied ten noorden van de Kapelweg/Willem Alexanderstraat. In deze studie is gezamenlijk met het Waterschap Limburg gekeken naar optimalisatie van enerzijds het vuilwater dat afgevoerd moet worden naar de rioolzuiveringsinstallaties en anderzijds het hemelwater dat afgevoerd wordt naar de hemelwaterbuffers. In dit onderzoek heeft tevens een studie plaatsgevonden naar oplossing van wateroverlastknelpunten als mede het afkoppelen van regenwater en al dan niet het infiltreren van het regenwater in het openbaar groen. Onderdeel van deze studie is tevens het realiseren van een regenwaterbuffer aan de Keerberg, die kan worden gerealiseerd op het aangekochte perceel. Deze studie is voorjaar 2020 afgerond, waarna met de daadwerkelijke planuitwerking van het project gestart kan worden

Door het verdwijnen van GSM en PTSN verbindingen voor de communicatie van de pompvoorzieningen met de hoofdpomp zijn deze modems vervangen door GPRS modems. Dit was op 64 locaties het geval. Voor het rioolgemaal Dorpsstraat Eckelrade, dat toe is aan vervanging, is door een ingenieursbureau gekeken naar de vervanging middels een nieuw rioolgemaal. Rekening houdend met de eisen uit het GRP, te weten het verhogen van de pompcapaciteit en om de effecten inzichtelijk te krijgen om geen hemelwater meer te verpompen naar de RWZI, wordt gekeken naar een buffervoorzieningen in de omgeving. Op korte termijn wordt een reactie verwacht van het Waterschap Limburg, waarna de vervanging van het gemaal wordt gerealiseerd.

Jaarlijks worden onderhoudswerkzaamheden (exploitatiekosten) uitgevoerd aan de arealen die betrekking hebben op riolering en afwatering:

- Reinigen en Inspecteren (hoofd)rioleringen
- Reinigen kolken

- Reinigen zandvangsters
- Reinigen rioolvoorzieningen (schuiven, wervelventielen, terugslagkleppen, etc.)
- Reinigen open foliebuffers
- Onderhoud en renovaties pompinstallaties
- Onderhoud IBA installaties
- Reinigen pompinstallaties
- Overige kosten zoals energie, telefoon, advies, en dergelijke.

Groen

Openbaar groen

Groen is voor de gemeente uit te splitsen in twee kapitaalgoederen, namelijk het groen binnen de bebouwde kom en het landschap.

Jaarlijks is gebleken dat het beschikbare budget voor openbaar groen ontoereikend was, mede door areaaluitbreidingen als gevolg van diverse uitbreidingsplannen woningbouw. Onlangs (in 2020) heeft uw Raad het groenbeleidsplan inclusief extra financiële middelen vastgesteld. Hierdoor zijn vanaf 2020 de budgetten wel toereikend.

In 2019 zijn binnen diverse projecten nieuwe bomen aangebracht of vervangen. Denk hierbij aan een nieuwe laan in Caestert en het vervangen van een laan in Cadier en Keer. Het college heeft besloten de komende jaren nog ca. 8301 te gaan aanplanten om de groenstructuur te verbeteren. Dit ter ere van 75 jaar bevrijding. Daarnaast zijn de onderhoudswerkzaamheden aan de bomen verder uitgevoerd op basis van de rapportage van de jaarlijkse veiligheidsinspectie (VTA – inspectie). In de gemeente staan zeer veel essen als weg begeleidende beplanting. We constateren dat de meeste essen last hebben van Essentaksterfte. De verwachting is dat we hier in de toekomst extra onderhoud aan moeten gaan plegen.

In 2019 zijn de bermen gemaaid conform het in 2017 vastgestelde bermenbeleid "maaien wat moet, bloei waar mogelijk". Het bermenbeleid, eveneens geldend binnen en buiten de bebouwde kom, is in 2017 aangescherpt met als doel een integrale benadering van dit kapitaalgoed waarbij de veiligheid op de rijweg het belangrijkste is, maar waarbij ook aandacht wordt besteed aan ecologie, landschap en landbouw. In het openbaar groen zijn op planmatige wijze maatregelen genomen waarbij binnen het kader van de beperkte, voor openbaar groen, schaarse ruimte in de kernen wordt gekeken naar vergroting van karakteristiekversterkende, beeldbepalende vormen van openbaar groen. Daarbij is het van groot belang te streven naar een duurzame onderhoudsarme inrichting. Hier zijn de kernbegrippen sober en doelmatig van toepassing. In de kern van Eijsden is gazon omgevormd naar structuurrijke en bloeiende vaste beplanting.

In het algemeen onderhoudsbestek zijn hoofdzakelijk de gebieden buiten de centra opgenomen die sober en doelmatig worden onderhouden. Er is geen achterstallig onderhoud. We laten 23,6 hectare gazons maaien (26 maaibeurten) en we onderhouden in totaal 55.000 m² sierplantsoen op basis van operationele plannen. Het onderhoudsbestek plantsoenen is afgestemd op de bedrijfsvoering Buitendienst. In dat kader onderhoudt de Buitendienst met name de centra van de kernen. Hierbij houdt men rekening met evenementen zoals de jaarlijkse bronken (processies). Voorafgaand aan evenementen besteedt de

Buitendienst extra aandacht aan het centrum van de betreffende kern. De overige plantsoenen worden onderhouden door de MTB conform het geldende bestek (zeven schoffelbeurten per jaar).

In 2019 is het groenbeleidsplan opgesteld dat begin 2020 wordt vastgesteld. Het plan beschrijft wat de gemeente met haar openbaar groen wilt bereiken.

Landschap

LOP

In 2019 is het plan opgevat om 8301 bomen te gaan planten en daarmee samenhangend te kijken naar de noodzakelijke opwaardering van het agrarisch cultuurlandschap. Daartoe zijn in 2019 ruim 200 bomen, 1500 stuks bosplantsoen en ruim 2.000 meter hagen aangeplant. Dit op verschillende locaties in de gemeente: rondom Termaar (4x), Oost-Maarland (4x), Gronsveld en Cadier en Keer (3x). Daarnaast wordt in Cadier en Keer gewerkt aan de realisatie van een klimaatbos van in totaal 3 hectare, rondom het reeds eerder aangelegde natuurobservatiepunt Riesenbergh. Hierin is gewerkt met professionele groenaannemers uit eigen gemeente, maar ook met lokale vrijwilligers en het waterschap.

In Eijsden is het eerste Tiny Forest (minibos) samen met IVN, school en buurt aangelegd en zijn voorbereidingen getroffen om dit ook in Sint-Geertruid en Gronsveld te gaan doen in 2020. Dit is een gepatenteerd concept (IVN) waarbij op een plek ter grootte van een tennisveld 600 bomen worden geplant, waarin en waarover de school lessen verzorgd.

Met de burgerinitiatiefgroep voor de vuursteenmijn in Rijckholt is gewerkt aan een plan en de financieringsmogelijkheden voor de vuursteenmijnen en het in te richten infocentrum archeologie & landschap in Rijckholt. Parallel hieraan is gewerkt aan een eigentijdse korte filmproducties over de Vuursteenmijn, Eugene Dubois en de mosasaurus. Deze komt in 2020 gereed en wordt naar verwachting in mei 2020 via Youtube gelanceerd.

Tevens is financieel en inhoudelijk bijgedragen aan een drietal informatieborden over landschap, erfgoed en cultuurhistorie, welke in 2020 geplaatst gaan worden in Mheer (monumenten en erfgoed in Mheer), Eijsden (WOI) en Schey (Waterput).

Jaarprogramma IKL

In 2019 is uitvoering gegeven aan het jaarprogramma IKL waarin landschapsonderhoud, cultuurhistorie en participatie centraal staan. Met de heemkundevereniging uit Noorbeek en Schey is een plan uitgewerkt en opgepakt om de oude waterput aldaar te herstellen.

In 2019 is veel landschapsonderhoud gedaan, samen met verschillende externe partijen, onder begeleiding van stichting IKL. Betrokken partijen waren basisscholen uit de gemeente, de hoogstambrigade Margraten, het ANWB snoeikamp, de hakhoutbrigade en enkele andere bedrijven.

Het verrichte werk is met name onderhoud aan landschapselementen zoals hoogstambomen, bosschages, graften en hagen. Door IKL zijn cursussen over ziekten en plagen gegeven en er vonden theorie- en praktijkdagen hoogstamonderhoud plaats. De jaarlijkse Bloesemtochten en een bloesem-tweedaagse zijn

gecoördineerd en er is gewerkt aan vrijwilligersnetwerken zoals de padden overzetacties, geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad en vliegend hert.

Tijdens de nationale natuurwerkdag hebben specifieke activiteiten plaatsgevonden in Oost-Maarland rond het kasteel en de bosschages van het terrein van Limburgs Landschap, samen met vrijwilligers en mensen van de Moosjtum.

Gebouwen

Om gemeentelijke kapitaalgoederen functioneel en bruikbaar te houden, dient jaarlijks onderhoud te worden gepleegd. Door onderhoud te plegen wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Voor het benodigde onderhoud doteert de raad jaarlijks middelen in de voorziening “onderhoud gemeentegebouwen”. Huurinkomsten dienen in de regel als dekking van de exploitatie uitgaven van dit gemeentelijke Vastgoed.

Voorziening “onderhoud gemeentegebouwen”

De uitvoering van het geplande onderhoud is door de raad gemandateerd aan het College. Het College stelt jaarlijks een werkplan vast op basis waarvan het benodigde onderhoud aan gemeentelijke gebouwen wordt uitgevoerd. Dit werkplan is op 15 januari 2019 door het College vastgesteld. Op basis van dit besluit is het benodigde onderhoud in 2019 ten uitvoering gebracht.

Kanttekening: de noodzaak tot het plegen van onderhoud wordt bepaald op het moment dat het geplande werk definitief ter hand wordt genomen. Aan bouw- en installatieonderdelen wordt alleen onderhoud gepleegd mits dit daadwerkelijk technisch noodzakelijk is. In vakspecialistische termen: “toestandsafhankelijk onderhoud” plegen. Deze handelwijze past binnen het aanbestedingsbeleid om niet eerder of later in te kopen dan strikt noodzakelijk.

Het onderhoud dat niet in 2019 is uitgevoerd zal alsnog op een later tijdstip plaats vinden. In de opbouw van de voorziening (/benodigde dotaties) wordt met deze uitgestelde uitgaven rekening gehouden. Het beschikbaar gestelde budget is limitatief. Onderschrijdingen vloeien terug naar de voorziening. In 2019 zijn er meer onttrekkingen uit de voorziening gedaan dan begroot. Reden hiervoor zijn extra uitgaven die niet in het werkplan van 2019 voorzien waren.

Duurzaamheid

De doelstelling is om alle gemeentelijke gebouwen in 2040 energieneutraal te maken. De beleidsafdeling adviseert College/Raad over het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid. Hiervoor wordt verwezen naar de beleidsnotitie duurzaamheid “Durf duurzaam” 2015-2018 dat door de raad is vastgesteld op 26 mei 2015. Met verduurzaming van gemeentelijke gebouwen zal (ook) in de toekomst rekening worden gehouden. Voor aanvullende duurzaamheidsmaatregelen dienen extra middelen beschikbaar te worden gesteld. Het huidige meerjarenonderhoudsplan voorziet (nog) niet in ingrijpende kostbare aanvullende duurzaamheidsmaatregelen.

Leegstand

3	Terhorst (LDV)																				
	2018				2019				2020												
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4					College-momenten	Datum besluit			
Planning					U	U	O	F									Planvoorbereiding	20-mrt-18			
Stand van zaken									V	V							Aanbesteding	2-apr-19			
	Begroot: € 150.000				Realisatie: € 3.024				Restant: € 146.976				2%				Gunning				
Financieel	2%																		Financiële oplevering		
	0%				50%				100%												
Bijzonderheden:																					
Bodemverontreiniging aangetroffen. Project moet herzien worden en wordt derhalve verplaatst naar 2020																					
4	Grote straat Banholt (LDV)																				
	2018				2019				2020												
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4					College-momenten	Datum besluit			
Planning					U	U	O	O	F								Planvoorbereiding	20-mrt-18			
Stand van zaken				V	V	U	U	O	O	F							Aanbesteding	2-apr-19			
	Begroot: € 300.000				Realisatie: € 299.214				Restant: € 786				100%				Gunning				
Financieel	100%																		Financiële oplevering		
	0%				50%				100%												
Bijzonderheden:																					
-																					
5	Bat en Batstegen Eijsden																				
	2018				2019				2020												
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4					College-momenten	Datum besluit			
Planning					U	U	O	F									Planvoorbereiding	27-feb-18			
Stand van zaken					U	U	O	F									Aanbesteding	11-dec-18			
	Begroot: € 212.000				Realisatie: € 243.000				Restant: € -31.000				115%				Gunning	11-dec-19			
Financieel	105%																		Financiële oplevering		
	0%				50%				100%												
Bijzonderheden:																					
Mariaplein extra opgeknapt. Het gevolg van deze overschrijding is dat de kapitaallasten structureel toenemen met een bedrag van € 1.260. Deze last wordt meegenomen in de herberekening van d																					
Dit wordt jaarlijks in de begroting bijgesteld.																					
6	Kerkplein Mesch																				
	2018				2019				2020												
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4					College-momenten	Datum besluit			
Planning		V	P	P	U	U	O	F									Planvoorbereiding				
Stand van zaken		V	P	P	U	U	U	O	O	F							Aanbesteding				
	Begroot: € 455.000				Realisatie: € 424.879				Restant: € 30.121				93%				Gunning				
Financieel	93%																		Financiële oplevering		
	0%				50%				100%												
Bijzonderheden:																					
Groenaanplant volgt nog in Q1 2020. Daarna eindfrekening																					

7	Weg van Bruisterbosch naar Herkenrade																				
		2018				2019				2020											
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4				<u>College-momenten</u>	<u>Datum besluit</u>			
	Planning				V	P	U	O	F								Planvoorbereiding	12-feb-19			
	Stand van zaken			V	P	U	O	O	O	F							Aanbesteding	12-feb-19			
		Begroot: € 700.000				Realisatie: € 577.182				Restant: € 122.818						82%	Gunning	12-feb-19			
	Financieel	82%														Financiële oplevering	mrt-20				
		0%				50%				100%											
	Bijzonderheden:																				
	-																				
8	Persriool Blankenberg en Einderweg C&K (LDV)																				
		2018				2019				2020											
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4				<u>College-momenten</u>	<u>Datum besluit</u>			
	Planning					P	U	U	O	O	F						Planvoorbereiding	20-mrt-18			
	Stand van zaken				V	V	P	U	U	O	O	F					Aanbesteding	2-apr-19			
		Begroot: € 335.000				Realisatie: € 335.000				Restant: € 0						100%	Gunning				
	Financieel	100%														Financiële oplevering					
		0%				50%				100%											
	Bijzonderheden:																				
	-																				
9	Honthem (LDV)																				
		2018				2019				2020											
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4				<u>College-momenten</u>	<u>Datum besluit</u>			
	Planning					P	U	U	O	O	F						Planvoorbereiding	20-mrt-18			
	Stand van zaken					V	P	U	O	O	F						Aanbesteding	2-apr-19			
		Begroot: € 270.000				Realisatie: € 270.000				Restant: € 0						100%	Gunning				
	Financieel	100%														Financiële oplevering					
		0%				50%				100%											
	Bijzonderheden:																				
	-																				
10	Relining Veldje en vervanging Veldjesstraat Eijsden																				
		2018				2019				2020											
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4				<u>College-momenten</u>	<u>Datum besluit</u>			
	Planning			V	P	U	U	U	O	F							Planvoorbereiding	1-jan-12			
	Stand van zaken								P	U	O	O	F				Aanbesteding	1-jan-12			
		Begroot: € 350.000				Realisatie: € 350.000				Restant: € 0						100%	Gunning	1-jan-12			
	Financieel	100%														Financiële oplevering	jun-20				
		0%				50%				100%											
	Bijzonderheden:																				
	-																				

11	Herinrichting Diepstraat Eijsden																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning					P	P	P	U	U	U	O	F		Planvoorbereiding	26-mrt-19		
Stand van zaken					P	P	P	U	U	U	O	F	●	Aanbesteding	17-sep-19		
	Begroot: € 1.800.000				Realisatie: € 267.917				Restant: € 1.532.083				15%	Gunning	22-okt-19		
Financieel	15%				50%				100%				●	Financiële oplevering	Q4 2019		
Bijzonderheden: € 712k extra beschikbaar gesteld vanuit het MIP 2020.																	
12	Realisatie basisinspanning St-Geertruid																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning				V	P	P	U	U	U	O	O	F		Planvoorbereiding	2-feb-17		
Stand van zaken				V	P	P	P	U	U	O	O	F	●	Aanbesteding	25-6-2019		
	Begroot: € 1.443.000				Realisatie: € 658.635				Restant: € 784.365				46%	Gunning			
Financieel	46%				50%				100%				●	Financiële oplevering			
Bijzonderheden: € 300k extra beschikbaar gesteld vanuit project Groot Welsden																	
13	Termaar, Bauwerkoul en Gen Hof																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning					P	P	P	U	U	U	O	F		Planvoorbereiding	18-jun-19		
Stand van zaken					V	V	P	P	P	U	U	O	●	Aanbesteding	Q1 2020		
	Begroot: € 570.000				Realisatie: € 7.620				Restant: € 562.380				1%	Gunning	Q1 2020		
Financieel	1%				50%				100%				●	Financiële oplevering	Q1 2021		
Bijzonderheden: -																	
14	Groot Welsden en Mergeldelsweg																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning					P	P	P	U	U	U	O	O		Planvoorbereiding			
Stand van zaken					V	P	P	P	P	U	O	O	●	Aanbesteding			
	Begroot: € 524.000				Realisatie: € 28.462				Restant: € 495.538				5%	Gunning			
Financieel	5%				50%				100%				●	Financiële oplevering			
Bijzonderheden: -																	

[illegible]

19	Fietsoversteek Industrieweg Eijsden																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning						P	P	P	U	U	U	O		Planvoorbereiding			
Stand van zaken						P	P						●	Aanbesteding			
	Begroot: € 500.000				Realisatie: € 7.760				Restant: € 492.240				2%	Gunning			
Financieel	2% 0% 50% 100%												●	Financiële oplevering			
Bijzonderheden: Project stopgezet.																	
20	Kapittelheren-, Krieken-, Irene- en Margrietstraat Eijsden																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning					V	V	P	P	P	U	U	U		Planvoorbereiding			
Stand van zaken					V	P	P	P	U	U	O		●	Aanbesteding			
	Begroot: € 650.000				Realisatie: € 0				Restant: € 650.000				0%	Gunning			
Financieel	0% 50% 100%												●	Financiële oplevering			
Bijzonderheden:																	
21	Bijdrage reconstructie De Hut - De Planck (riool en rotonde)																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning									P	U	U	U		Planvoorbereiding	1-sep-15		
Stand van zaken							P	P	P	P	P	P/U	●	Aanbesteding	1-jun		
	Begroot: € 400.000				Realisatie: € 0				Restant: € 400.000				0%	Gunning	26-8-2016		
Financieel	0% 0% 50% 100%												●	Financiële oplevering			
Bijzonderheden: Afhankelijk van planning Provincie																	
22	Gerendalsweg Scheulder (LDV)																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		College-momenten	Datum besluit		
Planning									V	P	U	O		Planvoorbereiding			
Stand van zaken									V	P	P	P/U	●	Aanbesteding			
	Begroot: € 140.000				Realisatie: € 0				Restant: € 140.000				0%	Gunning			
Financieel	0% 0% 50% 100%												●	Financiële oplevering			
Bijzonderheden:																	

[illegible]

27	Hoogstraat en St. Jozefstraat Oost-Maarland																
	2018				2019				2020								
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4					
Planning							V	P	P	P	U	U					
Stand van zaken									V	V	P	P					
	Begroot: € 650.000	Realisatie: € 0				Restant: € 650.000				0%							
Financieel	0% 50% 100%																
Bijzonderheden:																	

Paragraaf 4: Financiering

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten staat dat de paragraaf over de financiering in ieder geval het beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille bevat.

Treasuryfunctie

De gemeentelijke treasury-functie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van de overtollige geldmiddelen. De risico's en kosten worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd. De functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO, de ministeriële regeling Ruddo en het Treasurystatuut 2017 Eijsden-Margraten.

Financieringsbeleid

De gemeente zet de overtollige geldmiddelen uit bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren). Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn kunnen er externe middelen worden aangetrokken.

Algemene interne en externe ontwikkelingen

Algemene rente ontwikkelingen

Algemene renteontwikkelingen	Gemiddeld 2015	Gemiddeld 2016	Gemiddeld 2017	Gemiddeld 2018	Gemiddeld 2019
Kasgeld	0,08%	-/-0,322%	-/-0,38%	-/-0,38%	-/-0,37%
Rekening-courant (debet)	3,25%	2,45%	2,45%	2,45%	2,45%
Lang geld (lineair 25 jaar)	1,57%	1,35%	1,60%	1,59%	0,91%
Gemiddeld rentepercentage Eijsden-Margraten	3,28%	3,3%	1,49%	1,49%	1,14%
(bron BNG)					

Onze gemeente heeft per 31 december 2019 in totaal 9 langlopende leningen met een openstaand saldo van € 71,1 miljoen. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille bedraagt 1,14%. Hiervan zijn 2 leningen aangetrokken ten behoeve van Woonpunt met een totaal openstaand saldo per 31 december 2019 van € 898.625.

De plannen van het beleid voor het risicobeheer

Om het renterisico op de vlottende schuld te beperken, hanteren we een kasgeldlimiet. Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet houden we de omvang van de jaarbegroting per 1 januari voor het gehele begrotingsjaar aan, vermenigvuldigd met het percentage dat bij ministeriële regeling is vastgesteld. Dit betekent dat de korte schuld maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente-typische looptijd korter dan één jaar plus de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven.

Om de renterisico's op de vaste schuld te beheersen, dienen de gemeenten te voldoen aan de renterisiconorm. Hiervoor moeten we het renterisico dat we op de vaste schuld lopen berekenen. De definitie van het renterisico op de vaste schuld is: de mate waarin het saldo van rentelasten en rentebaten van een gemeente verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rente-typische looptijd van één jaar of langer.

De uitkomst van de berekening van het renterisico op de vaste schuld dient getoetst te worden aan de renterisiconorm. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Concreet houdt dit in dat de gemeente ervoor moet zorgen dat in enig jaar niet meer dan 20% van de begrotingsomvang moet worden geherfinancierd. De norm is ingesteld om door een spreiding in looptijden van leningen een stabiele rentelast te bewerkstelligen.

Renterisiconorm	werkelijk 2018	prim.begroot 2019	werkelijk 2019
Omvang begroting/rekeningtotaal	€ 54.771	€ 54.339	€ 59.178
Renterisiconorm (20% van omvang begrotingstotaal)	€ 10.954	€ 10.868	€ 11.836
Renteherziening opgenomen leningen	€ 0	€ 0	€ 0
Renteherziening uitgezette leningen	€ 0	€ 0	€ 0
Aflossingen	€ 2.135	€ 2.136	€ 2.136
Ruimte onder de renterisiconorm	€ 8.819	€ 8.732	€ 9.700
Overschrijding van de renterisiconorm	€ 0	€ 0	€ 0

Uit bovenstaand overzicht kan worden afgeleid dat er in zowel in 2018 als in 2019 sprake was van ruimte onder de renterisiconorm.

Kasgeld

Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Totaal jaarbegroting / jaarrekening (lasten)	€ 54.363	€ 59.178
Toegestane kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%
in een bedrag	€ 4.621	€ 5.030
Totaal netto-vlottende schuld (vlottende schuld -/- vlottende middelen)	-€ 5.702	-€ 5.702
Overschrijding kasgeldlimiet	n.v.t.	n.v.t.
Ruimte tov kasgeldlimiet	€ 10.323	€ 10.732

Liquiditeitenplanning

Het liquiditeitsrisico wordt door de gemeente Eijsden-Margraten beperkt door een stringente korte termijn liquiditeitenplanning.

Kaderstellende documenten

- Treasurystatuut Eijsden-Margraten 2017.

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt per onderdeel aangegeven welke zaken we ons hadden voorgenomen te gaan doen in 2019. U kunt deze terugvinden in de omkaderde tekstblokken. Het betreft in deze een samenvatting van hetgeen in de programmabegroting 2019 is opgenomen.

5.1. Organisatie in ontwikkeling

In de begroting van 2019 was voorzien dat voor het onderdeel organisatie in ontwikkeling de focus zou moeten komen te liggen op een drietal punten.

1. Versterken burgerparticipatie en optimaliseren dienstverlening

Wat gaan we hiervoor doen in 2019 ofwel wat waren onze voornemens?

a) De **accountgedachte** verder inhoud geven:

De organisatie wil inzetten op een minder rigide begrenzing van front- en back-office door accountmanagement in te voeren. De vraag van de klant wordt centraal gesteld en één medewerker zal zorg moeten dragen voor integrale beantwoording of advisering. Hij of zij organiseert dit zelf met zijn collega's, maar is en blijft het contactpunt voor de klant.

Concreet betekent dit het volgende:

- *Proces van vergunningverlening en meldingen openbare ruimte hierop aanpassen en implementeren;*
- *Bezien hoe de accountgedachte op het gebied van vastgoed irt gebruikers van gemeentelijk vastgoed, cultureel erfgoed, het verenigingsleven en ondernemers georganiseerd kan worden;*
- *Voor de overige beleidsvelden wordt verkend op welke wijze accountmanagementschap c.q. één-loket-functie vormgegeven kan worden;*
- *Het proces van burgerinitiatieven wordt nader in kaart gebracht en vertaald in een dusdanige werkwijze dat initiatiefnemers van een burgerinitiatief bediend gaan worden door één aanspreekpunt.*

b) De **regierol**; een veranderende rol van medewerkers:

de organisatie zal in 2019 aansluiting zoeken bij de verdere gedachtevorming over hoe invulling te geven aan burgerparticipatie en zal bij de verdere doorontwikkeling van de organisatie, de strategische personeelsplanning en competentie management hiermee rekening houden.

c) Efficiënte en effectieve organisatie, **optimalisering van processen en digitalisering**:

We gaan de komende twee jaren investeren in procesmanagement, hetgeen dient te leiden tot winst in meerdere opzichten: financieel, werkdruk, werkplezier, een betere dienstverlening en klanttevredenheid. Verdere digitalisering zal de werkprocessen hierbij ondersteunen en de dienstverlening verbeteren. Ingezet wordt tevens op een actuele

beveiligingsstandaard, hetgeen de komende jaren een belangrijk onderwerp blijft. Voor het voeren van een goede bedrijfsvoering wordt ingezet op actuele managementinformatie. Investeren in systemen en processen is in 2019 een belangrijk aandachtspunt vanuit het oogpunt van een efficiënte organisatie in het voordeel van de klant.

Concreet betekent dit het volgende:

- *De primaire processen (melding openbare ruimte en vergunningverlening) worden vanuit het oogpunt van de klant (de zgn. klantreismethodiek) herijkt en geïmplementeerd.*
- *Het datagedreven werken wordt gestimuleerd, zodat steeds meer en sneller (financiële) stuurinformatie gegenereerd kan worden. Focus ligt hierbij op de velden Vergunningverlening Toezicht en Handhaving, het Sociaal Team, Openbare Ruimte, het Klantcontactcentrum en HRM.*

Wat hebben we concreet gedaan?

Ad a. De accountgedachte

Binnen de organisatie is in 2019 ingezet op een minder rigide begrenzing van front- en back-office door meer met **accountmanagers** te gaan werken.

Bij vergunningverlening, toezicht en handhaving is de aansturing en werkwijze medio 2019 gewijzigd:

- Er wordt gewerkt met casemanagers die van begin tot eind van een aanvraag/verzoek verantwoordelijk zijn voor betreffende casussen;
- Het team vergunningverlening, toezicht en handhaving is verbreed met het taakveld ruimtelijke ordening tot het team VTH⁺, waardoor ontschotting in werken is doorgevoerd;
- Per 1 september 2019 is de front-office voor klantcontacten ingericht binnen het team VTH en worden telefoontjes (rechtstreeks via een doorkiesnummer) daar afgehandeld;
- Alle klantcontacten worden m.i.v. 1 september 2019 binnen het team VTH geclassificeerd en geregistreerd (alsmede de afhandeling daarvan);
- Er zijn dashboards ontwikkeld met KPI's, op medewerkersniveau en op teamniveau. Hierdoor wordt inzicht verkregen in aantallen producten, gebruik van processen en systemen en doorlooptijden van hoofdzaken en deelvragen. Dit inzicht vormt de input voor verdere interventies op medewerker- of teamniveau. In de werkruimte is een scherm geplaatst waarop de dashboards voortdurend te zien zijn.

Ten aanzien van meldingen openbare ruimte is de procesgang aangepakt. Dit heeft geleid tot de implementatie van de fixi-app waarbij de toegankelijkheid, de inzichtelijkheid en de afhandeling van meldingen richting klant is verbeterd en hiermee tevens stuurinformatie gegenereerd wordt waardoor beter ingespeeld kan worden op herkenbare patronen rondom de meldingen.

Ten aanzien van vastgoed is een medewerker ingezet die de coördinatie voert over de vraagstukken op het gebied van gemeentelijk vastgoed. Deze medewerker vormt in die hoedanigheid tevens de linking pin tussen het sociaal domein, vastgoedbeheer alsmede de gebruikers van betreffend vastgoed. Rondom het cultureel erfgoed is de accountgedachte ingericht. De accountgedachte richting ondernemersveld is opgestart. De rol van bedrijvencontactfunctionaris dient nog verder doorontwikkeld te worden. Richting het verenigingsleven is een verenigingsconsulent ingesteld. De verenigingsconsulent zorgt ervoor dat vragen van verenigingen bij de juiste persoon terecht komen, maar houdt hen ook op de hoogte van relevante informatie (over vergunningen, btw en accommodaties etc.).

In 2020 is gestart met een dienstverleningstraject om te komen tot een actuele, eigentijdse dienstverleningsvisie. Dit traject is gericht op het verder verbeteren van de dienstverlening. Bijgaand treft u een overzicht aan hoe de dienstverlening van onze gemeente thans wordt gewaardeerd. Deze informatie is verkregen uit het onderzoek dat in september – november 2019 is uitgevoerd. Uit de klantarena's die in het kader van het dienstverleningstraject zijn gehouden, hebben we de bevestiging gekregen dat het werken met accountmanagers van meerwaarde is. In het licht van het dienstverleningstraject zal in 2020 verder bezien worden in hoeverre op andere beleidsterreinen de accountgedachte nog verder vorm en inhoud moet krijgen.

Waar staat gemeente Eijsden-Margraten?

De gemeente Eijsden-Margraten heeft de burgerpeiling Waar staat je gemeente? uitgevoerd onder haar inwoners. In totaal hebben 611 inwoners deelgenomen aan het onderzoek. Hieronder worden de belangrijkste onderzoeksresultaten getoond en vergeleken met de resultaten van 2017 en met alle gemeenten in Nederland die in 2018 hebben deelgenomen aan WSJG.

Woon- en leefomgeving:

Hoe prettig vindt u het om in uw buurt te wonen?

2019: 8,3 2017: 8,2 Nederland: 8,0

Hoe waardeert u de zorg van uw gemeente voor de woon- en leefomgeving?

2019: 6,7 2017: 6,7 Nederland: 6,6

Relatie inwoner - gemeente

Heeft (hele) veel vertrouwen in de manier waarop uw gemeente wordt bestuurd:

2019: 33% 2017: 34% Nederland: 31%

Hoe waardeert u de wijze waarop uw gemeente inwoners en organisaties betrekt en de samenwerking zoekt?

2019: 6,1 2017: 6,1 Nederland: 6,1

Totaaloordeel:

Hoe waardeert u alle inspanningen van uw gemeente voor haar inwoners?

2019: 6,8 2017: 6,6 Nederland: 6,6

Gemeentelijke dienstverlening

Hoe waardeert u -over het algemeen- de dienstverlening van uw gemeente?

2019: 6,7 2017: 6,7 Nederland: 6,7

Hoe waardeert u de dienstverlening via de digitale faciliteiten van de gemeente?

2019: 6,8 2017: 6,8 Nederland: 6,8

Hoe waardeert u de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente?

2019: 6,7 2017: 6,7 Nederland: 6,6

Op welke wijze heeft u contact gehad (60%) met uw gemeente?

Top 3:

1. Klant contact centrum (54%)
2. Internet (54%)
3. Telefoon (44%)

Welzijn en zorg

Hoe tevreden bent u momenteel - over het geheel genomen - met uw leven?

2019: 8,0 2017: 7,9 Nederland: 7,9

Welk cijfer geeft u -over het geheel genomen- uw gezondheid?

2019: 7,7 2017: 7,5 Nederland: 7,6

Hoe waardeert u de inspanningen van uw gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij?

2019: 6,7 2017: 6,7 Nederland: 6,6

Wat wordt er gedaan met de resultaten?

Met de resultaten gaan we aan de slag om onze dienstverlening nog verder te verbeteren.

Wilt u de cijfers van onze gemeente vergelijken met andere gemeenten?

Ga naar www.waarstaatjegemeente.nl Het volledige rapport kunt u opvragen door een e-mail te sturen naar info@eijsden-margraten.nl

Ad b. De regierol

Vanuit de gemeenteraad is aangegeven dat **burgerparticipatie** als leidend principe gehanteerd wordt in de werkwijze van het bestuur en de organisatie, zodat optimaal verbinding gemaakt wordt met de kracht van de samenleving. In 2019 is hiervoor de eerste aanzet gemaakt. Vanuit het griffiebureau is namelijk in samenwerking met een werkgroep gestart met het opstellen van een bestuursopdracht rondom burgerparticipatie. Op 2 juli 2019 is de procesopdracht participatie door de gemeenteraad vastgesteld. In de 2e helft van het jaar is verdere invulling gegeven aan het uitvoeren van deze procesopdracht.

Hoewel in 2019 de visievorming rondom burgerparticipatie nog in ontwikkeling was, heeft de organisatie bij beleidsvorming, projecten en bij activiteiten diverse vormen van burgerparticipatie toegepast. Zonder uitputtend te zijn, zijn o.a. de volgende ontwikkelingen middels burgerparticipatie opgepakt dan wel tot stand gekomen. Zo is rondom het project Buitengewoon Buitengebied en het project Midenterras participatie toegepast. Ook bij de vele infrastructurele projecten is burgerparticipatie toegepast. Het groenbeleidsplan alsmede het gemeentelijk verkeers- en veiligheidsplan en de woonvisie is middels burgerparticipatie tot stand gekomen. Rondom de bouwplannen in St. Geertruid en Banholt heeft eveneens burgerparticipatie plaatsgevonden. Geconcludeerd kan worden dat op vele fronten burgerparticipatie is toegepast. Rondom 75-jaar Liberation heeft burgerparticipatie – met al haar activiteiten die vanuit de samenleving zijn opgepakt – in optima forma plaatsgevonden.

De verwachtingen en beelden rondom de aanpak van burgerparticipatie waren in 2019 echter niet altijd eenduidig, hetgeen vraagt om een nadere verdieping hoe om te gaan met participatie. In 2020 zal dit verder geconcretiseerd dienen te worden met een vertaling richting organisatie, voor wat betreft aanpak, vaardigheden en competenties.

Ad c. Optimaliseren van processen en digitaliseren

Voor wat betreft het optimaliseren van de **processen** is opdracht verleend om in nauwe samenspraak met onze inwoners te komen tot een nieuwe dienstverleningsvisie inclusief een implementatietraject. In dit licht is tevens geïnvesteerd in procesmanagement. Met het opstarten van het dienstverleningstraject is gestart met het investeren in het efficiënt en klantgericht inrichten van processen, waarbij voortdurend aandacht is en blijft voor kwaliteitsverbetering en dit alles vanuit het oogpunt dat de klant centraal staat. In dat licht zijn er klantarena's en dialoogsessies georganiseerd, zijn primaire processen bij het sociaal team en vergunningverlening tegen het licht gehouden en zijn verbeteracties in gang gezet. Tevens is geïnvesteerd in het ontwikkelen van stuurinformatie waardoor binnen diverse processen meer inzicht verkregen wordt in statusinformatie en ontwikkelingen. In 2019 is met name binnen de teams openbare ruimte, vergunningverlening en het sociaal team geïnvesteerd in het ontwikkelen van stuurinformatie en het leaner maken van werkprocessen. Daarnaast is er dashboardinformatie ontwikkeld waardoor het management over actuele managementinformatie beschikt.

Digitalisering is een continue proces waarmee we onze werkprocessen kunnen ondersteunen en onze dienstverlening kunnen verbeteren. Bij het analyseren van diverse processen is tevens gezien hoe we op onderdelen deze processen vanuit digitaal oogpunt konden optimaliseren. Een van de processen die hier nadrukkelijk in 2019 is opgepakt betrof het implementeren van het e-HRM systeem Motion. Het digitaliseren van openbare meldingen via de introductie van de Fixi-app, als ook het onderbrengen van gegevensbeheer bij het Gegevenshuis is eveneens in 2019 gerealiseerd. Gelijktijdig is verder

geïnvesteed in beveiligingsvraagstukken op het gebied van de AVG en is in het kader van de omgevingswet gestart met de voorbereidingen om voor vergunningverlening in 2020 een nieuwe applicatie te implementeren. Tevens heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor telefonie, die bijdraagt aan het verder optimaliseren van de dienstverlening.

2. Investeren in organisatorische vernieuwing

Wat gaan we hiervoor doen in 2019 ofwel wat waren onze voornemens?

- a) Versterken samenspel bestuur en organisatie
In het licht van de FER en het vastgestelde bestuursakkoord zullen alle gremia (organisatie, college en raad) een op elkaar afgestemd ontwikkeltraject gaan uitwerken en uitvoeren.

- b) Cultuur van eigenaarschap
Geïnvesteed wordt in een ontwikkelprogramma gericht op een cultuur van eigenaarschap, met bijpassende competenties

- c) Bevorderen vitaliteit van de organisatie
Middels een strategisch personeelsplan en ontwikkelplan, alsmede het uitvoering geven aan verzuimbeleid en een op te stellen mobiliteitsbeleid wordt een beweging in gang gezet om de vitaliteit van de organisatie te bevorderen.

Wat hebben we concreet gedaan?

Ad a. Het versterken samenspel bestuur en organisatie

Het versterken van het samenspel tussen bestuur en organisatie, zoals verwoord in de FER en het vastgestelde bestuursakkoord is in 2019 verder ter hand genomen. Vanuit inhoudelijk oogpunt is op grond van de kadernota en de programmabegroting focus aangebracht in de werkzaamheden. Daarnaast is in dit licht geïnvesteed in het formuleren van een gezamenlijke visie en na te streven doelstellingen hetgeen de komende periode zowel organisatorisch als bestuurlijk nader verdiept wordt.

Ad b. Cultuur van eigenaarschap

De cultuur van eigenaarschap is in 2019 verstevigd vanuit het introduceren van leanmanagement en het op onderdelen implementeren van accountmanagement (zie tekst hierboven). Voor wat betreft de interne bedrijfsvoering is ter versterking van de cultuur van eigenaarschap nadrukkelijk ingezet op het verankeren van het zgn. businesspartnermodel. In dat licht is geïnvesteed in de doorontwikkeling van het team HRM, Communicatie en Informatiemanagement en zijn de eerste gedachten gevormd rondom het versterken van de businesspartner rol vanuit financiën/control richting organisatie en bestuur.

Vanuit het management is een veranderplan opgesteld gericht op het bevorderen van leiderschap en eigenaarschap. In dat licht heeft het management er voor gekozen om verder te investeren in het professionaliseren van de organisatie middels het realiseren van zelforganiserende teams die vanuit de

thema's vitaliteit, klantgerichtheid, resultaatgerichtheid en wendbaarheid opgabegericht invulling geven aan de bestuurlijke ambities en organisatievraagstukken.

Ad c. Bevorderen vitaliteit van de organisatie

Zoals in de begroting 2019 is verwoord, is het verandervermogen van de organisatie door haar specifieke kenmerken beperkt. Dit heeft gevolgen voor de vernieuwings- en innovatiekracht van de organisatie. Bij het onderdeel "personeel" (paragraaf 5.2.) wordt hier specifiek nader op ingegaan voor wat betreft de acties c.q. matregelen die in 2019 zijn ondernomen.

3. Uitvoering geven aan inhoudelijke ambities

Wat gaan we hiervoor doen in 2019 ofwel wat waren onze voornemens?

Focus en prioritering

Naast de going-concernzaken zal in 2019 op onderdelen nog een nadere duidelijkere focus worden aangebracht rondom de na te streven doelen uit het bestuursakkoord. Er zullen voor diverse beleidsterreinen uitvoeringsprogramma's opgesteld worden waar inzichtelijk gemaakt wordt welke zaken binnen welke termijn en met welke capaciteit de beoogde werkzaamheden worden uitgevoerd.

Tevens zal in 2019 verdere invulling gegeven worden aan het vertalen van de inhoudelijke ambities in goed leesbare bedrijfsvoeringsinstrumenten (P&C-cyclus) met stuurinformatie die bijdraagt in het versterken van ieders rol; de gemeenteraad, het college en de organisatie/directie.

Wat hebben we concreet gedaan?

Om er voor zorg te dragen dat de Cittaslow-waarden en de kwaliteit van leven in de gemeente Eijsden-Margraten op een hoog niveau blijven, heeft het College bij het opstellen van de meerjaren programmabegroting 2020 – 2023 nadere focus aangebracht rondom na te streven doelen. Dit heeft er toe geleid dat er een viertal prioritaire thema's zijn benoemd, zijnde Landschap-Landbouw-Plattelandseconomie, Duurzaamheid, Lifestyle en Wonen. Vanuit (lopende) transformatie-opgaven alsmede vanuit bedrijfsvoering technisch oogpunt is er voor gekozen om focus aan te brengen op de thema's Sociaal Domein, Openbare Ruimte, Vastgoed en grondeigendommen, Dienstverlening en Samenwerking.

Op grond hiervan is een uitvoeringsprogramma prioritaire thema's opgesteld, hetgeen een nadere verdiepingsslag betreft van activiteiten die in de programmabegroting 2020-2023 in de diverse beleidsvelden zijn opgenomen. Op integrale wijze wordt uitvoering gegeven aan de voorgenomen werkzaamheden per prioritaair thema. Via bestuursrapportages vindt de voortgang en verantwoording plaats, hetgeen qua informatiewaarde de komende periode verder doorontwikkeld wordt.

5.2. Personeel

Conform hetgeen in de begroting 2019 is opgenomen, zijn op het gebied van personeel een drietal actielijnen opgepakt.

1. Het terugbrengen van het ziekteverzuim

Wat gaan we hiervoor doen in 2019 ofwel wat waren onze voornemens?

Uitvoering geven aan verminderen ziekteverzuim, gericht op een verzuimpercentage < 8% en een meldingsfrequentie < 1,0

Dit doen we door een sterkere integrale sturing vanuit HRM, Management en Arbodienst, via arbo-stuurgroep, sociaal medisch overleg, stuurinformatie, training, coaching, intervisie en voorlichting. Tevens wordt het contract met de arbodienst geëvalueerd en zo nodig opnieuw aanbesteedt en wordt een RIE (risico inventarisatie en evaluatie) uitgevoerd.

Wat hebben we concreet gedaan?

	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal 2019	Doelstelling 2019
Verzuimpercentage	11,23	8,64	8,16	10,39	9,6	< 8,0
Meldingsfrequentie	1,56	0,49	0,66	1,22	0,88	< 1,0
Gemiddelde verzuimduur	31,97	26,48	49,44	15,11		

Tabel verloop ziekteverzuim 2019:

De afgelopen twee jaar is het ziekteverzuim gestegen met pieken rond gemiddeld 10%. En begin 2019 was op een afdeling zelfs sprake van een ziektepercentage van 30%, daar waar deze afdeling eind december 2019 een ziekteverzuimpercentage had van 4,9%. Analyses van o.a. onze arbodienst tonen aan dat ons ziekteverzuim voor het overgrote deel een niet werk gerelateerd aandeel heeft.

Ziekteverzuim is niet goed voor onze organisatie en zeker niet in de laatste plaats ook voor de betreffende zieke medewerkers en de collega's die de werkzaamheden moeten opvangen.

Er is daarom ook veel energie gestoken in zowel de terugdringing van het ziekteverzuim als in preventieve maatregelen. Met name de inzet in het kader van preventief verzuim is nadrukkelijker aan de orde. Komt het toch tot verzuim, dan is de verzuimbegeleiding intensiever dan voorheen. Met hulp van professionals wordt een beter evenwicht gezocht tussen sociale en zakelijke benadering in verzuimbegeleiding.

Zo heeft verzuimbegeleiding de hoogste prioriteit gekregen in de samenwerking tussen de afdelingshoofden en de afdeling HRM. Er heeft veelvuldig overleg plaats over zowel de individuele casussen als algemene patronen die herkenbaar zijn en waar op kan worden gestuurd. Deze samenwerking heeft ook op organisatieniveau plaatsgevonden middels de implementatie en intensivering van het sociaal medisch overleg en de arbo-stuurgroep.

Na een evaluatie van het contract met onze arbodienst, is medio 2019 een andere bedrijfsarts gestart voor onze organisatie. De eerste beelden in deze zijn dat met de huidige bedrijfsarts een beter evenwicht tussen een sociale en zakelijke benadering in verzuimbegeleiding wordt bereikt. Deze acties en maatregelen worden ook ondersteund door een volgsysteem in ons E-HRM pakket Motion, waardoor de Wet Verbetering Poortwachter goed kan worden toegepast. Daarnaast beschikken wij door dit systeem ook over adequate en 24/7 beschikbare stuurinformatie.

Tenslotte zijn er trainingen verzuimbegeleiding georganiseerd en heeft er eind 2019 een Risico Inventarisatie en Evaluatie plaatsgevonden, waaronder een PSA onderzoek (psychosociale arbeidsbelasting) en een preventief medisch onderzoek. De resultaten hiervan zijn inmiddels bekend en worden in 2020 middels een plan van aanpak opgepakt.

Deze gerichte en multifunctionele aanpak heeft tot successen geleid. Van enkele zieke medewerkers is de verzuimduur uiteindelijk flink beperkt en/of is er sprake van gedeeltelijke werkhervatting. Helaas vallen ook een aantal zaken tegen. Ondanks de intensieve begeleiding en de wil van de medewerkers zijn bepaalde ziektebeelden hardnekkig, waardoor de verzuimduur lang heeft geduurd (en duurt) en er tegelijkertijd geen of zeer beperkte mogelijkheden zijn voor re-integratie. Bij een paar medewerkers is er zelfs sprake van het verkrijgen van een WIA-uitkering. Helaas een teken dat werkgever en werknemer weliswaar voldoende energie hebben gestoken in re-integratie (anders volgen boetes en niet verlenen van de uitkering), maar dat dit ook volgens de keuringsartsen van het UWV niet mogelijk was.

Een andere tegenvaller is dat in 2019 succesvolle re-integraties deels vergezeld gingen van onverwachte nieuwe, meestal niet werkgerelateerde ziekmeldingen met een langdurig karakter.

Ondanks alle effort is de voorgenomen daling voor wat betreft het te realiseren ziekteverzuimpercentage in 2019 niet bereikt. Het ziekteverzuimcijfer 2019 is geëindigd op 9,6%, waardoor de doelstelling van 8% niet is gehaald. De meldingsfrequentie rondom verzuim is daarentegen wel teruggebracht (0,88) onder het niveau dat landelijk de norm (<1) is en dat wij ons ten doel gesteld hadden. Dat betekent dat het aantal ziekmeldingen is afgenomen.

Naast de meldingsfrequentie constateren we dat veel medewerkers sneller gedeeltelijk gere-integreerd zijn, doordat zowel de leidinggevende en de medewerkers veel meer de focus zijn gaan leggen op aangepaste werkzaamheden, binnen of buiten de functie. Al met al zien wij daardoor een dalende trend die naar verwachting in 2020 zal doorzetten, waardoor wij verwachten dat ons ziekteverzuim in 2020 dichterbij de afgesproken 7% zal komen, alsmede de meldingsfrequentie net als in 2019 onder de 1 zal blijven.

2. Het bevorderen van de doorstroming in de organisatie

Wat gaan we hiervoor doen in 2019 ofwel wat waren onze voornemens?

Om de doorstroming in de organisatie te bevorderen wordt invulling gegeven aan

- *De ontwikkelplannen van de afdelingen/clusters;*
- *Het implementeren van mobiliteitsbeleid*

- *Het opstellen van een personeels- en opleidingsplan alsmede het herijken van wervingsbeleid en inhoud geven aan competentie management*

Wat hebben we concreet gedaan?

Op grond van ontwikkelplannen van afdelingen/clusters is op diverse plekken de doorstroming bevorderd, doordat medewerkers een andere baan hebben geaccepteerd en nieuwe medewerkers zijn aangetrokken. Daarnaast is actief aan de slag gegaan met individuele casussen rondom ziekteverzuim en mobiliteitsvraagstukken, die reeds geleid hebben tot het aanvaarden van andere functies binnen of buiten de organisatie of waarmee afspraken zijn gemaakt die uiteindelijk leiden tot een beëindiging van de samenwerking.

Tevens is in 2019 een aantal initiatieven gestart die bijdragen aan de mobiliteit van onze medewerkers:

1. “Happy at Work” programma is gestart. Dit overkoepelende programma heeft tot doel zowel de mentale als fysieke vitaliteit op een positieve manier te bevorderen, zodat onze medewerkers Fit for the future worden en blijven. Het programma richt zich daarom niet alleen op arbo- en verzuimaspecten, maar ook en zelfs vooral op mobiliteitsbevorderende acties.
2. Via de “Eijsden-Margraten Academy” is een aanbod van 23.000 trainingen, cursussen en opleidingen op een laagdrempelige manier beschikbaar. De Eijsden-Margraten Academy is een samenwerking met Edubookers, het boekingsplatform waarop het vinden van de juiste training net zo makkelijk is als het vinden van een hotelovernachting bij de bekende daarop gerichte websites.
3. Medio 2019 is op lokaal niveau een Talent- en Loopbaancentrum ingericht. Hiermee worden onze medewerkers gefaciliteerd om te helpen in hun mobiliteitsbehoefte of worden zij geadviseerd over loopbaanvragen. Het is een eerste aanzet waaraan 20 medewerkers hebben deelgenomen en waaraan in 2020 een vervolg wordt gegeven. Alsdan zal bezien moeten worden of en in welke mate hieraan een vervolg wordt gegeven.
4. Er is in 2019 veel geïnvesteerd in opleiding van onze medewerkers, zowel op individueel niveau als groepstrainingen. Naast vaktechnische opleidingen rondom wetgeving (Wnra, Omgevingswet, Jeugdwet en AVG) zijn er ook (herhalings)trainingen gevolgd voor de BHV-ers en verzuimbeheersing hebben ook teamtrainingen plaatsgevonden.
0. In de 2^e helft van 2019 is gestart met de ontwikkeling van een instrument strategische personeelsplanning. In 2020 vindt de implementatie hiervan plaats. Dit levert zowel een goed beeld op van de potentie van individuele medewerkers, maar ook van teams en de organisatie in zijn geheel. Met de resultaten hiervan gaan wij onze opleidingsmiddelen gericht inzetten. De strategische personeelsplanning zal dan leiden tot een strategisch opleidingsplan alsmede voor ons wervings- en selectiebeleid.

3. Het versterken van integraal management

Wat gaan we hiervoor doen in 2019 ofwel wat waren onze voornemens?

Integraal management is een belangrijk onderdeel van onze organisatiefilosofie om eigenaarschap en leiderschap te bevorderen.

Omdat e-HRM van cruciaal belang is om integraal management mogelijk te maken wordt in 2019 een overstap gemaakt naar een andere e-HRM leverancier, waarna een doorstart gemaakt wordt met integraal management.

Wat hebben we concreet gedaan?

Ter versterking van integraal management hebben we in 2019 geïnvesteerd in het verbeteren van de ondersteunende software, zoals e-HRM. In 2019 is een nieuwe e-HRM pakket, genaamd Motion, geïmplementeerd. Hierdoor kunnen we niet alleen een adequate salarisadministratie garanderen, maar ook goede ondersteuning leveren rondom bijvoorbeeld verzuimbegeleiding en beschikbaarheid van betrouwbare stuurinformatie.

Met behulp van Cognos, zijn daarnaast dashboards met relevante stuurinformatie ontwikkeld voor het management alsmede voor enkele teams. Tevens heeft het management haar doorontwikkeling in de vorm van een management development traject gekoppeld aan het traject van dienstverlening. Daarnaast is geïnvesteerd in de ondersteuning van de leidinggevenden door de adviserende rol van bedrijfsvoeringsonderdelen door te ontwikkelen tot businesspartners. Dit heeft bij HRM en Communicatie reeds concreet vorm gekregen.

Organisatie- en personeelskosten

In onderstaand overzicht worden de personele kosten weergegeven, begroot versus gerealiseerd.

	Personele kosten (bedrag x € 1.000)	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Verschil
1	College B&W	597	593	4
2	Raadsleden	307	303	4
3	Griffie	275	268	7
4	Personeel	10.286	10.324	-38
	Totaal personele kosten	11.465	11.488	-23
5	Inhuur	2.582	2.558	24
	Totale personele kosten en inhuur	14.047	14.046	1

Ondanks het hoge ziekteverzuim in 2019 zijn de personele kosten en inhuur in balans gebleven met de door de raad beschikbaar gestelde middelen.

De inhuur van personeel vergelijken wij regelmatig met vergelijkbare gemeentes. Hiervoor gebruiken wij de personeelsmonitor van het A&O fonds. Ten tijde van de jaarrekening 2019 zijn de gegevens over 2019 nog niet beschikbaar, waardoor we slechts kunnen vergelijken met 2018. Gemeenten in onze gemeente klasse (20.000 – 50.000 inwoners) komen in 2018 uit op 19%. De gemeente Eijsden-Margraten heeft in 2019 22% besteed aan inhuur. Dit hoge percentage heeft met name te maken met het hoge ziekteverzuim en de inhuur om de transformatie op een aantal bedrijfsonderdelen mogelijk te maken en het tijdelijk opvullen van ontbrekende specifieke kennis/kwaliteiten. Op het gebied van onder andere HRM, Communicatie, VTH en Openbare Ruimte is in deze nadrukkelijk geïnvesteerd in de doorontwikkeling, waarbij tijdelijke inhuur heeft plaatsgevonden.

Overhead

Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead wordt bovenstaande definitie geïntroduceerd. De definitie omvat naast alle loonkosten van de met name eerder genoemde PIOFACH-functies, ook de ICT kosten van alle PIOFACH-systemen, alle huisvestingskosten, de uitbestedingskosten bedrijfsvoering en naar rato de rentekosten die niet zijn toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.

De totale overheadkosten voor 2019 bedragen:

	Overhead		Per inwoner	
	begroting 2019	Rekening 2019	begroting 2019	Rekening 2019
Eijsden-Margraten	€ 10.335.885	€ 10.453.723	€ 401	€ 406

5.3 Informatiemanagement

Conform hetgeen in de begroting 2019 is opgenomen, lag op het gebied van informatiemanagement de focus op een drietal thema's te weten procesmanagement, datagedreven werken en de AVG.

Wat gaan we hiervoor doen in 2019 ofwel wat waren onze voornemens?

a) Procesmanagement, verbeteren van gemeentelijke processen   <i>Door gebruik te maken van methoden als "lean" en klantreizen wordt gewerkt aan het wegwerken van verspillingen in gemeentelijke processen en het centraal stellen van de klant.</i>   b) Datagedreven werken   <i>Door data over de processen te genereren ontstaat een beter inzicht in de prestaties van de dienstverlening en bedrijfsvoering en kan waar nodig worden bijgestuurd. Deze data</i>

wordt ook gebruikt als input voor het onderbouwen en/of verbeteren van beleid.

c) AVG: awareness, privacy, informatiebeveiliging

Er wordt structureel ingezet op de "beveiligingsbewustzijn" onder de medewerkers.

Wat hebben we concreet gedaan?

Ad a. Procesmanagement

In 2019 is volgens de principes van lean gewerkt aan het verbeteren van diverse (dienstverlenings-)processen. Dit heeft betrekking gehad op de processen van het sociaal team, vergunningverlening, openbare ruimte en financiën. Dit alles vanuit het perspectief van de klant, in lijn met de ontwikkeling van onze dienstverlening. Het digitaliseren vormt hierbij een belangrijke verbeterfactor. Digitaliseringsprocessen die in 2019 zijn opgepakt hadden betrekking op het inrichten van een nieuw e-HRM systeem, genaamd Motion, en de introductie van de Fixi-app voor meldingen openbare ruimte. Daarnaast is in 2019 gestart met de voorbereidingen voor de aansluiting op het digitaal stelsel omgevingswet, voorzien in 2021. Hiervoor werkt onze gemeente intensief samen met een groot aantal Limburgse gemeenten en de provincie.

Ad b. Datagedreven werken

Het ontwikkelen van stuurinformatie vormde een tweede speerpunt voor informatiemanagement in 2019. Door te investeren in stuurinformatie is binnen diverse processen meer inzicht verkregen in statusinformatie en ontwikkelingen, hetgeen de resultaatgerichtheid van de diverse teams ten goede komt. In 2019 is met name binnen de teams openbare ruimte, vergunningverlening en het sociaal team geïnvesteerd in het ontwikkelen van stuurinformatie. Daarnaast is er dashboardinformatie ontwikkeld waardoor het management over actuele managementinformatie beschikt. Maar ook het onderbrengen van databeheer openbare ruimte bij het Gegevenshuis is in 2019 gerealiseerd.

Ad c. AVG: awareness, privacy, informatiebeveiliging

Onze gemeente werkt planmatig aan het verbeteren van informatiebeveiliging en privacybescherming. Speerpunt voor 2019 was het verbeteren van awareness rondom informatiebeveiliging en privacy, binnen alle geledingen van de organisatie. Hiervoor is onder meer gebruik gemaakt van een mystery guest. Hierbij past ook het rapporteren over en het leren van (onvermijdelijke) incidenten. Dit alles binnen het landelijk vastgestelde normenkader voor informatiebeveiliging (baseline informatiebeveiliging gemeenten).

Gemeenten dienen jaarlijks verantwoording af te leggen over informatiebeveiliging, op basis van dit normenkader. De verantwoording geschiedt horizontaal naar de gemeenteraad en verticaal naar het ministerie van BZK. De kern van deze verantwoording vormt de jaarlijkse Collegeverklaring voor informatiebeveiliging.

Op 3 maart 2020 heeft het college verklaard dat op 31 december 2019 de interne beheersingsmaatregelen van de gemeente Eijsden-Margraten in opzet en bestaan voldoen aan de geselecteerde normen inzake de onderdelen Suwinet en DigiD. De Collegeverklaring is door een

onafhankelijk IT-auditor gecontroleerd, waarna deze een assurancerapport met een positieve verklaring heeft opgesteld.

Kaderstellende documenten

- Budgethoudersregeling 2017.
- ICT Realisatieplan spoor 1 2012-2015.
- Informatiebeveiligingsplan.
- Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Mandaat en machtigingsregeling tweede wijziging Eijdsen-Margraten 2017
- Verordening op de elektronische bekendmaking en kennisgeving Eijdsen-Margraten
- Communicatiebeleid 2012-2016
- Aanbestedingsbeleid 2016.

Paragraaf 6: Verbonden partijen

De gemeente Eijsden-Margraten heeft bestuurlijke en/of financiële belangen in een aantal verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen.

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de betreffende rechtspersoon en/of als de gemeente aangesproken kan worden door derden ingeval van financiële problemen bij de verbonden partij.

Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard behoudt de gemeente Eijsden-Margraten beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

In de Nota Verbonden Partijen wordt het door de gemeente Eijsden-Margraten gevoerde beleid inzichtelijk gemaakt. Ook wordt ingegaan op de begrippen en juridische kaders waaraan verbonden partijen moeten voldoen.

De uitgangspunten voor deelname in een verbonden partij zijn uitvoerig vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- De gemeente participeert alleen in derde partij (verbonden partij) indien daarmee publiek belang gediend wordt.
- De financiële gevolgen en mogelijke risico's van deelname in een verbonden partij dienen inzichtelijk te worden gemaakt.

Voor meer inhoudelijke informatie wordt verwezen naar deze nota.

De gemeente kent de volgende verbonden partijen:

Programma 1 Mens & Samenleving

- Sociale Zaken Maastricht en Heuvelland.
- Centrumregeling inkoop Jeugd.
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid Limburg).
- Omnibuzz.
- MTB Regio Maastricht NV.
- Stichting Podium24.
- Annex BV / Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM).
- Anti Discriminatie Voorziening Limburg.
- Regionale samenwerking leerplicht RMC.
- Regionale samenwerking leerlingenvervoer.

Programma 3 Duurzaam Wonen

- Gemeenschappelijke regeling sanering afvalwaterlozingen buitengebied.
- Reinigingsdiensten RD4 (GR en NV).
- Regionale uitvoeringsdienst Zuid-Limburg.
- Bodemzorg Limburg BV.

Programma 4 Dienstverlening en besturen

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Programma 5 Financiën en middelen

- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.
- Waterleiding Maatschappij Limburg NV.
- Enexis Holding NV.
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV.
- Verkoop Vennootschap BV.
- CBL Vennootschap BV.
- Vordering op Enexis BV.
- CSV Amsterdam BV.
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).
- GR Gegevenshuis.

Hierna volgt per programma een gedetailleerd overzicht van de verbonden partijen:

Programma 1 Mens & Samenleving

Sociale Zaken Maastricht Heuvelland	
Soort	Overige verbonden partijen / centrumregeling (lichte gemeenschappelijke regeling)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering gezamenlijke sociale dienst voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten.
Visie	Sociale Zaken Maastricht Heuvelland wil alle burgers die een beroep doen op ondersteuning bij werk en inkomen perspectief bieden. Het belangrijkste doel van de landelijke wetgeving alsook het (regionaal) gemeentelijk beleid is immers economische zelfstandigheid. SZMH wil inwoners de mogelijkheid geven om in hun eigen levensonderhoud te voorzien d.m.v. het verrichten van regulier werk en wanneer dat (nog) niet lukt, om naar vermogen mee te doen in de samenleving en daarmee het beste te halen uit zichzelf. De individuele situatie van de burger en diens mogelijkheden staan daarbij altijd voorop.
Beleidsvoornemens	De dienstverlening van SZMH richt zich op het faciliteren en/of tijdelijk ondersteunen van burgers, van 18 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd. Kern van de dienstverlening is het voorkomen van (langdurige) werkloosheid en de risico's die hiermee verbonden zijn, zoals het vergroten van de problematiek door het opbouwen van schulden, mogelijke uithuisuitzetting etc. De burger blijft daarbij primair zelf verantwoordelijk. SZMH richt zich vooral op verbetering van diens arbeidsmarktpositie en, in samenwerking met Podium24, op directe plaatsing in een reguliere baan of een (tijdelijk) gesubsidieerde baan, om die risico's te minimaliseren en daarmee de kans te vergroten dat mensen binnen afzienbare tijd weer geheel of gedeeltelijk economisch zelfredzaam zijn. Toeleiding naar (zo) regulier (mogelijk) werk staat daarbij altijd voorop. Daarnaast is soms (tijdelijke) financiële ondersteuning nodig. Ook dat wordt geregeld door de uitvoeringsorganisatie, zonder de verantwoordelijkheid over te nemen.
Financieel belang	Bijdrage in de bedrijfsvoering (personeelskosten en de materiële kosten): realisatie voor 2019 bedraagt € 1.061.722. Bijdrage in de uitvoering van de sociale regelingen (re-integratie, inkomen en minimaregelingen). Voor 2018 bedroegen deze € 3.801.996. Deels betreft dit doorbetaling van Rijksmiddelen, deels wordt dit bekostigd uit eigen gemeentelijke middelen.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Custers) heeft zitting in het Portefeuillehoudersoverleg Sociale Zaken Maastricht Heuvelland. Dit portefeuillehoudersoverleg ziet toe op de uitvoering van beleid door SZMH als ware het het Dagelijks Bestuur van de uitvoeringsorganisatie.
Financiële situatie	Niet van toepassing. De samenwerking met SZMH vindt plaats op grond van een zogeheten centrumregeling, gezien het een organisatieonderdeel van de gemeente Maastricht betreft en in die zin dus geen zelfstandige organisatie is, zoals bijvoorbeeld in de zin van de WGR. Zoals vastgelegd in de centrumregeling dragen de deelnemende gemeenten (naast de kosten voor de uitvoering van de sociale regelingen) de kosten voor de bedrijfsvoering van SZMH conform een afgesproken verdeelsleutel. Het aandeel van Eijsden-Margraten daarin bedraagt 4,55%.
Ontwikkelingen	Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH) is medio 2019 gestart met een nieuwe werkwijze, waarbij inwoners integraal (dat wil zeggen op het gebied van Participatiewet,

	Jeugdwet, Wmo en onderwijs), gebiedsgericht en met ruimte voor maatwerk worden ondersteund. Inwoners willen dat er naar hun behoefte(n) wordt geluisterd en dat ze geholpen worden via de kortste weg naar de beste oplossing. Iedere inwoner die ondersteuning krijgt van SZMH, krijgt één vaste contactpersoon voor al zijn vragen. Die medewerker heeft een totaalbeeld van de reeds aanwezige ondersteuning en pakt nieuwe vragen samen met de inwoner op, zonder daarbij de regie over te nemen van de inwoner. Deze nieuwe werkwijze zal in 2020 en verder worden doorontwikkeld, waarbij tevens aandacht zal uitgaan naar de stroomlijning van de samenwerking met de andere uitvoeringsorganisaties Podium24, Annex en MTB. In 2019 is een onderzoek gestart naar de mogelijke uittreding bij SZMH per 1-1-2021.
Risico's	Sociale uitkeringen zijn een open einde regeling. Het risico bestaat dat de kosten hoger zijn dan de daarvoor te ontvangen rijksbijdragen. Beide rijksbudgetten (BUIG-budget en Participatiebudget) zijn de afgelopen jaren fors verminderd en staan als gevolg van de decentralisaties en ontschotting met de WSW nog verder onder druk. Teneinde de uitkeringskosten beheersbaar te houden, dient het re-integratiebudget dan ook zo efficiënt en effectief mogelijk te worden ingezet, zo veel mogelijk gericht op regulier werk. Het risico is zeer wel aanwezig dat het re-integratiebudget uit gemeentelijke middelen moet worden opgehoogd om uiteindelijk aan de kant van het inkomensbudget een besparing te kunnen realiseren.

Centrumregeling inkoop Jeugd	
Soort	Overige verbonden partijen
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem, Meerssen en Vaals. Maastricht is centrumgemeente.
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van taken op het gebied van jeugdzorg (inkoop en backoffice).
Visie	Profiteren van de al aanwezige administratieve slagkracht en knowhow van Maastricht.
Beleidsvoornemens	Continueren. Uitbreiding met backoffice WMO wordt overwogen.
Financieel belang	Ruim € 4,6 miljoen per jaar.
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek is lid van de stuurgroep Jeugdzorg.
Financiële situatie	Lokale overheid.
Ontwikkelingen	Niet specifiek, betreft continue functie.
Risico's	Financieel: beperkt risico faillissement zorgaanbieders. Dit wordt beperkt door monitoring van verstrekte voorschotten door Maastricht en evaluatie prestaties zorgaanbieders door inkoopteam Maastricht.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid Limburg)				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Heerlen			
Betrokken partijen	Alle 16 gemeenten in Zuid-Limburg.			
Openbaar belang	GGD Zuid Limburg behartigen van de belangen van 16 gemeenten op het terrein van de volksgezondheid en openbare gezondheidszorg ten behoeve van de bevolking van Zuid-Limburg. De GGD ZL draagt binnen Zuid-Limburg zorg voor de uitvoering van alle taken die in wetten op het terrein van de volksgezondheid en de openbare gezondheidszorg en in regelingen die krachtens die wetten zijn getroffen, aan gemeenten zijn opgedragen of aan gezondheidsdiensten zijn of nog zullen worden opgedragen. Voor zover het aan gemeenten opgedragen taken betreft, dragen de gemeentebesturen de uitvoering van die taken over aan het algemeen bestuur van de GGD ZL. De GGD beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.			
Visie	Bij de GGD Zuid Limburg staat de gezondheid van de Zuid-Limburgers centraal. Dat geldt zowel voor acute situaties (ongevallen en incidenten) als voor de lange termijn waar preventie een rol speelt. De GGD is hét regionale centrum voor kennis over en onderzoek naar volksgezondheid. Kennis en informatie worden actief beschikbaar gesteld aan professionals én burgers. De GGD stimuleert en ondersteunt andere partijen om bij te dragen aan een gezonder Zuid-Limburg. De GGD stuurt aan op een gezamenlijke en integrale aanpak door diverse samenwerkingspartners.			
Beleidsvoornemens	Uitvoeren van het regionale gezondheidsbeleid "van signaalrood naar Bronsgroen" 2016-2019.			
Financieel belang	De gemeentelijk bijdrage aan de GGD in 2018 bedroeg € 611.790 inclusief Veilig Thuis:			
	<i>x 1.000</i>	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 3.659	€ 3.365	
	te bestemmen resultaat	-/- € 97	-/- € 559	
	vreemd vermogen	€ 22.790	€ 26.652	
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Eijsden-Margraten vertegenwoordigd door wethouder Piatek.			
Financiële situatie	Per 31-12-2018 bedraagt het eigen vermogen € 3.364.963 en het vreemd vermogen € 8.099.923.			
Ontwikkelingen	De GGD heeft zowel te maken met een bezuinigingstaakstelling als met veranderingen in het sociaal domein.			
Risico's	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.			

Omnibuzz				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Geleen			
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Limburg met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar.			
Openbaar belang	Het bevorderen van openbaar vervoer (op maat) ten behoeve van de inwoners van de deelnemende gemeenten in het algemeen, en bewoners met een WMO indicatie in het bijzonder. Zorg dragen voor een goede uitvoering van collectief en individueel vervoer van die reizigers, die aangewezen zijn op één van de door de gemeenten te behartigen vormen van doelgroepenvervoer. Vooralsnog beperkt dit vervoer zich tot het regiotaxi-vervoer, gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning.			
Visie	Het voorzien in goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer.			
Financieel belang	Bijdrage in de exploitatie voor 2019 was begroot op € 359.804. De werkelijke bijdrage bedroeg € 444.672.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek maakt deel uit van het algemeen bestuur.			
Financiële situatie	Op 31 december 2018 bedroeg het eigen vermogen € 1.304.120. Het vreemd vermogen bedroeg € 1.138.539. Het resultaat over 2018 bedroeg € 179.163. Dit resultaat is als volgt bestemd: vanuit de baten terug te storten aan de deelnemende gemeenten.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 1.373	€ 1.304	
	te bestemmen resultaat	€ 633	€ 179	
	vreemd vermogen	€ 1.139	€ 2.862	
Ontwikkelingen	In 2018 is in opdracht van Omnibuzz een onderzoek uitgevoerd door Bestuurskundig Adviesbureau Peter Hovens. Dat onderzoek gaat onder meer in op de achterliggende aspecten die de instroom van klanten en hun vervoersbehoefte bepalen, zoals demografische ontwikkelingen. Het onderzoeksrapport “Twee handen aan het stuur. Toekomstige ontwikkelingen in het doelgroepenvervoer en sturingsinstrumentarium voor Omnibuzz” is beschikbaar. Het rapport is een inventarisatie van de huidige situatie rondom doelgroepenvervoer. Omnibuzz is bezig met haar data-analyse en zal op basis daarvan en op basis van de gegevens uit dit rapport een beeld over de situatie voor de gemeenten schetsen en adviseren over te voeren beleid. Omnibuzz richt zich daarbij op een algemeen beeld voor alle 28 deelnemende gemeenten. De algemene (beleids)adviezen van Omnibuzz kunnen daarom niet altijd even goed aansluiten bij de situatie in Eijsden-Margraten. Een aantal ontwikkelingen kunnen weliswaar voor alle gemeenten relevant zijn. Echter, ervaring leert dat er ook opvallende verschillen per gemeente zijn waarop ingespeeld kan worden. Maatwerk in beleidsadvies/aanpak ontbreekt bij gemeenschappelijke regelingen, dat geldt in elk geval tot nu toe voor Omnibuzz. De aanbesteding is medio 2019 afgerond. De resultaten laten een kostenstijging van ca 8,5% zien. De stijging wordt met name veroorzaakt door stijgende (milieu)eisen waar de taxibedrijven tegenwoordig aan moeten voldoen. Daarnaast stijgen ook indirecte vervoerskosten, waaronder bedrijfsvoeringskosten, inclusief de kosten voor de regiecentrale van Omnibuzz. De salariskosten van de medewerkers van de regiecentrale zijn hoger geworden omdat de medewerkers sinds 2017 onder de GR vallen en een ambtenaren-CAO hebben gekregen.			
Risico's	De regelingen op grond waarvan aanspraak bestaat op doelgroepenvervoer zijn open-eind-regelingen. Daarmee is een overschrijding van de kosten niet uit te sluiten.			

MTB Regio Maastricht NV	
Soort	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen.
Openbaar belang	Uitvoering (en afbouw) 'oude' Wet Sociale Werkvoorziening voor de drie deelnemende gemeenten alsook diverse buitengemeenten. Leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet van de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. Uitvoeringsorganisatie arbeidsmatige dagbesteding voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. (Primair in het kader van het Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk, maar daarnaast ook vanuit de zorginkoop Wmo.)
Visie	In opdracht van de gemeenten ondersteunt MTB inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt actief bij het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt (arbeidsfit maken). Van oorsprong betreft het een uitvoeringsorganisatie voor de Wet Sociale Werkvoorziening maar inmiddels ook voor de brede doelgroep Participatiewet. Dit gebeurt in hoofdzaak door mensen een leer-werktraject aan te bieden, onder zo regulier mogelijke omstandigheden en zo mogelijk bij reguliere bedrijven (inclusief samenwerkingspartners, eigen joint ventures en dochterondernemingen). Zo kunnen mensen zich ontwikkelen en zelf hun arbeidsmarktkansen vergroten. Voor inwoners die daar blijvend op zijn aangewezen, blijft MTB een beschutte werkomgeving bieden.
Financieel belang	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen zijn allen aandeelhouder van MTB. Het belang van Eijsden-Margraten in het geplaatste aandelenkapitaal (99 aandelen) is 11% met een verkrijgingprijs van € 4.950. Door de gemeente Maastricht is aan de MTB een achtergestelde renteloze lening verstrekt ter grootte van € 12.100.000 (nominale waarde) onder zekerheidstelling van het eerste recht van hypotheek op de panden van de MTB. Het aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten in deze gegarandeerde kasgeldlening bedraagt € 1.331.000. Voor deze zekerheidsstelling is een voorziening gevormd voor het gehele bedrag.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder financiën (wethouder Custers) en de portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Platek) hebben beide zitting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders MTB. Alleen de eerste heeft daarbij formeel stemrecht.
Financiële situatie	Per 1-1-2019 bedraagt het eigen vermogen € 8,1 miljoen negatief (-/- € 8,1 miljoen plus achtergestelde lening € 11,3 miljoen (boekwaarde) brengt garantievermogen op € 3,2 miljoen) en het vreemd vermogen € 8,5 miljoen. Het resultaat over 2018 bedraagt € 2,7 miljoen negatief. Dit is € 0,8 miljoen positiever dan begroot. Het begrote resultaat over 2019 bedraagt € 3,581 miljoen negatief. Ten behoeve van de actuele reorganisatie heeft MTB een voorziening gevormd ter grootte van € 2.358.086. Het aandeel van onze gemeente hierin bedraagt € 259.390 (maximumbedrag). Deze voorziening bedraagt per ultimo 2018 € 988.064.
Ontwikkelingen	Vanaf 2017 krijgt niet langer de gemeente waar een Sw'er woont, maar de gemeente waar deze werkt de rijksbijdrage op haar rekening gestort. Onderlinge verrekening met de buitenschappen, is daardoor niet meer nodig (Sw'ers die in gemeente Eijsden-Margraten wonen maar bijvoorbeeld werkzaam zijn voor Sw-bedrijf Wozl) .
Risico's	De taken die MTB voor de gemeenten uitvoert, zijn onderhevig aan veranderingen als

	gevolg van gewijzigd rijksbeleid. Een wijziging van taken brengt uiteraard ook gevolgen voor de organisatie en bedrijfsvoering met zich mee. De gemeenten hebben hier lang niet altijd (voldoende) invloed op, terwijl ze uiteindelijk wel financieel verantwoordelijk zijn. Het risico bestaat dan ook dat autonome ontwikkelingen een negatief effect hebben op het resultaat van MTB en daarmee op het kostenaandeel van de gemeenten.
--	---

Stichting Podium24	
Soort	Stichting
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering van de regionale werkgeversdienstverlening, vraaggericht en aanbodgeschikt.
Visie	In opdracht van de gemeenten verbindt Podium24 vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De organisatie versterkt de samenwerking tussen het bedrijfsleven en gemeentelijke partijen en fungeert daarbij als centraal aanspreekpunt. Primair staat hierbij de werkgeversvraag centraal, maar ook worden nadrukkelijk werkzoekenden aan het werk geholpen, waardoor voor de gemeenten schadelastbeperking (besparing op de uitkeringen) wordt gerealiseerd. Daarbij heeft Podium24 speciale aandacht voor de (gemeentelijke) doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt waarmee tevens de werkgever geholpen wordt diens maatschappelijke verantwoordelijkheid in te vullen.
Beleidsvoornemens	Podium24 is hét werkgeversservicepunt voor de regio Maastricht-Heuvelland en daarbij verantwoordelijk voor de plaatsing van inwoners op (zo) regulier (mogelijk) werk. Vanuit het uitgangspunt van een 'vraaggerichte en aanbodgeschikte dienstverlening' ligt hier voor Podium24 een belangrijke taak ten aanzien van het aanbodgeschikt maken van de werkgeversvraag. Dit in nauwe samenwerking met SZMH die verantwoordelijk is voor het vraaggeschikt maken van het aanbod (van werkzoekenden).
Financieel belang	Bijdrage in de uitvoering van de arbeidsmarkttoeleiding (groeibanen, loonkosten- en uitstroomb subsidies) inclusief aandeel in de schadelastbeperking bedroeg in 2019 € 203.016, te bekostigen uit het Participatiebudget en het BUIG-budget.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Platek) heeft zitting in het bestuur van Stichting Podium24. Dit stichtingsbestuur ziet toe op de uitvoeringsorganisatie als ware het Dagelijks Bestuur.
Financiële situatie	In de komende jaren wordt (vooralsnog) geen tekort verwacht. Dit in verband met het verdienmodel, doorlopende opbrengsten uit de markt en een doorlopend aandeel in de (groeibende) schadelastbeperking voor de gemeenten.
Ontwikkelingen	Podium24 is gestart per 1 januari 2016. Daarbij is een herverdeling van taken afgesproken met de andere uitvoeringsorganisaties langs de routing die de burger doorloopt; diagnose-plaatsing-ontwikkeling. Aandachtspunten voor de komende periode zijn de doorontwikkeling van de dienstverlening en stroomlijning van de samenwerking met de andere uitvoeringsorganisaties.
Risico's	Het verdienmodel van Stichting Podium24 bestaat uit opbrengsten uit de markt, het aandeel in Podium24 BV, opbrengsten vanuit de werkzaamheden voor de gemeenten (inclusief een aandeel in de schadelastbeperking) en opbrengsten vanuit detachering van eigen medewerkers naar Podium24 BV en SZMH.

	Het risico bestaat dat opbrengsten (om uiteenlopende redenen) tegenvallen, wat uiteraard gevolgen heeft voor het resultaat van de stichting. Het wordt weliswaar niet verwacht, maar mocht een exploitatietekort zich in de toekomst onverhoopt voordoen, dan komt dit (conform vastgestelde statuten) allereerst ten laste van de financiële reserves van Stichting Podium24. Indien deze reserves ontoereikend zijn, dan wordt het tekort door de deelnemende gemeenten gedragen volgens de afgesproken verdeelsleutel SZMH. Hierbij moet worden opgemerkt dat aanpassing van die verdeelsleutel SZMH dus ook doorwerkt in geval van een eventueel tekort bij Podium24.
--	---

Annex BV / Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM)	
Soort	Besloten vennootschap / onderdeel van stichting
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Witter, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering van praktijk- en aanvullende diagnostiek in het kader van re-integratie voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. Dit middels een quasi in house constructie. Het betreft in hoofdzaak het Transferium Werk en Bijstand (TWB), daarnaast andere diagnostische activiteiten en aanvullende testen alsmede de werkleiding van het Buurteam Eijsden-Margraten.
Visie	Vanuit de 'work first' aanpak, die de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten voorstaan, wordt iedere burger die een beroep doet op ondersteuning bij werk en inkomen al vanaf het eerste contact geconfronteerd met werk. (Zo) regulier (mogelijk) werk gaat immers boven een uitkering. In dit kader kan ook Annex / het TWB worden ingezet. Hierin komen mensen meteen in een reële werkomgeving (geen simulatie) terecht en kunnen zij hun werknemers- en vakvaardigheden onderhouden en ontwikkelen. Ook wordt aan de hand van het werk in het TWB de diagnose gesteld, op grond waarvan samen met de consulent het verdere re-integratietraject kan worden bepaald.
Beleidsvoornemens	De verdiepende diagnose vindt plaats in een praktijkomgeving, bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Als dat geen optie is, wordt het TWB binnen de infrastructuur van MTB georganiseerd, waardoor ook de samenwerkingspartners en joint ventures van MTB kunnen worden ingezet. De medische en arbeidskundige diagnostiek alsmede aanvullende testen worden door Annex uitgevoerd.
Financieel belang	Bijdrage in de uitvoering van de praktijkdiagnostiek in het kader van re-integratie (TWB, diagnostiek en Buurteam) bedroeg in 2019 € 131.544 te bekostigen uit het Participatiebudget.
Vermogen	De netto vermogenswaarde ultimo 2018 van Annex bedraagt € 738.054. In 2018 heeft B.V. Annex een positief resultaat behaald van € 411.038.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het bestuur van BV Annex alsook het bestuur van SRIMM. De portefeuillehouder vertegenwoordigt daarbij (vooralsnog) ook de (voormalige Pentasz) gemeenten Gulpen-Witter, Meerssen en Vaals. Dit bestuur ziet toe op de beheersstichting alsook de uitvoeringsorganisatie als ware het Dagelijks Bestuur.
Financiële situatie	BV Annex heeft 2018 afgesloten met een bedrijfsresultaat van € 411.038 na belastingen.

	Deze winst is, conform bestuursbesluit, als dividend uitgekeerd aan MTB. Bijgevolg bedraagt het eigen vermogen van BV Annex 1-1-2019 € 738.054. De financiën gemoeid met de Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland zijn zeer beperkt, gezien het de beheersstichting van BV Annex betreft. De omzet bestaat dan ook uit de vergoeding van de beheerskosten door de BV en de stichting kent geen eigen vermogen.
Ontwikkelingen	Bij het regionaal collegebesluit tot omvorming van MTB en een andere organisatie van de re-integratieactiviteiten in juli 2015 is o.a. besloten om SRIMM en Annex BV op te heffen. Tevens is besloten om de diagnostische functionaliteiten over te brengen van Annex BV naar MTB. Bij de voorbereiding van die opheffing is echter gebleken dat de aanbestedingsregels, in combinatie met de regionale samenwerking op het gebied van werk en inkomen, mogelijk om een andere positionering van de organisatie(activiteiten) vraagt, teneinde de opdrachtverstrekking rechtmatig te houden. Dit wordt momenteel onderzocht. Tot het moment van definitieve duidelijkheid (en besluitvorming) worden uiteraard geen onomkeerbare stappen gezet.
Risico's	De ontwikkelingen ten aanzien van de positionering van Annex BV hebben mogelijk gevolgen voor het takenpakket en daarmee het exploitatieresultaat van MTB. Daar waar Annex een organisatie van de zes gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland is, is MTB de financiële verantwoordelijkheid van slechts drie van die gemeenten. Het risico bestaat dan ook dat een herpositionering van Annex die door allen gewenst is vanuit regionale samenwerkingsoptiek, mogelijk financiële gevolgen (nadelig dan wel voordelig) met zich mee brengt voor de helft van die gemeenten. Dit wordt uiteraard in beeld gebracht bij de definitieve besluitvorming.

Anti Discriminatie Voorziening Limburg	
Soort	Stichting
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert.
Openbaar belang	Antidiscriminatievoorziening Limburg heeft de Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) status en is de professionele partner voor 27 Limburgse gemeenten in het handhaven van artikel 1 van de grondwet. Namens die gemeenten voert de Antidiscriminatievoorziening Limburg sinds 2009 de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit.
Visie	ADV Limburg draagt bij aan het voorkómen van discriminatie en ongelijke behandeling, via onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dat doen ze voor én vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Zo willen zij een bijdrage leveren aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit.
Beleidsvoornemens	Mensen en organisaties die willen weten hoe ze moeten omgaan met discriminatie vanuit hun beroep, bedrijf of instelling, kunnen bij ADV Limburg terecht voor informatie en advies. "Antidiscriminatievoorziening Limburg is de vanzelfsprekende plek waar individuen, bedrijven en instellingen terecht kunnen met klachten over discriminatie.

	Maar ook met alle vragen over dit thema. Of voor alleen een luisterend oor. Door het verzamelen en bundelen van alle ervaringen, zetten wij discriminatie op de agenda. Van je werkgever, van je buurman, van de media, van de politiek."		
Financieel belang	De subsidiebaton van ADV Limburg in 2018 betreffen reguliere subsidie gemeente Maastricht, reguliere subsidie gemeente Roermond en subsidie Maastricht VR Project implementatie en bedragen € 397.419. De gemeente Maastricht vervult voor de gemeenten in Zuid-Limburg hierin de rol van centrumgemeente. De bijdrage van de gemeente Eijsden-Margraten hierin was € 10.866 in 2019		
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018
	eigen vermogen	€ 180,6	€ 208,5
	te bestemmen resultaat		€ 27,8
	vreemd vermogen	€ 79,7	€ 25,9
Bestuurlijk belang	De wethouder (Piatek) heeft hierin geen formele rol		
Financiële situatie	De Stichting bestaat voornamelijk uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Het resultaat in 2018 bedroeg € 27.825. Het positieve resultaat is toegevoegd aan de balanspost Overige Reserve.		
Ontwikkelingen	Aan het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO) nemen portefeuillehouders en contactpersonen discriminatie van politie-eenheid Limburg, het Openbaar Ministerie (OM) arrondissementsparket Limburg, gemeenten Roermond en Maastricht en ADV Limburg deel. Het overleg vindt twee maal per jaar plaats en bestaat uit een zaakinhoudelijk deel en een strategisch deel (met ambtelijk vooroverleg). Tijdens het zaakinhoudelijke deel worden de meldingen en aangiften van discriminatie, of met een discriminatieaspect, in Limburg besproken. Doel van dit overleg is het uitwisselen van informatie om een juiste aanpak en afhandeling van de meldingen en aangiften te bespreken. Door het periodieke contact met de politie is er voldoende vertrouwen ontstaan om vanaf 2018 een slag te maken met het geven van voorlichting aan het korps door ADV Limburg.		
Risico's	ADV Limburg voert voor de gemeente Eijsden-Margraten de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit. Financieel dienen de deelnemende gemeente mogelijke tekorten op te vangen echter de algemene reserve bedraagt € 208.461. Het risico op een extra bijdrage, bovenop de reguliere, is zeer gering.		

Regionale samenwerking leerplicht en RMC	
Soort	Centrumregeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Doel van de leerplichtwet is te waarborgen dat jongeren in de Gemeente Eijsden-Margraten onderwijs volgen en gebruik maken van hun recht op onderwijs. Door regionale samenwerking ontstaat ruimte voor kwaliteitsverbetering, het toezicht op het handhaven van de leerplicht wordt eenduidiger en meer direct en de continuïteit van de uitvoering van de functie is gewaarborgd. Voor scholen en instellingen is er één adres waar gemeld moet worden, ze worden meer betrokken in het verdere proces en zien sneller resultaat van hun melding.
Financieel belang	Er is sprake van een vergoeding voor de kosten voor het personeel op basis van een

	vooraf vastgestelde kostprijs en formatieberekening. Besluitvorming betreft een bevoegdheid van de raden van de deelnemende gemeenten, het portefeuillehoudersoverleg adviseert hierin. Begroot in 2019 was een bijdrage van € 86.000, de werkelijke kosten 2019 bedroegen € 90.943.
Bestuurlijk belang	Geen formele rol (Wethouder Piatek)
Ontwikkelingen	Sluitende aanpak kwetsbare jongeren naar mbo en arbeid. Attitude maatwerk, preventie in de keten. Snelle reparatie op maat, effectieve verbindingen op het snijvlak van voortgezet onderwijs, middelbaar onderwijs, passend onderwijs, Jeugdwet en Participatiewet.
Risico's	Lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling. Beleidsuitgangspunten, begroting en jaarrekening worden in gezamenlijk overleg jaarlijks vastgesteld.

Regionale Samenwerking Leerlingenvervoer	
Soort	Centrumregeling (lichte gemeenschappelijke regeling)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Leerlingenvervoer is bedoeld voor kinderen die niet zelf naar school kunnen. Bijvoorbeeld door een handicap of doordat de school ver weg ligt. Het kan gaan om een leerling van een basisschool, het (voortgezet) speciaal onderwijs of een gehandicapte leerling van een reguliere basisschool of het voortgezet onderwijs. Leerlingen uit de deelnemende gemeenten kunnen gebruik maken het leerlingenvervoer. Samenwerking leidt niet alleen tot kostenbesparing, maar ook tot meerwaarde voor leerlingen. Zo leidt efficiëntie in rijtijden tot minder lange ritten.
Financieel belang	Er is sprake van een vergoeding van de kosten voor het personeel waarbij het aantal afgegeven beschikkingen de maatstaf is en een vergoeding voor de praktische uitvoering van het leerlingenvervoer waarbij het aantal aan een vervoersvoorziening deelnemende leerlingen de maatstaf is. De begrote bijdrage vervoerskosten bedroeg in 2019 € 245.000. De werkelijke kosten bedroegen € 265.970. Voor de financiering van de kantoorkosten was in de begroting 2019 € 33.000 opgenomen, de werkelijke kosten bedroegen € 72.206.
Bestuurlijk belang	Geen formele rol (Wethouder Piatek)
Ontwikkelingen	Onbekend
Risico's	De bijdrage hangt samen met het gebruik van het leerlingenvervoer. Hierin schuilt een financieel risico.

Programma 3 Duurzaam wonen

Centrumregeling sanering afvalwaterlozingen buitengebied	
Soort	Centrumregeling
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokken partijen	Waterschapsbedrijf Limburg en Limburgse gemeenten.
Openbaar belang	Doelmatige en duurzame sanering van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied. Gemeenten hebben zorgplicht voor bewoners in het buitengebied die niet op riolering zijn aangesloten. Ze dienen deze een IBA (individuele behandeling afvalwater) aan te bieden. WBL heeft als zuiveraar taak om beheer en onderhoud van IBA's te verrichten.

Visie	De inzameling (en verwerking) van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied dient op duurzame en efficiënte wijze te gebeuren.
Financieel belang	Niet van toepassing.
Bestuurlijk belang	Wethouder Custers maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Financiële situatie	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	In de regio worden momenteel plannen uitgewerkt met als doel samenwerking in de (afval)waterketen. Deze samenwerking wordt van overheidswege gestimuleerd. Samenwerking in de afvalwaterketen is een noodzaak om de drie doelstellingen (3 K's) kostenvermindering, kwaliteitsverbetering en vermindering kwetsbaarheid te realiseren.
Risico's	De gemeente is eigenaar van de aangelegde IBA's en een eventuele vervanging is voor rekening van de gemeente. De kosten worden dan gedekt uit het vGRP. Het onderhoud wordt uitgevoerd door WBL.

GR Reinigingsdiensten Rd4				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Heerlen			
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.			
Openbaar belang	Het verzorgen van de inzameling en verwerking van afvalstromen voor diverse gemeenten. Het beheren van milieuparken in deelnemende gemeenten, het verzorgen van straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Daarnaast het adviseren van gemeenten bij hun afvalbeleid.			
Financieel belang	De begrote bijdrage 2019 bedroeg € 1.385.629. De werkelijke bijdrage 2019 bedroeg € 1.462.563.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Dreessen maakt deel uit van het algemeen bestuur.			
Financiële situatie	Ultimo 2019 bedraagt het eigen vermogen € 2.863.359 en het vreemd vermogen € 38.192.906. Resultaat van het boekjaar 2019 is +/- € 724.230. De Gemeente Eijsden-Margraten is in 2014 toegetreden tot de GR Reinigingsdiensten Rd4. Als maatschappelijke organisatie is er geen winstdoelstelling. Eventuele overschotten ontvangen de gemeenten jaarlijks retour, waarbij een deel hiervan wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2019	31-12-2019	
	eigen vermogen	€ 2.751	€ 2.863	
	te bestemmen resultaat		-/- € 724	
	vreemd vermogen	€ 40.622	€ 38.193	
Ontwikkelingen	M.i.v. 1 januari 2014 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de GR Reinigingsdiensten Rd4. De inwoners van onze gemeente kunnen hun afval kwijt bij twee milieuparken; in Margraten en in Rijckholt. Uitgangspunt is dat in alle Rd4-gemeenten gestart wordt met de invoering van nieuw afvalbeleid. Belangrijk punt blijft het terugdringen van de hoeveelheid restafval per inwoner. Doelstelling is < 100kg afval per persoon per jaar. Dit is in Eijsden-Margraten al, als enige gemeente van de GR, gerealiseerd.			
Risico's	Het financiële risico is beperkt aangezien er weerstandsvermogen is opgebouwd om risico's te dekken.			
NV Reinigingsdiensten Rd4				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Heerlen			

Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.			
Openbaar belang	Het tot stand brengen van doelmatige, milieu-hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen, alsmede het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid			
Financieel belang	Bij toetreding heeft de gemeente Eijsden-Margraten een kapitaalstorting gedaan van € 46.909. De gemeente heeft 2.478 aandelen in de NV met een nominale waarde van € 4,54 per stuk, bij elkaar € 11.250. Het verschil betreft het aandeel in reeds opgebouwde reserves. Over 2018 wordt een dividend van € 18.512 uitgekeerd aan onze gemeente.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Custers maakt deel uit van het dagelijkse bestuur.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 594.221. Resultaat van het boekjaar is € 213.857. Er wordt in totaal een bedrag van € 220.569 uitgekeerd als dividend aan de deelnemende gemeenten.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 533	€ 594	
	te bestemmen resultaat	€ 249	€ 214	
	vreemd vermogen	€ 11.876	€ 586	
Ontwikkelingen	De gemeente Eijsden-Margraten is in 2015 toegetreden tot de N.V. Reinigingsdiensten Rd4.			
Risico's	Het financiële risico is beperkt.			

Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De provincie Limburg en 16 andere gemeenten in de regio Zuid-Limburg.
Openbaar belang	Uitvoering van de gemeentelijke milieutaken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving conform het Besluit Omgevingsrecht (BOR).
Visie	De missie en visie van de organisatie zijn recentelijk opnieuw geformuleerd in het Koersdocument dat eind 2017 is vastgesteld door het algemeen bestuur en luiden als volgt: Missie: "Wij als RUD Zuid-Limburg werken samen met onze partners aan de totstandkoming van een veilige leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit". Visie: "Wij zijn voor onze opdrachtgevers de gezaghebbende milieu-autoriteit en wij bieden meerwaarde door bundeling van specialistische kennis, een goede kennis van de lokale situatie, een efficiënte bedrijfsvoering en continuïteit van dienstverlening". In deze missie en visie komen tot uiting dat de RUD Zuid Limburg zich richt op aspecten van veiligheid naast omgevingskwaliteit, daarbij actief samenwerkt met de deelnemers en externe partners, meerwaarde wil bieden door expertise op het gebied van (complexe) milieutaken en met oog voor de lokale problematiek. De kernwaarden voor de organisatie zijn: flexibel, professioneel, deskundig, dienstverlenend, betrokken en samenwerkingsgericht.
Financieel belang	Bijdrage Eijsden-Margraten in 2019 was begroot op € 103.252. Realisatie bedroeg € 102.773.

Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 1.090	€ 1.142	
	te bestemmen resultaat	€ 1.067	€ 491	
	vreemd vermogen	€ 1.207	€ 4.166	
Bestuurlijk belang	Wethouder Dreesen maakt deel uit van het algemeen bestuur.			
Financiële situatie	Het jaar 2018 is afgesloten met een positief resultaat van € 491.336 voor de RUDZL. Op basis van dit resultaat bedraagt de winst uitkering voor onze gemeente € 5.958.			
Ontwikkelingen	De wijzigingen van de begroting 2019 ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018 op een rij: De begroting 2019 neemt ten opzichte van 2018 toe vanwege prijs- en loonstijgingen volgens het geldende beleid zijn deze indexeringen afgestemd met de veiligheidsregio. Er zijn vier belangrijke ontwikkelingen: 1. Veranderingen in de Organisatie: In 2019 worden geen veranderingen in de organisatie verwacht ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018. Hierop is één uitzondering: in 2019 is voor het eerst een bedrag geraamd voor de functionaris gegevensbescherming. 2. Omgevingsdiensten: In Nederland bestaat een stelsel van 29 Omgevingsdiensten (regionale uitvoeringsdiensten) die belast zijn met uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht. Van deze diensten zijn er zes gespecialiseerd in de uitvoering van de Brzo- en RIE-4-taken, waaronder de RUD Zuid-Limburg. De verzorgingsgebieden van deze zes diensten levert een landelijk dekkend beeld op voor genoemde taken. 3. Uitvoeringskwaliteit: In 2014 is een kwaliteitssysteem in de RUD Zuid-Limburg opgestart met als doel dit ingevoerd en organisatorisch verankerd te hebben teneinde te voldoen aan landelijke kwaliteitseisen.			
Risico's	Risico's kunnen worden onderscheiden in reguliere en strategische risico's: Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het adequaat inrichten van de administratieve organisatie en de interne controle. Strategische risico's zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De kans dat het risico zich voordoet is vaak klein maar de financiële gevolgen kunnen groot zijn. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met rijksbrede bezuinigingen, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag. Op basis van de gemeenschappelijke regeling wordt weerstandsvermogen opgebouwd. De opbouw van weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling en het beleid aangaande het weerstandsvermogen is bepaald in de beleidsnota Weerstandsvermogen die is vastgesteld door het Algemeen			

	Bestuur op 8 oktober 2014. Bij de risico inventarisatie is het gewenste weerstandsvermogen berekend op € 562.252. Dit vraagt om een toevoeging aan de reserves van € 2.000. In de jaarrekening 2017 is voorgesteld deze toevoeging aan de reserves uit het batig saldo 2017 te doen. Het weerstandsvermogen zegt iets over het vermogen van de RUD om de gevolgen van niet-begrote strategische risico's op te vangen zonder ingrijpende maatregelen in de eigen bedrijfsvoering te moeten nemen.
--	---

Bodemzorg Limburg BV				
Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	Maastricht Airport			
Betrokken partijen	Bodemzorg Limburg bestaat als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders.			
Openbaar belang	Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het duurzaamheidsbeleid van de overheid ondersteunen.			
Financieel belang	Jaarlijkse solidariteitsafdracht van € 0,25 per inwoner.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 3.852	€ 3.852	
	te bestemmen resultaat		-/- € 1.962	
	vreemd vermogen	€ 27.426	€ 28.066	
Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Dreessen.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 3,9 miljoen en het vreemd vermogen € 27 miljoen. Het negatieve resultaat ad € 1.961.930 wordt ten laste van het eigen vermogen gebracht.			
Ontwikkelingen	In samenwerking met de gemeente Eijsden-Margraten wordt onderzocht of het mogelijk is om op Het Tiende Vrij in Eijsden een parcours aan te leggen voor mountainbikers. Er is inmiddels een onderzoek afgerond naar de natuurwaarden van deze locatie. De provincie Limburg heeft dit onderzoek beoordeeld en heeft geconstateerd dat de aanleg van de mountainbikeroute niet strijdig is met de voorwaarden die in de Natuurbeschermingswet worden gesteld, mits een aantal specifieke maatregelen in acht wordt genomen.			
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.			

Programma 4 Dienstverlening en besturen

Veiligheidsregio Zuid Limburg				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Maastricht			
Betrokken partijen	16 Gemeenten in Zuid-Limburg, brandweer en Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).			
Openbaar belang	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.			
Visie	“De zorg voor veiligheid binnen de samenleving blijft bij de Veiligheidsregio Zuid-Limburg voorop staan. Daarom richten we ons op het zo goed mogelijk bestrijden van incidenten, rampen en crises en op het verminderen van risico's. We leren van incidenten en passen waar nodig de werkwijze aan, zodat we burgers, bedrijven en instellingen in Zuid-Limburg nog beter kunnen (be)dienen.”			
Financieel belang	Bijdragen Eijsden-Margraten 2019 aan Veiligheidsregio Zuid Limburg:			
		Begroot	Realisatie	
	Brandweer	€ 1.353.846	€ 1.429.776	
	GHOR	€ 41.817	€ 42.955	
	Veiligheidsbureau	€ 51.821	€ 28.738	
	Burgernet	€ 2.907	€ 3.529	
	MCC	€ 5.100	€ 5.202	
	Totaal	€ 1.455.491	€ 1.510.200	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende regiogemeenten.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 8.373.710. Het vreemd vermogen bedraagt € 43.589.927. Het resultaat over 2018 bedraagt € 1.052.677.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 8.607	€ 8.374	
	te bestemmen resultaat	-/- € 718	€ 1.053	
	vreemd vermogen	€ 43.461	€ 43.590	
Ontwikkelingen	In de loop van 2017 is een bestuurlijk traject ingezet over de toekomst van de brandweer (brandweereinhoudelijk, organisatorisch, financieel). Op verzoek van het Dagelijks Bestuur is er voor gekozen de discussie over de verdeelsleutel en de intensivering van het programma Brandweer qua tijd te synchroniseren en hiervoor de ambities op te houden tot 2020. Hierdoor wordt er ook recht gedaan aan het principe van democratische legitimatie: de nieuwe gemeenteraden worden door het oprekken van de tijd in de positie gebracht gedegen te kunnen oordelen over de gevraagde budgetuitbreiding. Het uitstellen kan echter niet zonder consequenties. Het weerstandsvermogen in de vorm van de algemene reserve is niet toereikend; er wordt intern een omvangrijk maatregelenpakket ingezet en er wordt een bestuurlijk voorstel gedaan om de egalisatiesreserve kapitaallasten te gebruiken. Hieronder leest u onder het kopje oplossingsrichting hierover meer. Met het opschorten van de budgetuitbreiding naar de			

	begroting 2020 wordt daar bovenop nog een zware wissel getrokken op het invullen van de ambities op de vijf speerpunten zoals die door het management van de brandweer zijn benoemd. Het blijven leveren van adequate brandweezorg, zowel op repressief als preventief terrein, staat onder druk. Dit lijkt de opmaat naar een organisatie-doortontwikkeling, die komend jaar uitgewerkt zal worden, waarbij ook de relatie naar de andere programmaonderdelen aandacht verdiend en intensieve interactie met het bestuur gewenst is. De inzet is er nu op gericht om vóór de begroting 2020 de integrale discussie rondom het programma Brandweezorg, zowel op inhoud als financiën, af te ronden. In dat traject zal tevens een structurele oplossing moeten worden gevonden voor het vraagstuk rondom de terugval in eigen inkomsten. Door autonome ontwikkelingen vallen deze met ingang van 2019 terug met € 600.000. Dit leidt in de begroting 2019 tot incidenteel tekort voor genoemd bedrag. In de begroting zal dit tekort moeten worden gedekt vanuit de reservepositie. Los van genoemd tekort moest, om de begroting 2019 sluitend te krijgen, een omvangrijk en ingrijpend maatregelenpakket worden ingezet. Het gaat om een vacaturestop gedurende de begrotingsjaren 2018 en 2019, de kaasschaaf op een aantal generieke zaken, anders vorm geven van de multifunctionele pool in de repressieve dienst en een aantal stafdiensten en procesingrepen. Behalve een fundamentele discussie over een maatregelenpakket om de begroting structureel sluitend te krijgen, is binnen het Programma Brandweezorg naar de reservepositie gekeken. Binnen dit programma bestaat nog een egalisatiereserve kapitaallasten. Deze is bedoeld om de gemeentelijke bijdragen op langere termijn stabiel te houden. Deze systematiek is eindig, omdat de reserve op termijn wordt uitgeput (naar verwachting rond 2028). Niettemin wordt voorgesteld om voor de hierboven geschetste incidentele problematiek een incidentele onttrekking uit de egalisatiereserve kapitaallasten te doen van in totaal € 2,0 mln.: • € 500.000 middels begrotingswijziging 2018; • € 1,5 mln. in de nu voorliggende begroting 2019 waarmee het tekort 2019 van € 600.000 wordt afgedekt en de algemene reserve wordt versterkt met € 900.000. De consequenties hiervan zullen nader in beeld moeten worden gebracht. Vooralnog is helder dat het omslagpunt waarop de reserve is uitgeput naar voren schuift van 2028 naar 2026. Ten behoeve van de volgende beleidsplanperiode c.q. de begroting 2020 zal de totale reservepositie van het Programma Brandweezorg worden geëvalueerd. De hierboven geschetste oplossingsrichting is verwerkt in de begroting.
Risico's	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

Programma 5 Financiën en personeel

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)			
Soort	Naamloze vennootschap		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.		
Openbaar belang	Met gespecialiseerde dienstverlening en kredietverlening tegen gunstige voorwaarden bijdragen aan zo laag mogelijke kosten van gemeenschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Financieel belang	Een belang van 0,0942% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 52.455 aandelen, met een verkrijgingprijs van € 131.137,50. In 2020 zal een bedrag ad € 66.882 aan dividend 2019 worden ontvangen (begroot was € 131.138).		
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.		
Financiële situatie	Ultimo 2019 bedraagt het eigen vermogen € 4.887 miljoen en het vreemd vermogen € 144.660 miljoen. De nettowinst van € 142 miljoen is na belasting beschikbaar voor uitkering aan dividend (50%; € 71 mln.) en het restant wordt toegevoegd aan de reserves.		
Vermogen	x 1.000.000	1-1-2019	31-12-2019
	eigen vermogen	€ 4.990	€ 4.887
	te bestemmen resultaat		€ 142
	vreemd vermogen	€ 132.201	€ 144.660
Ontwikkelingen	Hoewel kernklanten terughoudend zijn met nieuwe investeringen, nam de kredietverlening toe. De strategische doelstellingen op het gebied van rendement en marktaandeel zijn gerealiseerd en mede dankzij een toename van de nettowinst en de plaatsing van hybride kapitaal verstevigde het eigen vermogen en de balans van de bank. BNG handhaaft haar missie te allen tijde te voorzien in goedkope financiering van overheden en instellingen van maatschappelijk belang.		
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.		

Waterleiding Maatschappij Limburg NV	
Soort	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg.
Openbaar belang	WML stelt de drinkwatervoorziening in Limburg veilig en doet dit op duurzame wijze. Ook toont WML haar maatschappelijke betrokkenheid in Limburg en daarbuiten.
Financieel belang	Een belang van 1,8% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde negen aandelen, met een verkrijgingprijs van € 40.842. In 2018 is geen dividend ontvangen. De AVA heeft op 19 juni 2019 besloten om het positieve resultaat over 2018 toe te voegen aan de algemene reserve van WML.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Financiële situatie	Per 1-1-2019 bedraagt het eigen vermogen € 209,4 miljoen en het vreemd vermogen € 385,0 miljoen. De verhouding tussen eigen vermogen en het totale vermogen (solvabiliteit) bedraagt 35%. De Raad van Commissarissen heeft voorgesteld het positieve resultaat van € 6,2 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve.

Vermogen		1-1-2018	31-12-2018
	eigen vermogen	€ 203.151	€ 203.151
	te bestemmen resultaat		€ 6.235
	vreemd vermogen	€ 377.182	€ 384.978
Ontwikkelingen	WML wil op de lange termijn de kwaliteit van de drinkwaterbronnen veilig stellen en ook is er de ambitie om op termijn klimaatneutraal te worden. Daarnaast zet WML in op een sterker (drink) watermerk: kraanwater is immers een gezond, duurzaam en goedkoop alternatief voor bronwater uit de fles.		
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.		

Enexis Holding NV	
Soort	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Betrokken partijen	Gemeenten, provincie en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 560.250 aandelen, met een verkrijgingprijs van € 97.876. Bij de verzelfstandiging hebben de aandeelhouders een bruglening van Essent omgezet in aandeelhoudersleningen met verschillende looptijden met een totale waarde van € 1,8 miljard. Met ingang van 2012 is Enexis begonnen met het aflossen en herfinancieren van deze leningen vanuit een programma van beursgenoteerde obligatieleningen. Deze vorderingen van de aandeelhouders op Enexis Holding NV zijn ondergebracht in de entiteit "Vordering op Enexis BV", volledigheidshalve wordt alhier naar betreffende verbonden partij verwezen. Voor 2019 e.v. heeft Eijsden-Margraten een dividend opbrengst van € 446.100 begroot en meerjarig € 375.400. Enexis Holding N.V. stelt over 2019 een dividenduitkering voor van € 0,70 per aandeel, hetgeen voor Eijsden-Margraten neerkomt op € 392.175.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.

Financiële situatie	De jaarrekening 2019 laat een eigen vermogen per 31-12-2019 zien van € 3.902 miljoen en een vreemd vermogen van € 4.146 miljoen. Het resultaat bedraagt € 210 miljoen.														
Vermogen	<table><tr><td>x 1.000</td><td>1-1-2019</td><td>30-6-2019</td></tr><tr><td>eigen vermogen</td><td>€ 3.705</td><td>€ 3.902</td></tr><tr><td>te bestemmen resultaat</td><td>€ 319</td><td>€ 210</td></tr><tr><td>vreemd vermogen</td><td>€ 3.691</td><td>€ 4.146</td></tr></table>	x 1.000	1-1-2019	30-6-2019	eigen vermogen	€ 3.705	€ 3.902	te bestemmen resultaat	€ 319	€ 210	vreemd vermogen	€ 3.691	€ 4.146		
x 1.000	1-1-2019	30-6-2019													
eigen vermogen	€ 3.705	€ 3.902													
te bestemmen resultaat	€ 319	€ 210													
vreemd vermogen	€ 3.691	€ 4.146													
Ontwikkelingen	Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Brabantse Energie Alliantie. Ook in het Provinciale energieprogramma zijn verschillende thema's zoals warmte, energieke landschappen, Nul op de meter, sustainable energy farming en groene mobiliteit waar de rol van Enexis van grote meerwaarde kan zijn. Enexis, Provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht en nul op de Meter. In 2018 wordt deze samenwerking, mede op basis van de doelstelling "versnellen van de energietransitie" verdiept en verbreed. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord- Brabant.														
Risico's	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.														

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV				
Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Openbaar belang	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV, tevens voor 50% eigenaar van EPZ, heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE"). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta NV een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, twee jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap BV.			
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 560.250 aandelen, met een verkrijgingsprijs van € 41.045.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 1.638	€ 1.620	
	te bestemmen resultaat	-/- € 18	-/- € 15	
	vreemd vermogen	€ 18	€ 24	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 1.620.245 en het vreemd vermogen € 23.506. Het resultaat 2018 is € 15.300 nadelig en is ten laste van het eigen vermogen gebracht.			
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juli 2016 is uitbetaald en geliquideerd (Zie Verkoop Vennootschap B.V.) dient de vennootschap nog in stand te worden gehouden tot en met 2019. De reden hiervoor is dat de vennootschap partij is in een aantal juridische overeenkomsten (convenanten) die bij de overdracht van EPZ aan RWE cq Delta zijn afgesloten.			
Risico's	Het financiële risico is beperkt tot het gemeentelijk aandeel in het eigen vermogen.			

Verkoop Vennootschap BV				
Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Openbaar belang	In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de Verkopende Aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de Verkopende Aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in het General Escrow Fonds zal worden gehouden, waren de Verkopende Aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen. Daarmee was de functie van Verkoop Vennootschap BV dus tweeërlei: • namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE; • het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden. Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 miljoen. In april 2011 is het eerste deel (€ 360 miljoen) en in september 2015 (€ 326,9 miljoen) is het tweede deel van het General Escrow minus gemelde claims door RWE, vrijgevallen en aan de aanhouders uitgekeerd. Eind juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap BV tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten EUR 29.768.308. Het restbedrag in het General Escrow Fonds van EUR 83.090.962,93 is door JP Morgan uitbetaald aan Verkoop Vennootschap BV. Het restantbedrag afgerond € 83.090.962,93 is door JP Morgan uitbetaald aan de vennootschap. Op het moment vindt doorbetaling plaats aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in Verkoop Vennootschap BV.			
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingprijs van € 75. Het eigen vermogen bedraagt per ultimo 2018 € 151.000, het vreemd vermogen € 30.000.			
Vermogen	<i>x 1.000</i>	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 218	€ 151	
	te bestemmen resultaat	-/- € 67	-/- € 39	
	vreemd vermogen	€ 6	€ 30	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie / Ontwikkelingen	Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.			
Risico's	Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.			

CBL Vennootschap BV				
Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Openbaar belang	De functie van deze vennootschap is de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent ("Verkopende Aandeelhouders") te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag afgerond \$ 19,1 mln. is door JP Morgan in de verhouding 50%-50% uitbetaald aan RWE en de vennootschap. Op het moment vindt, onder inhouding van \$ 1 miljoen en 15% dividendbelasting, doorbetaling plaats aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in CBL Vennootschap BV.			
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingprijs van € 75.			
Vermogen	<i>x 1.000</i>	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 166	€ 147	
	te bestemmen resultaat	-/- € 19	-/- € 10	
	vreemd vermogen	€ 17	€ 22	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie/ Ontwikkelingen	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 146.779 en het vreemd vermogen € 22.040. Het negatieve resultaat over 2018 ad. € 9.822 is in mindering gebracht op de overige reserves. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.			
Risico's	Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat wordt aangehouden in de vennootschap (\$ 1 miljoen). Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.			

Vordering op Enexis BV	
Soort	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.
Openbaar belang	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de Verkopende Aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De vordering is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches: <i>1ste Tranche:</i> • Totaalbedrag lening € 450 miljoen. • Looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012). • Rente 3,27%. • Deze tranche is reeds vervroegd afgelost in januari 2012. <i>2de Tranche:</i> • Totaalbedrag lening € 500 miljoen. • Looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014). • Rente 4,1%. • Deze tranche is reeds vervroegd afgelost in oktober 2013. <i>3de Tranche:</i> • Totaalbedrag lening € 500 miljoen. • Looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016). • Rente 4,65%. • Deze tranche is reeds vervroegd afgelost in april 2016. <i>4de Tranche:</i> • Totaalbedrag lening € 350 miljoen. • Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019). • Rente 7,2%. • Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen geoormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. • Op 30 september 2016 is de jaarlijkse rente over deze tranche, een totaalbedrag van € 25.200.000, uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingprijs van € 75. Daarnaast heeft de gemeente een aandeel in de lening 4de tranche ad € 1.300.000 die eind september 2019 zal worden afgelost. De jaarlijkse rentevergoeding in de periode 2018-2021 bedraagt € 94.000 in 2017 en teruglopend naar € 70.000 in 2019.

	Het eigen vermogen bedraagt € 9.000, het vreemd vermogen € 356.322.000.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 24	€ 9	
	te bestemmen resultaat	-/- € 15	-/- € 11	
	vreemd vermogen	€ 356.329	€ 356.322	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie / Ontwikkelingen	Op het moment resteert alleen nog de lening van de 4 ^{de} tranche. De 4 ^{de} tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4de tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.			
Risico's	De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.			

CSV Amsterdam BV				
Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Openbaar belang	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap BV gewijzigd in CSV Amsterdam BV. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. namens de Verkopende Aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV ("Waterland"); c. het geven van instructies aan de escrow-agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening is gestort na de verkoop van Attero.			
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingsprijs van € 75. Daarnaast heeft de gemeente een vordering van € 51.000 die geheel is voorzien; dit betreft ons aandeel in de Escrow-rekening naar aanleiding van de verkoop van Attero. In 2017 heeft een dividenduitkering ad. € 2.229.404 plaatsgevonden. Minus dividendbelasting is dit voor gemeente Eijssden-Margraten € 7.093.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 980	€ 870	
	te bestemmen resultaat	-/- € 110	-/- € 124	
	vreemd vermogen	€ 53	€ 45	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie	Het eigen vermogen bedraagt eind 2018 € 869.698 positief en het vreemd vermogen bedraagt € 44.765. Het negatieve resultaat ad € 123.708 zal in mindering gebracht op de overige reserves van CSV Amsterdam BV.			
Ontwikkelingen	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion, mei 2019, kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. Conform de koopovereenkomst zal de escrow-rekening tot 5 jaar na completion blijven			

	staan voor de afwikkeling van potentiële claims van Waterland.
Risico's	Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de Verkopende Aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 13,5 miljoen op de escrow-rekening. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Roermond			
Betrokken partijen	30 Limburgse gemeenten en 2 Limburgse waterschappen.			
Openbaar belang	Als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende waterschappen en gemeenten de zorg behartigen voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet WOZ.			
Financieel belang	Bijdrage in de exploitatie voor 2018 bedroeg € 328.000.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Custers.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt de algemene reserve € 593.000. Het resultaat over 2018 bedraagt -/- € 325.000. Het eigen vermogen (de som van de algemene reserve en het resultaat over 2018) bedraagt ultimo 2018 € 268.000.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 593	€ 593	
	te bestemmen resultaat	-/- € 433	-/- € 325	
	vreemd vermogen	€ 5.870	€ 5.895	
Ontwikkelingen	Met ingang van 1 januari 2015 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen. BsGW zal actief verdere samenwerkingsvormen met andere Limburgse gemeenten initiëren met als doel door schaalvergroting de bijdragen van de deelnemers te verlagen. De kwaliteit van de dienstverlening wil BsGW in stand houden of verbeteren en de digitale dienstverlening vergroten.			
Risico's	De gemeente is mede verantwoordelijk voor negatieve resultaten. Daarnaast is er het risico op mogelijk onvolledige belastinginning.			

GR Gegevenshuis				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Landgraaf			
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en het Waterschap.			
Openbaar belang	Het Gegevenshuis ontzorgt (lokale) overheden op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal. Hiermee kunnen (lokale) overheden voldoen aan wettelijke verplichtingen op dit gebied en kunnen dienstverlening en bedrijfsvoering kwalitatief hoogwaardig en kosteneffectief worden uitgevoerd.			
Financieel belang	De begrote gemeentelijke bijdragen in 2019 bedragen € 2.947.606. De bijdrage van de gemeente Eijsden-Margraten hierin is € 265.122. Op realisatiebasis bedragen de gemeentelijke bijdragen in 2019 € 2.881.017. De bijdrage op realisatiebasis van de gemeente Eijsden-Margraten hierin is € 242.556.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Custers maakt deel uit van het algemeen bestuur.			
Financiële situatie	Ultimo 2019 bedraagt het eigen vermogen € 342.715 en het totale vermogen € 2.543.766. De solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2019 13,47%. Resultaat van het boekjaar 2019 is € 68.882. Besluitvorming over de bestemming van het resultaat dient nog plaats te vinden. Voorstel is het resultaat te storten ten gunste van de reserve inhuur derden.			
Vermogen	<i>x 1.000</i>	1-1-2019	31-12-2019	
	eigen vermogen	€ 387	€ 343	
	te bestemmen resultaat	€ 139	€ 69	
	vreemd vermogen	€ 471	€ 2.132	
Ontwikkelingen	Naast de gemeentelijke basisregistraties adressen en gebouwen (BAG) en grootschalige topografie (BGT), zijn in 2019 registraties met betrekking tot groen, wegen en riool in beheer genomen. Dit betekent dat alle registraties die door het Gegevenshuis worden beheerd vanaf 2019 in een structurele beheerfase zijn. In samenwerking met het Gegevenshuis zal de komende jaren verder worden gewerkt aan het ontwikkelen van het data gedreven werken binnen onze organisatie. Gemeentelijke processen worden hierdoor ondersteund met actuele en volledige beheer informatie. Dit past bij de strategische pijler innovatie uit de missie en visie van het Gegevenshuis. De tweede strategische pijler van het Gegevenshuis heeft betrekking op groei. Bij groei moet gedacht worden aan 3 richtingen: uitbreiding van bestaande diensten ten behoeve van huidige deelnemers, nieuwe diensten ten behoeve van de huidige deelnemers en uitbreiding van deelnemers of afnemers. Gerealiseerde groei draagt bij aan een robuuste organisatie en leidt er uiteindelijk toe dat de bijdrage van de deelnemers lager kan worden. Immers de overhead stijgt niet evenredig met de groei en inkoopvolumevoordelen zijn met name bij software te halen.			
Risico's	De kans dat er sprake is van niet begrote, onvoorziene kosten (risico's) is op basis van de inrichting en werkwijze van Het Gegevenshuis klein. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten in de zin van bijdragen van de deelnemers. Alle kosten worden			

	toegerekend naar deze producten en diensten via voorcalculatie op basis van ervaringsgegevens. Dus alle afspraken worden aan de voorkant gemaakt. Op basis van de solvabiliteit kan worden beoordeeld of de organisatie in staat is om op korte en lange termijn te voldoen aan haar betalingsverplichtingen. De solvabiliteitsratio bedraagt in 2019 13,47% (was 30,44% in 2018) en dat is onvoldoende. Ten opzichte van 2018 lijkt de solvabiliteitsratio in 2019 af te nemen. De oorzaak hiervan is dat de rekening courant met de gemeente Landgraaf in 2019 niet is vereffend. In 2018 is deze rekening courant gedeeltelijk vereffend. Een reële weerga van de solvabiliteitsratio wordt verkregen door de rekening courant met de gemeente Landgraaf buiten de berekening te houden. Het Gegevenshuis acht dit verantwoord omdat Het Gegevenshuis over voldoende liquide middelen beschikt om de rekeningcourant vrijwel ineens af te rekenen. Alsdan ziet het als volgt uit: Solvabiliteitsratio 2019 70,87% (was exclusief rekening courant met de gemeente Landgraaf 77,13% in 2018) en dat is voldoende.
--	--

Risico's

Voor zover er, buiten de in deze paragraaf genoemde financiële consequenties, nog substantiële additionele risico's verbonden zijn aan deelname in gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen dan zijn deze vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen.

Kaderstellende documenten

- Nota verbonden partijen 2012.
- Gemeenschappelijke Regeling Gegevenshuis.
- Gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg.
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid Limburg.
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz.
- Gemeenschappelijke regeling GGD-Zuid Limburg.
- Gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer.
- Gemeenschappelijke regeling sanering afvalwaterlozingen Buitengebied.
- Gemeenschappelijke regeling regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland.
- Gemeenschappelijke Regeling RD4 voor inzameling huishoudelijke afvalstoffen.
- Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen.

Paragraaf 7: Grondbeleid

In het BBV provincies en gemeenten staat dat de paragraaf over het grondbeleid ten minste bevat:

- a. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- b. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- c. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- d. Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- e. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Een visie op het grondbeleid

Binnen Eijssden-Margraten is al jaren gekozen voor een vorm van situationeel grondbeleid: per situatie beoordelen we of we een actieve grondexploitatie voeren, een faciliterende rol vervullen dan wel een vorm van publiek-private samenwerking aangaan. Daarbij hanteren we het uitgangspunt van faciliterend grondbeleid, tenzij zich bijzondere omstandigheden (verwachte winst en/of maatschappelijk nut) voordoen waardoor actief grondbeleid meer voor de hand ligt.

Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

In het kader van het dualisme is het College van burgemeester en wethouders bevoegd tot het doen van grondaankopen. Grondtransacties kunnen plaatsvinden op basis van door de raad beschikbaar gestelde middelen. Dit kan via een afzonderlijk werkkrediet bestemd voor aankopen of via een vastgestelde exploitatie-opzet.

Van lopende bestemmingsplannen zijn exploitatie-opzetten vastgesteld, waaronder Karreweg te St. Geertruid en 12de septemberlaan te Noorbeek. Daarnaast zijn we in 2019 bezig geweest met de voorbereidende werkzaamheden van 2 nieuwe grexten, te weten, de Mheerderweg-Noord te Banholt en fase 2 aan de Karreweg St. Geertruid.

Ten behoeve van de woningbouwplannen Mheerderweg-Noord te Banholt en Karreweg fase 2 Sint Geertruid zijn in concept grondexploitaties opgesteld inclusief een bijbehorende verkavelingsopzet. Het woningbouwprogramma is voor beide locaties door de raad in december 2019 vastgesteld. Het is de bedoeling dat zowel de grondexploitatie voor de woningbouwlocatie Mheerderweg Noord in Banholt als de grondexploitatie voor de woningbouwlocatie Karreweg fase II Sint Geertruid in het tweede kwartaal/begin derde kwartaal van 2020 door de raad vastgesteld gaan worden.

Prognose resultaten / onderbouwing winstneming / Reserves en voorzieningen, risico's

De opbouw van dit onderdeel is als volgt:

- Doorkijk van de gemeentelijke grondexploitaties.
- Doorkijk van de projecten.
- Financieel kader.

Doorkijk Gemeentelijke grondexploitaties

Onderstaand volgt eerst een verloopoverzicht van de boekwaarden per 31 december 2019 van de bestemmingsplannen die per ultimo 2019 in exploitatie zijn en hun meerjarig geraamde boekwaarden. Tevens is voor de betreffende plannen het te verwachten saldo en het vermoedelijke jaar van realisatie aangegeven.

(bedragen * € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	totaal te verwachten saldo:		
						nadelig	batig	realisatie in
Woningbouw								
<i>Actief</i>								
Karreweg	-141	-53	43	140			1.208	2021
12e Septemberlaan	-57	-66	638				638	2020
<i>Faciliterend</i>								
Heiligerweg	-333	-337	-345	-353	-362		0	2025
Totaal woningbouw	-531	-456	336	-214	-362	0	1.846	

Het totaal te verwachten saldo is exclusief de reeds toegepaste POC-methode. In 2019 is voor de Karreweg een tussentijdse winst genomen van € 30.000. Voorgaande jaren was er bij de Karreweg al een POC genomen van € 817.000 (2017) en € 200.000 (2018).

Het meerjarig verloop in boekwaarden is gebaseerd op de feitelijk gerealiseerde boekwaarden per 31 december 2019 (onder aftrek van voorzieningen voor oninbare verliezen), (bijgestelde) begrotingscijfers voor het boekjaar 2020, en aangevuld met de in de voorliggende meerjarenbegroting 2020-2023 geraamde gelden voor de aankoop van gronden, aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken en eventuele advieskosten.

Hierbij dient in zijn algemeenheid vermeld te worden dat:

- Indien de betreffende locaties (versneld) tussentijds in exploitatie worden genomen er significante wijzigingen in de boekwaarden op kunnen treden als gevolg van verkooptransacties, kosten verbonden aan uitvoering, en het rente-effect over de aanwezige boekwaarden.
- Indien de betreffende locaties vertraagd in exploitatie worden genomen – c.q. als “warme grond” worden aangehouden – dienen de kapitaallasten over de boekwaarden van betreffende gronden ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves gebracht te worden (in plaats van jaarlijkse bijschrijving op de aanwezige boekwaarden).
- Indien de betreffende locaties naar verwachting niet meer (of slechts gedeeltelijk) in exploitatie worden genomen, dient op het moment van constatering ter grootte van de op dat moment aanwezige boekwaarde (gedeeltelijk) een voorziening te worden gevormd ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves.

Actief Grondbeleid

Sint Geertruid - Karreweg

In het plan Karreweg fase I worden 53 wooneenheden gerealiseerd. De raad heeft dit op 19 juni 2012 bij de vaststelling van het woningbouwprogramma 2012-2022 bepaald.

Begin 2019 resteerden nog drie kavels waarvan er in 2019 één is verkocht en geleverd. In totaal resteren derhalve nog 2 kavels.

We gaan ervan uit dat bij de afsluiting van de exploitatie eind 2021 in totaal een voordelig resultaat van € 1.208.000 zal zijn gerealiseerd. Op grond van de "Percentage-Of-Completion" – methode heeft hiervan in 2019 een tussentijdse winstneming ad € 30.000 plaatsgevonden.

Noorbeek - Kern Noorbeek / 12de Septemberlaan

Begin 2019 is gestart met de uitgifte van de 5 kavels aan de 12e Septemberlaan. In 2019 is één kavel verkocht, waarvan levering zal plaatsvinden in 2020.

We gaan ervan uit dat bij de afsluiting van de exploitatie eind 2020 in totaal een voordelig resultaat van € 638.000 zal zijn gerealiseerd. In het bestuursakkoord 2018-2022 is het voordelig resultaat gedeeltelijk ingezet ter dekking van de begroting voor de jaren 2019 en 2020. Doordat de levering in 2019 niet heeft plaats gevonden, zullen deze inkomsten extra ten gunste van de begroting 2020 komen. Op grond van de "Percentage-Of-Completion" – methode heeft in 2019 nog geen tussentijdse winstneming plaatsgevonden (er zijn enkel kosten gemaakt, nog géén opbrengst gegenereerd).

Faciliterend Grondbeleid

Margraten – Heiligerweg

Het bestemmingsplan Heiligerweg is onherroepelijk. Het project vervolgt zijn traject en planning conform de bepalingen in de met Bouwfonds Property Development (BPD) - voorheen Nouville Ontwikkelaars, daarna Bouwfonds - afgesloten realisatie-overeenkomst. In 2019 is gestart met de laatste deelfase van fase 1 van de 75 woningen. We verwachten bij de laatste ontvangst van de contractuele vergoeding eind 2025 de projectexploitatie met een nihil resultaat af te sluiten.

Projecten

Margraten - Project Herontwikkeling Kern Margraten (HKM)/ Dislocatie Clermontstraat

In 2019 heeft afronding van de woningen op het terrein van de voormalige basisschool plaatsgevonden, waarna de afwerking van het openbaar gebied (infra en parkeerplaatsen) heeft plaatsgevonden. Momenteel zijn we nog in afwachting van afrekening van de provinciale ISV-III Subsidie, waarna het deelproject Clermontstraat, en het gehele project HKM, plaats kan vinden.

Veldje

In 2019 is gestart met de bouw van 17 sociale huurappartementen aan het Veldje. Het Veldje is tussen de Prins Bernhardstraat en de Prins Hendrikstraat heringericht. De omgevingsvergunning voor de bouw van 23 woningen door BDP Bouwontwikkeling is verleend. Deze woningen zijn in oktober 2019 in verkoop gedaan. Alle woningen zijn per datum januari 2020 verkocht. In februari 2020 volgt start bouw. De afbouw openbare ruimte vindt aansluitend plaats.

Poelveld

Het woningbouwprogramma is nagenoeg ingevuld. De laatste kavels zijn geopteerd. De afbouw van de openbare ruimte vindt plaats in de periode tot en met 2020 en wordt vervolgens (per 2022) aan de gemeente in beheer en onderhoud overgedragen.

Kampweg

In 2016 is grond verkocht voor de bouw van een fietshotel.

In 2018 heeft de ontwikkelaar Wijckerveste zich gemeld met de mededeling dat de realisatie van een fietshotel ter plaatse alsnog niet haalbaar is gebleken. Derhalve heeft men het plan opgevat om samen met Envida ter plaatse een verpleegtehuis te realiseren. In 2020 wordt samen met Wijckerveste en Envida gekeken naar de verdere uitwerking van de plannen, ook in relatie tot het naastgelegen gebied en gebouw dat in gebruik is bij Talent en Stichting Gruetes.

Randvoorwaarden

Onderstaand volgt een nadere toelichting op:

- Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek.
- Prijsbeleid, indexatie en inflatie.
- Methodiek winst- en verliesneming.

De financiële voortgang en forecast per afzonderlijke exploitatie is reeds onder “doorkijk gemeentelijke grondexploitaties” beschreven. Daar is ook een doorkijk opgenomen ten aanzien van te verwachten plansaldi.

Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek

De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die hebben geleid tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan. Bij opstelling van onderhavige begroting is rekening gehouden met betreffende (technische) wijzigingen.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn ook gemeenten vennootschapsbelasting plichtig. Dit betekent dat ook bij het opstellen van grondexploitaties rekening gehouden moet worden met de vennootschapsbelastingplicht.

Met ingang van het verslagjaar 2017 heeft de Commissie BBV, in de vorm van een “stellige uitspraak”, aangegeven dat winstneming reeds tussentijds dient te geschieden door toepassing van de zogenaamde “Percentage-Of-Completion” – methode. Dit houdt in dat winstneming verhoudingsgewijs dient te geschieden naar gelang de voortgang van realisatie van kosten en opbrengsten binnen de betreffende exploitatie. Deze handelwijze is gevolgd en door vertaald in de stand / waardering van exploitatiesaldi van de afzonderlijke exploitaties, alsmede saldi van aan de grondexploitatie verbonden reserves en voorzieningen. Hierbij is als kader voor woningbouwaantallen, c.q. uitgeefbare bouwkavels uitgegaan van de door de raad vastgestelde bandbreedtes.

Mochten tussentijdse ontwikkelingen op regionaal, provinciaal of landelijk niveau leiden tot betere inzichten of andere uitgangspunten dan nu voorzien, en derhalve bijstelling van gehanteerde uitgangspunten en berekeningen vragen – zowel in positieve alsook in negatieve zin – dan zullen wij u hieromtrent in 2020 nader informeren middels de bestuursrapportages.

Prijsbeleid, indexatie en inflatie

Voor de eigen gemeentelijke exploitaties wordt, enerzijds voor de categorie woningbouw en anderzijds voor de categorie industrie, een uniform prijsbeleid voorgestaan. Eventuele tekorten binnen de exploitatie van een specifiek bestemmingsplan of uitbreidingslocatie worden in principe, middels de hiertoe gevormde reserves, gedekt uit exploitatie-overschotten binnen andere locaties.

Voor de reeds in uitgifte zijnde gemeentelijke bouw kavels wordt vastgehouden aan de reeds geldende vaste (uniforme) grondprijs, waarbij jaarlijks wordt bezien in hoeverre tot indexering wordt overgegaan.

Het verhogen van de grondprijs naast de alsmear stijgende bouwkosten (mede als gevolg van het gasloos bouwen en de BENG-eisen) kan erin resulteren dat de totaalkosten voor potentiële kopers dermate hoog worden, dat zij zullen afzien van het aankopen van een bouw kavel ter realisatie van een nieuwbouwwoning. Om die reden zijn de grondprijzen voor 2019 niet geïndexeerd.

Methodiek winst- en verliesneming

Conform hiertoe geldende aanbevelingen en richtlijnen (Commissie BBV) wordt ten aanzien van winstneming de zogenaamde “POC”-methode gevolgd, wat inhoudt dat winstneming jaarlijks tussentijds genomen wordt. In 2019 heeft er een tussentijdse winstneming plaats gevonden van € 30.000.

Conclusie bouwgrondexploitatie

Uit bovenstaand verslag blijkt dat de bouwgrondexploitatie op een financieel verantwoorde en gedegen wijze wordt uitgevoerd.

Rechtmatigheid

Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen (beleidsmatig en/of financieel) behoeven autorisatie door de gemeenteraad. In de regel zullen begrotingswijzigingen vooraf door het college aan de raad worden voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Slechts indien de omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk maken zal achteraf een begrotingswijziging moeten worden voorgelegd. Indien de raad ermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Begrotingswijzigingen moeten volgens

de Gemeentewet in het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Toch kan voor de accountant bij de controle vaststaan dat een aantal (begrotings)overschrijdingen binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen.

Onderstaand is een overzicht opgenomen conform de richtlijnen van de BADO (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) welke vallen binnen de beleidskaders.

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee
Mens en Samenleving € 1.840.797	De overschrijding in dit programma wordt met name veroorzaakt door overschrijdingen in de beleidsvelden Sociaal Domein en Vitale inwoners en gemeenschappen. <u>Sociaal Domein</u> : De overschrijding wordt voor het overgrote deel veroorzaakt door een verplichte storting in de voorziening dubieuze debiteuren ter grootte van € 384.000. Deze overschrijding kon niet eerder worden bijgeraamd vanwege ontbrekende informatie vanuit de gemeente Maastricht. Verder is in maart 2020 nog een afrekening ontvangen over de WWB ter grootte van € 68.000. Vanwege de late ontvangst van deze afrekening kon ook deze niet op tijd worden bijgeraamd. Op de minimaregelingen is eveneens een overschrijding geconstateerd op de lasten ad. € 90.000. Dit betreft echter een open einde regeling. Daarnaast is op de Jeugdzorg een overschrijding van € 922.000. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door een opgenomen post nog te betalen, die is gebaseerd op ontvangen prognoses in 2020 van de gemeente Maastricht en een te laat	x	

€ 90.000 Totaal: € 1.930.797	ontvangen afrekening van de gemeente Maastricht. <u>Vitale inwoners</u> Bij dit beleidsveld valt een overschrijding te constateren van € 342.000. Deze overschrijding wordt onder andere veroorzaakt door een overschrijding op de binnensportaccommodaties. Dit is het gevolg van de herziening van het "Sportbesluit". De precieze financiële gevolgen hiervan zijn pas eind 2019 bekend geworden. Aan de inkomstenkant staat overigens een gelijke overschrijding. Vandaar dat deze niet meetelt in de onrechtmatigheid. De andere overschrijding wordt veroorzaakt op de groene sportvelden. Een gedeelte ad. € 60.000 als gevolg van het hiervoor vermelde, en ander gedeelte ter grootte van € 90.000 aan meer kosten voor niet voorzien onderhoud.		x
Landschap, natuur en water € 100.870	De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door de meerkosten ad. € 98.000 op openbaar groen. Op basis van het groenbeleidsplan welke in 2020 door de raad is vastgesteld zijn vanaf 2020 de benodigde middelen bijgeraamd.		x

Deel 2 JAARREKENING

Overzicht van baten en lasten

Het resultaat over het jaar 2019 bedraagt +/- € 1.259.086. Het resultaat kan worden gesplitst in het resultaat voor bestemming en resultaat na bestemming.

Bij het resultaat voor bestemming zijn deze gezuiverd van dotaties en onttrekkingen aan reserves. Hierdoor kan beter inzicht worden verschaft in structurele en incidentele dekkingsmiddelen.

Programma		Begroting 2019 Primitief	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Afwijking 2019
Mens & Samenleving	Totale lasten	22.805.263	24.204.095	26.134.892	-1.930.797
	Totale baten	-8.380.663	-8.644.524	-8.804.613	160.089
	Totaal saldo van baten en lasten	14.424.600	15.559.571	17.330.280	-1.770.709
	Eliminatie alg.uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	3.875.768	4.024.333	4.024.333	0
A		18.300.368	19.583.904	21.354.613	-1.770.709
Landschap, natuur en water	Totale lasten	1.671.519	1.619.825	1.720.695	-100.870
	Totale baten	-988.785	-1.260.585	-1.376.711	116.126
	Totaal saldo van baten en lasten	682.734	359.240	343.984	15.256
	Eliminatie treasury	501.119	501.119	605.929	-104.810
B		1.183.854	860.359	949.913	-89.554
Duurzaam wonen	Totale lasten	9.217.850	9.176.910	9.725.263	-548.353
	Totale baten	-8.091.734	-8.195.980	-8.743.840	547.860
	Totaal saldo van baten en lasten	1.126.116	980.930	981.423	-493
C		1.126.116	980.930	981.423	-493
Dienstverlening en besturen	Totale lasten	3.662.718	3.867.418	3.920.282	-52.864
	Totale baten	-504.596	-491.895	-556.073	64.178
	Totaal saldo van baten en lasten	3.158.122	3.375.523	3.364.209	11.314
	Eliminatie overhead (bestuursondersteuning)	-281.684	-276.684	-281.298	4.614
D		2.876.438	3.098.839	3.082.911	15.928
Financiën en middelen	Totale lasten	16.751.988	17.059.164	17.010.707	48.457
	Totale baten	-34.304.992	-35.007.662	-35.359.988	352.326
	Totaal saldo van baten en lasten	-17.553.004	-17.948.498	-18.349.281	400.783
	Eliminatie overhead (bedrijfsvoeringskosten)	-9.221.844	-10.059.201	-10.172.426	113.225
	Eliminatie Alg. dekkingsmiddelen, treasury	172.548	172.548	240.480	-67.932
	Eliminatie onvoorzien	1.035.684	1.184.384	1.444.257	-259.873
	Eliminatie Alg. dekkingsmiddelen, Alg.uitkering en ov. Uitkeringen	27.628.805	28.134.853	28.274.401	-139.548
	Eliminatie Alg. dekkingsmiddelen, OZB en overige belastingen	5.323.020	5.475.020	5.479.371	-4.351
	Eliminatie Vennootschapsbelasting, Vennootschapsbelasting	-25.000	-25.000	-2.477	-22.523
E		7.360.209	6.934.106	6.914.325	19.781
Algemene dekkingsmiddelen					
	Treasury	-673.668	-673.668	-846.408	172.740
	Alg.uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-31.504.573	-32.159.186	-32.298.735	139.549
	OZB en overige belastingen	-5.323.020	-5.475.020	-5.479.371	4.351
F	Totaal saldo van baten en lasten	-37.501.261	-38.307.874	-38.624.514	316.640
Overhead					
	Overhead (bestuursondersteuning)	281.684	276.684	281.298	-4.614
	Overhead (bedrijfsvoeringskosten)	9.221.844	10.059.201	10.172.426	-113.225
G	Totaal saldo van baten en lasten	9.503.529	10.335.885	10.453.724	-117.839
Vennootschapsbelasting					
	Totale lasten	25.000	25.000	2.477	22.523
H	Totaal saldo van baten en lasten	25.000	25.000	2.477	22.523
Onvoorzien					
	Totale lasten	52.700	0	0	0
	Totale baten	-1.088.384	-1.184.384	-1.444.257	259.873
I	Totaal saldo van baten en lasten	-1.035.684	-1.184.384	-1.444.257	259.873
Reserves					
Toevoegingen aan reserves					
	mens & Samenleving	0	23.000	23.000	0
	Landschap, natuur en water	0	108.000	108.000	0
	Duurzaam wonen	0	161.700	161.700	0
	Financiën en middelen	230.000	614.329	924.329	-310.000
J		230.000	907.029	1.217.029	-310.000
Onttrekkingen aan reserves					
	mens & Samenleving	-919.566	-919.566	-957.907	38.341
	Landschap, natuur en water	-226.504	-380.004	-380.004	0
	Duurzaam wonen	0	-199.460	-199.460	0
	Dienstverlening en besturen	-66.000	-149.300	-149.300	0
	Financiën en middelen	-880.116	-1.435.445	-1.941.886	506.441
K		-2.092.186	-3.083.775	-3.628.557	544.782
Resultaat	totaal van (A t/m K)	-23.618	150.020	1.259.086	-1.109.066
		<i>Positief</i>	<i>Negatief</i>	<i>Negatief</i>	<i>Negatief</i>

Balans

Balans per 31 december	(bedrag x € 1.000)	
	2019	2018
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio/disagio	5.228	5.414
- kosten van onderzoek en ontwikkeling	182	131
- bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.025	1.019
	6.435	6.564
<i>Materiële vaste activa</i>		
- investeringen met een economisch nut		
Investerings met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	24.020	22.746
Gronden uitgegeven in erfpacht	0	0
Overige investeringen met een economisch nut	36.997	38.699
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	16.476	12.482
	77.493	73.927
<i>Financiële vaste activa</i>		
- kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	559	1.841
Gemeenschappelijke regelingen	0	0
Overige verbonden partijen	0	0
- leningen aan		
Openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
Woningbouwcorporaties	899	931
Deelnemingen	0	0
Overige verbonden partijen	0	0
- overige langlopende leningen	4.942	3.910
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	0	0
- uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	0	0
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	0	0
	6.400	6.682
Totaal vaste activa	90.328	87.173
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>		
- grond- en hulpstoffen	0	0
- onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	208	274
- gereed product en handelsgoederen	0	0
- vooruitbetalingen	0	0
	208	274
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
- vorderingen op openbare lichamen	4.144	3.510
- verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
- overige verstrekte kasgeldleningen	0	0
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
- rekening-courantverhouding met het Rijk	5.297	204
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
- uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
- overige vorderingen	1.855	2.409
- overige uitzettingen	0	0
	11.296	6.123
<i>liquide middelen</i>		
- Kassaldi	3	3
- Bank- en girosaldi	754	738
	757	741
<i>Overlopende activa</i>		
- De van EU en NL lichamen nog te ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een spec. bestedingsdoel	9	41
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	2.761	3.949
	2.770	3.990
Totaal vlottende activa	15.031	11.128
Totaal activa	105.359	98.301

Balans per 31 december	(bedrag x € 1.000)	
	2019	2018
PASSIVA		
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
- algemene reserve	8.663	9.520
- bestemmingsreserves	12.027	13.806
- nog te bestemmen resultaat	-1.259	-224
	19.431	23.102
<i>Voorzieningen</i>		
- voorzieningen ten behoeve van verplichtingen, verliezen en risico's	2.140	2.470
- egalisatievoorzieningen	587	803
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.660	1.959
- bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven	0	0
	4.387	5.232
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>		
- obligatieleningen	0	0
- onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		0
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	71.145	52.281
Binnenlandse bedrijven	0	0
Openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
Overige binnenlandse sectoren	0	0
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
- door derden belegde gelden	0	0
- waarborgsommen	4	4
- Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
	71.149	52.285
Totaal vaste passiva	94.967	80.619
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
- kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
- overige kasgeldleningen	0	7.500
- bank- en giroaldi	0	0
- overige schulden	5.830	6.408
	5.830	13.908
<i>Overlopende passiva</i>		
- verplichtingen (nog te betalen bedragen)	3.246	2.341
- de van EU en NL lichamen ontvangen voorschotten op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	220	1.126
- overige vooruitontvangen bedragen en overlopende passiva	1.096	307
	4.562	3.774
Totaal vlottende passiva	10.392	17.682
Totaal passiva	105.359	98.301
Gewaarborgde geldleningen	28.841	28.938
Garantstellingen	0	0

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld conform voorschriften welke zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Voor zover het BBV géén specifieke grondslagen voorschrijft is aangesloten bij algemene waarderingsgrondslagen zoals opgenomen in BW2 Titel 9.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemeen

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden, conform het “matching-principe”, toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden hierbij slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd, conform het “Realisatieprincipe”. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar worden, conform het “voorzichtigheidsprincipe”, in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden eerst dan als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de verwerking van de Algemene Uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de Algemene Uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. De gemeente Eijsden-Margraten verwerkt de Algemene Uitkering op basis van daadwerkelijke ontvangsten, alsmede de op basis van de accresmededeling nog te ontvangen Algemene uitkering over het verslagjaar (factuurstelsel).

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de Commissie BBV het volgende: Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK enkel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen géén gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheid over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Specifiek voor de gemeente Eijsden-Margraten

In onderhavige programmarekening is rekening gehouden met de verordeningen welke op grond van de artikelen 212, 213 en 213a door de raad zijn vastgesteld, alsmede met de nota waarderen en afschrijven vaste activa gemeente Eijsden-Margraten.

Er wordt afgeschreven en rente berekend over de balanswaarde per 1 januari van het boekjaar.

Balans

Algemeen

De activazijde van de balans geeft inzicht in bezittingen van de gemeente. Niet alle investeringen die de gemeente in het verleden heeft gedaan, zijn terug te vinden op de activazijde van de balans. Investeringskosten die werden gedekt uit reserves zijn als het ware in een keer afgeschreven en hebben geen boekwaarde. Zo is het dus goed mogelijk dat de gemeente activa bezit die geen boekwaarde hebben, maar wel een waarde hebben in het economische verkeer. Dit zijn stille reserves.

Op de passivazijde van de balans wordt inzicht gegeven hoe de gemeente deze bezittingen financiert: door middel van eigen vermogen of vreemd vermogen.

De gemeente Eijsden-Margraten hanteert, conform het BBV, de algemene grondslagen ten aanzien van waardering, activering en afschrijving van vaste activa. Voor zover ten aanzien van individuele activaklassen daarnaast nog specifieke grondslagen van toepassing zijn, wordt hier bij de desbetreffende toelichtingen nader op ingegaan.

Nota waarderen en afschrijven vaste activa

De meest actuele "Nota waarderen en afschrijven vaste activa" is in december 2016 vastgesteld.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

In de balans worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa - zijnde kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio - is maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

De afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa - zijnde kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief - is ten hoogste vijf jaar.

Kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;

- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. Hierbij is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- er sprake is van een investering door een derde;
- de investering bijdraagt aan een publieke taak;
- de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op activa die samenhangen met de investering.

De andere categorieën immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Materiële vaste activa

In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa met een economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén in erfpacht uitgegeven gronden.

Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Materiële vaste activa met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan voor riolering of voor het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie:

Materiële vaste activa met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven.

Voor een overzicht van de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt volledigheidshalve verwezen naar de nota waarden en afschrijven vaste activa.

Specifieke grondslagen ten aanzien van materiële vaste activa:

- alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd;
- investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen;
- kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde worden niet geactiveerd;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd;
- voor zover investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, kan hierop extra worden afgeschreven;
- over grond wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kapitaalverstrekkingen aan:
 - deelnemingen
 - gemeenschappelijke regelingen
 - overige verbonden partijen
- leningen aan:
 - openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a Wet Fido
 - woningbouwcorporaties
 - deelnemingen
 - overige verbonden partijen
- overige langlopende leningen
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar
- uitzettingen in Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen verstrekt aan derden en (overige) uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met ontvangen aflossingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

Algemeen

Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen:

- de voorraden
- de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

- de liquide middelen, en
- de overlopende activa.

Vorraden

In de balans worden onder de voorraden afzonderlijk opgenomen:

- grond- en hulpstoffen, zijnde overige grond- en hulpstoffen
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
- gereed product en handelsgoederen
- vooruitbetalingen op voorraden.

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén voorraden grond- en hulpstoffen.

De onder de onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie worden opgenomen tegen de verkrijgingprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten verminderd met de opbrengsten wegens de gerealiseerde verkopen en ontvangen (rijks-)subsidies.

De vervaardigingskosten omvatten de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken (grondwerk en aanleg van infrastructurele voorzieningen), uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek etc.), overige plan- en advieskosten en rentekosten over de aanwezige boekwaarden.

Ten aanzien van winstneming bij bouwgronden in exploitatie wordt de zogenaamde “Percentage-Of-Completion” – methode toegepast. Dit houdt in dat winstneming verhoudingsgewijs dient te geschieden naar gelang de voortgang van realisatie van kosten en opbrengsten binnen de betreffende exploitatie.

Voor eventuele verwachte negatieve resultaten, waarvoor de omvang per balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs is in te schatten, wordt een voorziening gevormd.

Bij de periodieke evaluatie van resultaatontwikkeling van de individuele exploitaties wordt rekening gehouden met:

- Indien locaties (versneld) tussentijds in exploitatie worden genomen, kunnen er significante wijzigingen in de boekwaarden op treden als gevolg van verkooptransacties, kosten verbonden aan uitvoering, en het rente-effect over de aanwezige boekwaarden.
- Indien locaties vertraagd in exploitatie worden genomen – c.q. als “warme grond” worden aangehouden – worden de kapitaallasten over de boekwaarden van betreffende gronden ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves gebracht (in plaats van jaarlijkse bijschrijving op de aanwezige boekwaarden).
- Indien locaties naar verwachting niet meer (of slechts gedeeltelijk) in exploitatie worden genomen, wordt op het moment van constatering ter grootte van de op dat moment aanwezige boekwaarde (gedeeltelijk) een verliesvoorziening gevormd ten laste van het rekeningsaldo en / of reserves.

Onder de voorraden gereed product en handelsgoederen worden activa opgenomen waarvoor het stellige voornemen tot vervreemding bestaat. Deze worden gewaardeerd tegen historische verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met gedane lineaire afschrijvingen tot moment van “sfeerovergang”.

Indien de marktwaarde duurzaam lager is dan boekwaarde, vindt waardering tegen marktwaarde.

Per balansdatum zijn er géén activa aanwezig waarvoor een dergelijk stellig voornemen bestaat.

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén vooruitbetalingen verricht op voorraden.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden afzonderlijk opgenomen:

- vorderingen op openbare lichamen

- verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a Wet Fido
- overige verstrekte kasgeldleningen
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- rekening-courantverhouding met het Rijk
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- uitzettingen in Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- overige vorderingen
- overige uitzettingen.

Vorderingen worden tegen de nominale waarde gewaardeerd, onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbare vorderingen.

Financiële verordening

Voor openstaande vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid getroffen op basis van een statische beoordeling op oninbaarheid van de individuele openstaande vorderingen.

Liquide middelen

In de balans worden onder de liquide middelen de kas-, bank- en girosaldi opgenomen.

Dit betreft allen saldi luidende in Euro's.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder de overlopende activa worden afzonderlijk opgenomen:

- De van Europese en Nederlandse (overheids)lichamen ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen.

Passiva

Algemeen

Op de balans worden de passiva onderscheiden in vaste en vlottende passiva.

Tenzij anders vermeld worden passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Algemeen

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- eigen vermogen;
- voorzieningen
- vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Nota reserves en voorzieningen gemeente Eijsden-Margraten

De nota reserves en voorzieningen gemeente Eijsden-Margraten is in december 2016 vastgesteld.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves, alsmede het resultaat vóór bestemming volgend uit de programmarekening. De winstbestemming over het afgelopen boekjaar vindt plaats in het (volgend) jaar van vaststelling, conform het hiertoe strekkende raadsbesluit.

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- de algemene reserve
- de bestemmingsreserves.

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de van de Nederlandse en Europese overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.
Genoemde voorschotbedragen worden afzonderlijk verwerkt onder de overlopende passiva.
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Voorzieningen worden niet gevormd voor aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden (aan de actiefzijde) met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De (onderhouds)egalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is het beleid ter zake nader uiteengezet.

De rioolvoorziening en de afvalvoorziening zijn verwerkt o.b.v. nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP en het afval is er geen inzicht in de wijze waarop het tarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 onderdeel d BBV niet mogelijk.

Vaste schulden

In de balans worden onder de vaste schulden afzonderlijk opgenomen:

- Obligatieleningen
- Onderhandse leningen van:
 - Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen
 - Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
 - Binnenlandse bedrijven
 - Openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a Wet Fido
 - Overige binnenlandse sectoren
 - Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren
- Door derden belegde gelden
- Waarborgsommen
- Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén verplichtingen voortvloeiend uit financial leaseovereenkomsten en overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Algemeen

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- de netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- de overlopende passiva.

Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

In de balans worden onder de netto-vlottende schulden afzonderlijk opgenomen:

- kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido
- overige kasgeldleningen
- bank- en girosaldi
- overige schulden.

Overlopende passiva

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen:

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot uitbetaling komen, met uitzondering van jaarlijks aan terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- Overige vooruit ontvangen bedragen en overlopende passiva, die ten bate van de volgende begrotingsjaren komen.

Garantstellingen

Aan de passiefzijde van de balans wordt- buiten de balanstelling - opgenomen het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.

Onder de toelichting op de balans is omtrent de hieruit voortvloeiende verplichtingen onder “niet in de balans opgenomen verplichtingen” een nadere toelichting opgenomen.

Single audit en single information (SiSa)

Met ingang van het rekeningjaar 2006 is single information en single audit ingevoerd voor een groot aantal specifieke uitkeringen.

Met de invoering zijn aparte verantwoordingen, controleprotocollen en accountantscontroles voor deze specifieke uitkeringen vervallen. In plaats hiervan moet ingaande 2006 in de jaarrekening een bijlage als toelichting op de jaarrekening worden opgenomen met daarin de verantwoordingsinformatie over de voor de gemeente van toepassing zijnde specifieke uitkeringen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Het verloop van de vaste activa was in 2019 als volgt (bedragen in duizenden):

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2019	Herrubrice- ring	Ver- meerderin- gen	Ver- mindering en	Afschrijvin- gen/afloss- ingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	boek- waarde 31-12-2019
Immateriële vaste activa								
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio / disagio	5.414	0	0	0	186	0	0	5.228
Kosten onderzoek en ontwikkeling	131	0	96	0	45	0	0	182
Bijdragen aan activa derden	1.019	0	91	0	85	0	0	1.025
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	<i>6.564</i>	<i>0</i>	<i>187</i>	<i>0</i>	<i>316</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.435</i>
Materiële vaste activa								
Gronden en terreinen	5.347	0	189	210	139	0	0	5.187
Bedrijfsgebouwen	31.512	0	188	694	1.203	0	0	29.803
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	23.055	0	2.063	0	753	0	0	24.365
Vervoermiddelen	315	0	28	0	59	0	0	284
Machines, apparaten en installaties	280	0	130	0	42	0	0	368
Overige materiële vaste activa	936	0	143	0	69	0	0	1.010
<i>Totaal materiële vaste activa met een economisch nut</i>	<i>61.445</i>	<i>0</i>	<i>2.741</i>	<i>904</i>	<i>2.265</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>61.017</i>
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.482	0	4.438	43	401	0	0	16.476
<i>Totaal materiële vaste activa met een maatschappelijk nut</i>	<i>12.482</i>	<i>0</i>	<i>4.438</i>	<i>43</i>	<i>401</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>16.476</i>
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	<i>73.927</i>	<i>0</i>	<i>7.179</i>	<i>947</i>	<i>2.666</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>77.493</i>
Financiële vaste activa								
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.841	0	0	1.282	0	0	0	559
Leningen aan woningbouwcorporaties	931	0	0	0	32	0	0	899
Overige langlopende leningen	3.910	0	1.125	0	93	0	0	4.942
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	<i>6.682</i>	<i>0</i>	<i>1.125</i>	<i>1.282</i>	<i>125</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.400</i>
Totaal vaste activa	87.173	0	8.491	2.229	3.107	0	0	90.328

Activaklassen welke niet van toepassing zijn, zijn als zodanig niet in bovenstaand verloopoverzicht opgenomen.

Voor een overzicht van de belangrijkste investeringen wordt verwezen naar bijlage "overzicht restant-kredieten 2019".

Omschrijving	(Bedrag x€ 1.000)							
	Boek- waarde 1-1-2019	Herrubri- cering	Vermeer- deringen	Vermind- eringen	Afschrijvi- ngen / aflossing en	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2019
Materiële vaste activa economisch nut								
Waarvoor geldt heffingen van toepassing	22.746	0	2.220	208	738	0	0	24.020
Waarvoor geldt geen heffingen van toepassing	38.699	0	521	696	1.527	0	0	36.997
Totaal materiële vaste activa met economisch nut	61.445	0	2.741	904	2.265	0	0	61.017

De afschrijvingen worden lineair berekend; Voor een overzicht van de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt volledigheidshalve verwezen naar de nota waarden en afschrijven vaste activa.

Immateriële vaste activa

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio / disagio

De post "kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio / disagio" betreft:

- Marktwaaardeverrekening welke in 2017 is voldaan bij vervroegde aflossing van de lopende onderhandse leningen

Het verloop was in 2019 als volgt:

(Bedrag x € 1.000)	
Stand per 1 januari 2019	5.414
Vermeerderingen in 2019	0
Verminderen in 2019	0
Afschrijvingen	186
Stand per 31 december 2019	5.228

De mutaties betreffen:

Afschrijvingen

- Afschrijving Boekresultaat / marktwaaardeverrekening € 186.710

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

In 2019 hebben de volgende investeringsbijdragen aan activa in eigendom van derden plaatsgevonden:

- Aandeel in vervanging verkeersregelinstallatie kruising Rijksweg € 90.651

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingsen

De post kapitaalverstrekkingsen heeft betrekking op de volgende deelnemingen:

Kapitaalverstrekkingsen	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2019	31-12-2018
Vordering op Enexis B.V.	0	1.282
MTB Regio Maastricht N.V.	5	5
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	123	123
N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg	23	23
Enexis Holding N.V.	347	347
Deelneming op Enexis B.V.	-	-
Claim Staat Vennootschap B.V.	51	51
Voorziening Escrow verkoop Attero	-/- 51	-/- 51
CBL Vennootschap B.V.	-	-
Verkoop Vennootschap B.V.	-	-
Essent Milieu Holding B.V.	0	0
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	14	14
N.V. Reinigingsdiensten Rd4	47	47
Totaal	559	1.841

Essent N.V.

In 2009 is een groot deel van Essent (67%) verkocht aan RWE. De voormalige aandeelhouders van Essent blijven eigenaar van de aandelen in Enexis Holding N.V. (netwerkbedrijf), Essent Milieu Holding B.V. en Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (centrale Borssele). Deze aandelen hebben een aanzienlijke actuele waarde en blijven op grond van de provinciale en gemeentelijke verslagleggingsregels (BBV) gewaardeerd op verkrijgingsprijs.

Naast deze deelnemingen bezitten de aandeelhouders 100% van de aandelen in een viertal B.V.'s (Vordering op Enexis B.V., Claim Staat Vennootschap B.V., CBL Vennootschap B.V. en Verkoop Vennootschap B.V.) welke ter zekerheid dienen van mogelijke claims, voortvloeiende uit de transactie of rechtshandelingen van voor de verkoop.

De resterende tranche D van de aan Vordering op Enexis B.V. verstrekte bruglening is, conform aflossingsschema, in 2019 afgelost.

Aangezien na aflossing van de gehele lening, de doelstellingen van Vordering op Enexis BV geheel zijn volbracht, zal het bestuur van de vennootschap de ontbinding van deze vennootschap gaan voorbereiden.

Op 30 september 2015 was de claimtermijn voor RWE verstreken. RWE en Verkoop Vennootschap BV zijn in 2017 tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims. Verkoop Vennootschap BV zal waarschijnlijk nog enige tijd moeten voortbestaan, omdat zij nog partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop zijn overeengekomen.

MTB Regio Maastricht N.V.

MTB Regio Maastricht N.V. heeft een negatief eigen vermogen. De aandeelhouders hebben begin 2018 uitgesproken dat de continuïteit van de onderneming gegarandeerd blijft. Derhalve vindt waardering tegen nominale waarde plaats. Wij verwijzen in dit kader tevens naar de onder de passiva opgenomen garantstelling.

Leningen aan woningbouwcorporaties

De leningen aan woningbouwcorporaties betreffen de aan Woonpunt doorgesluisde geldleningen. Dit in verband met de verkoop van het gemeentelijk Woningbedrijf per 1 januari 1998.

Overige langlopende leningen

Dit betreft:

- 40-jarige renteloze Hypothecaire lening BMR ad oorspronkelijk groot € 500.000; Hierbij wordt de aflossingstermijn jaarlijks, op verzoek hiertoe, kwijtgescholden.
- 30-jarige lineaire Hypothecaire Lening Stichting Dorpshuis Mheer met een oorspronkelijke hoofdsom ad € 208.600, met als onderpand het pand gelegen aan de Dorpsstraat 3 te Mheer, met een rentevergoeding van 1,78% per jaar, en lineaire aflossing in 30 jaar middels betaling van maandelijkse termijnen.
- 30-jarige lineaire Hypothecaire Lening Stichting Cultureel Centrum Eijsden met een oorspronkelijke hoofdsom ad € 400.000, met als onderpand het pand gelegen aan de Breusterstraat 21-23 te Eijsden, met een rentevergoeding van 1,78% per jaar, en lineaire aflossing in 30 jaar middels betaling van maandelijkse termijnen.
- 30-jarige lineaire Hypothecaire lening Koninklijke Oude Harmonie (KOH) Eijsden met een oorspronkelijke hoofdsom ad € 185.000,-, met als onderpand het pand gelegen aan de Prins Bernhardstraat 4 te Eijsden, met een rentevergoeding van 1,78% per jaar, en lineaire aflossing in 30 jaar middels betaling van maandelijkse termijnen.
- 30-jarige lineaire Hypothecaire lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden met een oorspronkelijke hoofdsom ad € 433.300,-, met als onderpand het pand gelegen aan de Prins Hendrikstraat 21 te Eijsden, met een rentevergoeding van 1,78% per jaar, en lineaire aflossing in 30 jaar middels betaling van maandelijkse termijnen.
- Leningen u/g zonnepanelenproject; Dit betreffen 15-jarige annuïtaire leningen aan individuele huishoudens en instellingen binnen de gemeente ten behoeve van de aanschaf en aanleg van zonnepanelen, met een vast rentepercentage van 1%.
- Gemeentelijk aandeel in verstrekte Startersleningen.

Het verloop was in 2019 als volgt:

Omschrijving	(bedrag x € 1.000)						
	Boek- waarde 1-1-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen/aflo- ssingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2019
Overige langlopende leningen							
Renteloze lening BMR	463	0	0	13	0	0	450
Lening u/g Dorpshuis Mheer	199	0	0	7	0	0	192
Hypothecaire lening Stichting Cultureel Centrum Eijsden	393	0	0	14	0	0	379
Hypothecaire lening Koninklijke Oude Harmonie (KOH) Eijsden	0	185	0	3	0	0	182
Hypothecaire lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden	0	433	0	0	0	0	433
Leningen u/g Zonnepanelenproject	2.640	469	0	0	0	0	3.109
Startersleningen	215	38	0	56	0	0	197
Totaal overige langlopende leningen	3.910	1.125	0	93	0	0	4.942

Overzicht (benaderde) actuele waarde

Per 31 december 2019 waren er géén activa aanwezig waarvan op korte termijn afstoting overwogen wordt. Derhalve is géén overzicht opgenomen van de (benaderde) actuele waarde.

Vlottende activa

Voorraden

- De onderhanden werken zijn opgenomen tegen de verkrijgingprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten verminderd met de opbrengsten wegens de gerealiseerde verkopen en ontvangen (rijks-)subsidies. De vervaardigingskosten omvatten de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken (grondwerk en aanleg van infrastructurele voorzieningen), uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek etc.), overige plan- en advieskosten en rentekosten over de aanwezige boekwaarden.
- Gereed product en handelsgoederen omvat de boekwaarde van bedrijfsgebouwen, gronden en terreinen waarvoor per balansdatum het stellige voornemen tot vervreemding bestaat. Hiervan was per eind 2019 géén sprake.

Ten aanzien van winstneming bij bouwgronden in exploitatie wordt de zogenaamde "Percentage-Of-Completion" – methode toegepast. Dit houdt in dat winstneming verhoudingsgewijs dient te geschieden naar gelang de voortgang van realisatie van kosten en opbrengsten binnen de betreffende exploitatie.

Als gevolg hiervan heeft in 2019 een tussentijdse winstneming plaats dienen te vinden ad € 30.000 bij de exploitatie van de Uitbreidingslocatie Karreweg te St Geertruid.

Het verloop van de voorraden was in 2019 als volgt:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)					
	Boekwaarde 1-1-2018	Herrubri- cering	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	274	0	581	647	0	208
Gereed product en handelsgoederen	0	0	0	0	0	0
Vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Totaal voorraden	274	0	581	723	0	208

Nadere toelichting op de post voorraden onderhanden werk:

Exploitatie	(Bedrag x € 1.000)						
	Boekwaarde 1-1-2019	Herrubricering	Investerings	Opbrengsten	Winstuitname	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2019
<i>Woningbouw</i>							
Karreweg, St. Geertruid	141	0	6	124	30	0	53
Heiligerweg, Margraten	333	0	4	0	0	0	337
Herontwikkeling Kern Margraten	124	0	147	209	0	0	62
12 ^e Septemberlaan, Noorbeek	57	0	9	0	0	0	66
Centrumplan, Eijsden	-306	0	376	314	0	0	-244
Vorbereidingskrediet Kampweg	-75	0	9	0	0	0	-66
Totaal	274	0	551	647	30	0	208

Exploitatie	(Bedrag x € 1.000)			
	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Winstneming t/m dienstjaar	Verwacht totaal saldo (batig)
<i>Woningbouw</i>				
Karreweg, St. Geertruid	11	225	1.047	1.208
Heiligerweg, Margraten	76	413	0	0
Herontwikkeling Kern Margraten	0	576	0	514
12 ^e Septemberlaan, Noorbeek	12	716	0	638
Centrumplan, Eijsden	338	289	0	195

Hiervan zijn aan te merken als actieve grondexploitaties:

- Karreweg, St. Geertruid
- 12^e Septemberlaan, Noorbeek

Hiervan zijn faciliterend en projecten:

- Heiligerweg, Margraten
- Herontwikkeling Kern Margraten
- Centrumplan, Eijsden
- Vorbereidingskrediet Kampweg, Gronsveld

Het meerjarig verloop in boekwaarden en verwachtingen omtrent kosten en opbrengsten zijn gebaseerd op de feitelijk gerealiseerde boekwaarden per 31 december 2019 (onder aftrek van voorzieningen voor oninbare verliezen), (bijgestelde) begrotingscijfers voor het boekjaar 2020, en aangevuld met de in de meerjarenbegroting 2020-2023 geraamde gelden voor de aankoop van gronden, aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek, etc.) en eventuele advieskosten. Kosten en opbrengsten worden hierbij geraamd tegen nominale waarde, zonder inflatiecorrectie.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor openstaande vorderingen, niet zijnde vorderingen van openbare lichamen, wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd. Dit door middel van een statische beoordeling op oninbaarheid van de individuele openstaande vorderingen.

Het te vorderen bedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.144	3.510
Verstrekte kasgeldleningen (art. 1, onderdeel a Wet Fido én overige)	0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0
Uitzettingen in schatkist met rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
Rekening-courantverhouding met het Rijk	5.297	204
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
uitzettingen in NL schuld papier met rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
Overige vorderingen , te verdelen in:		
debiteuren algemeen	806	950
debiteuren belastingen	54	54
debiteuren sociale zaken	1.550	1.607
af: voorziening dubieuze debiteuren	-/- 608	-/- 239
kortlopende leningen (i.v.m. calamiteiten en voorfinanciering)	53	37
Overige uitzettingen	0	0
Totaal	11.296	6.123

Onder de vorderingen op openbare lichamen is een vordering opgenomen op de belastingdienst inzake (compensabele) BTW ad € 4,144 mln.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn als volgt samengesteld:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2019	31-12-2018
Kas	3	3
Bank Nederlandse Gemeenten	400	400
Paraplurekening rekening courant Ministerie van Financiën	0	0
Rabobank	3	8
SVN	351	331
KAS-bank	0	-/-1
Totaal	757	741

Overlopende activa

Dit betreft de per balansdatum vooruitbetaalde bedragen en de per balansdatum nog te vorderen posten zoals de rente op leningen en deposito's. De post is als volgt samengesteld:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2019	31-12-2018
De van EU en NL lichamen nog te ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	9	41
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen, te verdelen in:		
Nog te ontvangen bedragen	1.552	2.332
Vooruitbetaalde bedragen	1.207	1.617
Overige overlopende activa	2	0
Totaal	2.770	3.990

*Nadere toelichting op de post van EU en NL lichamen nog te ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel (bedragen * € 1.000) :*

Regeling	Saldo begin	Vermeerderingen	Verminderen	Herrubricering	Saldo eind
XBMob EU Eijsden-Margraten	41	0	101	60	0
HKM/Clermontstraat Mgt ISV 3	0	0	0	7	7
Depressieproject ZonMW	0	2	0	0	2
Totaal	41	2	101	67	9

XBMob EU Eijsden-Margraten: hierop is herrubricering van toepassing naar de passivazijde
HKM/Clermontstraat Mgt ISV 3: hierop is – gezien saldooverloop – herrubricering van toepassing vanuit passivazijde

Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

Het verloop van de reserves en de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

omschrijving	(bedragen in duizenden Euro's)						
	Stand 1-1-2019	Bestemming resultaat vorig boekjaar	toevoeging	onttrekking	Vrijval	Vermindering ter dekking afschrijving	Stand 31-12-2019
Algemene reserve	9.520	-224	260	893	0	0	8.663
Bestemmingsreserves	13.806	0	733	1.923	0	589	12.027
Nog te bestemmen resultaat	-224	224	0	1.259	0	0	-1.259
<i>Eigen vermogen</i>	<i>23.102</i>	<i>0</i>	<i>993</i>	<i>4.075</i>	<i>0</i>	<i>589</i>	<i>19.431</i>
Voorzieningen ten behoefte van verplichtingen, verliezen en risico's	2.470	0	213	20	523	0	2.140
Egalisatievoorzieningen	803	0	472	688	0	0	587
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.959	0	0	299	0	0	1.660
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringe n waarvoor een heffing wordt geheven	0	0	0	0	0	0	0
<i>Voorzieningen</i>	<i>5.232</i>	<i>0</i>	<i>685</i>	<i>1.007</i>	<i>523</i>	<i>0</i>	<i>4.387</i>
Totaal reserves en voorzieningen	28.334	0	1.678	5.082	523	589	23.818

Een gedetailleerd verloopoverzicht per reserve en voorziening alsmede een toelichting op de reserves en voorzieningen:

Naam van de reserve	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen zoals stortingen in de reserve	Verminderen zoals beschikking over en bedragen uit de reserve	Verminderen ter dekking van kapitaallasten	Saldo aan het einde van het dienstjaar
Algemene reserves					
Algemene reserve	9.520.467	260.000	1.116.782		8.663.685
Algemene reserve, onverdeeld rekeningssaldo	-224.186	-1.034.900			-1.259.086
Totaal algemene reserves	9.296.281	-774.900	1.116.782		7.404.599
Bestemmingsreserves					
Reserve dekking kapitaallasten zwembad	190.689			65.801	124.888
Reserve gemeenschapshuizen	126.764	53.012			179.776
Reserve multifunctionele accommodatie	505.107			14.259	490.848
Bruteringsreserve gebruiksveilig maken Techn. School	21.895			16.375	5.520
Bestemmingsreserve gemeentehuis	7.796.000			222.500	7.573.500
Bruteringsreserve MFA Margraten	1.150.000			224.250	925.750
Reserve personeel	143.730				143.730
Reserve prioriteiten	520.260	292.700	520.260		292.700
Reserve bestemmingsplannen (Grex)		30.000	30.000		
Bestemmingsreserve bomen	35.965		1.000		34.965
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	91.759				91.759
Reserve gladheidsbestrijding					
Reserve Brainport	201.674		125.504		76.170
Bestemmingsreserve gemeentelijk kwaliteitsfonds	219.770		100.000		119.770
Reserve onderhoud gemeentegebouwen	19.107		19.107		
Reserve sociaal domein	1.046.570		830.000		216.570
Bruteringsreserve aanpassingen / nieuwbouw SOVSO-school	1.500.000			1.648	1.498.352
Bruteringsreserve waterveld (Hockeyer)	146.625			44.083	102.542
Reserve frictiekosten	89.857	410.143	350.000		150.000
Totaal bestemmingsreserves	13.805.772	785.855	1.975.871	588.916	12.026.840
Naam van de voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen zoals stortingen in de voorziening	Verminderen zoals beschikking over en bedragen uit de voorziening	Vrijval voorzieningen	Saldo aan het einde van het dienstjaar
Voorzieningen van de algemene dienst					
Voorziening gemeentegebouwen	665.415	366.835	591.758		440.492
Voorziening Dubieuze debiteuren	185.783	18.453	36.786		167.451
Voorziening MTB	1.331.000			468.286	862.714
Voorziening parkeervoorzieningen	80.000	20.000			100.000
Voorziening afvalstoffenheffing	271.683		135.168		136.515
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	991.215	186.807		55.368	1.122.654
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	137.600	105.594	96.557		146.637
Voorziening GRP	1.687.057		163.373		1.523.684
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	52.789	387.618			440.407
Voorziening herstructurering MTB	60.973		19.626		41.347
Voorziening Escrow verkoop Attero	50.566				50.566
Voorziening inhouding ww-reparatie	6.383	6.486			12.869
Totaal voorzieningen	5.520.464	1.091.794	1.043.268	523.654	5.045.336

In de onttrekkingen aan reserves zijn verminderen opgenomen ter dekking afschrijvingen op activa / kapitaallasten ad € 588.916. Deze zijn van structurele aard. Dit betreft de volgende bestemmingsreserves:

- Reserve dekking kapitaallasten zwembad € 65.801
- Reserve Multifunctionele accommodatie Margraten € 14.259
- Reserve gemeentehuis Eijsden-Margraten € 222.500
- Bruteringsreserve MFA Margraten € 224.250
- Bruteringsreserve gebruiksveilig maken technische school € 16.375
- Bruteringsreserve aanpassingen / nieuwbouw SOVSO-school € 1.648
- Bruteringsreserve waterveld C&K (Hockeyer) € 44.083

NB: Een aantal van de getroffen voorzieningen is aan de debetzijde zichtbaar in mindering gebracht op de respectievelijke activa waar ze betrekking op hebben. Het betreft hier de voorzieningen:

- Voorziening Escrow verkoop Attero
- Voorziening dubieuze debiteuren
- Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken

Toelichting reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

Naam	Algemene reserve
Programma	Diverse
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Functie van financiering van de lopende rekening (bestemming van het resultaat), maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen.
Toevoegingen	• € 230.000 terugstorting 1/10^e deel aanwending 60+ regeling • € 30.000 tussentijdse winstneming Karreweg
Onttrekkingen	• € 224.186 onverdeeld negatief rekeningresultaat 2018 • € 66.000 ten behoeve van verkiezingen Provinciale Staten en Waterschap • € 410.143 ten behoeve van aanvulling reserve frictiekosten • € 87.000 ten behoeve van tijdelijke uitbreiding griffie • € 300.000 ten behoeve van dekking incidentele lasten • € 29.453 ten behoeve van verbetering weerstandsvermogen BsGW
Omvang	Geen minimale / maximale omvang.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Algemene reserve onverdeeld rekeningresultaat
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	N.v.t.
Toevoegingen	• € 224.186 ten laste van algemene reserve ter compensatie van negatief resultaat 2018 • -/- € 1.259.086 negatief resultaat 2019
Onttrekkingen	n.v.t.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve dekking kapitaallasten zwembad
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is ingesteld om de kapitaallasten van het zwembad gedurende de afschrijvingstermijn van het zwembad te kunnen dekken.
Toevoegingen	n.v.t.
Onttrekkingen	€ 65.801 t.b.v. de jaarlijkse afschrijvingslasten van het zwembad.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Tot en met 2020.

Naam	Reserve gemeenschapshuizen
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is bedoeld om de eigenaren / beheerders van de 14 gemeenschapshuizen in onze gemeente te ondersteunen bij de in stand houding van deze accommodaties door bij te dragen in de kosten van het groot onderhoud.
Toevoegingen	Toevoeging 2019 bedraagt € 53.012 als gevolg van lagere kosten dan begroot.
Onttrekkingen	In 2019 heeft geen onttrekking plaatsgevonden.
Omvang	N.v.t.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Reserve multifunctionele accommodatie Margraten
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is ingesteld voor de realisatie van een multifunctionele accommodatie in Margraten.
Toevoegingen	De reserve is eenmalig gevoed. Geen toevoegingen in 2018.
Onttrekkingen	Onttrekkingen vinden plaats in het kader van de doelstelling van de reserve. Onttrekking in 2019, zijnde € 14.259 conform begroting.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Gelijk aan afschrijvingstermijn van 40 jaar.

Naam	Bruteringsreserve gebruiksveilig maken Technische school
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve dient ter afdekking van de kapitaallasten van de investering.
Toevoegingen	De reserve is gevoed uit de algemene uitkering. In 2019 geen toevoegingen.
Onttrekkingen	€ 16.375 zijnde onttrekking ter grootte van de kapitaallasten van krediet gebruiksveilig maken voormalige technische school.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Tot en met 2020.

Naam	Bestemmingsreserve gemeentehuis Eijsden-Margraten
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is gevormd voor de realisatie van de bouw van een nieuw gemeentehuis.
Toevoegingen	De reserve is eenmalig gevoed. Geen toevoeging in 2019.
Onttrekkingen	De lineaire afschrijvingslasten worden met ingang van 2014 gedurende 40 jaar gedekt uit de reserve en bedragen in 2019 € 222.500.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Gelijk aan afschrijvingstermijn van 40 jaar, tot en met 2051.

Naam	Bruteringsreserve MFA Margraten
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is gevormd als bruteringsreserve voor de realisatie van de MFA Margraten.
Toevoegingen	De reserve is eenmalig gevoed uit de algemene reserve. Geen toevoegingen in 2019.
Onttrekkingen	€ 224.250 conform primaire begroting.
Omvang	De reserve mag niet negatief worden.
Looptijd	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.

Naam	Reserve personeel
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling:	De reserve is bedoeld om kosten te dekken van onder andere ouderschapsverlof, zwangerschapsverlof, extra beloningen en opleidingskosten. De reserve kan ook ingezet worden om knelpunten incidenteel (zoals inhuurkosten in verband met ziekteverzuim) op te vangen.
Toevoegingen	Geen toevoegingen in 2019.
Onttrekkingen	Geen onttrekkingen in 2019.
Omvang	Maximaal € 300.000.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve prioriteiten
Programma	Diverse programma's
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Het overhevelen van budgetten van jaar X naar jaar X+1
Toevoegingen	• € 23.000 Motie Samenklank • € 50.000 ten behoeve van juridische kosten Landjepik • € 8.000 Visitor Centre+ • € 20.000 ten behoeve van voorbereiden verbeteren bijeenwzij • € 30.000 ten behoeve van hoogwaterveiligheid • € 100.000 ten behoeve van omgevingsvisie fase 1 • € 26.800 ten behoeve van inzet extern bureau m.b.t. duurzaamheid • € 34.900 ten behoeve van Manifest. Stortingen zijn allen conform 2^e bestuursrapportage 2019 en betreffen budgetten die worden overgeheveld van 2019 naar 2020.
Onttrekkingen	• € 10.000 ten behoeve van Lijn 50 • € 50.000 ten behoeve van inzet cameratoezicht op bedrijventerreinen en inzet flexibele camera's • € 20.000 ten behoeve van storting budget project Gebiedsvisie Midenterras • € 10.000 ten behoeve van geluids- en milieubeschermende maatregelen door beplanting A2 Gronsveld • € 8.500 ten behoeve van nog te regelen zaken in het verlengde van

	grenscorrectie • € 50.000 ten behoeve van opdracht uitvoeren minnelijke traject voor het project 2-meterstroken • € 25.000 ten behoeve van uitvoeringswerkzaamheden wandel- en fietsknooppunten • € 30.000 ten behoeve van opnieuw formeren cluster informatiemanagement • € 19.860 ten behoeve van project Kampweg • € 29.600 ten behoeve van verhuizing Grueles naar de Kampweg • € 25.000 ten behoeve van uitvoering werkzaamheden rondom burgerparticipatie • € 18.300 ten behoeve van uitvoering werkzaamheden bestuurlijke vernieuwing • € 50.000 ten behoeve van opstellen meerjarig uitvoeringsprogramma duurzaamheid inclusief participatie, opstellen functieprofiel en werving extra capaciteit • € 20.000 ten behoeve van projecten in het kader van het uitvoeringsprogramma duurzaamheid • € 70.000 ten behoeve van voorbereiding verduurzaming gemeentelijke gebouwen. • € 84.000 ten behoeve van transformatie cluster VTH en afdeling Openbare Ruimte Stortingen zijn allen conform 2^e bestuursrapportage 2018 en betreffen budgetten die worden overgeheveld van 2018 naar 2019.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	De toevoegingen van jaar X dienen in jaar X+1 aan deze reserve onttrokken te worden.

Naam	Reserve bestemmingsplannen (GREX)
Programma	Landschap, natuur en water
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Deze reserve is ingesteld om eventuele positieve of negatieve exploitatiesaldi van bestemmingsplannen tijdelijk weg te zetten.
Toevoegingen	€ 30.000 i.v.m. tussentijdse winstneming Karreweg.
Onttrekkingen	€ 30.000 overheveling tussentijdse winstneming naar algemene reserve.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Reserve bomen
Programma	Landschap, natuur en water
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Betreffende reserve is bedoeld als een bijdrage in de kosten die burgers/bedrijven hebben aan het in stand houden van monumentale of waardevolle bomen (conform bomenlijst Eijsden-Margraten) vastgesteld. Eigenaren van de bomen kunnen een subsidie ontvangen van € 250 per boom per jaar.

Toevoegingen	Conform raadsbesluit bestuursrapportage 2012 is incidenteel € 40.000 ten laste van de algemene reserve ten gunste van deze reserve gestort. Geen toevoegingen in 2019.
Onttrekkingen	Onttrekking in 2019 ad € 1.000 conform werkelijke kosten / subsidies monumentale bomen.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Reserve organisatieontwikkeling
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Extra opleiding en training van onze medewerkers, outplacementtrajecten en afkoopsommen in kader van organisatie-ontwikkelingstraject.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2019.
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2019.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve gladheidsbestrijding
Programma	Duurzaam wonen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De reserve is bedoeld om de gladheidsbestrijding te continueren als de reguliere budgetten niet toereikend zijn; aankoop strooizand en strooizout en gladheidsbestrijding door derden.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2019.
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2019.
Omvang	Maximaal € 40.000.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve Brainport
Programma	Landschap, natuur en water
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	In dekking voorzien voor de kosten deelname Brainport
Toevoegingen	Geen toevoeging aan reserve in 2019.
Onttrekkingen	€ 125.504 conform begroot
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Tot en met 2019.

Naam	Bestemmingsreserve gemeentelijk kwaliteitsfonds
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Inzetten bij projecten LOP en Vitaal Platteland.
Toevoegingen	Geen toevoeging aan reserve in 2019.
Onttrekkingen	€ 100.000 aanwending ten behoeve van LOP / VIP 2019 conform begroot.

Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve onderhoud gemeentegebouwen
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Reserve is ingesteld ten behoeve van de uitvoering van onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.
Toevoegingen	Geen toevoegingen in 2019
Onttrekkingen	€ 19.107 cf primaire begroting 2019
Omvang	Maximaal € 199.000
Looptijd	Tot en met 2019.

Naam	Reserve sociaal domein
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Zorgen voor een financiële zachte landing op het sociaal domein als reactie op de overheveling van taken en de bezuinigingen door de rijksoverheid.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2019.
Onttrekkingen	€ 830.000 onttrekking in 2019.
Omvang	Er is vooralsnog geen limiet aan deze reserve toegekend,
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Bruteringsreserve SOVSO-school
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Dekking kapitaallasten investering SOVSO school
Toevoegingen	Initiële toevoeging € 1.500.000 ten behoeve van vorming reserve SOVSO school tlv algemene reserve in 2016. Geen toevoeging in 2019.
Onttrekkingen	Onttrekking in 2019 ad € 1.648 dekking kapitaallasten
Omvang	Niet benoemd.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Bruteringsreserve waterveld (Hockeer)
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Dekking kapitaallasten investering waterveld (Hockeer)
Toevoegingen	Initiële toevoeging € 146.625 in 2018 ten behoeve van vorming bruteringsreserve waterveld (Hockeer). Geen toevoeging in 2019.
Onttrekkingen	Onttrekking in 2019 ad € 44.083 dekking kapitaallasten
Omvang	Er is vooralsnog geen limiet aan deze reserve toegekend,
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve frictiekosten
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Ingeval zich een situatie voordoet waarbij de wegen van een medewerker en de organisatie zich moeten scheiden leidt dat veelal tot extra kosten (frictiekosten). In deze bestemmingsreserve is een bedrag opgenomen ter grootte van € 250.000,- waarmee, indien nodig, frictiekosten uit kunnen worden gefinancierd.
Toevoegingen	Initiële storting ad € 250.000 in 2017. Toevoeging € 410.143 in 2019
Onttrekkingen	€ 350.000 onttrekking in 2019
Omvang	Er is vooralsnog geen limiet aan deze reserve toegekend,
Looptijd	Onbeperkt.

Overzicht voorzieningen

Naam	Voorziening onderhoud gemeentebouwen
Programma	Diverse
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening dient ter afdekking van uitgaven ten behoeve van het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. Onttrekkingen zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen en door de raad genomen besluiten. Aan de hand van een actualisatie van de onderhoudsplannen wordt bekeken of de jaarlijkse storting in de voorziening vanuit de exploitatie voldoende is om het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op een adequate manier uit te voeren. Vanaf 2008 worden de onderhoudskosten van o.a. het gemeentehuis, de gemeentewerf, de brandweerkazerne, de woonwagens, de gymzalen en legionellawerkzaamheden rechtstreeks onttrokken aan de voorziening.
Toevoegingen	€ 366.835 toevoegingen in 2019
Onttrekkingen	€ 591.758 onttrekkingen in 2019
Omvang	Gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan gemeentebouwen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening dubieuze debiteuren
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening dubieuze debiteuren is in het leven geroepen om verliezen van oninbare vorderingen op te vangen. De oninbare vorderingen worden ten laste gebracht van deze voorziening.
Toevoegingen	€ 18.453 toevoeging in 2019
Onttrekkingen	€ 36.786 onttrekking in 2019
Omvang	De maximale omvang is afhankelijk van de grootte van de post dubieuze debiteuren. De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening MTB
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Invulling geven aan de aan de gemeente Maastricht verstrekte garantie met betrekking tot een negatief eigen vermogen van de MTB ultimo enig jaar. Deze garantie houdt in dat een negatief vermogen van de MTB naar verhouding van het aandelenkapitaal voor rekening van de gemeente komt.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2019
Onttrekkingen	€ 468.286 vrijval 2019 conform begroot
Omvang	Afhankelijk van negatief exploitatiesaldo MTB.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening parkeervoorzieningen
Programma	Duurzaam wonen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening is in 2009 gevormd voor de aanleg van parkeervoorzieningen. De ontvangen bedragen moeten binnen tien jaar besteed worden aan de aanleg van parkeervoorzieningen. Indien de gelden niet zijn besteed binnen de termijn van 10 jaar moet het geld terug betaald worden aan de aanvrager.
Toevoegingen	€ 20.000 in verband met ontvangen parkeerbijdragen in 2019
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2019
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening afvalstoffenheffing
Programma	Duurzaam wonen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening is ingesteld om schommelingen in het tarief voor de afvalstoffenheffing tegen te gaan waarbij is uitgegaan van kostendeckende tarieven.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2019
Onttrekkingen	€ 135.168 saldo 2019 beleidsveld afvalverwijdering
Omvang	Niet benoemd in de nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening pensioen voormalige wethouders
Programma	Dienstverlening en besturen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening is bedoeld om uitvoering te geven aan de wethouderspensioenen. Dit op grond van de rechtspositie van bestuurders. De uitvoering is uitbesteed aan Raet.
Toevoegingen	€ 186.807 bijstorting t.b.v. voormalige wethouders.
Onttrekkingen	€ 55.368 vrijval pensioen voormalige wethouders
Omvang	De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Bij leven wethouder(s).

Naam	Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de uitvoering van het groot onderhoud aan de gemeentelijke sportvelden. Het MeerjarenOnderhoudsPlan (MOP) sportaccommodaties is in 2013 vastgesteld. De voorziening wordt gevoed aan de hand van dat meerjarenonderhoudsplan.
Toevoegingen	€ 105.594 toevoegingen in 2019 t.b.v. tennisaccommodaties, buitensportaccommodaties en de groene sportvelden.

Onttrekkingen	Onttrekking van € 96.557 in 2019
Omvang	Jaarlijkse berekening op basis van het MOP sportaccommodaties.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening GRP
Programma	Duurzaam wonen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de oude / bestaande GRP's van beide gemeenten. Het GRP is vastgesteld in 2013.
Toevoegingen	€ 163.373 saldo 2019 beleidsveld riolering
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2019
Omvang	Berekend op basis van vigerend GRP.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken
	Mens en samenleving
	College
	De voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken is in het leven geroepen om eventueel oninbare vorderingen van debiteuren sociale zaken op te vangen.
	€ 387.618 toevoeging in 2019.
	Geen onttrekkingen in 2019.
	De maximale omvang is afhankelijk van de grootte van de post dubieuze debiteuren sociale zaken. De voorziening mag niet negatief zijn.
	Onbeperkt.

Naam	Voorziening herstructurering MTB
Programma	Mens en samenleving
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 10 december 2015 is besloten tot opname van een reorganisatievoorziening in de jaarrekening 2015 van MTB regio Maastricht NV. Het aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten in betreffende voorziening bedroeg per 31 december 2016 € 191.487,-.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2019
Onttrekkingen	€ 19.626 in 2019 i.v.m. bijdragen aan reorganisatievoorziening MTB.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening Escrow verkoop Attero
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	In het kader van de verkoop van Attero zijn een aantal garanties gegeven aan RWE. Indien één of meer van deze garanties achteraf onjuist blijken te zijn, kunnen de claims uit deze voorziening afgedekt worden.

Toevoegingen	Geen toevoeging in 2019
Onttrekkingen	Geen onttrekkingen in 2019
Omvang	De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening inhouding ww reparatie
Programma	Financiën en middelen
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening is bestemd ter dekking van mogelijke toekomstige claims i.v.m. reparatie ww (opbouw en maximale lengte).
Toevoegingen	€ 6.486
Onttrekkingen	Geen onttrekkingen in 2018
Omvang	De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Onbeperkt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De vast schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer betreffen:

- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen
- Waarborgsommen

Deze balanspost kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	31-12-2019	31-12-2018
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen, bestaande uit:		
Leningen BNG	50.842	31.253
Leningen NWB	20.303	21.028
Waarborgsommen	4	4
Totaal	71.149	52.285

Het verloop van de leningen was in 2019 als volgt:

(bedragen x 1.000 Euro)	
Stand per 1 januari 2019	52.281
Opgenomen in 2019	21.000
Aflossingen in 2019	2.136
Stand per 31 december 2019	71.145

De post langlopende leningen heeft betrekking op:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	stand 31-12-2019	stand 31-12-2018
Opgenomen geldleningen bij binnenlandse banken t.b.v. de Algemene Dienst	70.246	51.350
Opgenomen geldleningen bij binnenlandse banken t.b.v. Woonpunt	899	931
Totaal	71.145	52.281

De rentelast met betrekking tot de langlopende geldleningen bedroeg over 2019 in totaal € 789.544.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze balanspost kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	31-12-2019	31-12-2018
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
Overige Kasgeldleningen, bestaande uit:		
Kasgeldlening BNG	0	7.500
Bank- en girosaldi	0	0
Overige schulden	5.830	6.408
Totaal	5.830	13.908

- Het saldo van de algemene crediteuren heeft voornamelijk betrekking op de onderhanden zijnde betalingen.
- Een kasgeldlening bij de BNG dient binnen 1 maand afgelost te worden.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn als volgt samengesteld:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	31-12-2019	31-12-2018
Verplichtingen (nog te betalen bedragen)	3.246	2.341
De van EU en NL lichamen ontvangen voorschotten op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	220	1.126
Overige vooruitontvangen bedragen en overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bedragen	66	36
Overige overlopende passiva	1.030	271
Totaal	4.562	3.774

Onder de overige overlopende passiva zijn o.a. een schuld aan de belastingdienst opgenomen inzake Loonbelasting ad. € 0,667 mln en af te dragen pensioenpremie ad € 0,148 mln.

Verloopoverzicht: de van EU en NL lichamen ontvangen voorschotten op uitkeringen:

Regeling (bedragen * € 1.000,-)	01-01-2019	Vermeerderingen	Verminderings	Herrubricering	31-12-2019
Numericanal	37	0	0	0	37
HKM / Clermontstraat Mgt ISV-3	209	0	216	7	0
Geluidsanering wegverkeerslawaa	32	0	30	0	2
Veiligheid in en om school Maastricht en Heuvelland	5	0	0	0	5
Maatschappelijke participatie	554	0	554	0	0
Restauratie en stimulering herbesteding monumenten	139	0	105	0	34
Station Eijsden: Groei op spoor en Showcase OV	0	13	0	0	13
Trambaanfietsroute	150	0	150	0	0
XBMOB EU Eijsden-Margraten	0	0	0	60	60
Beheerrekening sloopecompensatie	0	40	0	0	40
Gemeente Maastricht					
Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK)	0	152	123	0	29
Totaal	1.126	205	1.178	67	220

XBMOB EU Eijsden-Margraten: hierop is herrubricering van toepassing vanuit de activazijde
 HKM/Clermontstraat Mgt ISV 3: hierop is – gezien saldooverloop – herrubricering van toepassing naar activazijde

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het betreft hier leningen die externe partijen hebben afgesloten en waarvoor Eijsden-Margraten borg / garant staat. Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overzicht gewaarborgde geldleningen (bedragen x 1.000 euro, afgerond).					
Geldnemer / geldgever	Percentage borgstelling	Einde looptijd	Hoofdsom	Aandeel in restantbedrag lening per 1-1-2019	Aandeel in restantbedrag lening per 31-12-2019
Woonpunt / BNG	100%	2021	17.000	17.000	17.000
Woonpunt / NWB	100%	2024	9.500	9.500	9.500
Totaal Woonpunt			26.500	26.500	26.500
MTB / Gemeente Maastricht	11%	2028	12.100	1.331	1.331
			12.100	1.331	1.331
Oos Heim (obligatielening)	100%	2047	250	242	225
			250	242	225
Achtervang (na WSW)					
Servatius / NWB	Achtervang na WSW 100%	2039	936	639	617
Servatius / BNG	Achtervang na WSW 50%	2019	908	35	0
Servatius / BNG		2019	681	26	0
Servatius / BNG		2041	402	173	169
Totaal Servatius			2.926	873	786
TOTAAL			44.838	28.938	28.841

Woonpunt

In het kader van de convenant Financiering Volkshuisvestelijke Activiteiten staat de gemeente Eijsden-Margraten garant voor twee leningen die Woonpunt heeft afgesloten om invulling te geven aan haar taken op het gebied van volkshuisvesting in de gemeente. Beide leningen worden op de einddatum in één keer volledig afgelost.

Als zekerheid heeft de gemeente als enige het eerste recht van hypotheek: als Woonpunt niet meer kan voldoen aan haar verplichtingen dan kan de gemeente haar recht invoeren en woningen verkopen.

MTB

Gemeente Maastricht heeft een achtergestelde renteloze lening van € 12.100.000 verstrekt aan de MTB. Hiertoe heeft gemeente Maastricht twee leningen afgesloten bij BNG. Beide leningen zijn in januari 2018 in één keer volledig afgelost. Per gelijke datum is een nieuwe lening onder dezelfde condities afgesloten tegen een rentepercentage van 0,955%. Eijsden-Margraten staat hierbij garant voor 11% van het totaalbedrag ad. € 12.100.000, zijnde € 1.331.000.

Oos Heim / obligatielening

Stichting Oos Heim heeft een obligatielening van € 250.000 uitgeschreven voor de financiering van de bouw van het nieuwe gemeenschapshuis. De looptijd is maximaal 32 jaar waarvan de eerste twee jaar aflossingsvrij en vervolgens jaarlijkse aflossing door middel van uitloting. De jaarlijkse aflossing bestaat uit tenminste 1/30 ste deel van de lening. De jaarlijkse aflossing bedraagt minimaal € 8.500 (34 obligaties a € 250 per obligatie) en heeft voor het eerst plaatsgevonden op 1 september 2017. De aflossing 2019 bedraagt € 9.500.

Eijsden-Margraten staat garant voor de betalingsverplichtingen van stichting Oos Heim richting obligatiehouders, bestaande uit rente en aflossing. Als zekerheid heeft de gemeente een eerste recht van hypotheek ter grootte van maximaal € 250.000 op het nieuw gebouwde gemeenschapshuis.

Servatius (achtervang na WSW)

Eind jaren tachtig zijn de risico's van hypothecaire geldleningen aan woningcorporaties (met gemeentegarantie) bij het Waarborgfonds Sociale woningbouw (WSW) ondergebracht tegen betaling van een eenmalige vergoeding. Eijsden-Margraten fungeert in deze constructie als achtervang: in eerste instantie is het WSW aansprakelijk als Servatius niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Kan het WSW echter eveneens niet aan haar verplichtingen voldoen, dan zullen de banken Eijsden-Margraten verzoeken de nog openstaande saldi te voldoen.

Per 31-12-2019 gaat het in totaal om vier leningen van Servatius bij twee banken, te weten NWB (1) en BNG (3):

- NWB: Voor de resterende lening is Eijsden-Margraten als achtervang 100% aansprakelijk. Het openstaande saldo van deze lening per 31-12-2019 bedraagt € 617.000.
- BNG: Voor deze drie leningen is zowel Eijsden-Margraten als het ministerie van Financiën als achtervang ieder voor 50% aansprakelijk. 2 van de 3 leningen zijn volledig in 2019 afgelost. Het openstaande saldo van derde lening per 31-12-2019 bedraagt € 337.000. Derhalve is de gemeente voor € 168.500 aansprakelijk.

In totaal staat Eijsden-Margraten eind 2019 garant voor € 785.500 als achtervang na het WSW.

Lease	Looptijd	Jaarlijkse kosten (x € 1.000)
4x bedrijfsauto MB Smart	2015 t/m 2020	17
1x bedrijfsauto Renault	2013 t/m 2020	6
		23
Huur		
<u>Gebouwen</u>		
Breusterhof 8	2013 t/m 2019	24
Zoerbeemden 9 c/d	2019 t/m 2023	19
		43
<u>ICT middelen</u>		
Econocom	2014 t/m 2019	288
Ricoh	2019 t/m 2021	18
		306
TOTAAL		372

Gebeurtenissen na balansdatum

“Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.”

WNT (Wet Normering Topinkomens)

De WNT is van toepassing op Gemeente Eijsden-Margraten. Het voor Gemeente Eijsden-Margraten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000. Dit betreft het generieke bezoldigingsmaximum. Binnen onze gemeentelijke organisatie is een tweetal functies gekwalificeerd worden als topfunctionaris.

bedragen x € 1	Severeijns	Kool	Verbeet
Functiegegevens	Secretaris/directeur	Adj. directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/3	01/04 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 43.206	€ 72.795	€ 92.636
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 4.508	€ 11.845	€ 16.098
<i>Bezoldiging</i>	<i>€ 47.714</i>	<i>€ 84.640</i>	<i>€ 108.734</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 47.836	€ 146.164	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 47.714	€ 84.640	€ 108.734
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	Severeijns	Verbeet	
Functiegegevens	Secretaris/directeur	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0
Dienstbetrekking?	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 102.457		€ 92.779
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.851		€ 15.596
<i>Bezoldiging</i>	<i>€ 119.308</i>		<i>€ 108.375</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000		€ 189.000
Totale bezoldiging	€ 119.308		€ 108.375

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Staat van herkomst en besteding middelen (kasstroomoverzicht)

Staat van herkomst en besteding van middelen (kasstroomoverzicht)		(* € 1.000,-)
Resultaat na mutaties reserves		-1.259
<i>Mutaties Algemene Reserve en Bestemmingsreserves</i>		
Mutaties algemene reserve	-633	
Mutaties bestemmingsreserves	-1.779	
		-2.412
<i>Afschrijvingen/aflossingen en overige waardeveranderingen vaste activa</i>		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	316	
Afschrijvingen materiële vaste activa	2.666	
Afschrijvingen/aflossingen financiële vaste activa	125	
Ontvangen bijdragen van derden in (im)materiële vaste activa	0	
Afwaarderingen immateriële vaste activa	0	
Afwaarderingen materiële vaste activa	0	
Afwaarderingen financiële vaste activa	0	
		3.107
<i>Mutatie voorzieningen</i>		-845
<i>Mutaties in werkkapitaal</i>		
Mutatie voorraden onderhanden werk (zijnde bouwgronden in exploitatie)	66	
Mutatie in vorderingen op openbare lichamen	-634	
Mutatie in rekening-courantverhouding met het rijk	-5.093	
Mutatie in overige vorderingen	554	
Mutatie in overlopende activa	1.220	
Mutatie in overige schulden (zijnde crediteuren)	-578	
Mutatie in overlopende passiva	788	
		-3.677
<i>Investerings en desinvesteringen vaste activa</i>		
Investerings in immateriële vaste activa	-187	
Desinvesteringen immateriële vaste activa	0	
Investerings in materiële vaste activa	-7.179	
Desinvesteringen materiële vaste activa	947	
Investerings in financiële vaste activa	-1.125	
Desinvesteringen in financiële vaste activa	1.282	
		-6.262
<i>Mutaties in vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>		
Opnames vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	21.000	
Aflossingen vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-2.136	
Ontvangen waarborgsommen	0	
		18.864
<i>Mutaties in kasgeldleningen</i>		
Mutaties in overige kasgeldleningen	-7.500	
		-7.500
Mutaties liquide middelen		16

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

258

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting afwijking
		Provinciale beschikking en/of verordening				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
		Project-gemeenten (SISa tussen medeoverheden)						
			Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: C7C / 01	Aard controle R Indicatumnummer: C7C / 02	Aard controle R Indicatumnummer: C7C / 03	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: C7C / 04	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: C7C / 05	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: C7C / 06
		1	2009/2633 Reconstructie Veldje	€ 0	€ 305.135	€ 288.600	€ 1.788.464	
		2						
		3						
		100						
		Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing	Toelichting afwijking	
				Afspraak	Realisatie			
				Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project		
			Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: C7C / 01	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatumnummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatumnummer: C7C / 10	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: C7C / 11	
		1	2009/2633 Reconstructie Veldje	Ja				
		2						
		3						
		100						
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
		Provinciale beschikking en/of verordening				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen						
			Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatumnummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatumnummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatumnummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatumnummer: E27B / 05	
		1	2016/65718 project stationsomgeving Eijsden P+R		€ 4.584			
		2	2017/38616 Fietsverbinding De Bukel	€ 83.209				
		3						
		100						
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee		
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden		
			Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatumnummer: E27B / 10	
		1	2016/65718 project stationsomgeving Eijsden P+R	€ 175.000	€ 196.012		Ja	
		2	2017/38616 Fietsverbinding De Bukel	€ 99.794			Nee	
		3						
		100						

A Overzicht restantkredieten ultimo 2019

Investeringskrediet	Begrotingsjaar	Geopend in	Budget	Realisatie t/m 2019	Restant
<u>Wegen</u>					
Upgrade openbare ruimte HKM	2012	2012	670.000	93.620	576.380
Gemeentelijk VerkeersVeiligheidsPlan (GVVP)	2014	2014	758.500	681.872	76.628
Bijdrage aanleg rotonde Aan de Fremme N278	2015	2015	200.000	107.114	92.886
Verbetering verkeersveiligheid voormalige N593	2015	2015	3.924.000	3.738.111	185.889
Bijdrage rotonde Hoogcruts	2016	2018	200.000	0	200.000
Terhorst	2017	2018	150.000	12.296	137.704
Grote Straat Banholt	2018	2018	300.000	299.214	786
Fietspad Sint Geertruideweg - De Bukel	2018	2018	2.000.000	99.794	1.900.206
Weg van Bruisterbosch naar Herkenrade	2019	2019	600.000	477.182	122.818
De Koningswinkel Margraten	2019	2019	28.800	2.593	26.207
Stationsstraat Oost-Gronsveld	2019	2019	50.400	0	50.400
Hoogstraat en St.Jozefstr Oost-Maerland	2019	2019	72.600	0	72.600
Einderweg Cadier en Keer	2019	2019	292.008	292.008	0
Fietsoversteek Emmastraat	2019	2019	500.000	7.760	492.240
Fietspad Gasthuis	2019	2019	1.000.000	812.369	187.631
			10.746.308	6.623.933	4.122.375
<u>Riolering</u>					
Afkoppelplan Terlinden	<2011	<2011	258.000	179.446	78.554
BRP Heugem - Limmel	2015	2015	40.000	0	40.000
Rioolrenovaties en -reparaties 2015	2015	2015	495.000	426.778	68.222
Watersysteem Banholt	2015	2015	36.500	10.000	26.500
Bijdrage reconstructie De Hut - De Planck	2017	2018	200.000	0	200.000
Vervanging mechanisch-elektrisch deel pompgemalen	2017	2018	222.000	85.558	136.442
Renovaties riool Cadier en Keer	2018	2018	60.000	8.400	51.600
Reparatie riolering	2018	2018	500.000	217.000	283.000
Vervanging Groenerein / Wangraaf 2 pompgemalen en persleidingen	2018	2018	1.150.000	0	1.150.000
Reparatie riolering 2018	2018	2018	250.000	167.026	82.974
Vervanging mechanisch-elektrisch deel pompgemalen	2018	2018	209.000	39.990	169.010
Rioolverbinding Keerberg C&K	2019	2019	230.000	0	230.000
			3.650.500	1.134.199	2.516.302
<u>Gecombineerde projecten wegen / riolering</u>					
Keerestraat	2016	2016	595.000	435.083	159.917
Prins Willem-Alexanderstraat	2017	2017	305.000	246.729	58.271
Breusterstraat en Raadhuisstraat Eijdsen	2017	2018	856.224	827.435	28.789
Basisinspanning Sint Geertruid	2017	2018	1.443.000	658.635	784.365
Diepstraat Eijdsen	2018	2018	608.000	267.918	340.082
Kerkplein Mesch	2018	2018	455.000	424.959	30.041
Kapittelheren-, Krieken-, Irene- en Margrietstraat Eijdsen	2019	2019	650.000	34.827	615.173
Termaar, Bauwerkoul en Genhof	2019	2019	570.000	7.620	562.380
Groot Welsden	2019	2019	524.000	28.462	495.538
			6.006.224	2.931.669	3.074.555
<u>Overige kredieten</u>					
Pickup enkele cabine/kiiep/kraan	2016	2018	50.000	0	50.000
Aanpassing en nieuwbouw SOVSO school	2016	2017	385.000	80.212	304.788
Aanvullende maatregelen huisvesting statushouders	2017	2017	748.000	680.231	67.769
Gesloten bestelwagens	2018	2018	31.000	0	31.000
BI-tool	2018	2018	20.000	19.126	874
KPI's fase 1	2018	2018	30.000	20.252	9.748
Uitbreiding camerabeveiliging bedrijventerrein	2018	2018	200.000	28.023	171.977
E-HRM Centric	2018	2018	38.000	25.890	12.110
Aanschaf applicatie databeheer openbare ruimte	2019	2019	80.000	23.291	56.709
Iveco Dailly	2019	2019	41.500	0	41.500
Waarderen op basis van gebruiksoppervlakte	2019	2019	73.000	43.800	29.200
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	2019	2019	70.000	30.224	39.776
Vorbereidingskrediet verkoop Kampweg	2019	2019	76.132	9.822	66.310
			1.842.632	960.870	881.762
Totaal generaal			22.245.664	11.650.671	10.594.993

B Recapitulatie per taakveld

Hoofdtakveld	L/B	Taakveld	Taakveld omschrijving	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking	Toelichting
0. Bestuur en ondersteuning	Lasten	0.1	Bestuur	1.678.900,00	1.796.610,85	117.710,85	nadeel
		0.10	Mutaties reserves	907.029,00	1.217.029,00	310.000,00	nadeel
		0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	
		0.2	Burgerzaken	621.756,00	586.258,39	-35.497,61	voordeel
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	
		0.4	Overhead	10.387.132,00	10.493.312,64	106.180,64	nadeel
		0.5	Treasury	-30.438,00	-77.884,46	-47.446,46	voordeel
		0.61	OZB woningen	5.000,00	4.576,11	-423,89	voordeel
		0.62	OZB niet-woningen	-	-	-	
		0.63	Parkeerbelasting	-	-	-	
		0.64	Belastingen Overig	-	-	-	
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	14.672,29	14.672,29	nadeel
		0.8	Overige baten en lasten	-	-79.907,86	-79.907,86	voordeel
		0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	25.000,00	-2.476,71	-27.476,71	voordeel
			Totaal	13.594.379,00	13.952.190,25	357.811,25	
	Baten	0.1	Bestuur	-61.754,00	-84.868,00	-23.114,00	voordeel
		0.10	Mutaties reserves	-3.083.775,00	-3.628.557,00	-544.782,00	voordeel
		0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	
		0.2	Burgerzaken	-303.641,00	-320.323,63	-16.682,63	voordeel
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	
		0.4	Overhead	-51.247,00	-39.589,40	11.657,60	nadeel
		0.5	Treasury	-643.230,00	-768.524,08	-125.294,08	voordeel
		0.61	OZB woningen	-4.285.485,00	-4.283.536,29	1.948,71	nadeel
		0.62	OZB niet-woningen	-1.043.535,00	-1.043.635,78	-100,78	voordeel
		0.63	Parkeerbelasting	-	-	-	
		0.64	Belastingen Overig	-151.000,00	-156.775,11	-5.775,11	voordeel
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-32.159.186,00	-32.313.406,93	-154.220,93	voordeel
		0.8	Overige baten en lasten	-1.184.384,00	-1.364.349,59	-179.965,59	voordeel
		0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	
			Totaal	-42.967.237,00	-44.003.565,81	-1.036.328,81	
1. Veiligheid	Lasten	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.489.791,00	1.488.979,30	-811,70	voordeel
		1.2	Openbare orde en veiligheid	269.734,00	175.574,16	-94.159,84	voordeel
			Totaal	1.759.525,00	1.664.553,46	-94.971,54	
	Baten	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-43.000,00	-45.170,63	-2.170,63	voordeel
		1.2	Openbare orde en veiligheid	-8.200,00	-17.341,53	-9.141,53	voordeel
			Totaal	-51.200,00	-62.512,16	-11.312,16	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	2.1	Verkeer en vervoer	2.793.033,00	2.855.441,19	62.408,19	nadeel
		2.2	Parkeren	55.445,00	35.242,84	-20.202,16	voordeel
		2.3	Recreatieve havens	-	-	-	
		2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	
		2.5	Openbaar vervoer	12.000,00	2.300,00	-9.700,00	voordeel
			Totaal	2.860.478,00	2.892.984,03	32.506,03	
	Baten	2.1	Verkeer en vervoer	-170.895,00	-179.602,17	-8.707,17	voordeel
		2.2	Parkeren	-27.650,00	-30.381,68	-2.731,68	voordeel
		2.3	Recreatieve havens	-	-	-	
		2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	
		2.5	Openbaar vervoer	-	-	-	
			Totaal	-198.545,00	-209.983,85	-11.438,85	
3. Economie	Lasten	3.1	Economische ontwikkeling	121.732,00	116.573,85	-5.158,15	
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	284.621,00	264.494,30	-20.126,70	voordeel
		3.4	Economische promotie	717.410,00	727.324,44	9.914,44	nadeel
			Totaal	1.123.763,00	1.108.392,59	-15.370,41	
	Baten	3.1	Economische ontwikkeling	-10.000,00	-	10.000,00	nadeel
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-215.050,00	-224.272,61	-9.222,61	voordeel
		3.4	Economische promotie	-539.613,00	-554.844,65	-15.231,65	voordeel
			Totaal	-764.663,00	-779.117,26	-14.454,26	
4. Onderwijs	Lasten	4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	
		4.2	Onderwijshuisvesting	982.744,00	979.131,92	-3.612,08	voordeel
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	587.044,00	605.693,89	18.649,89	nadeel
			Totaal	1.569.788,00	1.584.825,81	15.037,81	
	Baten	4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	
		4.2	Onderwijshuisvesting	-266.701,00	-341.508,79	-74.807,79	voordeel
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-3.620,00	-	3.620,00	nadeel
			Totaal	-270.321,00	-341.508,79	-71.187,79	

Hoofdtakveld	L/B	Taakveld	Taakveld omschrijving	Begroting 2019	Rekening 2019	Afwijking	Toelichting	
5. Sport, cultuur en recreatie	Lasten	5.1	Sportbeleid en activering	128.500,00	126.192,31	-2.307,69	voordeel	
		5.2	Sportaccommodaties	1.438.650,00	1.913.512,94	474.862,94	nadeel	
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	420.502,00	453.177,70	32.675,70	nadeel	
		5.4	Musea	3.000,00	3.442,50	442,50	nadeel	
		5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-		
		5.6	Media	344.289,00	347.575,00	3.286,00	nadeel	
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.103.384,00	2.266.617,26	163.233,26	nadeel	
				Totaal	4.438.325,00	5.110.517,71	672.192,71	
	Baten	5.1	Sportbeleid en activering	-	-	-		
		5.2	Sportaccommodaties	-155.030,00	-415.316,87	-260.286,87	voordeel	
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-250,00	-	250,00	nadeel	
		5.4	Musea	-	-	-		
		5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-		
		5.6	Media	-	-	-		
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.400,00	-6.684,25	-5.284,25	voordeel	
				Totaal	-156.680,00	-422.001,12	-265.321,12	
6. Sociaal Domein	Lasten	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.082.743,00	1.960.931,54	-121.811,46	voordeel	
		6.2	Wijkteams	867.428,00	853.669,41	-13.758,59	voordeel	
		6.3	Inkomensregelingen	4.841.332,00	5.419.017,45	577.685,45	nadeel	
		6.4	Begeleide participatie	3.079.552,00	2.959.539,72	-120.012,28	voordeel	
		6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-		
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	300.000,00	355.631,27	55.631,27	nadeel	
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.555.037,00	3.567.999,64	12.962,64	nadeel	
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.595.129,00	6.517.336,67	922.207,67	nadeel	
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-		
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-			
			Totaal	20.321.221,00	21.634.125,70	1.312.904,70		
	Baten	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-79.107,00	-8.931,33	70.175,67	nadeel	
		6.2	Wijkteams	-	-	-		
		6.3	Inkomensregelingen	-3.453.018,00	-3.352.600,27	100.417,73	nadeel	
6.4		Begeleide participatie	-468.286,00	-468.286,00	-			
6.5		Arbeidsparticipatie	-	-	-			
6.6		Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-150.000,00	-152.594,96	-2.594,96	voordeel		
6.71		Maatwerkdienstverlening 18+	-	-2.664,90	-2.664,90	voordeel		
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-				
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-				
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-				
		Totaal	-4.150.411,00	-3.985.077,46	165.333,54			
7. Volksgezondheid en milieu	Lasten	7.1	Volksgezondheid	1.078.204,00	1.107.318,89	29.114,89	nadeel	
		7.2	Riolering	3.265.612,00	3.339.763,77	74.151,77	nadeel	
		7.3	Afval	2.496.757,00	2.533.821,79	37.064,79	nadeel	
		7.4	Milieubeheer	245.422,00	200.841,54	-44.580,46	voordeel	
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	207.293,00	215.406,63	8.113,63	nadeel	
				Totaal	7.293.288,00	7.397.152,62	103.864,62	
	Baten	7.1	Volksgezondheid	-5.666,00	-	5.666,00	nadeel	
		7.2	Riolering	-3.312.313,00	-3.386.463,69	-74.150,69	voordeel	
		7.3	Afval	-2.861.115,00	-2.872.838,82	-11.723,82	voordeel	
		7.4	Milieubeheer	-28.500,00	-25.950,00	2.550,00	nadeel	
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-75.000,00	-87.782,85	-12.782,85	voordeel	
			Totaal	-6.282.594,00	-6.373.035,36	-90.441,36		
	8. Volksgezondheid, ruimtelijke orde	Lasten	8.1	Ruimtelijke ordening	1.135.890,00	1.092.471,52	-43.418,48	voordeel
			8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	957.989,00	1.042.892,80	84.903,80	nadeel
8.3			Wonen en bouwen	1.779.795,00	1.828.848,72	49.053,72	nadeel	
				Totaal	3.873.674,00	3.964.213,04	90.539,04	
Baten		8.1	Ruimtelijke ordening	-272.186,00	-269.114,48	3.071,52	nadeel	
		8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.101.018,00	-1.068.608,69	32.409,31	nadeel	
		8.3	Wonen en bouwen	-469.566,00	-535.343,85	-65.777,85	voordeel	
				Totaal	-1.842.770,00	-1.873.067,02	-30.297,02	
			Totaal Generaal	150.020,00	1.259.086,38	1.109.066,38	nadeel	